

མེ་ར་རྩེ་བཙུན་པ་ལི་གཙུང་འབྱམ།

רח

མིང་བྱས་དེག་ཡོད་ཆེན་པོ་ལྟོ་ཕྱིན་ཤིག་ཁང་།

༡༡། །བསྟན་བཅོས་མདོན་བརྟོགས་པའི་རྒྱན་བསྐལ་བ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་
 བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་
 དེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་གླུ་དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་
 བ་ལས་སྐབས་དང་པོའི་མེད་ཆ་རྒྱན་ཐུ་མདོན་གེས་
 ཡན་ཆད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་སྟེ། རྩོམ་པའི་རྒྱལ་མཆོག་།

༡༩༦༧ --- ༡༩༩༩

མེད་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྒྲིའི་ཨང་།

SJRB-0451

ཕར་ཚུ་མེད་བྱེས་བྲུ་ཚང་ནས་འབྲེམ་ས་སྤྲེལ་གནང་བའི་དཔེ་བསྐྱར་ཨ་ཡིན།

མེད་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུམ་སྤྱིག་ཁང་གིས་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།

མེད་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འབྲེམ་ས་སྤྲེལ་བྱས།

༡༩༩༩ ལྷ་དགུ་པར་ཚུམ་སྤྱིག་བྱས།

མེད་བྱེས་རིག་མཛོད་བྲ་བྲང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

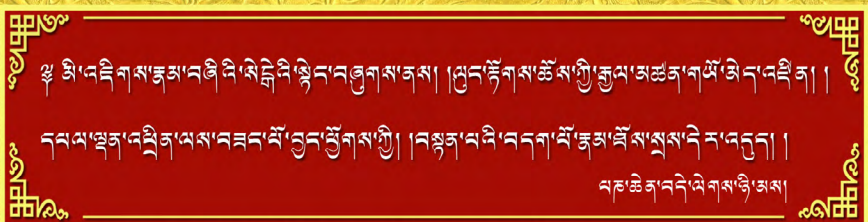
ཡིག་འབྲེལ་བྲ་བྲང་།

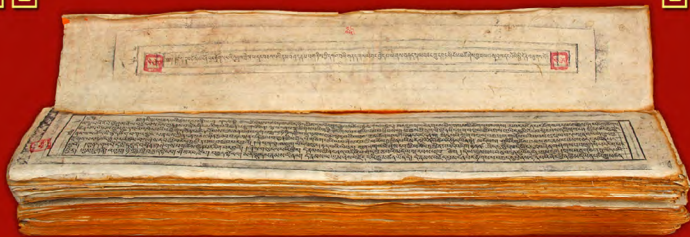
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

གསལ་བཤད།

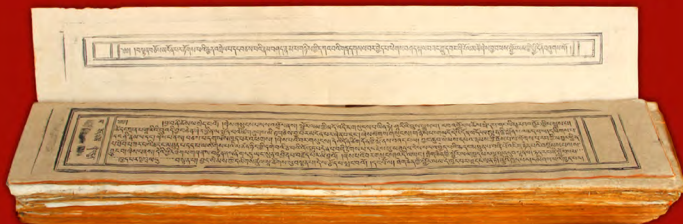
འབྲུལ་དེབ་འདི་ནི་བྲུ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་པར་ཅ་གནང་སྟེ་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་ཚུམ་སྤྱིག་བྲེད་དགོས་པའི་བཀའ་
མངགས་གནང་དོན་ལྟར་བསྤྲེལ་ས་པ་ཡིན་ལ། ཚུམ་སྤྱིག་བྲེད་སྐབས་དེ་ལྟ་མཛུགས་ཆེན་དུ་བཀོད་པ་ནམས་ལྟ་བུ་
བའི་ཆེད་མཐའ་མཆན་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། ཚུམ་སྤྱིག་ཁང་འདི་གའི་སྤྱི་མཚུངས་ཀྱི་རྒྱ་བཤུད་པ་སོགས་ལས་གཞན།
པར་ཅ་སོང་བཞག་གིས་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་ཚུམ་སྤྱིག་བྲས་ཡོད།

ཕར་སྐྱན་གྱི་བདག་དབང་མེད་བྱེས་བྲུ་ཚང་ལ་ཡོད།

ལྷ་གར་མེར་བྱིས་ལྷ་ཆོད་དྲུ་བཞུགས་པའི་རྟེ་བཞུག་ཡིག་ཆ་དཔེ་ཉིད་གས།

ལྷ་གར་མེར་བྱིས་དཔེ་མཛོད་དྲུ་བཞུགས་པའི་རྟེ་བཞུག་ཡིག་ཆ།

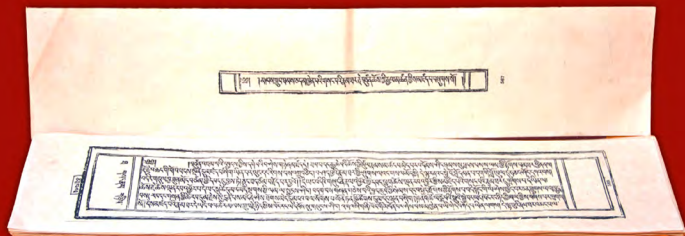
ལྷ་གར་མེག་ས་མོ་སྒྲིབ་དྲུ་བཞུག་བྱས་པའི་རྟེ་བཞུག་ཡིག་ཆ།

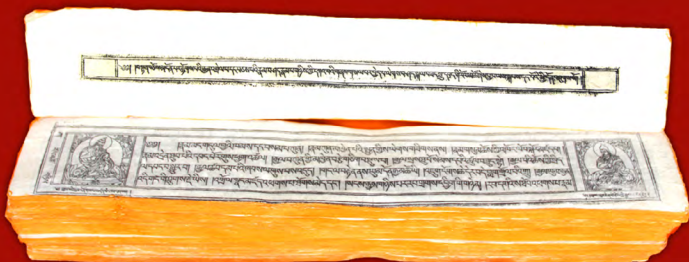
འབྲས་མཛོད་མ་དཔེ་མཛོད་དྲུ་བཞུགས་པའི་རྟེ་བཞུག་ཡིག་ཆ་དཔེ་ཉིད་གས།

མཁའ་མགྲིན་གསུམ་པའི་རྩི་བཞུག་ཡིག་ཆ།

གཙང་པར་གསུམ་པའི་རྩི་བཞུག་ཡིག་ཆ།

མཁའ་མགྲིན་གསུམ་པའི་རྩི་བཞུག་ཡིག་ཆ།

THE DALAI LAMA

༄༅། །ཐབས་མཁས་ལ་སྐྱེས་ཀྱི་ཆེན་པོ་དང་སྤྱོད་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ལུགས་
 རྒྱལ་པོས་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་སྐྱེས་གི་ཕན་བདེའི་ཅ་བར་བྱུང་པའི་བདེན་
 བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་བསྐྱོར་ཏེ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ལས་ལས་བཞུང་པའི་རིམ་པ་
 དང་། དེ་ལས་འབྲས་བྱ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་རིམ་པ་བཅས་རྒྱ་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཚུལ་ཟེན་ཅིང་རྒྱལ་
 བར་གསུངས་པ་ལས། དུས་ཕྱིས་སྟོན་པ་སྤྱི་འཇུག་ལས་འདས་ནས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྤྱུབ་
 གཙོས་དཔལ་རྣམ་ལྗོངས་པའི་བུ་བྱུང་བའི་སྐབས་ནས་རིགས་པ་དང་སྤྱིར་བས་ལེགས་པར་
 གཏན་ལ་མཁས་སྤེལ་འཛིན་སྤྱོད་པའི་དཔེ་རྒྱུས་པར་མཛད་ཅིང་། མཐར་ཐུག་རྒྱལ་པོ་དེ་དུ་ཆོས་
 རྒྱལ་པོ་པའི་བཀའ་འཁུར་ཅིན་ཅིན་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་རི་སྟོན་ཅིག་པོ་དང་རྒྱ་དུ་
 བསྐྱུར་ཅིང་ཞིབ་པར་གཏན་ལ་མཁས་པ་ལས་དུས་སྐབས་སྤྱིར་དང་རྒྱལ་ཕྱན་སྤུམ་ཆོག་པོ་བྱུང་
 བར་མ་ཟད། ཆེན་པོ་རྒྱ་ཉོར་གྱི་ཡུལ་གྱི་སོགས་སྤྱིར་བསྟན་འགྲོའི་ཞབས་འདེགས་སྤྲེལ་
 བསྐྱེད་ཡོད།

སྐབས་དོན་རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་རྒྱལ་འབྲིང་བསྐྱེད་གསུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་
 གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་རིགས་པའི་ཆོག་པ་བྱུག་དང་། སྤྱིར་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་
 བར་བྱེད་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཕགས་པོ་དེ་གྱི་འགྲེལ་མཛད་མཁན་པོ་དུ་མས་ཡིག་འཛོག་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ལས་རྗེ་
 བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་དབུ་བར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཡིག་ཆ་སོགས་ནི་གཞུང་
 སྤྱིའི་ཁོག་ལ་བཞག་པ་ཆད་ལ། དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་དོགས་པའི་

མཐའགཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མང་བ་དང་། ཡོངས་གྲགས་ཡོངས་འཛིན་བསྐྱེས་རར་གྲགས་
བའང་རྒྱས་བསྐྱེས་འཆོས་ཞིང་ཐོགས་རྒྱལ་ས་ཀྱི་རིགས་ལས་ཀྱི་སློ་འབྲེད་པའི་ཐབས་ཚུལ་ཐབ་
སས་དོན་གཉེར་ཅན་དུ་མར་ལན་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བར་གདོན་མི་ཟ།

ད་ལས་སེར་གྲེས་མཁས་སྟན་ལྷ་ཆང་ནས་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཡིག་ཆ་སོད་ལྔ་སོགས་ཡིག་ཆ་
ཁག་གི་མ་དཔེ་མུ་ཕྱི་གང་བྱུང་ཕྱུང་ཞིབ་ཀྱིས་ཞུ་དག་ངེས་འདོངས་ཐོག་ཕྱོགས་སྤྱིག་པར་སྟན་
བཅུས་པར་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱན་ལ་ཡི་རང་བསྐྱགས་བརྗོད་དང་། འབད་པས་བསམགས་པའི་ལེགས་
བྱས་ལ་བསྟོ་བ་དང་པར་དུ་བསྟན་པའི་ལེགས་བཤད་དེ་དག་གིས་བསྟན་འགྲོའི་ཞབས་འདེགས་རྒྱ་
ཆེར་ཡོང་བའི་སྟོན་ལས་དང་བཅས། དུ་པའི་ལྷ་མར་འཕོད་པ། རྒྱ་ཁྲི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྤྱོད་བསྟན་
འཛིན་རྒྱ་མཆོས། རབ་བྱུང་བཙུང་དུན་པའི་ཕྱི་ལྷ་ལྷ་ ༤ ཆོས་ ༩ དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལྷ་ ༡༡
ཆོས་ ༥ ལ།

Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice

Supreme Spiritual Head :
 His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་ལུ་ལྷན་ཁྲིམས་ལུ་

Bylakuppe 571104
 Mysore Dist.(KS) INDIA
 Tele: +91-8223-258435
 Fax : +91-8223-258781
 Email: office@serajeymonastery.org
 Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

༄༅། རྩོམ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཁྲིམས་ལུ་བསྐྱེད་པའི་ལས་རིམ་རྩོད་མཛོད་བསྐྱེད་པའི་ལས་རིམ་

འདིར་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་འབྱུང་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ལ་རྩོམ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཁྲིམས་ལུ་ཐུག་མཆོད་དཔལ་བཟང་
 མོའི་གསུང་འབྱུང་དཔེ་རྒྱུ་དང་ཞིབ་བསྐྱར་དང་འབྲེལ་པོད་གསར་བཞེས་སྐབས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁག་དོན་
 ཆོད་བཅུ་གཅིག་གི་སྒྲོན་མེ་རྩོད་ཐུང་ཅམ་ལུ་ན།

༡༽ བྱ་བ་འདི་ལ་འཇམ་དབྱངས་པའི་རྒྱ་མཆོད་ནི། ཕྱི་ལོ་ (༡༩༩༩) ལོར་རྒྱ་ནག་ནས་པར་སྐྱོད་བྱས་པའི་
 རྩོམ་ཆེན་པོའི་པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་དེ་བ་གཞུགས་སྤོད་སྤྲོད་གཉིས་དང་། དེའི་ཅ་བ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་འབྱུང་པར་མ་བཅས་སུ།
 སྤྱི་མོར་མེར་བྲུ་ཆོང་དུ་བཞུགས་པའི་པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་དང་། འབྲས་སྤོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་
 ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་དཔེ་རྒྱུ་འཇམ་དབྱངས་དང་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་ཆོག་ཞོར་ཅམ་
 མིན་པར་དོན་ཞོར་མཛོད་གསལ་ཅན་བྱུང་བའི་དབང་གིས་བྱ་བ་འདི་ལ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཐུག་མཆོད་དུ་བྱུང་། དེ་ཡང་
 དཔེར་མཆོད་ཅམ་ཞིག་འགོད་ན། སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་ཀྱང་རྩོད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་འཛིག་པའི་སྐབས་
 སུ། མེར་བྲུ་ཆོང་དང་འབྲས་སྤོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་བཅས་སུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་རྒྱུ་ལྷན་ཁྲིམས་ལུ་
 ཀྱང་རྩོད་པར་གང་ཞིག་ཅམ་གསལ་ཡང་། སྐྱེ་འབྱུང་དང་མཆོ་སྤོན་པར་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ། ཡང་ལོག་
 གང་རུང་གང་ཞིག་ཅམ་གསལ་ལ། འདི་ལྟར་ན། བདེན་པར་བྱུང་བ་དེ་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་འཇུག་བ་
 ལྟ་བུ་དང་། ཡང་རིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། དང་པོ་
 ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་རེས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་སྦྱོང་བའི་སེམས་དཔེར་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་
 གནས་རིགས་དང་དོན་གཅིག་ཅམ་གསལ་ཡང་། སྐྱེ་འབྱུང་པར་མའི་ནང་དུ། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་
 རིགས་རེས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་སྦྱོང་བའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་དོན་གཅིག ། ཅམ་གསལ་།
 འདི་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་སྤོང་གི་ཆོས་ཉིད་དེ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་
 བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་འཇུག་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་རིགས་སྤྱི་དོན་ལས་བདེན་འཛིན་སྤོང་གི་ཆོས་ཉིད་རང་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)Vi vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
 * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
 * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice

Supreme Spiritual Head :
 His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་གྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ལྟར་

Bylakuppe 571104
 Mysore Dist.(KS) INDIA
 Tele: +91-8223-258435
 Fax : +91-8223-258781
 Email: office@serajeymonastery.org
 Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

བཞིན་གནས་རིགས་སུ་བཀག་པ་དང་ནང་འགལ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་དང་།
 ཡང་གྲ་ཚང་དང་འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཇི་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་རྙིང་ཁག་མཐུན་པར་
 སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་ལ་འདོད་སེམས་ཡོད་པར་བཀག་ཅིང་། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ན་ནི་ལྷག་ཟུང་
 འབྲེལ་ཐོབ་པས་ཁྲབ་པར་གསུངས་ཀྱང་། གོང་གསལ་པར་མ་གཉིས་ལས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ན་ནི་ལྷག་
 ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་མ་ཁྲབ་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་སྣང་ཡང་
 འདིར་དཔེར་མཆོན་ཙམ་ཞིག་ཟུང་འདོན་བྱས་པ་ཡིན།

སྐྱེ་འབྱུང་པར་མ་འདི་དབྱས་པར་གྱི་དཔེ་རྒྱན་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འདི་པར་ཤིང་
 གསར་བཞེས་སྐབས་སུ་ཞུ་བཅོས་བྱས་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན། ཇི་བཙུན་པས་མཛད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཇི་འུ་རྣམ་
 ཐར་གཙང་བཟའི་སྐབས་སུ་ཞུ་བཅོས་བྱས་པ་དང་། སྐྱེ་འབྱུང་པར་སྐྱེན་བྱས་པ་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱར་ནས་
 བལྟས་ན། སྐྱེ་འབྱུང་པར་མའི་ནང་བཅོས་ལྟར་མཛོད་ཆེན་ཡོད་པར་མགོ་མཐུག་བར་གསུམ་གང་ནས་བལྟས་
 ཀྱང་བལྟས་ཙམ་གྱིས་ཤེས་ཀྱིས་པའི་བཅོས་ལྟར་མང་དུ་སྣང་། འདིར་ཟུར་ཙམ་ཞིག་བཞིས་ལྟན་པོའི་པར་མ་ལ་
 བཟུང་དང་སྐྱེ་འབྱུང་པར་མ་ལ་སྐྱར་གྱིས་མཆོན་པར་བྱས་ཏེ་འགོད་ན། བཟུང་། ཇི་བཙུན་གྱིས་གསུང་གིས་
 བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་ཅིང་། རི་ཁྲོད་དགའ་ལྗན་ན། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་། སྐྱར་། ཇི་བཙུན་གྱིས་
 གསུང་གིས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐོས་སོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ཡང་སྣང་སྟེ།
 གནས་རི་ཁྲོད་དགའ་ལྗན་ན། ཞེས་ཐད་ཅིས་བྱས་ན་ཡིག་འབྲུ་སོ་གཉིས་ཆོག་ལྷག་བཙུག་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་
 དུ་བཟུང་། བདག་ཀྱང་། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་། སྐྱར་། ཡང་སྐྱེ་སྐྱེ་བ་ཀྱི་ཞལ་ནས་བདག་ཀྱང་། ཞེས་ཡིག་འབྲུ་
 བཙུན་ཀྱི་ཆོག་ལྷག་བཙུག་ཡོད་པ་དང་། ཡང་བཟུང་། འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་འགྱུར། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་།
 སྐྱར་། འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་ཡིག་འབྲུ་བཙུག་གཅིག་ཆོག་ལྷག་བཙུག་ཡོད་
 པ་ལྟ་བུའོ། །ཞིབ་པར་པར་མ་གཉིས་ཀ་འོག་ཏུ་བཀོད་ཡོད་པས་དེ་ལ་གཟིགས།

༡༽ བསྐྱར་རྒྱུའི་མ་དཔེ་དང་ཟུར་ལྟའི་ཡིག་ཆ་ཇི་ཡོད་ཀྱི་སྟོན། དང་པོ་སེར་བྱས་གྲ་ཚང་དུ་སྣང་བོད་ནས་
 གདན་ཞུ་གནང་བའི་ཡིག་ཆ་དཔེ་རིང་དཔེ་རྙིང་གསུ། བར་པེས་སྤྱི་དོན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་སྤྱི་དོན་དང་། རིགས་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
 * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
 * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

၇ နိဗ္ဗာန်ဝေဠာန်တော်

Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele:+91-8223-258435
Fax :+91-8223-258781
Email:office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org

Supreme Spiritual Head :
His Holiness The 14th Dalai Lama

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

ཕྱི་དོན་དང་། རྒྱུར་ལམ་ ཕྱི་དོན་ཡམས་ལུང་བས། གཞན་ཕྱི་མཐའ་རྒྱུར་པོའ་དང་། དལ་མའི་ཕྱི་དོན་དང་།
པདུལ་པའི་ཕྱི་དོན་དང་། མཛེད་ཕྱི་དོན་དང་། གསུང་ལན་སྐྱུ་ལུང་དཔོངས་བྱུང་དང་། སྒྲིག་ལན་ལྟ་བུ་ལྟར་མེལ་
དང་། ཡོ་ལན་གནས་སྐབས་ཆོག་པའི་བསམ་པཅས་ཅ་ཅེད་པུལ་ལ།

གཉིས་པ་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་རྒྱུད་དཔེ་འཛིན་གྲས་སུ། ལས་
ཕྱིན་སྐབས་དང་པོ་ནས་བསྐྱད་པའི་བར་གྱི་སྤྱི་མཐའ་ལྷན་པ་གོལ་མཐའ་དཔྱད་བཅས་ཆ་ཆར་དང་། དབུ་མ་དང་།
འདུལ་བ་དང་། མཛོད་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཆ་ཆར་དང་། དགག་ལན་གཞུང་ཆོན་གསུམ་དང་མཁས་བླུ་བ་རིན་པོ་
ཆའི་རྣམ་ཐར་དང་དཔེ་རོལ་མཆོད་བཅས་ཆ་ཆར་བཞུགས།

གསུམ་པ་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་སེར་ཕྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་རིང་གས་སྟེ། བར་ཕྱིན་ཕྱི་
མཐའ་དཔྱིད་ཟུར་བཞུགས་ཆ་ཆའ་དང་། ཡུལ་དོན་ས་གསུམ་བཅས་ཆ་ཆའ་བཞུགས།

འཛིན་པ་སྐྱེ་བཅུ་མ་པར་མ་དཔེ་ཤིང་གས་ནས་སྐབས་དང་པོ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་གྱི་སྤྱི་དོན་ཆ་ཚད་པ་ཞིག་
བརྒྱུར་མཆན་དུ་བཀོད་ཡོད། འདི་ལྟས་ལྟོངས་སྐྱེ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་ཆིང་གས་ཀྱི་
པར་གྱི་མཁྱེན་དོན་ཞུམས་དང་། དེ་འཛིན་གྱིས་བྱ་ཆར་དུ་སྒྲུབ་པོད་ནས་གདན་ཞུ་གནང་པའི་གས་དང་། དཔེ་མཛོད་
དུ་བཞུགས་པའི་པར་གྱི་སྤྱི་དོན་ཞུམས་དང་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་སྒྲུབ་དཔེར་
མཆོན་ཅས་ཞུས་ཟིན་པ་དེ་ཡིན།

ལྷ་བཟླིམ་འོ་པར་མའི་གས་ནས་གསུང་ལན་ལྷ་ལྷ་བ་དགོངས་རྒྱུ་དང་། ལྷ་ལན་ལྷ་ལན་ལྷ་ལན་ལྷ་ལན་དང་།
གོ་ལན་གས་ལྷ་གས་ཐོག་འདེབས་དང་གསུང་བསྐྱར་གཞིའི་གས་སུ་བཞུགས།

རྒྱལ་པ་རྒྱུ་ལྷའི་ཡིག་ཆ་ནི། མཚོ་སྔོན་པར་མ་པར་ཕྱིན་ཕྱིན་ཞོ་ཆ་ཆང་དང་། ལྷ་ས་ནས་པར་རྒྱན་བྱས་
པའི་རྒྱལ་པ་འཆུང་གི་མཆའ་དེའོ་ཆ་ཆང་དང་། སེར་བྲེས་བྲུ་ཆང་དང་དགའ་བྲུ་ཆང་འཇས་ནས་སྤྲིར་པར་
རྒྱན་གནང་པའི་གས་ནས་ཤོད་ལྷ་ཆ་ཆང་དང་། ཐེན་ཆན་ནས་པར་རྒྱན་བྱས་པའི་དགའ་ལན་མོར་དང་བྲུབ་དོན་
ས་གསུམ་ལྷ་བྲུ་ས་གནན་ཤོད་ལྷ་ཆ་ཆང་འཇས་རྒྱུ་ལྷའི་ཡིག་ཆའི་གས་སུ་བཞུགས་ཡོད།

བདུན་པ་པོར་བརྒྱུད་གཞི་དང་ལྷན་ཏེ་གསུམ་པོར་བར་རྩེ་བཅུན་ཡིག་ཆ་ཆ་ཆ་རྒྱུ་ཉིད་ཏེ་དུ་

- * Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)(vi) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
- * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
- * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice

Supreme Spiritual Head :
 His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་

Bylakuppe 571104
 Mysore Dist.(KS) INDIA
 Tele: +91-8223-258435
 Fax : +91-8223-258781
 Email: office@serajeymonastery.org
 Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

ཡོད་པར་གྲགས་པ་དང་། ལྷ་སའི་པར་རྟེན་ཁག་ནི་འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་དང་། རྒྱ་གར་གྲེས་གྲུ་ཆོང་དུ་
 བཞུགས་པ་རྣམས་དང་གཅིག་མཛུངས་ཡིན་ཞེས་ཐོས་པ་ལྟར་བསྟར་གཞི་དང་རྩེར་མཆན་གང་གི་གས་སྤྲུང་མེད།

༡༽ ལུང་མཆན་བཏགས་སྤངས་ཀྱི་སྐོར། དང་པོ་བཀའ་བསྟན་འགྲུར་ལྟར་ལྟར་མཆོན་ན། དང་པོ་བཀའ་
 བསྟན་པར་མ་གང་ཡིན་དང་། གཉིས་པ་དེ་བ་གངས་གང་ཡིན་དང་། གསུམ་པ་བོད་གང་ཡིན་དང་། བཞི་པ་རྩོམ་
 པ་པོའི་མཆན་དང་། ལྷ་པ་གཞུང་དངོས་ཀྱི་མཆན་དང་། རྒྱག་པ་ཤོག་གངས་ཡིག་གེང་བཅས་བཀོད་ཡོད། དཔེར་
 ན། བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༧། ལ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ༡༩། ༢༠། ལྷ་བུ་ཡིན། འདིས་
 བསྟན་འགྲུར་ལའང་མཆོན་ནས་ཤེས་ཀྱས། གཉིས་པ་བོད་མཁས་པས་བཅུམས་པའི་ལེགས་བཤད་ལྟར་ལ་
 མཆོན་ན། དང་པོ་གང་གི་པར་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་བོད་གང་ཡིན་དང་། གསུམ་པ་རྩོམ་པ་པོའི་མཆན་དང་།
 བཞི་པ་བསྟན་བཅོམ་ཀྱི་མཆན་དང་། ལྷ་པ་ཤོག་གངས་ཐེག་གེང་བཅས་བཀོད་ཡོད། དཔེར་ན། སྤྱ་འབྲུམ་པར་མ།
 གསུང་འབྲུམ་ཅ། རྩེ་རྩེ་ཁ་པ། ལེགས་བཤད་གསེར་གྲེང་། ༡༩༧༠། ལྷ་བུ་ཡིན།

༢༽ བསྟར་མཆན་འགོད་སྤངས་ནི། པར་མ་གང་ཡིན་སོགས་སྤར་ལྟར་དང་། མདུན་རྒྱུ་དགོས་རིགས་
 ལ་མདུན་ཉགས་ (ན) དང་རྒྱུ་ཉགས་ལ་ (བ) བཅས་བཀོད་ཡོད། ལུང་བསྟན་ཡང་མ་རྟེན་པ་དང་། རྟེན་ཡང་
 ལུང་མཆན་བཏགས་མཁན་ངོས་ནས་ལྷག་ལུས་ལ་བྱུང་བ་གཅིག་གཉིས་ལས་གཞན་ཡིག་ཆར་བྲངས་པའི་མདོ་
 བསྟན་བཅོམ་ཇི་ཡོད་ཅོག་མཆན་དུ་བཀོད་ཡོད། འདིར་དམིགས་བསལ་མཁྱེན་དགོས་པ་ཞིག་ནི། རྩེ་བཙུན་པའི་
 པར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་དུ་ལུས་པར་མའི་མདོ་ལུང་བཀོད་པ་རྣམས་ཉི་མེ་ལུ་བརྒྱུད་མར་བྲངས་པ་རྣམས་
 ཡིན་ཡང་། འདིར་ལུས་པར་མའི་ལུང་མཆན་བཀོད་པ་པལ་ཆེ་བ་བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མར་གཞིར་བཞག་ནས་
 བཀོད་ཡོད་པས་འགྲུར་གྱི་དབང་གིས་ཆོག་མི་འདྲ་བ་སྟན་བྱུང་སྤང་།

༣༽ དཔེ་བསྟར་མའི་མཆན་བཏགས་སྤངས་ཀྱི་སྐོར། སྤར་བོད་ནས་གདན་ཞུ་གནང་བའི་གས། སེར་
 གྲེས་གྲུ་ཆོང་གི་ཐོག་ཁར་རྒྱལ་བའི་གཟིམ་རྩེད་ནང་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་ཉག་དང་། སེར་གྲེས་དཔེ་
 མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་ཆ་ལ་ཉག་དང་། འབྲས་ལྗོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་
 ཆ་ལ་ཉག་དང་། ལྷ་པོའི་པར་མ་ལ་ཉག་དང་། སྤྱ་འབྲུམ་པར་མ་ལ་ཉག་དང་། རྒྱག་པའི་པར་མ་ལ་ཉག་དང་།

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
 * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
 * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice

Supreme Spiritual Head :
 His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་

Bylakuppe 571104
 Mysore Dist.(KS) INDIA
 Tele: +91-8223-258435
 Fax : +91-8223-258781
 Email: office@serajeymonastery.org
 Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

བཏབ་ནས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད། བར་མ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་པན་རྒྱུ་མི་མཐུན་པར་བྱུང་བའི་མཆོམས་སྤྱ་ཆང་
 དང་དཔེ་མཛོད། འབྲས་སྤོངས་དཔེ་རྒྱུ་བཅས་གཞི་ཅར་བཟུང་སྟེ་གཞུང་དཔྱད་སྤྱི་བཞུགས་སྤྱི་བཞུགས་ཅིང་། མི་མཐུན་གཞུན་
 རི་ཡོད་འོག་མཆོན་བཏབ་པས་ཡོད། བར་མ་པན་རྒྱུ་བཟུང་འབྲས་སྤྱི་ ཡི་གེ་ཆང་པ་དང་། ལྷག་པ་དང་། མི་འདྲ་
 བ་སྟེ་ཆང་ལྷག་མི་འདྲ་གསུམ་སོགས་བྱུང་བའི་སྐབས་སྤྱི་འཆད་ཉན་སྐབས་བདེའི་ཆེད་དུ་དེའི་གོང་འོག་གི་ཆོག་
 རིས་དང་སྤྱར་ནས་ཆོག་གསལ་མོར་བཞུགས་པ་ལས་ཆད་རྟགས་དང་ལྷག་རྟགས་གང་ཡང་བཞུགས་སྤྱི་བཟུང་བྱས་མེད།
 རྟོར་མཆོན་དང་ལུང་མཆོན་དང་དཔེ་བཟུར་མའི་མཆོན་བཅས་ལ་ཡང་རྟགས་སྟོར་བྱས་མ་འདི་(1)(2)ལོད་སྤྱི་
 བྱས་ཡོད།

༤༽ རྟོར་མཆོན་བཏབ་སྤྱི་སྟོར། གཞི་མཐུན་ལ་འཁུན་དང་། ས་མཆོམས་ལ་འཁུམས་གྲིས་
 བ་སོགས་རྟོར་བ་རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་དང་། ལམ་ཤེས་ལ་ལམ་ཤས་ལྷ་བྱ་བར་ཤིང་ཡིག་འབྲུ་ཆག་སྤྱི་བྱུང་བ་
 ཞག་དང་། ས་བཅད་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་པ་གྲིས་པ་ལྷ་བྱ་གོང་འོག་གང་ས་འབྲུགས་པ་སོགས་མདོར་ན་ཡི་གེ་
 རྟོར་དེས་ཅན་མཐུན་སྤྱི་བྱུང་བ་འགའ་ཞིག་ལས། ཆོག་དོན་ངོས་མ་ཟེན་པ་བརྟག་དགོས་པའི་རིགས་ཤེས་
 བཞིན་དུ་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་ཀྱང་འཁྱུར་བ་བཏང་མེད། རྟོར་བ་དོས་ངོས་ཅན་པའི་ཆེད་དུ་པལ་ཆེར་འོག་མཆོན་བཏབ་སྤྱི་
 བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་གང་བཅོས་པ་རྣམས་ངོས་ཟེན་པའི་ཆེད་དུ་པལ་ཆེར་འོག་མཆོན་བཏབ་སྤྱི་
 ཡོད། རྟོན་ཀྱང་རྟོར་བ་གཅིག་མཐུན་ཏེ་ཅང་མང་བའི་རིགས། དཔེར་ན། ས་མཆོམས་ལ་ས་འཁུམས་གྲིས་པ་ལྷ་
 བྱ་མང་དུ་བྱུང་བ་རྣམས། གོང་འོག་རེ་རྒྱང་ལས་ཐམས་ཅད་མཆོན་དུ་བཞུགས་མེད། བྱ་ཆོག་ཡིག་གཞུགས་མི་
 མཐུན་པར་བྱུང་བའི་སྐབས་སྤྱི་བཟུར་གཞིའི་མ་དཔེ་རྣམས་ལས་གང་ཡོངས་གསུམ་དང་མཐུན་ཆབ་ཆེ་བ་རྣམས་
 དཔྱད་སྤྱི་བཞུགས་སྤྱི་བཞུགས་རྣམས་འོག་མཆོན་བཏབ་སྤྱི་ཡོད། ཡིག་ཆར་བྱུངས་པའི་ལུང་ལ་ཆད་ལྷག་རྟོར་
 གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་བྱུང་བའི་སྐབས་སྤྱི་གང་བྱུངས་རྒྱུའི་ལུང་གི་མ་དཔེ་དང་ཞིབ་བཟུར་ཐོག་དེའི་འོག་གང་ས་
 རྟེན་སྤོངས་བཅས་རྒྱུ་དུ་བཞུགས་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་མིན་པ་ལ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ལྷ་བྱ་བྱུང་མིང་རྟོར་བའི་རིགས་
 ལ་གསལ་བ་འདྲ་ལྷང་ཅམ་རིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད།

༥༽ དག་གཅིག་འཁྱུར་ཀྱི་སྟོར། སྤྱིར་རྟོན་ཡིག་ཆ་མོད་ལྷའི་ནང་གསལ་ལ་དག་གཅིག་འཁྱུར་མ་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
 * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
 * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

[illegible]

Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele: +91-8223-258435
Fax : +91-8223-258781
Email: office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org

བྱང་པར་མ་ཟད། སར་སྤྱོད་སྤྱི་དོན་ལྟ་བུ་གཞུང་གཅིག་གི་གོང་འོག་ལ་འདུག་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་བྱུང་བ་དཔེར་
ན། ཉག་ས་བསལ་ཉག་ས་གསལ། རོས་སྐལ་རོ་སྐལ། མའོན་འལྱར་པ་མའོན་ལྱར་པ། འགྲེལ་བ་འགྲེལ་པ། མཐའ་
དབྱུང་མཐའ་བཅད། གོ་རིམ་གོ་རིམ་ས། རླེག་འྲིགས། ཅིག་ཆར་ཅིག་ཅར་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པར་སྣང་། འདི་ནི་རྩེ་
བརྩུན་ཡིག་ཆ་གཅིག་སོ་མེན་པ་ཡིག་ཆ་གཞན་དང་། མདོ་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འདུངས་ཁུབ་རྩོམ་
ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་གཞུང་དོན་གོ་བ་ལེན་པ་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་མེད་པར་བརྟེན། དཔེ་ཁྲིད་དགེ་
ཆུན་དུ་མ་ཞིག་གིས་འདི་རིགས་རང་སོར་འདོག་ན་དགེ་མཆན་ཆེ་བའི་སྐོར་དགོངས་འཆར་བྱུང་པ་བཞིན་སྣང་
བཅོས་ཐེན་ལྷག་ལུས་བྱུང་པ་བྱུང་གཞན་སང་རྗེས་དུ་གང་འཁོད་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

[illegible]

དེ་ཡང་པོད་དང་པོའི་ནང་རྗེ་བཙུན་པའི་ཆུང་མར་དང་། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཆུང་མར་ གྲུབ་དོན་ས་གསུམ་
བཅས་བཞུགས། པོད་གཉིས་པའི་ནང་པར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་དབྱ་ནས་སྤྱན་ལྡན་མདོན་ཤེས་བར་དང་།
པོད་གསུམ་པའི་ནང་པར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོ་སྐྱོད་ལམ་སྤྱི་དོན་ནས་སྐབས་དང་པོ་མ་རྗེ་གས་བར་དང་། པོད་བཞི་
པའི་ནང་པར་ཕྱིན་སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་སྤྱི་དོན་དང་། པོད་ལྔ་པའི་ནང་པར་ཕྱིན་སྐབས་བཞི་པའི་སྤྱི་
དོན་དང་། པོད་དྲུག་པའི་ནང་པར་ཕྱིན་སྐབས་ལྔ་པ་ནས་བརྒྱད་པ་ཚེས་སྤའི་སྤྱི་དོན་བཅས་ཆ་ཆར་དང་། པོད་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(S)(V) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
* Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

၇ နိဗ္ဗာန်ဝေဒနာတရား

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

༧༽ དཀར་ཆག་སྒྲིག་སྒྲུང་ཡི་སྒྲིབ། སྒྲིབ་དཀར་ཆག་སྒྲིག་སྒྲུང་ལ་གདན་ས་ཆེན་མོ་ཆམས་སུ་ཆོད་
བའི་གཞུང་ཆོན་ཁག་ལ་མ་སྟད་ཀྱི་ལོ་ལ་སྒྲིག་སྒྲུང་། དཔེར་ན། དབྱ་མ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། རྒྱལ་སྐུ་སྒྲུང་
བ་དང་། རྒྱལ་སྐུ་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་འབྲེལ་སྐབས་སུ། ཉགས་གཞན་བཞི་བ་དང་། སུན་ཁུང་བུམ་གཞུགས་
ལྟ་བུ་གདན་ས་རང་བྱ་མ་སྟད་ལགས་ཆེ་བ་གཙོ་མོར་བཟུང་སྟེ་བསྒྲིག་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་གཞུང་སྒྲུང་ས་བཅད་
དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ཡོངས་ལྷགས་བརྗོད་བྱའི་སྟེ་ཆོན་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྒྲིག་སྒྲུང་བ་དང་། ཡང་ས་བཅད་གཙོ་
མོར་བཟུང་སྟེ་བསྒྲིག་སྒྲུང་བ་སོགས་ཡོད་པ་ལས་འདིར་སྟེ་མ་སྟད་ས་བཅད་གཙོར་བཟུང་བུས་ཡོད། དེ་བཞིན་
དཀར་ཆག་རྩ་ས་བཅད་བཟུམ་པའི་སྐབས་སུ། མ་བཅོས་ཐབས་མེད་འགའ་ཞིག་ལས། གཞུང་གི་དབྱུས་སུ་གཉིས་
ལས་དང་། གཉིས་སོ་དང་། གཉིས་ནི་ལྟ་བུ་གང་འཕོད་དཀར་ཆག་རྩུང་རང་སོར་འཛོགས་པ་ལས་ཆེ་བ་བདེ་མིན་
དང་། གཅིག་འཕྱུར་དཔོན་འག་གིས་འཕྱུར་བ་གཏོར་བ་སོགས་གང་ཡང་བྱས་མེད། གཞུང་བྱ་དགག་གཞན་སྒྲིབ་
གསུམ་དང་། སྒྲིབ་ཅོད་དང་གཞུང་ཅོན་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ཅོན་ལ་ཡོད་ཀྱིས་དཀར་ཆག་རྩུང་བཟུམ་ཡོད།

- * Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)(vi) vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012

Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice

Supreme Spiritual Head :
 His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་ལུ་ལྷན་ཁྲིམས་ལུ་

Bylakuppe 571104
 Mysore Dist.(KS) INDIA
 Tele: +91-8223-258435
 Fax : +91-8223-258781
 Email: office@serajeymonastery.org
 Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

༡༠༽ བྱ་བ་འདི་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་སྤངས་ཀྱི་སྐོར། ལས་བྱེད་ལ་སྡེ་ཚན་ལྷན་བཅད་དེ། དང་པོ་ལུང་འཛོལ་མཁན། གཉིས་པ་མ་དཔེ་དང་བསྟར་མཁན། གསུམ་པ་སྟོན་མཁན་ལྟ་བུ་འཇུག་མཁན། བཞི་པ་དཀར་ཆག་སྟོན་མཁན། ལྷ་པ་དེབ་གཟུགས་སྟོན་མཁན་དང་ལྷན་དབྱེ་བའི་ནང་ནས། ལུང་འཛོལ་བ་དང་དཔེ་བསྟར་བ་པལ་ཆེ་བ་ཕྱི་ལོ་ (༢༠༡༢) ལོའི་འདུལ་བ་གསར་ཉིད་དང་དབྱེ་མ་གསར་ཉིད་དང་པར་ཕྱིན་བཅས་འཛིན་གྲུ་ལྷའི་ནང་ནས་ལོ་སྟ་མའི་རྒྱལ་སྐོར་གནས་རིམ་མཐོ་ཤོས་ཁག་ནས་འདེམས་བསྐོས་བྱས། དཀར་ཆག་སྟོན་མཁན་ཕྱི་ལོ་ (༢༠༡༢)ལོའི་ལྷ་རམས་འཛིན་གྲུ་བ་རྒྱམས་ཡིན། མོང་གསལ་ལས་བྱེད་རྒྱམས་ཀྱིས་པར་མ་མི་འབྲ་བ་རྒྱམས་དང་པན་ཚུན་ཞིབ་བསྟར་ལེགས་པར་བྱིན་པའི་རྩེས་སུ་དཔེ་བྲིད་དགེ་ཀན་རྒྱལ་པས་ཐ་མའི་བསྟར་ཞིབ་དང་། དེ་ལས་འོར་ལྷག་ཆད་གསུམ་གང་བྱུང་སྟོན་མཁན་ལྟ་བུ་བསྟོན་མཁན་པར་བྱིན་རྩེས་བསྟར་དུ་མ་དཔེ་ཁག་དང་བསྟར་ནས་བསྟར་སྟོན་ཐངས་གཅིག་བྱས་ནས་ཐ་མའི་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད།

༡༡༽ ལས་གཞི་འདིའི་བརྒྱུད་རིམ་ཀྱི་སྐོར། ཕྱི་ལོ་ (༢༠༡༢) ལོ་མགོར་སྐབས་དེའི་ཡ་སྟབས་རྩི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དབྱེ་ཚས་རྒྱལ་གཉིས་དང་། སྐབས་བཅུ་དགུ་པའི་བྲག་མཛོད་དང་། དཔེ་བྲིད་དགེ་ཀན་རྒྱལ་པ་དང་། དཔེ་བསྟར་མའི་ལས་བྱེད་ཆ་ཆེད་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་བཀའ་བསྟར་ལྷག་པོར་གནང་སྟེ་ཐོག་མའི་ལས་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱས། ཕྱི་ལོ་ (༢༠༡༣) ལོར་གྲུ་ཆད་ཆོགས་ཁང་ནང་དུ་བསྟར་དུ་ཡ་སྟབས་རྩི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དབྱུར་བཞུགས་ཐོག་དཔེ་བྲིད་དགེ་ཀན་རྒྱལ་པ་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་པོད་གངས་གཏན་འབེབས་དང་གོ་རིམ། པར་སྟར་བྱེད་སྟོན་དང་། དག་གཅིག་འགྱུར་དགོས་མིན་སྐོར་དང་། ཐན་རིན་ཆེན་སྤངས་ཤད་འགོད་སྤངས་ཡན་ཆད་བཀའ་བསྟར་ལྷག་པོར་གནང་སྟེ་ཐ་མའི་ལས་རིམ་སྐོར་ཐག་བཅད་བྱས་པ་བཅས་སོ། །

ཐོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༠༡༣ དང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥.༩.༡༩ ཉིན་
 སེར་བྱིས་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས་ཀྱིས།

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
 * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
 * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

དཀར་ཆག

ཆེ་བཅུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བཅུར་མའི་ལས་རིམ་རྒྱུན་མཐོང་བཅུས། i

མཚན་བརྗོད།

དེ་ལ་འདིར་བསྟན་བཅོས་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་བྱ་འདི་འཆད་པ་ལ། ༤

 ༡ ་ བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོན་དུ་འགོ་བ་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། ༤

 ༢ ་ སྐབས་སུ་བབས་པའི་བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ་གཉིས། ༡༩

དང་པོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོན་དུ་འགོ་བ་སྤྱིར་བཤད་པ་ལ། ༤

 ༡ ་ བྱ་བྱི་བཤད་བྱ་ཆ་བའི་མདོ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ༤

ཤིང་ཏ་ཤོལ་འབྲེད།

 ༡ ་ བྱ་བྱིས་མདོ་དོན་རིམ་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་དང་། ༤

 ༢ ་ བྱ་ལ་འབྲེལ་བ་རིམ་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་དང་། ༡༩

 ༣ ་ འབྲེལ་བ་གང་གི་རིམ་སུ་འབྲངས་ནས་མཛོན་རྟོགས་བྱ་རིམ་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་དང་བཞི། ༡༩

གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ་ལ། ༡༩

 ༡ ་ རྫོང་བྱེད་དོན་ལྟན་ཀྱི་མཚན་དང་། ༣༠

 ༢ ་ བརྗོད་བྱ་དེ་ལྟན་ཀྱི་གཞུང་། ༣༤

 ༣ ་ གང་གིས་བསྐྱར་བའི་འཁྱར་བྱང་བཤད་པ་དང་གསུམ། བོད་ཆ་ལ། ༤༡༠

དང་པོ་རྫོད་བྱེད་དོན་ལྡན་གྱི་མཆན་བཤད་པ་ལ།	30
1 རྟེན་དོན་དང་།	30
2 ཞུ་བྱེད་གཉིས་ལས།	33
དང་པོ་དངོས་ལ།	30
1 མཆན་བསྐྱར་བ་དང་།	30
2 མཆན་བཤད་པ་དང་།	37
3 རྟེན་གྲོས་པ་དང་གསུམ་ལས།	33
གཉིས་པ་ཞུ་བྱེད་ལ།	33
1 གཞུང་ཆད་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བས་གངས་དང་།	33
2 འགྲུར་མཐར་བྱིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱུག་བྱས་པ་དང་གཉིས་ལས།	33
གཉིས་པ་བརྫོད་བྱེད་ལྡན་གྱི་གཞུང་བཤད་པ་ལ།	37
1 གཞུང་སྤྱིའི་གངས་དང་།	37
2 གཞུང་དངོས་བཤད་པའོ།	36
གཉིས་པ་གཞུང་དངོས་འཆད་པ་ལ།	36
1 རྟེན་མ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ།	36
2 བཅུམ་བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན།	726
3 བཅུམས་པ་མཐར་བྱིན་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས།	བོད་ཆ་བ། 704
དང་པོ་རྟེན་མ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་ལ།	36
1 འབྲེལ་པ་རྟེན་མ་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་།	36
2 ཅ་བ་རྟེན་མ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་གཉིས།	39
དང་པོ་འབྲེལ་པ་རྟེན་མ་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ།	36
1 རྟེན་གྲོས་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱུག་འཆལ་བ་དང་།	36
2 རྟེན་དོན་ལྡན་པས་གཞུང་རྟེན་ལྡན་བྱེད་ལ།	37
3 རྟེན་གྲོས་ཆེ་བ་བསྐྱར་བ།	37

༤༽ བཅུམས་པ་ལ་གཞན་འབྲུག་རིགས་པར་གདམས་པ།	34
༥༽ ཁེངས་བསྐྱེད་ཏེ་ཚུམ་པའི་རྒྱ་བརྒྱུད་པ་དང་ལྷ།	34
གཉིས་པ་ཙ་བ་ཚུམ་པ་ལ་འབྲུག་པའི་བྱ་བ་ལ།	34
༡༽ གཏུལ་བྱ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད།	34
2༽ རྟོག་ལྷན་བསྐྱེད་བཅོས་ལ་འབྲུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་དང་གཉིས།	34
དང་པོ་གཏུལ་བྱ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད་ལ།	34
༡༽ དངོས་དང་།	34
2༽ ཚེད་པ་སྤོང་བ་གཉིས།	34
དང་པོ་དངོས་ལ།	36
༡༽ མཆེམས་སྤྱོད།	36
2༽ ཙ་བ།	36
3༽ འབྲེལ་བ་དང་གསུམ།	36
དང་པོ་མཆེམས་སྤྱོད་ལ།	36
༡༽ དགོས་དོན།	36
2༽ བསྐྱེད་དོན།	36
3༽ མཆེམས་སྤྱོད་དང་གསུམ་ལས།	37
དང་པོ་དགོས་དོན་ལ།	36
༡༽ རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་དང་།	36
2༽ གཞན་དོན་གྱི་དགོས་པ་གཉིས།	36

བཅུམས་གཞུང་།

དེས་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་ལ་གསུམ།	37
༡༽ རྟོགས་ལྷ་མ་འབོད་པ་དང་།	37
2༽ དེ་དགག་པ་དང་།	37

༣ ་ ལྷིང་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱན་བ་དང་གསུམ།	༤༠

ཡུམ་སྤུལ།

གཉིས་བ་ཅ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ཞིབ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སྤྱ།	༤༦
༡ ་ འདི་ལ་བསྟོད་བ་དང་།	༤༦
༢ ་ བྱག་འཆལ་བ་གཉིས།	༤༦
དང་པོ་བསྟོད་བ་ལ།	༤༦
༡ ་ གཞི་ཤེས་ལ་བསྟོད་བ།	༤༦
༢ ་ ལམ་ཤེས་ལ་བསྟོད་བ།	༤༧
༣ ་ རྣམ་མཁུན་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྟོན་ས་བསྟོད་བ་དང་གསུམ།	༤༧
དེས་ན་སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་བ་ལ།	༤༧
༡ ་ མཁུན་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ།	༤༧
༢ ་ གངས་ངེས།	༤༨
༣ ་ ཡུམ་སྤུལ་གྱི་དོན།	༥༠
༤ ་ བསྟོད་ཡུལ་གྱི་མཁུན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་བཞི་ལས།	༥༡

གཅིག་བྱ་བལ།

གསུམ་བ་འགྲེལ་བའི་དོན་འཆད་ཚུ་ལ་ལ།	༥༤
༡ ་ སྤྱ་འགྲེལ་གྱི་འཕྲོས་དོན་དང་།	༥༤
༢ ་ ཅ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་བ་དང་གཉིས།	༥༨
དང་པོ་སྤྱ་འགྲེལ་གྱི་འཕྲོས་དོན་ལ།	༥༤
༡ ་ དགོས་དོན་ལས་འཕྲོས་བའི་དོན་དང་།	༥༤
༢ ་ བསྐྱུས་དོན་ལས་འཕྲོས་བའི་དོན་དང་གཉིས།	༥༩

དང་པོ་དགོས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་ལ།	༥༩
༡ ་ གནས་སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་།	༥༩
༢ ་ མཐར་ཐུག་གི་དགོས་པ་དང་།	༥༩
༣ ་ དེ་དག་གིས་སྒྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །	༥༩
དང་པོ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་ལ།	༥༩
༡ ་ ཆོས་པའི་དགོས་པ་དང་།	༥༩
༢ ་ དད་པའི་དགོས་པ།	༥༩
༣ ་ གུས་པའི་དགོས་པ་དང་གསུམ།	༥༩
དང་པོ་ལུགས་ལ།	༦༩
༡ ་ སློབ་དཔོན་གྱིས་བཞེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་རིས་གཟུང་བ་དང་།	༦༩
༢ ་ དེ་གཞི་གཞན་གྱི་སྤྲེང་དུ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པའོ།	༦༩
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དབྱེད་པ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཆོག་ལ་ཁ་གཉིས།	༦༩
༡ ་ རྟགས་འགོད་པ་དང་།	༦༩
༢ ་ ཚུལ་སྒྲུབ་པ་དང་གཉིས།	༦༩
གཉིས་པ་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ།	༦༩
༡ ་ ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དང་།	༦༩
༢ ་ ཁུབ་པ་སྒྲུབ་པ་གཉིས།	༧༠
དང་པོ་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ།	༦༩
༡ ་ བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་།	༦༩
༢ ་ བདེན་པའི་དུ་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པ་གཉིས།	༧༠

མཁྱེན་གསུམ།

གཉིས་པ་རྩ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	༧༩
༡ ་ སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་དང་།	༧༩

༡ ་ བསྐྱུས་ཏེ་བྱག་འཆལ་བ་གཉིས།	༡༡
དང་པོ་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལ།	༢༩
༡ ་ གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་ཚུལ།	༢༩
༡ ་ ལམ་ཤེས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ།	༤༠
༡ ་ རྣམ་མཁྲིན་གྱིས་ཆོས་འཁོར་སྐོར་བའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གསུམ།	༤༠
དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་ཚུལ་ལ།	༢༩
༡ ་ གཞི་ཤེས་སྒྲོམ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག །	༢༩
༡ ་ ཐབས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དོན།	༢༩
༡ ་ ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་མངོན་བྱ་བྱེད་ཚུལ་དང་གསུམ།	༢༩
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ་ལ་ཡང་གསུམ།	༤༠
༡ ་ ལམ་ཤེས་སྒྲོམ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག །	༤༠
༡ ་ ཐབས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་དོན།	༤༠
༡ ་ ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་མངོན་བྱ་བྱེད་ཚུལ།	༤༠
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྲིན་གྱིས་ཆོས་འཁོར་སྐོར་བའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་ཚུལ་ལ་གསུམ།	༤༠
༡ ་ དང་པོ་ཆོས་འཁོར་སྐོར་བ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག །	༤༠
༡ ་ མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ཐབས་རྣམ་མཁྲིན།	༤༠
༡ ་ རྣམ་མཁྲིན་རྒྱུད་ལ་སྤྱེས་པའི་འབྲས་བྱ་དང་གསུམ་མོ།	༤༠

ཐུང་འདས།

ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་བྱེད་པར་ལ།	༤༣
༡ ་ ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལུགས།	༤༣
༡ ་ སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས།	༤༣
༡ ་ ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས།	༤༣
༡ ་ རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དང་བཞི།	༤༣

བཞེ་བ་རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་ལ།	༡༥
༡ རེ་མཆན་ཉིད།	༡༥
༢ རྟེ་དབྱེ་བ།	༡༥
༣ རྟེ་ས་མཆན་གསུངས།	༡༥

ཆོས་འཁོར།

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བ་མེད་པ་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	༡༩
༡ རྟེ་མཐའ་རྒྱུད་ཐད་དབྱེད་པ་དང་།	༡༩
༢ རྟེ་རང་ལྷགས་བཞག་པ་གཉིས།	༡༠༠
གཉིས་པ་རང་ལྷགས་བཞག་པ་ལ།	༡༠༠
༡ རྟེ་ཆོས་འཁོར་སྤྱི་ལྷན་གཞག་བཤད་པ་དང་།	༡༠༠
༢ རྟེ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས།	༡༠༢
དང་པོ་ཆོས་འཁོར་སྤྱི་ལྷན་གཞག་བཤད་པ་ལ།	༡༠༠
༡ རྟེ་རོ་ལོ།	༡༠༠
༢ རྟེ་དབྱེ་བ།	༡༠༠
༣ རྟེ་ཁྱད་པེས་ཀྱི་དོན།	༡༠༠
༤ རྟེ་ཆོས་ལུང་གི་ཆད།	༡༠༠
༥ རྟེ་སྐོར་ཚུལ།	༡༠༠
༦ རྟེ་སྐྱ་བཤད་པའོ།	༡༠༠
གཉིས་པ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།	༡༠༢
༡ རྟེ་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་ཀྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དོན་ཐབ་དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་ལས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་།	༡༠༢
༢ རྟེ་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་ཀྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་གཞུལ་བྱ་བ་གི་པའི་རིམ་པ་གསུམ་ཀྱི་སྐོར་སྟོན་པ་འཕགས་པ་གསུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་རྒྱུ་ལ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་གཉིས།	༡༡༤

དང་པོ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་ལས་	
འབྱུང་བའི་རྩལ་ལ།.....	༡༠༧
༡ ་ བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད་པ་དང་།.....	༡༠༧
༢ ་ མདོའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས།.....	༡༠༩
གཉིས་པ་མདོའི་དོན་བཤད་པ་ལ།.....	༡༠༩
༡ ་ མདོའི་ཆིག་དོན་བཤད་པ་དང་།.....	༡༠༩
༢ ་ དང་ངེས་ཀྱི་འདོད་རྩལ་བཤད་པ་གཉིས།.....	༡༡༢
དང་པོ་མདོའི་ཆིག་དོན་བཤད་པ་ལ།.....	༡༠༩
༡ ་ གྲུབ་དོན་དང་པོ་དང་།.....	༡༠༩
༢ ་ བར་པ་དང་།.....	༡༡༠
༣ ་ ཐ་མའི་ཆིག་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ།.....	༡༡༠
གཉིས་པ་གཟུངས་རྒྱལ་ལས་གསུངས་པའི་རྩལ་ལ།.....	༡༡༤
༡ ་ བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད་པ།.....	༡༡༤
༢ ་ དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས།.....	༡༡༦
གཉིས་པ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།.....	༡༡༦
༡ ་ མདོའི་ཆིག་དོན་བཤད་པ་དང་།.....	༡༡༦
༢ ་ དོན་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ་གཉིས།.....	༡༡༧
དང་པོ་མདོའི་ཆིག་དོན་བཤད་པ་ལ།.....	༡༡༦
༡ ་ དཔེ་བཤད་པ་དང་།.....	༡༡༦
༢ ་ དོན་བཤད་པ་གཉིས།.....	༡༡༦

རྩོད་ལན།

གཉིས་པ་རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ།.....	༡༡༩
༡ ་ བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་སོ་སོར་བསལ་ནས་བརྗོད་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་	

སྤྱི་ལོ་ལྷན་གཞག་བཤད་པ།	༡༡༩
༡ མདོ་དང་རྫོས་པའི་སྤྱོད་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་གཉིས།	༡༥༩
དང་པོ་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་སོ་སོར་བསལ་ནས་བརྗོད་བྱ་མཐུན་གསུམ་	
སྤྱི་ལོ་ལྷན་གཞག་བཤད་པ་ལ།	༡༡༩
༡ རྟོག་པ་དང་།	༡༡༩
༡ ལན་གཉིས།	༡༣༣
དང་པོ་རྟོག་པ་ལ།	༡༡༩
༡ རྟོག་ལན་འདི་དག་འབྲེལ་པ་གང་དུ་བཞོད་པ་དང་།	༡༡༩
༡ མཆོད་བརྗོད་དང་དགོས་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་གང་ཡིན་དུང་པ།	༡༡༩
༣ རྟོག་པ་པོ་དངོས་སུ་ཡོད་མེད་དང་། རི་ལྟར་རྟོག་པའི་ཚུལ་ལོ།	༡༡༩
གཉིས་པ་ལན་ལ།	༡༣༣
༡ ལན་དངོས་དང་།	༡༣༥
༡ ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགོད་པ་དང་།	༡༣༥
༣ བསྐྱ་བྱ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་།	༡༣༧
༥ དེ་དག་གིས་བྱུང་བའི་དོན་བསྐྱ་བཤོ།	༡༣༩
གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགོད་པ་ལ།	༡༣༥
༡ ཡུམ་བར་མའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་དང་།	༡༣༥
༡ བསྐྱ་བྱ་པའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ།	༡༣༧
༣ རྒྱས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཁ་འཕངས་པའོ།	༡༣༧
དང་པོ་ཡུམ་བར་མའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་ལ།	༡༣༥
༡ མདོར་བསྟན་པ་དང་།	༡༣༥
༡ རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།	༡༣༩
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༡༣༩
༡ གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་རང་འཕགས་པའི་མདོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ།	༡༣༩

༡ ་ ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ།	༡༣༥
༢ ་ རྣམ་མཁུན་གྱིས་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ་དང་གསུམ།	༡༣༦
དང་པོ་གཞིཤེས་ཀྱིས་ཉན་རང་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ་ལ།	༡༣༥
༡ ་ རི་བ་དང་།	༡༣༥
༢ ་ ལན་གཉིས།	༡༣༥
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ་ལ།	༡༣༦
༡ ་ རི་བ་དང་།	༡༣༦
༢ ་ ལན་གཉིས།	༡༣༦
གསུམ་པ་རྣམ་མཁུན་གྱིས་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ་ལ།	༡༣༦
༡ ་ རི་བ་དང་།	༡༣༦
༢ ་ ལན་གཉིས།	༡༣༦
གསུམ་པ་བསྐྱུ་བྱ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་ལ།	༡༣༧
༡ ་ གཞིཤེས།	༡༣༧
༢ ་ ལམ་ཤེས།	༡༣༧
༣ ་ རྣམ་མཁུན་ངོས་གཟུང་བ་དང་གསུམ།	༡༣༧

ཡང་དག་མཐའ།

རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་རྣམས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་སྟེ།	༡༣༠
༡ ་ གཞུང་འདྲིའི་དོན་དང་།	༡༣༠
༢ ་ མཐའ་དབྱེད་པའོ།	༡༣༡
དང་པོ་གཞུང་འདྲིའི་དོན་ལ།	༡༣༠
༡ ་ ཤེས་རབ་ལ་གདམས་པ་དང་།	༡༣༠
༢ ་ ཐབས་ལ་གདམས་པ་དང་།	༡༣༠
༣ ་ དོན་བསྐྱུ་བ་དང་གསུམ།	༡༣༡

གཉིས་པ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།	༡༣༡
༡ ། ལམ་གསུམ་སོ་སེའི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།	༡༣༡
༢ ། འདིར་བསྟན་བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་དང་ཤེས་བྱའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པར་བཤད་པ།	༡༣༩
༣ ། ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་པའི་ཆད་བཤད་པ།	༡༣༩
༤ ། རྫོགས་སྟོན་སྤངས་གསུམ་བྱས་པའི་ཆད་བཤད་པ།	༡༤༣
༥ ། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ངོས་གཟུང་ནས་དེ་མངོན་བྱ་བྱས་པའི་ཆད་བཤད་པ།	༡༤༧

རྫོགས་ཐོང་།

གཉིས་པ་མདོ་དང་རྫོགས་པ་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྦྲུབ་པ་ལ།	༡༥༩
༡ ། མཆོམས་སྦྱར་བ།	༡༥༩
༢ ། ཙ་བ།	༡༥༩
༣ ། འགྲེལ་བཤོ།	༡༦༠

བཀའ་བསྟན་བཅོས།

དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།	༡༦༣
༡ ། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་།	༡༦༣
༢ ། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལྟན་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	༡༦༥
གཉིས་པ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དང་ལྟན་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ།	༡༦༥
༡ ། བཤད་བྱ་བཀའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	༡༦༥
༢ ། འཆད་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	༡༦༥
༣ ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བྱེད་ལས།	༡༦༥
༤ ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགའ་མེ་འགའ་དབྱེད་པའོ།	༡༦༥
དང་པོ་བཤད་བྱ་བཀའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ།	༡༦༥

༡ ་ མཚན་ཉིད།	༡༤༥
༡ ་ དབྱེ་བ།	༡༤༥
༣ ་ སྤྲ་བཤད་པ་དང་གསུམ།	༡༤༤
གཉིས་པ་འཆད་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས།	༡༤༤
༡ ་ མཚན་ཉིད།	༡༤༤
༡ ་ དབྱེ་བ།	༡༤༦
༣ ་ སྤྲ་བཤད་པའོ།	༡༦༡
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།	༡༤༦
༡ ་ བཀའ་སྤྱིའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་།	༡༤༦
༡ ་ བཀའ་སོ་སའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་གཉིས།	༡༤༦
དང་པོ་བཀའ་སྤྱིའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ།	༡༤༦
༡ ་ རྗེས་སྤྱོད་རྣམ་པར་དག་བྱེད་དང་།	༡༤༦
༡ ་ བརྗེས་སྤྱོད་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གཉིས།	༡༤༦
གཉིས་པ་བཀའ་སོ་སའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ།	༡༤༦
༡ ་ འཁོར་ལོ་དང་པོ།	༡༤༦
༡ ་ བར་བ།	༡༤༦
༣ ་ ཐ་མའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་གསུམ།	༡༤༦
དང་པོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ།	༡༤༦
༡ ་ འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ལྷ་བའི་ཆ་དང་།	༡༤༦
༡ ་ སྤྱོད་པའི་ཆ་གཙོ་བོར་འབྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས།	༡༤༦
གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ།	༡༤༦
༡ ་ འཁོར་ལོ་བར་པའི་ལྷ་བའི་ཆ་གཙོ་བོར་འབྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས།	༡༤༦
༡ ་ འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྤྱོད་པའི་ཆ་གཙོ་བོར་འབྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས།	༡༤༦
གསུམ་པ་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ།	༡༤༦

༡ ་ འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ལྷ་བའི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་དང་།	༡༤༩
༡ ་ འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་སྤྱི་དཔེ་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་སྟོ།	༡༤༩
ཡང་བསྟན་བཅོས་ལ་དབྱེན་གསུམ།	༡༤༩
༡ ་ བྱེད་ལས་ཀྱི་སྟོན་སྟེ་བ།	༡༤༩
༡ ་ དམན་མཆོག་གི་སྟོན་སྟེ་བ།	༡༤༩
༡ ་ དེག་པའི་གནས་ལྷ་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་གསུམ།	༡༥༠

ལུས་རྒྱུ་གཞག

གཉིས་པ་བཅུ་བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ་གསུམ།	༡༥༤
༡ ་ རྒྱུ་པ་ལ་དད་པ་ལ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་དང་།	༡༥༤
༡ ་ འབྲིང་ལ་དད་པ་ལ་བྱུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་།	མོད་ཆ་བ། སྐབས་བརྒྱད་པ། ༤༠༤
༡ ་ བསྟན་པ་ལ་དད་པ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའོ།	མོད་ཆ་བ། སྐབས་བརྒྱད་པ། ༤༠༤
དང་མོ་རྒྱུ་པ་ལ་དད་པ་ལ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་ལ།	༡༥༤
༡ ་ ལུས་ཀྱི་སྟོན་སྟེ་མདོར་བསྟན་དང་།	༡༥༤
༡ ་ ཡན་ལག་གི་སྟོན་སྟེ་རྒྱུ་པ་རང་བཤད་པ་དང་གཉིས།	༡༥༥
དང་མོ་ལུས་ཀྱི་སྟོན་སྟེ་མདོར་བསྟན་པ་ལ།	༡༥༤
༡ ་ མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་།	༡༥༤
༡ ་ དག་ཉེ་བར་འགྲོད་པ་དང་།	༡༥༥
༡ ་ བསྟན་ཉེ་བསྟན་པ་དང་།	༡༥༥
༤ ་ ཆོག་དོན་གཞན་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་དང་བཞི།	༡༥༥
གདུལ་བྱ་རྒྱུ་པ་ལྷོས་སྟེ་སྐབས་སུ་ལུས་རྒྱུ་གཞག་ལ།	༡༥༥
༡ ་ ལུས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།	༡༥༥
༡ ་ དབྱེ་བ།	༡༥༥
༡ ་ དེས་ཆོག་དང་གསུམ།	༡༥༥

གཉིས་པ་ངག་ཉི་བར་འཁོད་པ་ལ་གཉིས།	༡༥༩
༡ ་ ལུས་མདོར་བསྟན་པ་དང་།	༡༥༩
༢ ་ རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།	༡༥༩
དང་པོ་ལུས་མདོར་བསྟན་པ་ལ།	༡༥༩
༡ ་ བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་མདོར་བསྟན་པ་དང་།	༡༥༩
༢ ་ འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཤུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།	༡༥༩

ཤེར་བྱིན།

ཤེས་རབ་པ་མོལ་བྱིན་པ་ཞེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟུ།	༡༦༡
༡ ་ བཤད་བྱེད་ལུང་འཁོད་པ་དང་།	༡༦༡
༢ ་ དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས།	༡༦༡
གཉིས་པ་ལུང་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།	༡༦༣
༡ ་ ཤེར་བྱིན་གྱི་སྐབས་བཤད་པ་དང་།	༡༦༣
༢ ་ དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར།	༡༦༣
༣ ་ ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འཁོད་པ།	༡༦༣
༤ ་ དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤོང་པའོ།	༡༦༣
རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལས་ཤེས་ཉིད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟུ། དངོས་སོ་བརྒྱད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་ སོགས།	༡༦༡
འདི་དག་གི་རྫོས་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས།	༡༦༤
༡ ་ འཕགས་པའི་ལུགས་དང་།	༡༦༤
༢ ་ རྫོས་དཔོན་གྱི་ལུགས་སོ།	སྐབས་བཞི་པར་འཆད།
དང་པོ་འཕགས་པའི་ལུགས་ལ་བཅུན།	༡༦༤
༡ ་ རྫོས་པ་དང་།	༡༦༤
༢ ་ རྫོར་པ་དང་།	༡༦༤

3 གང་ཟག་དང་།	300
༤ རྟོག་པ་དང་།	300
༥ རྟོག་ལམ་དང་།	301
༦ མཐོང་ལམ་དང་།	301
༧ རྟོག་ལམ་ལ་རྟོག་པ་སྤོང་བའོ།	303
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་རྟོག་སྐྱེས་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་ལ།	303
1 ཆེག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གཞན་བཤད་པ་དང་།	303
2 ཆེག་ལེའུར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བཤད་པའོ།	304
དང་པོ་ཆེག་ལེའུ་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གཞན་བཤད་པ་ལ།	303
1 མདོ་དང་རྩེ་ལྷན་སྤྱད་པ་དང་།	303
2 རྟོག་ཚུལ་ལ་ཚད་བསྟུང་བའོ།	306
གཉིས་པ་ཆེག་ལེའུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ།	304
1 ཤེས་བྱ་མཐུན་གསུམ་གྱི་ཡན་ལག་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་དང་།	304
2 ཉམས་ལེན་སྤྱོད་བཞིའི་ཡན་ལག་སྐྱེས་པར་བཤད་པ།	སྐབས་བཞི་ལ། བོད་ཅ་ལ། 1
3 འབྲས་བྱ་ཆོས་སྤྱིའི་ཡན་ལག་སྐྱེས་པར་བཤད་པ།	བོད་ཆ་ལ། སྐབས་བརྒྱད་ལ། 333
དང་པོ་ཤེས་བྱ་མཐུན་གསུམ་གྱི་ཡན་ལག་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་ལ།	304
1 རྟོག་བྱ་རྣམས་མཐུན་གྱི་ཡན་ལག་སྐྱེས་པར་བཤད་པ།	304
2 རྟོག་བྱེད་ལམ་ཤེས་སྐྱེས་པར་བཤད་པ།	བོད་ང་ལ། སྐབས་གཉིས་ལ། 1
3 ལམ་ཤེས་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་གྱི་ཡན་ལག་སྐྱེས་པར་བཤད་པ།	བོད་ང་ལ། སྐབས་གསུམ་ལ། 333
དང་པོ་རྟོག་བྱ་རྣམས་མཐུན་གྱི་ཡན་ལག་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་ལ།	304
1 འབྲེལ་བཞུགས་པས་མཆོམས་སྤྱད།	304
2 མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེས་པར་བཤད་པ།	306
3 སྐབས་བསྟུན་པའོ།	སྐབས་དང་པོའི་སྤྱད། བོད་ག་ལ། 333
གཉིས་པ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་ལ།	306

༡ ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ།	༣༠༩
༢ སེམས་བསྐྱེད་དེ་དག་གྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་འོད་པ།	༣༩༥
༣ གདམས་ངག་གི་འབྲས་བྱ་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ།	བོད་ག་པ། སྤྱིར་ལམ་སྤྱི་དོན། ༡
༤ གདམས་དོན་གྱི་ཅི་མ་ལོག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་པ་བཤད་པའོ།	བོད་ག་པ། དེགས་སྤྱི་དོན། ༡༥

སེམས་བསྐྱེད།

དང་པོ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	༣༠༩
༡ མཚན་ཉིད།	༣༠༩
༢ རབ་དབྱེའོ།	༣༣༠
དང་པོ་མཚན་ཉིད་ལ་གཉིས།	༣༡༠
༡ མཚན་ཉིད་དངོས་དང་།	༣༡༠
༢ དེ་མདོ་དང་སྐྱར་བའོ།	༣༡༥
དང་པོ་མཚན་ཉིད་དངོས་ལ།	༣༡༠
༡ མཚན་སྐྱར་བ།	༣༡༠
༢ ཅ་བ།	༣༡༣
༣ འབྲེལ་བ་གསུམ།	༣༡༣
གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ།	༣༡༣
༡ མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ།	༣༡༣
༢ བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ་ལོ།	༣༡༣
གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ལ།	༣༡༣
༡ མཚན་ཉིད་དངོས་དང་།	༣༡༣
༢ ཚེད་པ་སྤོང་བའོ།	༣༡༣
དང་པོ་མཚན་ཉིད་དངོས་ལ།	༣༡༣
༡ རོ་ཤོ།	༣༡༣

༡ ་ དབྱེ་བ།	༣༡༣
༣ ་ སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་གསུམ།	༣༡༣
གཉིས་པ་ཚེད་སྒོང་ལ།	༣༡༣
༡ ་ ཚེད་པ་དང་།	༣༡༣
༡ ་ ལན་གཉིས།	༣༡༣
གཉིས་པ་ལན་ལ།	༣༡༤
༡ ་ རྒྱུ་མེད་གིས་འབྲས་བྱ་ལ་བཏགས་པ་དང་།	༣༡༤
༡ ་ ཐོགས་ཀྱི་མེད་གིས་ཐོགས་ཅན་ལ་བཏགས་པ་གཉིས།	༣༡༤
གཉིས་པ་དེ་མདོ་དང་སྒྱར་བ་ལ།	༣༡༥
༡ ་ རི་བས་མཆམས་སྒྱར་བ།	༣༡༥
༡ ་ མདོ་ཡིས་ལན་བསྟན་བ།	༣༡༦
༣ ་ རིས་ལན་དེས་བྱབ་པའི་དོན།	༣༡༩
༤ ་ མདོ་གཞན་མ་བཤོད་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་བཞི།	༣༡༩
གཉིས་པ་མདོ་ཡིས་ལན་བསྟན་པ་ལ།	༣༡༩
༡ ་ བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱའི་དང་གཞན་དོན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བསྟན་བ།	༣༡༩
༡ ་ བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པ་མདོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་གཉིས།	༣༡༩
གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པ་མདོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་ལ་གཉིས།	༣༡༩
༡ ་ བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་མདོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་དང་།	༣༡༩
༡ ་ གཞན་དོན་ཐོབ་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་མདོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་གཉིས།	༣༡༩
གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སྟོན་པ་ལ།	༣༢༠
༡ ་ མཆམས་སྒྱར་བ།	༣༢༠
༡ ་ ཅ་བ།	༣༢༠
༣ ་ འབྲེལ་པ་དང་གསུམ།	༣༢༠
གསུམ་པ་འབྲེལ་པ་ལ་ཡང་།	༣༢༠

༡ ་ རོ་བོ་བཤད་པ།	330
2 ་ རོན་བསྟུ་བ།	333
3 ་ ས་མཚམས་དང་གསུམ།	333
སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་བ་ལ་གཉིས།	335
1 ་ ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་བཤད་བ་དང་།	335
2 ་ བརྟེན་བ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་བ་གཉིས།	336
དང་པོ་ཐེག་ཆེན་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་བཤད་བ་ལ།	335
1 ་ ལུས་རྟེན་བཤད་བ་དང་།	335
2 ་ སེམས་རྟེན་བཤད་བ་གཉིས།	336
གཉིས་བ་བརྟེན་བ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་བ་ལ།	336
1 ་ རྒྱ།	336
2 ་ རོ་བོ།	336
3 ་ དབྱེ་བ།	336
4 ་ སྐུ་ལོན།	336
5 ་ སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་ལྟ།	337
གསུམ་བ་དབྱེ་བ་ལ།	336
1 ་ དཔེ་སྟོན་ལ།	336
2 ་ ས་མཚམས་ཀྱི་སྟོན་ལ།	336
3 ་ སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ཀྱི་སྟོན་ལ།	336
4 ་ སྐུ་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་ལ།	336
5 ་ རོ་བོ་སྟོན་ལ།	336
6 ་ སྐུ་བརྟེན་རིགས་ཀྱི་སྟོན་ལ་དབྱེ་བ་དང་བྱུག །	336
བཞི་བ་སྐུ་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་ལ་དབྱེ་བ་ལ།	336
1 ་ རྒྱས་བ་བརྟེན་ལས་བྱུང་བ་དང་།	336

༡ ་ བ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས།	༣༤
དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ལ།	༣༥
༡ ་ མཚན་ཉིད།	༣༥
༢ ་ དབྱེ་བ།	༣༥
༣ ་ ས་མཚན་ས།	༣༥
༤ ་ སྒྲ་བཤད།	༣༥
༥ ་ བྱད་ཚོས་སོ།	༣༥
ཐུ་བ་བྱད་ཚོས་ལ།	༣༥
༡ ་ དེས་ཆིག་གི་སྟོན་ས་མདོར་བསྟན་བ་དང་།	༣༥
༢ ་ རྒྱུ་བཞག་གི་སྟོན་ས་རྒྱས་བར་བཤད་པའོ།	༣༦
ཐུ་བ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ།	༣༦
༡ ་ བྱད་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ།	༣༦
༢ ་ སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆད།	༣༦
༣ ་ ཆོག་ས་གཟུང་ཚུལ་ལོ།	༣༦
དང་པོ་བྱད་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ།	༣༦
༡ ་ རི་ཐོའི་ལུགས་དང་།	༣༦
༢ ་ རྒྱལ་སྤུས་ཞི་བ་ལྟའི་ལུགས་གཉིས།	༣༦
གསུམ་པ་ཆོག་ས་གཟུང་ཚུལ་ལ་གསུམ།	༣༦
༡ ་ རྒྱང་པའི་ལུགས།	༣༦
༢ ་ རི་ཐོ་ཀྱི་གང་ཟག །	༣༦
༣ ་ རི་ཐོར་རྒྱང་པའི་ཆོག་ལོ།	༣༦
གསུམ་པ་ཐི་ཐོར་རྒྱང་པའི་ཆོག་ལ།	༣༦
༡ ་ ཐོར་བ།	༣༦
༢ ་ དེས་གཞི།	༣༦

༣ ་ མཇུག་གི་ཚེ་གཤོ།	༣༤༧

གདམས་ངག

གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་དག་བྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ་ལ།	༣༤༧
༡ ་ མཚམས་སྒྲུབ་བ་དང་།	༣༤༧
༢ ་ རོན་བཤད་པ་གཉིས།	༣༤༧
གཉིས་པ་རོན་བཤད་པ་ལ།	༣༤༧
༡ ་ གདམས་ངག་སྒྲིབ་བསྐྱེད་བ་དང་།	༣༤༧
༢ ་ རྟོགས་དཀར་བ་བྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ་ལ།	༣༥༠
དང་པོ་གདམས་ངག་སྒྲིབ་བསྐྱེད་པ་ལ།	༣༤༩
༡ ་ མདོར་བསྐྱེད་པ།	༣༤༩
༢ ་ རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༣༤༩
༣ ་ མཇུག་བསྐྱེད་པ་ལ།	༣༤༩
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	༣༤༩
༡ ་ རྒྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གདམས་པ།	༣༤༩
༢ ་ རྒྱབ་པ་འདི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ལ་གདམས་པ།	༣༤༩
༣ ་ རྟོན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ།	༣༤༩
༤ ་ རྒྱབ་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འདི་རྒྱ་ལ་གདམས་པ་དང་བཞི།	༣༤༩
བཞི་པ་རྒྱབ་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འདི་རྒྱ་ལ་གདམས་པ་ལ།	༣༤༩
༡ ་ རྒྱབ་པ་འདི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བ།	༣༤༩
༢ ་ རྒྱབ་པ་གཞན་གྱི་འིང་ལ་མི་འཛོག་པ།	༣༤༩
༣ ་ རྒྱབ་པ་འདི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ།	༣༤༩
༤ ་ རྒྱབ་པ་མཐར་ཐུག་པ་འདི་རྒྱ་ལ་གདམས་པ་ལོ།	༣༤༩
བཞི་པ་རྒྱབ་པ་མཐར་ཐུག་པ་འདི་རྒྱ་ལ་གདམས་པ་ལ།	༣༤༩

༡ རྟོ་མཐོང་ལས་ལ་གདམས་བ་དང་།	༢༩༩
༢ རྟོ་སྒོམ་ལས་ལ་གདམས་བ་གཉིས།	༢༩༩
དབྱེ་བ་ཞུ་ལ་བཟོད་ནས་གདམས་དག་སྟེ། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་བ་ལ།	༣༠༠
༡ རྟོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་དག་ཉན་པའི་རྟོན།	༣༠༠
༢ རྟོ་རྒྱ་གང་ལ་བཟོད་ནས་ཉན་བ།	༣༠༡
༣ རྟོ་ཡུལ་གང་ལ་ཉན་བ།	༣༠༣
༤ རྟོ་གདམས་དག་གི་ངོ་བོ།	༣༠༣
༥ རྟོ་ས་མཚམས་དང་ལྔ།	༣༠༤
གཉིས་བ་རྒྱ་གང་ལ་བཟོད་ནས་ཉན་བ་ལ་གསུམ།	༣༠༡
༡ རྟོ་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ།	༣༠༡
༢ རྟོ་སྒྲ་བཤད།	༣༠༣
༣ རྟོ་ས་མཚམས་དང་གསུམ།	༣༠༣
བཞི་བ་གདམས་དག་གི་ངོ་བོ་ལ།	༣༠༣
༡ རྟོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་དག་གི་མཚན་ཉིད།	༣༠༣
༢ རྟོ་དབྱེ་བཤོ།	༣༠༣
གཉིས་བ་དབྱེ་བ་ལ།	༣༠༣
༡ རྟོ་གདམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་དག་དང་།	༣༠༣
༢ རྟོ་རྟོ་བསྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་དག་གཉིས།	༣༠༣

བཟོད་གཉིས་ལ་གདམས་བ།

འོན་སྐབས་དང་ཞེས་པས་སྐབས་བ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་དག་འཆད་ན། འདི་ལ།	༣༠༤
༡ རྟོ་མཐོང་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་།	༣༠༤
༢ རྟོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས།	༣༠༥
དང་པོ་མཐོང་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལ།	༣༠༤

༡ ་ སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དང་།	༡༥
༡ ་ རྒྱད་པར་གཉིས།	༡༦
གཉིས་པ་མདོའི་དོན་བཤད་པའི་སྒྲོམ་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པ་སྟོན་པ་ལ།	༡༦
༡ ་ ཤེས་རབ་ལ་གདམས་པ་དང་།	༡༦
༡ ་ ཐབས་ལ་གདམས་པ་གཉིས།	༡༦
མདོ་ཚན་གཉིས་པ་ཐབས་ལ་གདམས་པའི་མདོའི་དོན་བཤད་པ་ལ།	༡༦
༡ ་ དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་བཤད་པ་དང་།	༡༦
༡ ་ རྒྱགས་བསྟན་གྱི་དོན་བཤད་པ་གཉིས།	༡༦
དེས་ན་སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།	༡༦
༡ ་ བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི།	༡༦
༡ ་ གངས་ངེས།	༡༦
༡ ་ དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན།	༡༦
༡ ་ སྒྲུབ་པ་དང་།	༡༦
༡ ་ གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ལ།	༡༦
༡ ་ ཤེས་པའི་མན་ཡོན།	༡༦
༡ ་ མ་ཤེས་པའི་ཉེས་པ་དང་བདུན།	༡༦
གསུམ་པ་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ།	༡༦
༡ ་ དོན་དམ་བདེན་པ་དང་།	༡༦
༡ ་ ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས།	༡༦
དང་པོ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ།	༡༦
༡ ་ མཚན་ཉིད་དང་།	༡༦
༡ ་ དབྱེ་བ་གཉིས།	༡༦
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས།	༡༦
༡ ་ སྟོང་གཞིའི་སྒྲོན་སྒྲུབ་དབྱེ་བ།	༡༦

༡ ་ རོན་དམ་ཙམ་ལ་སྦྱས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བཤོ།	༣༩༧
གཉིས་པ་རོན་དམ་ཙམ་ལ་སྦྱས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བ་ལ།	༣༩༧
༡ ་ ཡུལ་ཅན་རོན་དམ་དང་།	༣༩༧
༢ ་ ཡུལ་རོན་དམ་གཉིས།	༣༩༧
དང་པོ་ཡུལ་ཅན་རོན་དམ་ལ་སྦྱས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས།	༣༩༧
༡ ་ རྣམ་གངས་པའི་རོན་དམ་དང་།	༣༩༧
༢ ་ རྣམ་གངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་རོན་དམ་གཉིས།	༣༩༧
གཉིས་པ་ཡུལ་རོན་དམ་ལ།	༣༩༧
༡ ་ རྣམ་གངས་པའི་ཡུལ་རོན་དམ་དང་།	༣༩༧
༢ ་ རྣམ་གངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་རོན་དམ་གཉིས།	༣༩༧
བདེན་གཉིས་ལས། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་བཀག་བ་ཡང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རོན་བཤད་བ་ལ་གཉིས།	༣༩༩
༡ ་ འདི་ལ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་བ་དང་།	༣༩༩
༢ ་ ཞར་བྱང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་བ་གཉིས།	༣༩༩

བདེན་བཞི་ལ་གདམས་པ།

ལོན། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། །ཞེས་པས་སྦྱབ་པའི་དམིགས་པ་ལ་འདོམས་པ་དེ་འཆད་ན་འཆད་ཚུ་ལ་དེ་གང་ཞེན། འདི་ལ་གསུམ།	༣༠༥
༡ ་ མདོ་ལས་གསུངས་ཚུ་ལ།	༣༠༥
༢ ་ བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུ་ལ།	༣༠༥
༣ ་ མཐའ་དབྱེད་བཤོ།	༣༠༥
འདི་ལ་ཡང་།	༣༠༦
༡ ་ སོ་སོར་བཤད་བ་དང་།	༣༠༦
༢ ་ རོན་བསྟུ་བ་གཉིས།	༣༡༠
དང་པོ་སོ་སོར་བཤད་བ་ལ།	༣༠༦

༡ ་ འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་བའི་དང་།	306
2 ་ རྒྱ་ཀྲུང་འབྲུང་བའི་དང་།	302
3 ་ འབྲས་བུ་འགོག་བའི་དང་།	302
4 ་ རྒྱ་ལམ་བའི་ལ་གདམས་པ་དང་བཞི་ལས།	304
གསུམ་པ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།	310
1 ་ དེས་ཆོག་	310
2 ་ གངས་དེས།	311
3 ་ གོ་ཅིས།	311
4 ་ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	313
5 ་ གཅིག་དང་ཐ་དང་བརྟགས་པ།	313
6 ་ བྱད་ཆོས་བརྟུ་བྱག་འོས་གཟུང་བཤོ།	313
བཞི་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ།	313
1 ་ མཛོར་བསྐྱེད་པ་དང་།	313
2 ་ རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།	313
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	313
1 ་ གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་།	313
2 ་ རང་ལུགས་བཞག་པའོ།	312
རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ་བཞི།	312
1 ་ སྤྲུག་བསྐྱེད་བའི་དང་།	312
2 ་ ཀྲུང་འབྲུང་བའི་དང་།	314
3 ་ འགོག་པའི་བའི་དང་།	310
4 ་ ལམ་གྱི་བའི་དང་།	311
དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་བའི་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	312
1 ་ མཆོན་ཉིད་དང་།	314

༡ ་ དབྱེ་བཤོ།		༣༡༤
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་གཉིས།		༣༡༤
༡ ་ མཚན་ཉིད་དང།		༣༡༤
༡ ་ དབྱེ་བཤོ།		༣༡༤
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་དབྱེན་གཉིས།		༣༡༤
༡ ་ ལས་གྱི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང།		༣༡༤
༡ ་ ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའོ།		༣༡༤
གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ།		༣༡༤
༡ ་ ཆ་ཉོན་བྱུག་དང།		༣༡༤
༡ ་ ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའོ།		༣༡༥
གསུམ་པ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ།		༣༡༥
༡ ་ མཚན་ཉིད།		༣༡༥
༡ ་ དབྱེ་བཤོ།		༣༡༥
བཞེ་པ་ལས་གྱི་བདེན་པ་བཤད་པ་ལ།		༣༡༦
༡ ་ མཚན་ཉིད།		༣༡༦
༡ ་ དབྱེ་བཤོ།		༣༡༦
བྱུག་པ་ཁྱད་ཆོས་བརྩ་བྱུག་ངོས་གཟུང་བ་ལ།		༣༡༦
༡ ་ ལོག་ཞུགས་བརྩ་བྱུག་ངོས་གཟུང་བ་དང།		༣༡༦
༡ ་ དེ་དང་འགལ་བའི་ནམ་པ་བརྩ་བྱུག་ངོས་གཟུང་བའོ།		༣༡༦

ཕྱི་ལོ་བཟང་པོ་སྤུས་ལ་གདམས་པ།

སངས་རྒྱལ་ལ་སོགས་དགོན་མཆོག་གསུམ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས། ༣༢༥
 ༡) མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང། ༣༢༥
 ༢) བསྟན་འཛེས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས། ༣༢༥

འདི་ལ་ཡང་།	394
1 མོ་མོར་བཤད་པ་དང་།	394
2 རོན་བསྐྱ་བ་གཉིས།	396
དང་མོ་མོར་བཤད་པ་ལ།	394
1 སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་།	394
2 ཆོས་དཀོན་མཆོག་།	394
3 རྟེན་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་དང་གསུམ།	397
སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།	396
1 རྒྱད་ཁྲ་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ།	396
2 མདོ་སྤེལ་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ།	396
3 ཉམས་སྤྱེལ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་དང་གསུམ།	398
དང་མོ་རྒྱད་ཁྲ་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལ།	396
1 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་།	396
2 སྐབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	396
3 གྲུ་རྩོམ་པའི་སྐབས་དང་རོན་དམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པར་བཤད་པ།	396
4 དཀོན་མཆོག་གི་སྤྱོད་བཤད་པ་དང་བཞུ།	396
དང་མོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་ལ།	396
1 སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་།	396
2 ཆོས་དཀོན་མཆོག་།	398
3 རྟེན་འདུན་དཀོན་མཆོག་དང་གསུམ།	399
དང་མོ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	396
1 མཚན་ཉིད་དང་།	396
2 དབྱེ་བ་བཤད་པའོ།	396
གཉིས་པ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	398

༡ ་ མཚན་ཉིད་དང་།	330
2 ་ དབྱེ་བ་བཤད་པའོ།	330
གསུམ་པ་དག་འདུན་དགོན་མཆོག་བཤད་པ་ལ།	331
1 ་ མཚན་ཉིད་དང་།	331
2 ་ དབྱེ་བ་བཤད་པའོ།	331
གསུམ་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་དང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ།	334
1 ་ ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་དང་།	334
2 ་ དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་གཉིས།	335
གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལ།	336
1 ་ ཆེ་བ་ལྡན་གྱི་སྐྱབས་མདོར་བསྟན་པ།	336
2 ་ དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	336
3 ་ ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་མཆོག་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་གསུམ།	340
གཉིས་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་ལྟ།	336
1 ་ དམིགས་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ།	336
2 ་ སྐྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཆེ་བ།	337
3 ་ རྟོགས་པའི་མཆོག་ཐོབ་པ།	338
4 ་ ཉན་རང་ཟེལ་གྱིས་གནོན་པ།	338
5 ་ དབྱེ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱོན་ས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	339
གསུམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པ་ལ་སྐྱོར་བ་ལ།	340
1 ་ དུལ་གང་ལ་བརྟེན་ནས།	340
2 ་ རྒྱ་གང་ལ་བརྟེན་ནས།	341
3 ་ ཚུལ་རི་ལྟར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ།	341
4 ་ སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་པན་ཡོན།	343
5 ་ སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསྐབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པའོ།	343

ལྷ་པ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས།	348
1 རོ་སོའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་།	348
2 ཐུན་མོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས།	348
དང་པོ་སོ་སོའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ།	348
1 དགག་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་།	348
2 སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས།	348

སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་སྦྱབས་སྦྱང་བའི་སྐྱབ་པའི་གསུམ་ལ་གདམས་པ།

མ་ཞེན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གཉིས།	349
1 མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་།	349
2 བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས།	349
ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གཉིས།	349
1 མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་།	349
2 བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས།	349
ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གཉིས།	349
1 མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་།	349
2 བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས།	349

སྐྱབ་པའི་ལ་གདམས་པ།

ལོན། ཐུན་ལྷ་དང་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གསུམ།	360
1 མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་།	360
2 བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ།	360
3 མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ།	360

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ་ལ་གཉིས།	360
1 རྟེན་འཛིན་དངོས་དང་།	360
2 རྟེན་འཛིན་བསྟན་བཅོས་ལ།	360
དང་པོ་རྟེན་འཛིན་དངོས་ལ།	360
1 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	360
2 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361
3 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	360
གསུམ་པ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།	360
1 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	360
2 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	360
3 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361
4 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361
5 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361

མཐོན་པོས་བྱུག་ལ་གདམས་པ།

མཐོན་པོས་བྱུག་ལ་གདམས་པ།	361
1 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361
2 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361
འདི་ལ་ཡང་།	361
1 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361
2 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361
3 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361
4 རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361
གཉིས་པ་དོན་གྱི་རྟེན་འཛིན་གྱི་རྟེན་འཛིན་ལ།	361

༡ ་ རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ལ་གདམས་པ།	324
༢ ་ ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས།	324
༣ ་ གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས།	324
༤ ་ རྩོན་གྱི་གནས་རྩིས་སྤྲད་པའི་མངོན་ཤེས།	324
༥ ་ ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས།	326
༦ ་ ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་གདམས་པའོ།	326
མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།	327
༡ ་ མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྟེན།	327
༢ ་ བརྟེན་པ་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན།	328
༣ ་ ས་མཆམས།	329
༤ ་ རྒྱ།	329
༥ ་ དགོས་པ།	329
༦ ་ ཁྱད་པར་དང་བྱུག །	329
གཉིས་པ་བརྟེན་པ་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ།	329
༡ ་ མཆན་ཉིད།	329
༢ ་ དབྱེ་བའོ།	329
བཞི་པ་རྒྱ་ལ།	329
༡ ་ ཐུན་མོང་བའི་རྒྱ།	329
༢ ་ སོ་སའི་འཕེན་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱ།	329
༣ ་ འབྲུབ་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་གསུམ།	329

མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ།

མཐོང་ལམ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྤྲད་གཉིས།	329

༡ ་ མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་།	༣༩༧
༡ ་ བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས།	༣༩༧

སྒྲིམ་ལམ་ལ་གདམས་པ།

སྒྲིམ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབས་སུ་གཉིས།	༣༩༩
༡ ་ མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་།	༣༩༩
༡ ་ བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས།	༣༩༩
དེ་ལ་ཡང་།	༣༩༩
༡ ་ བསྒྲིམ་བྱ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན།	༣༩༩
༡ ་ ཚེད་པ་སྒྲོང་བ་དང་གཉིས།	༣༩༩
བར་བྱང་སྒྲོན་ཆིག་	༣༩༩

༡༡། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་
 བའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་
 བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ལྷ་དབང་གི་རོལ་མཆོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་
 རྟོན་བཞུགས་སོ། །

ར་མོ་གུ་རུ་ཞུ་མི་ཏི་ཡེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་
 བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་
 ཤེས་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་སྤེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་རྣམ་བཤད་སྤྱིར་
 པོའི་རྒྱན་ཅས་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་
 བཤད་སྐལ་བཟང་ལྷ་དབང་གི་རོལ་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ། ལྷ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་
 བྱམས་པ་མགོན་པོའི་ཞབས་ལ་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཆམ་ཞིང་སྐྱབས་
 ལུ་མཆོའོ། །བཅེ་བ་ཆེན་པོས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་གཟུང་^༡ དུ་གསོལ་
 ལོ། །རྣམ་མང་གཏུལ་བྱའི་ཁམས་དང་བསམ་པ་ཀུན། །རྣམ་ཀུན་མཐུན་པའི་
 སྤྱན་གྱིས་ལེགས་གཟིགས་ནས། །རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་མཛད་

^༡ ག་ཏ་ན་མི་ཏི། ཏ་ཏ་ན་མི་ཏི། ཀ་ཏ་ན་མི་ཏི།
^༢ ག་ཏ་ན་པ་བཟུང་། ཏ་ཏ་ན་པ་བཟུང་། ཀ་ཏ་ན་པ་བཟུང་།

པ། རྣམ་འདྲེན་སྤུལ་པའི་དབང་པོར་གྱུས་ཕྱག་འཆོལ། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མཐུན་
བཅེ་གཅིག་བསྐྱུས་པ། རྒྱལ་སྤྲུལ་སྤུ་བོ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་བཟུང་སྟེ། རྒྱལ་
བའི་ཆོས་ཀྱི་སྲིད་ལ་དབང་བསྐྱར་^༡ པ། རྒྱལ་ཆབ་དམ་པའི་ཞབས་ལ་གྱུས་
པས་འདུད། གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུམ་དོན་རྒྱ་མཆོ་ཡི། འཇུག་དོགས་ཆེ་དེར་
བདེ་སྒྲག་དགོལ་^༢ བའི་གྲ། རྒྱལ་ཡུམ་རྒྱན་འདི་གང་གི་ཕྱགས་རྩེ་ཡིས། འཕྲོ་
ལ་སྤང་མཛད་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་། སངས་རྒྱས་གཉིས་པར་རབ་
བྲགས་དབྱིག་གི་གཉེན། རབ་དགའི་ས་ཐོབ་འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྟེ། དེ་
ཡིས་རྩེས་བཟུང་བཅུན་པ་གྲོལ་སྟེ་དང་། མཆོག་སྟེ་འདུལ་བའི་སྟེ་དང་རྣམ་སྤང་
མཛད། སྟོབ་དཔོན་སེང་བཟང་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས། ཡོན་ཏན་བཤེས་
གཉེན་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་། རྩེ་བ་བཟང་པོ་རྩི་ར་བ་ལ་དང་། བསྐྱར་སྐྱོང་
འབུམ་ཕྱག་གསུམ་པ་རྩོག་ལོའི་ཞབས། འབྲེ་ཨར་གཞོན་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཤེས་རབ་འབུམ། འབྲེ་ཚུབ་འབུམ་དང་གཉལ་ཞིག་འཇམ་དོར་དང་། བཟང་
རིང་དར་ཚུལ་བཅོན་འགྲུས་རྩི་རྩེ་དང་། བོ་དོང་རིན་ཆེན་བཅོན་འགྲུས་སེང་
གོ་དང་། ཆང་མའི་སྦྱིས་བྱ་བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཐུན། མཁས་པ་ཉ་དཔོན་རྩེ་
བཅུན་རེད་མདའ་བ། ལ་སོགས་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་སྦྱེ་བོ་ལ། བདག་ཅག་སློ་
གསུམ་གྱུས་པས་ཕྱག་འཆོལ་ལོ། འབྲེ་པར་ལུགས་འདིར་བཀའ་བྲིན་མཉམ་

^༡ གཤན་ཉ་བསྐྱར། གཤན་མ་བསྐྱར། ཉ་ཉ་ཉ་བསྐྱར།

^༢ གཤན་མ་གྲོལ། གཤན་མ་གྲོལ། ཉ་མ་ཉ་གྲོལ།

མེད་པའི། སྐད་གཉིས་སྤྱོད་བུ་གྱུ་གྱི་མཆོག་གྱུར་པ། རྩོག་ལོ་བསྟན་པའི་ཉི་མ་
ཁུ་དཔོན་ལ། སྒོ་གསུམ་གྱུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཆོལ་ལོ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་
དང་དགོངས་འགྲེལ་མཁས་པའི་གསུང་། སྤྱོད་ཅི་བཞིན་ལེགས་བསྐྱར་
གངས་ཅན་འདིར། འགོ་ལ་ཐར་པའི་ལམ་མཆོག་གསལ་མཛད་པ། སྤྱལ་
པའི་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་བཤུ་རྒྱལ་ལ་འདུད། མཛད་རྒྱུད་ལུང་གི་རྒྱ་ཁྱུར་ཅིར་ཡང་
འཛིན། འི་མེད་རིགས་པའི་སྒོ་གསུམ་ཐེང་པ་ཏུ་འཁྲུག་ སྤྱོད་ཉིད་འབྲུག་སྤྱི་གད་
རྒྱུར་མཐོན་པོ་ཅན། སྒོ་བཟང་དབྱར་སྤྱེས་དབང་པོ་དེ་ལ་འདུད། རྒྱལ་བ་
གཉིས་པའི་རྒྱལ་ཆ་བ་དར་མའི་ཞབས། མཁས་གྲུབ་བསྟན་པའི་ཉི་མ་དགེ་
ལེགས་དཔལ། གངས་ཅན་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་དགེ་འདུན་གྲུབ། གྱུ་
མཁུན་གཉིས་པ་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་དང་། འཇམ་དབྱངས་རྣམ་འབྲུལ་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཞབས། དེ་སྤྱི་ལ་ཐོ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་མཆོན་
དང་། བཀའ་བློན་མཉམ་མེད་བདེ་ལེགས་མཆོན་ཅན་ཏེ། ལྷགས་འདིའི་བརྒྱུད་
པའི་སྤྱོད་ཅི་རྒྱལ་ལ་འདུད། །

རང་ཉིད་ཆེ་རབས་གྱུ་ཏུ་འདྲིས་བྱིར་དང་། རང་དང་སྤྱལ་མཉམ་
གཞན་ལའང་ཕན་པའི་བྱིར། མཛད་རྒྱུ་འགྲེལ་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་གཉིས་
ཀྱི། དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་བུ་ཡི། མཛད་དང་ཅ་འགྲེལ་
སྤྱོད་པའི་རྒྱ་གཏེར་ཆེ། ལེགས་བཤད་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱས་རབ་ཏུ་
གཏམ། སྤྱལ་བཟང་སྤྱོད་དབང་དགའ་བའི་རྣམ་འབྲུར་གྱིས། རོལ་པའི་མཆོ་

ཆེན་བདག་གིས་བྲི་བར་བྲ། །

དེ་ལ་འདྲིར་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདི་འཆད་པ་ལ།
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོན་དུ་འགོ་བ་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། སྐབས་སུ་བབས་པའི་
བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྒྱན་གྱི་བཤད་བྱའི་རྩ་བའི་
མདོ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། རྒྱན་གྱིས་མདོ་དོན་རི་ལྟར་བཟུལ་བའི་ཚུལ་དང་།
རྒྱན་ལ་འབྲེལ་བ་རི་ལྟར་བྱང་ཚུལ་དང་། འབྲེལ་བ་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རི་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་
ཀྱི་རྗེ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོར་བྱང་ཚུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད།
བར་དུ་བསྐྱལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་བསགས། མཐར་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་ལ་བརྒྱུང་
བས་ངོས་ཀྱན་ནས་བསྐྱོར་ཞིང་མ་རིག་པའི་ཐུན་བ་སྤྱག་པོ་ཅན། ལྟ་བ་ངན་
བ་སྤྱ་ཆོགས་པའི་འཁྲི་ཤིང་གིས་ཐར་བའི་ལམ་བསྐྱེབས་ལ། སྤ་རྒྱས་ཀྱི་དུག་
གི་ཐོན་ཤིང་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྟེར་བས་དཀྱིགས་
པ། མིད་པའི་ཚུ་སྤྱང་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་འབྲུད་པའི་འཁོར་བའི་འཕྲོག་དགོན་
པ་ཆེན་པོ་ལས་ལུས་ཅན་མཐའ་དག་བསྐྱལ་ཏེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱ་ཉམས་སུ་བསྟར་
བའི་འབྲས་བུ་མཆོག་ལ་འགོད་པར་མཛད་ནས། མིད་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་བརྒྱ་
ཤག་གཞོན་པའི་ཐབས་སུ་སྐྱལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་རི་

སྟེད་ཅིག་བཀའ་བསྩལ་^༡ པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་དང་ལྡན་པ་
ནི་རྒྱལ་བ་ཀྱན་གྱི་བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
མདོ་སྤྲེལ་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ^༢ ལྷ་རིའི་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འཆོལ་བས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྐབ་པར་བྱལོ། །ཞེས་དང་། མཐུག་ཡོངས་སུ་གཏད་
པའི་ལེའུར། ^༣ ཀྱན་དགའ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་འཛིག་རྟེན་ན་
རི་སྤྲོད་དུ་སྟོད་པ་དེ་སྤྲོད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་པར་རིག་པར་
བྱལོ། །ཀྱན་དགའ་བོ། དེ་སྤྲོད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་སྟོན་པར་རིག་
པར་བྱལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འདིའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ལ་སྤྲ་རབས་པ་ཁ་
ཅིག །དེ་ལ་ཡུམ་སྲས་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་དེ། ཡུམ་བྲུག །སྲས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་
ཡོད་པའི་བྱིར། ཡུམ་བྲུག་ནི། འབྲུམ། ཉི་ཁྲི། ཁི་བརྒྱད་སྟོང་ལ། ཤེས་རབ་ཁི་ལ།
བརྒྱད་སྟོང་ལ། མདོ་སྤྲེལ་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལ་ཡུམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་བརྗོད་བྱ་མཛོན་པར་རྫོགས་པ་བརྒྱད་དུ་བྱེན་ས་
སྟོན་པའི་ཤར་བྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར།
སྲས་བཅུ་གཅིག་ནི། ཤེས་བྱིན་བདུན་བརྒྱ་ལ། ལྷ་བརྒྱ་ལ། སུམ་བརྒྱ་ལ། ཚུལ་

^༡ ག་ན་ན་ལ་སྤྲལ། ག་ན་བ་ན་སྤྲལ། ཏ་ན་ན་ན་སྤྲལ།
^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༢ ཉི་ཁྲི་ག། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་ཁྲི་ ༥༩་༥།
^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉི་ཁྲི་ག། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་ཁྲི་ ༤༣་༡༦།

བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ། ལྔ་བཅུ་པ། སྒྲིཉིར་ལྔ་པ། རབ་རྩལ་རྣམ་གཞོན་གྱིས་ལྷས་པ།
ཀོའུ་^༡ཤེ་ཀམ་ལྷས་པ། ཤེར་ཕྱིན་ཡི་གེ་ཉུང་དུ། ཤེར་ཕྱིན་ཡི་གེ་གཅིག་མ།
ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལ་སྤྲས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་བརྗོད་བྱ་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་བྱེ་ནས་མི་སྟོན་
པར་བརྗོད་བྱ་བྱོགས་རེ་བ་ཅུ་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་
གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིས། ཞེས་ཟེར་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་བཅུ་བདུན་
གྱིས་གངས་ངེས་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་གངས་ཉུང་བའི་སྟོན་ཡང་ཡོད། དེ་
གངས་མང་བའི་སྟོན་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིས། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་ཉི་མའི་སྒྲིང་
པོ། རྒྱ་བའི་སྒྲིང་པོ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། ལག་ན་དོ་རྩེ། རོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
ལྷས་པ་རྣམས་དེར་མ་འདུས་པའི་བྱིས། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་
ལ་ལེའུ་གྲ་བདུན་ཡོད་པའི་མདོ་སྟེད་པ་དེའི་ལེའུ་གྲ་བཞི་པ་ཡིན་པས། དེ་བྱུར་
པར་འདྲེན་ན་ལེའུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་བྱིས། ཨར་ཆེན་པོ་དང་
བྱིས་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག །ལུགས་དེ་བཀག་ནས་དེ་ལ་དགྲར་ཡོད་དེ། རྒྱས་
པའི་རྒྱས་པ་ཤེར་ཕྱིན་བཅ་པོ་ལྔ་བརྒྱ་པ། རྒྱས་པའི་འཕྲིང་བཅ་པོ་བཞི་བརྒྱ་པ།
རྒྱས་པའི་བསྐྱས་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ། འཕྲིང་གི་རྒྱས་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ལྔ་ལྔ་པ།
འཕྲིང་གི་འཕྲིང་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། འཕྲིང་གི་བསྐྱས་པ་ཤེས་རབ་ཁྱི་པ། བསྐྱས་
པའི་རྒྱས་པ་ཤེར་ཕྱིན་བཅ་པོ་བཙུང་བརྒྱད་པ།^༢ བསྐྱས་པའི་འཕྲིང་བརྒྱད་སྟོང་

^༡ ག་པ་བ་ཉ་ཀོའུ། ཀ་ཅ་ན་ཀོའུ། ཏ་པ་བ་ཉ་ཀོའུ།

^༢ ག་པ་བ་པ་བསྐྱས་པའི་རྒྱས་པ་ཤེར་ཕྱིན་བཅ་པོ་བཙུང་བརྒྱད་པ། བསྐྱས་པའི་འཕྲིང་བརྒྱད་སྟོང་པ། ཏ་པ་བ་པ་པོ་དང་མཚུངས། ཀ་ཅ་ན་པ་

པ། བསྐྱུས་པའི་བསྐྱུས་པ་མདོ་སྐྱད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་
རིགས་པ་སྤྲུམ་མཁས་ཁེགས་སོ། །ཁོ་ན་ལེ། མདོ་སྐྱད་པ་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནང་ཚན་
དུ་གསུངས་པ་ལོ་རྩེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲེགས་བཅ་བོད་དུ་བསྐྱུར་བའི་ཆེ་བཀོད་པ་
ཡིན་གྱི། དེ་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནང་ཚན་མ་ཡིན་ཏེ།¹ བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་
བཞི་པོ་དེ་དག་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཐད་ཀྱི་སྐྱད་འབྲེལ་ལས།² རྒྱས་པར་བསྟན་ཟིན་པའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ནས། ཞེས་
ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་མདོ་³ སྐྱད་པ་གསུངས་
པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་སྒྲོ་ག་ཁྱི་ཆོ་
གཅིག་དང་སྟོང་ལྷག་བརྒྱད་མ་ཆང་བས་ལོ་རྩེ་བ་རྣམས་སྒྲོ་གའི་གངས་ཅམ་ལ་ཡང་
འབྲུལ་བར་ཐལ་པའི་⁴ སྒྲོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བསྐྱུས་པ་ལ་གསུམ་དུ་
འབྲེད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་དེ། མདོ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་བཅ་པོ་ཉིར་བཞི་ཡོད་པར་མདོ་
དེ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བས་སྐབས་འདིར་བཅ་ཆད་ལ་མི་མ་ཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ནི། དུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་འདིའི་བཤད་
བྱ་ཅ་པའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པར།⁵ རྒྱལ་བའི་དུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་

བསྐྱུས་པའི་རྒྱས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ། བསྐྱུས་པའི་འབྲིང་ཤེར་ཕྱིན་བཅ་པོ་བཙུམ་ལྷན་པ། བསྐྱུས་པའི་འབྲིང་ཤེར་ཕྱིན་བཅ་པོ་བཙུམ་ལྷན་པ།

¹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༣༩ ཤེས་རབ་ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཙུམ་ལྷན་འདས་མདོ་སྐྱད་པ། ༣་༣།

² བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཐ། རྒྱ་བདེ་ལོན་མེད་གེ་བཟང་གོ། སྐྱད་འབྲེལ་རྟོགས་སྐྱ། ༩་༡༩།

³ ག་༣་བ་༡་བསྐྱད། ཀ་༩་བ་༣་བསྐྱས། ཏ་༣་བ་༡་བསྐྱད།

⁴ ག་༩་ན་༡་པའི། ཀ་༩་བ་༩་པའི། ཏ་༩་ན་༡་པའི།

⁵ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཐ། རྒྱ་བདེ་ལོན་མེད་གེ་བཟང་གོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༡་༡༩།

གྲང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ། ཞེས་དང་། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་
ཆོག་ གཞན་ལས་རྣམས་གྲངས་མིང་གིས་ཏེ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་ཀྱན་
ལས། རྟོན་བསྟུས་དེ་ཙམ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྲུར་པའི་ཤིང་
རྩི་སྒོལ་འབྱེད་དེ་ལ་བཞེར་ཡོད་དེ། དེགས་ཆོགས་དུག་ མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ།
བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས། གཞུང་འགྲེལ་གཞོན་འཛོམས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས་ཀྱིས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྩིས་
སུ་འབྲངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ། གཞུང་འགྲེལ་གཞོན་
འཛོམས་ཀྱིས་སྒྲ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩིས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་
པ་འགྲེལ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས་ལས།^༡ ཤེས་རབ་
པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། བསྟན་པ་གསུམ་ལ་ཡང་དག་བསྟན་^༢ ། བརྟགས་པ་དང་
ནི་གཞན་དབང་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ། མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་
ཆོག་གིས། བརྟགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་བྱེད། སྒྲུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་
རྣམས་ཀྱིས། གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཡང་དག་བསྟན། རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་
ཡིས་ནི། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པར་
ནི། ཤངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་བསྟན་མེད། ཅེས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟུར་མ། ༤༩ ཤེར་ཕྱིན་མ། རྩི་བ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་གོ་ འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༣༥་༣་མ།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟུར་མ། ༥༥ ཤེར་ཕྱིན་པ། རྩི་བ་དཔོན་ཐོགས་ཐང་། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས། ༡་༣་༥་༤་༣༡

^༣ ག་ཅན་༤་བསྟན། ༡༥་ན་༣་བརྟེན། ༡༥་ན་༥་བསྟན།

གྲི་མདོ་འབྲེལ་ཐེག་བསྐྱས་སོགས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་བཤད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། གཞོད་འཛམས་སོགས་སུ་སྟོང་ཉིད་
བཅུ་དྲུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་ཆ་ཤེའི་ལུང་བྲངས་ནས་བཤད་པ་མཛད་
པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དོན་ཆོན་སོ་
གཉིས་སུ་བསྐྱས་ནས་སྟོན་པ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་
གཉིས་ནི། དེ་ཉིད་ལས། རྟེན་དང་དབང་དུ་བྱ་བ་དང་། །ལས་ནི་སློམ་པ་དང་
བཅས་པ། །རབ་དབྱེ་རྟགས་དང་ལྷུང་བ་དང་། །པན་ཡོན་བཅས་པར་ཡང་དག་
བཛྟེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རབ་དབྱེ་ལ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སློམ་པ་
ལ་རྣམ་གཤེད་གི་རྟག་པ་བཅུའི་གཉེན་སོར་བཅུ། རྟེན། དབང་དུ་བྱ་བ། ལས།
རྟགས། ལྷུང་བ། པན་ཡོན་དང་དྲུག་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་རྟེན་ནི་སྟོན་པའོ། །དབང་
དུ་བྱ་བ་ནི་བྱང་སེམས་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། །ལས་ནི་ཡུམ་ལ་ཇི་ལྟར་སྟོང་
པའོ། །རྟགས་ནི་བདུད་ལས་དང་བྱིར་མི་སྟོག་པའི་རྟགས་སོ། །ལྷུང་བ་ནི་ཤེར་
བྱིན་སྤངས་ན་ངན་སོང་དུ་སྟེ་པའོ། །པན་ཡོན་ནི་སྟོང་གསུམ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་
གྲིས་བཀང་ནས་བྱིན་པ་བས་ཤེར་བྱིན་འབྲི་བ་སོགས་བསོད་ནམས་ཆེ་པའོ། །

འོན་གཞུང་འབྲེལ་གཞོད་འཛམས་དེ་གང་གིས་མཛད་ཅེན། འདི་ལ་ཡུམ་
གསུམ་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་གཞོད་འཛམས་ཞེས་པ་ཡེ་ཤེས་སྟེས་བསྐྱར་བ་ཞིག་
དང་། འབུམ་རྒྱུད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་གཞོད་འཛམས་ཞེས་པ་འགྲུར་བྱང་མེད་

⁹ བསྐྱར་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༥ ཤེར་བྱིན་པ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱས། ༡༣་པ་༥༥

བ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་བཅན་གྱིས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། འཕང་
ཐང་གི་དཀར་ཆག་ཏུ།^༡ བཅན་པོ་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་བཅན་གྱིས་མཛད་པའི་འཕགས་པ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འབུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་དེ་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་འབྱུང་ཡང་། སྤྲ་མ་རྣམས་ལ་ཁ་ཆེ་མཆེ་
པའི་ལྷེས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྟེ་དབྱུང་པར་བྱའོ། །

དེས་ན་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་གཉིས་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་
བཤད་པ་གཞུང་འགྲེལ་གཞོན་འཛོམས་ཀྱིས་སློབ་གསུམ་དང་རྣམ་གྲངས་བཅུ་
གཅིག་གི་སློབ་པ་ཡུམ་འགྲེལ་བར་^༢ བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སློབ་གསུམ་ནི།
སྤོང་གཞིའི་སྐབས་ཕྱེ་བའི་རྩིས་ལ་^༣ ལྷ་རིའི་བྱ་ལ། ཞེས་པ་ནས་བརྩོན་པར་
བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མགོ་སློབ་པས་གོ་བ་རྣམས་ལ་གང་གིས་གང་གི་
ཕྱིར་གང་ལ་རི་ལྟར་སློབ་ཚུལ་བཞི་སྟོན་པ་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའི་སློ། དེ་ནས་
རྣམ་མཐུན་རྫོགས་པའི་བར་གྱིས་རྣམ་པར་སློབ་ནས་གོ་བ་རྣམས་ལ་རྣམ་
མཐུན་ལས་བཅུམས་ཏེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེར་ཕྱིན་བརྒྱུད་ནས་དོན་དམ་
པའི་ཚུལ་དུ་སྟོན་པ་འབྲིང་དུ་བསྟན་པའི་སློ། དེ་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བར་
གྱིས་བྲངས་དགོས་པའམ། ཆོག་ལ་འཆེལ་^༤ བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་ལམ་ཤེས་

^༡ དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ། མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་ནས་༢༠༠༥་ལོར་དཔར། ༥༩་ཉ།

^༢ ག་ཅ་བ་པ་བར། བ་ཅ་བ་པ་བར། ༡༥་བ་ཅ་བར། ༡༩་བ་ཅ་བར།

^༣ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༥ ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ ཁ་ཆེ་མཆེ་པའི་ལྷེས་མཛད་པར་གྲགས། ཡུམ་གསུམ་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་གཞོན་འཛོམས།
༢་༢༩་ཉ།

^༤ ག་ལ་ན་ན་འཆེལ། བ་ལ་ན་ན་འཆེལ། ༡༩་ན་ན་འཆེལ། ༡༥་ན་ན་འཆེལ།

ལས་བརྩམས་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་
ཤེར་ཕྱིན་བཟུང་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་
བཤད་པའི་སྒྲུལ་ལོ། །

རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཅིག་ཀྱི་དང་པོར་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་བཀའ་སྩལ་ནས་བཤད་
པའི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་གོ། །དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་
གཉིས་པའོ། །དེ་ནས་བརྒྱ་ཕྱིན་དང་། དེ་ནས་རབ་འབྱོར་དང་། བྱམས་པ་དང་།
རབ་འབྱོར་དང་། བརྒྱ་ཕྱིན་དང་། རབ་འབྱོར་དང་། བྱམས་པ་དང་། རབ་འབྱོར་
དང་། དེ་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྩལ་ནས་ཡོངས་སུ་གཏད་པའོ། །

རང་ལུགས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤེར་རྟའི་
སྒོལ་འབྲེད་དེ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་གྱིས་རི་ལྷར་བཀའ་བའི་
’ཚུལ་དང་། རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་རི་ལྷར་བཀའ་བའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསེར་ཐེང་ལས།^༡ དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིགས་ཆོགས་
དུག་དང་། རྒྱགས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་བཤད་པ་ན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མདོན་
རྟོགས་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་རྒྱན་གྱིས་བཀའ་བས། རྩེ་བཅུན་དང་སྐུ་སྐྱབ་
ཞབས་གཉིས་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་བྱ་བར་
ཡང་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་ལྷ་པོ་ལས་

^༡ ག་པ་ན་པ་ལའི། བ་པ་ན་པ་ལའི། ཀ་པ་ན་པ་ལའི། ཏ་པ་ན་པ་ལའི།

^༢ སྐུ་འབྱུང་དཔལ་ལྷན། གསུང་འབྲུལ་ཙ། རྩེ་ཙོང་ཁ་བ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་། ༡༡་༤།

འདས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། རྒྱལ་བས་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ནས་
ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྦྱབ་དེ་ཉིད་འཛིག་
རྟེན་དུ་བྱོན་ནས། ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་
རིགས་པའི་རྣམ་གངས་མཐའ་ཡས་པའི་སློན་པ་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་རིགས་
ཆོགས་བྱུག་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལུང་གི་སློན་པ་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་མདོ་
ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་མཛད་དོ། །སྐུ་སྦྱབ་ལུང་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལང་ག་ཤེགས་
ལས། །སྟོ་བྱོགས་ཤེ་ཉིད་ཡུལ་དུ་ནི། །དག་སྟོང་དཔལ་ལྷན་ཞེས་གྲགས་པ། །དེ་
མིང་སྐུ་ཞེས་འབོད་པ་དེས། །ཡོད་དང་མེད་པའི་བྱོགས་འཛིག་པ། །ང་ཡི་བསྟན་
པ་འཛིག་རྟེན་དུ། །སྐྱ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། །རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་
བསྐྱབས་ཏེ། །བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིབ།

རིགས་ཆོགས་བྱུག་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡུལ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་གཏན་ལ་འབབས་པའི་གཞུང་བཞི། ཡུལ་ཅན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་
ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་།
དགག་བྱ་བདེན་བྱུབ་གཙོ་བོར་འགོག་པའི་གཞུང་གཉིས། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་
བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པའི་གཞུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཉིས་ཡོད་དེ། དངོས་
སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྟོ་འདོགས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བདེན་
དངོས་འགོག་པ་རྩ་ཤེ་དང་། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བཅུ་བྱུག་

⁹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༩༩ མདོ་སྟེན་གྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། ལང་ག་ཤེགས། ༢༠༩་ཉ།

འགོག་པ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་གཉིས་སུ་མཛད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གཉིས་ཡོད་
དེ། རབ་བྱེད་བདུན་པར་སྐྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་བརྟགས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས་
བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་སྒྱིར་སྟོན་པ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་
དང་། རབ་བྱེད་དང་པོར་རྒྱུན་བརྟགས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་
དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ་ཙོད་བརློག་མཛད་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་དང་། རིགས་པ་བྱུག་ཅུ་པ་གཉིས་མཛད་པ་ཡིན་
ཏེ། འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས།^༡ བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་རྟོགས་པ་
ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ཡང་མེད་མི་རུང་ངོ་
ཞེས་གཞུང་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པས། ཞེས་དང་།^༢ འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ཡོད་
མེད་ཀྱི་མཐར་ལྟ་བ་སྤངས་པའི་ལམ་དགོས་པ་ནི་གཞུང་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་
སྟོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་
ཚུལ་བསྟན་ནས་ལོ་དགུ་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་འཛིག་རྟེན་དུ་
བྱོན་ལ། དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྟོན་རྒྱལ་བ་དུ་
མ་ལ་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་ཤིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ། ད་ལྟ་ཡང་
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མགོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་ཞིང་

^༡ སྐུ་འབྱུང་དཔར་མ། གསུང་འབྱུང་བ། རྩ་ཅོད་ཁ་བ། ར་ཤེའི་རྣམ་བཤད། ༡༥་༡༩ འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས་མ་རྟེན། །

^༢ སྐུ་འབྱུང་དཔར་མ། གསུང་འབྱུང་བ། རྩ་ཅོད་ཁ་བ། ར་ཤེའི་རྣམ་བཤད། ༡༩་མ། འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས་མ་རྟེན། །

སྒོ་ཤོས་ཀྱི་མཐུ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཁྱད་བཞེས་པའི་སྒོན་ལམ་ལེགས་པར་བྱབ་ཅིང་། དང་
ངེས་ཀྱི་མདོའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་བར་ལུང་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱེ་སྒོད་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལ་
མགོན་པོ་ཕྱོགས་བསྐྱད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏེ། ཆོག་སྲ་ཕྱིའི་འབྲེལ་ཙམ་ཡང་ཁོང་
དུ་ཚུད་པར་དགའ་ན་དོན་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྒོས་པར་གཟེགས་
ཤིང་། རང་ཉིད་ཀྱང་ཐུབ་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོག་དུ་གྱུར་
པར་^༡མཁྱེན་ནས། ཐུབ་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོག་དུ་མ་གྱུར་
པའི་^༢སྒྱུན་མངའ་བའི་རྒྱལ་ཆབ་དམ་པ་དེ་མཉེས་པར་བྱས་ན་ཅི་འདོད་པའི་
དོན་འབྲུབ་པོ་སྟམ་དུ་དགོངས་ནས་སྐྱབ་པ་ལ་ཞུགས་པས་ཞལ་མདོན་སུམ་དུ་
གཟེགས་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་ལྷན་ལ་བྱོན་
ནས་ལྟའི་བོ་སྐྱད་གཅིག་གཤ། མི་ལོ་ལྟ་བུའི་བར་དུ་ཆོས་གསན་པས་གསུང་
རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྫོགས་ནས། འཛམ་བུ་སྤྱིར་པའི་
གདུལ་བྱ་རྣམས་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་ཀྱང་གནང་སྟེ།
འབྲེད་རྣམ་པ་གཉིས། རྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་ཟླ་མའི་བསྟན་
བཅོས་རྣམས་གནང་བའི་ཕྱིར།

^༡ གཏུ་ན་ལ་བཟ། བཏུ་ན་ལ་བཟ། ཀམ་པ་ལ་བཟ། ཏུ་ན་ལ་བཟ།

^༢ གཏུ་ན་ཏུ་བཟ། བཏུ་ན་ཏུ་བཟ། ཀམ་པ་ལ་བཟ། ཏུ་ན་ལ་བཟ།

དེ་ལྟར་ན་ཐོགས་མེད་ལུང་གང་དུ་བསྟན་སྟེན་ན། འཇམ་དཔལ་ཙྰ་
རྒྱུད་ལས།^༡ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགེ་སྟོང་ནི། །བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་
མཁས། །མདོ་སྡེ་དེས་དོན་བྲང་བའི་དོན། །རྣམ་པ་མང་པོ་རབ་དུ་འབྱེད། །འཛིག་
རྟེན་རིག་པ་སྟོན་བདག་ཉིད། །གཞུང་འབྱེད་རང་ཚུལ་ཅན་དུ་འགྱུར། །དེ་ཡི་
རིག་པ་སྦྱབ་པ་ནི། །སྤྱི་ལའི་པོ་ཉ་མོ་ཞེས་བྱ། །དེ་ཡི་^༢སྒྲགས་ཀྱི་^༣མཐུ་ཡིས་
ནི། །སྟོན་བཅོས་པོ་སྦྱེ་བར་འགྱུར། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་བྱའི་ཕྱིར། །མདོ་
ཡི་དེ་ཉིད་དོན་སྟུང་བྱེད། །ལོ་ནི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུར་འཛོ། །དེ་ལུས་ཞིག་ནས་
སྤྱ་ཡུལ་འགོ། །འཁོར་བ་རྣམས་སུ་འཁོར་བ་ན། །ཡུན་རིང་བདེ་བ་རྗེས་སྟོང་
ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐར་བཁྲིས་ཏེ། །བྲང་ཚུབ་དམ་པ་འཛོལ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །

འོན་ཀྱངས་ཆོས་ལྔ་པོ་དེས་མདོ་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་
ཡང་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་བ་དང་། སྤྱི་དོན་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་བ་
འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཞིག་ཟབ་མའི་དོན་རྟོགས་པར་སྟོན་པའི་
སྟོང་དུ་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་མ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་
ཕྱིར་དུ་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་བ་དེ་ཉིད་སེམས་ཅམ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པ་ལ། ཐེག་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ན། ༤༤ རྒྱུད་འབྲམ་ན། སྟོན་པ་བཅོས་སྟོན་འདས། འཇམ་དཔལ་ཙྰ་རྒྱུད། ༤༤༡

^༢ བཀའ་བ་ན་ལ། ཀཾ་པོ་བཀའ་ལྔ་ལྟ་ ༩༠ན་ལྔ་ལ།

^༣ བཀའ་བ་ན་ལྟི། ཀཾ་པོ་བཀའ་ལྔ་ལྟ་ ༩༠ན་ལྔ་ལྟི།

བ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྤེའི་རྒྱན་དང་། འབྲེད་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས། རེག་བ་ཆེན་
པོའི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་རྣམས་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་ཞིང་དོན་དམ་པའི་བདེན་བ་སྟོས་
པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
རིམ་པ་དེ་ཉིད་མགོན་པོ་སྐུ་སྦྱབ་ཀྱིས་རི་ལྟར་བཀའ་བ་^༡ དང་མཐུན་པར་དབུ་
མ་པའི་ཚུལ་དུ་འགྲེལ་ཞིང་བྱད་པར་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་མདོ་
དང་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འགྲེལ་བ་ལ་རེག་བ་
ཆེན་པོའི་རྒྱད་ལྔ་མ་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྟོང་པོའི་དོན་
དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་གདུལ་བའི་རྒྱད་ལ་མདོན་པར་རྟོགས་པ་སྦྱི་
ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དེ་ཉིད་ས་འོག་གི་གཏེར་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་རྟོགས་
ན་དོན་ཆེ་བར་གཟེགས་ནས་དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་རི་བཙུན་གྱིས་
གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་ལྟ་བུའི་མན་རག་བསྟན་བཅོས་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་མཛད་པ་
ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་ལ། སྦྱིར་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལ་འགྲེལ་བ་^༢ རྒྱ་གར་མར་བྲགས་
པ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། དེ་ལ་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་།
མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་བ་དགུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱབ་སྟེ། ཉི་མེད་དང་

^༡ གཡ་བ་པ་ག ༡༥ན་ལ ༡༩བ་པ་ག

^༢ གཡ་ན་པ་ག ༡༥བ་པ་ག ༡༩བ་པ་ག

སྐྱར་བ་བཞི། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྐྱར་བ་གསུམ། མདོ་སྐྱད་པ་དང་སྐྱར་བ་
གསུམ། འབྲུམ་རྒྱུད་པ་⁹ དང་སྐྱར་བ་གཅིག །འབྲུམ་ཉི་མེ་མི་མི་བརྒྱད་སྟོང་པ་སྟེ་
ཡུམ་གསུམ་ག་དང་སྐྱར་བ་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ།
འཕགས་པ་གྲོལ་སྟེས་མཛད་པའི་ཉི་མེ་སྐྱར་བ། བཙུན་པ་གྲོལ་སྟེས་མཛད་པའི་
ཉི་མེ་རྣམ་འགྲེལ། སྟོབ་དཔོན་སང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་ཉི་མེ་ལེ་འུ་བརྒྱད་
མ། རྒྱན་ཏི་པས་མཛད་པའི་ཉི་མེ་དག་ལྟན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
བྱུབ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱན་སྐྱར་། རྒྱན་ཏི་པས་མཛད་པའི་སྟོང་
པོ་མཆོག །ཨ་རྒྱ་ཀླ་རས་མཛད་པའི་གནད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
བྱིར། གསུམ་པ་བྱུབ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་སང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་སྐྱད་པའི་
དཀའ་འགྲེལ་རྟོགས་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་གྱིས་མཛད་པའི་སྐྱད་
པའི་དཀའ་འགྲེལ། ཁ་ཆེ་རྩ་རྩ་ལྷོས་མཛད་པའི་ཤེར་ཕྱོན་མཛོད་ཀྱི་ལྷེ་མེག་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་བྱུབ་སྟེ། ཁ་ཆེ་རྩ་རྩ་ལྷོས་མཛད་པར་གྲགས་
པའི་སྟོང་སྟག་བརྒྱ་པའི་བཤད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་ནི། རོ་བོ་སྟེ་ཏིས་
མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མ་ཐུན་པར་བསྟན་པ་དེ་དེ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བྱུབ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་སང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་འགྲེལ་
པ་དོན་གསལ། ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཆོག་
གསལ། གསེར་གླིང་པས་མཛད་པའི་རྟོག་གའི་སྐྱར་བ། ཤེར་འབྲུང་སྟོ་གོས། རོ་

⁹ གཤ་ན་ཅེ་ག། ཀལ་བ་ན་ག། ༡༩་བ་པ་ག།

སོ། གཞོན་ཅུ་དཔལ་གསུམ་གྱིས་མཛད་པའི་བསྐྱུས་དོན་གསུམ། རྩོད་གྲླེ་རྩི་
གསུམ་ཆ། ཁ་ཆེ་བྱུང་བྱེད་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེད་ཐེང་བ། ཨ་མུ་ཀླ་རའི་སྐབ་པ་
དགོངས་རྒྱན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཕྱི་མ་འདི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པར་མི་འཐད་དེ། འདི་སྐབ་པའི་གསུང་
རབ་སྐྱེད་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། འདིའི་ལེའུ་ཕྱི་མ་
གསུམ་ལས་གཙོ་ཆེར་མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་དོན་རྣམས་བསྟན་པས་ན། དེ་རྒྱན་
གྱི་འགྲེལ་པར་བབས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འདི་མདོ་རྒྱན་སྐར་པའི་འགྲེལ་པ་
ཡིན་ཏེ། འདིར་གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཟུང་མདོ་དང་སྐར་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
བྱེད་ཀྱི། འདིས་པལ་ཆེར་མདོ་དང་མ་སྐར་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་འཤེད་ཕྱིན་མཛོད་ཀྱི་ལྷེ་མིག་མདོ་རྒྱན་སྐར་པའི་འགྲེལ་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། དེར་མདོ་ཆོག་དངོས་སུ་མ་བྲངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱེད་ཀྱི། དེར་མདོ་སྐད་པའི་
དོན་ཆོན་རྣམས་སོ་སོར་བཅད་དེ་མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་སྐར་པས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ནང་ནས་རྩ་མུ་ཕྱི་མ་མཛད་པར་གསུམ་པའི་འབུམ་གྱི་
འགྲེལ་པ་འདི་རྒྱ་འགྲེལ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིས་སྐྱེད་གཞི་དང་མཆོད་བཙོན་སྐར་
ནས། དེ་ཡང་།^༡ སྐྱེད་གཞི་རྒྱས་པར་བཀའ་སྐུལ་དོན་མཆོག་རྣམས། །སྐྱེད་པར་
མཛད་ལ་མཆོད་བཙོན་ཆོགས་བཅད་མཛད། །ཅེས་པའོ། །ཞེས་ཤེས་ཐེང་
དུ་བྲངས་པ་འདི་བསྟན་བཅོས་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་ལས་འབྱུང་བ་གང་ཞིག །དེ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༣ ཞེད་ཕྱིན་ཏེ། ཁ་ཆེད་བཞིན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོང་ཐག་བརྒྱ་པའི་རྣམས་པ་བཤད་པ། ༥༣༡༡༢།

འབྲ་བ་དེ་བ་རེ་ཐོས་པ་དགས་མཛད་པར་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། དེ་མི་འབྲད་དེ།^༡དེར་ཡུམ་ཆེན་མོ་ལ་བམ་པོ་སྤུམ་བུ། ཞེས་
བམ་གྲངས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ།^༢མཁས་པ་པཎྜི་ཏའི་
ལུགས་ཀྱིས་སློ་འདོགས་ཕྱི་རུ་གཙོད། ལྷོག་ཕྱི་རུ་བྱེད། ཡུལ་དབྱེད་པས་དེ་
འཛིན་གྱི་འབྲུལ་པ་ལྷོག་པར་འདོད། ཀུ་སུ་ལུའི་ལུགས་ཀྱིས་སློ་འདོགས་ནང་
རུ་གཙོད། ལྷོག་ནང་རུ་བྱེད། རང་ངོ་རང་གིས་ལྷོགས་པ་གཅིག་ལ་སྦྱེད་གོས།
ཞེས་སོགས་སྐྱབས་པར་མཁས་པའི་ལུགས་ལ་མི་འབྲུང་བའི་བོད་ཆོག་དུ་མ་འབྲུང་
པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་འགྲེལ་པ་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནི། འོན་མཛོན་ལྷོགས་སྐྱབས་ལ་
འགྲེལ་པ་དེ་ཙམ་ཡོད་ན། རང་ཉིད་འགྲེལ་པ་^༣གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
མཛོན་ལྷོགས་སྐྱབས་འཆད་པ་ཡིན་ཞེས། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་སང་གི་བཟང་པོས་
མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ།
འགྲེལ་པ་འདི་ཆོག་ཉུང་ཞིང་དོན་འདིལ་ལ་དོན་གསལ་བས་ན་འགྲེལ་པ་གཞན་
ལས་ཁྱད་དུ་འབགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་བསྐྱེད་བཙུགས་དངོས་བཤད་པ་ལ། འོན་
འགྲེལ་པ་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མཛོན་ལྷོགས་སྐྱབས་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་

^༡ བསྐྱེད་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༣ ཞེང་ཕྱིན་ཏ། ཁ་ཆའི་བཞི་ཏ་རྣམས་ལྷོ། ལྷོང་ཐག་བརྒྱ་པའི་རྣམས་པ་བཤད་པ། ༥༣༩་༡༥།

^༢ བསྐྱེད་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༣ ཞེང་ཕྱིན་ཏ། ཁ་ཆའི་བཞི་ཏ་རྣམས་ལྷོ། ལྷོང་ཐག་བརྒྱ་པའི་རྣམས་པ་བཤད་པ། ༥༤༡་༡༥།

^༣ ག་པ་ན་མ་ག ༡༥་བ་པ་ ༡༥་བ་པ་ ༡༥་བ་པ་

ན། འདི་འཆད་པ་ལ་གསུམ། རྫོད་བྱེད་དོན་ལྡན་གྱི་མཆོན་དང་། བརྫོད་བྱ་དེ་
ལྡན་གྱི་གཞུང་དང་། གང་གིས་བསྐྱར་བའི་འབྲུང་བྱང་བཤད་པ་དང་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་སྐད་
དུ། ཨ་རྟེ་ས་མ་ཡ་ཨ་ལི་ཀ་ར་རྩ་མ་བརྩོ་བ་ར་མི་ཏ་ཅུ་བ་དེ་ཤ་ཤུ་ཤིགྱི། བོད་
སྐད་དུ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདི་ལ་ཡང་མཆོན་བསྐྱར་བ་དང་། མཆོན་
བཤད་པ་དང་། དགོས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་ནི་^༡གྲོང་ཁྱེར་
ཆེན་པོ་དུག་ཡོད་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་རྒྱལ་དུ་བརྟེན་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གྲོང་ཁྱེར་
དུག་ནི། འདུལ་བ་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། ^༢མཉན་ཡོད་གནས་བཅས་ཅ་མ་
པ་ཀ། །ལྷ་རྩ་ཤ་སྤྱི་ཡངས་པ་ཅན། །རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནི་དུག་པ་སྟེ། །འདི་དག་གྲོང་
ཁྱེར་ཆེན་པོར་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ཡུལ་དེར་སྐད་རིགས་ཆེན་པོ་
བཞི་ཡོད་དེ། ཟུར་ཆག་གི་སྐད། ཤ་ཟེའི་སྐད། ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད། སི་
སྤྱི་ཏའི་སྐད་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ནང་ནས་སི་སྤྱི་ཏའི་སྐད་དུ་བསྟན་
བཅོས་འདིའི་མཆོན་ལ། ཨ་རྟེ་ས་མ་ཡ། ཞེས་སོགས་འབྲུང་ལ། དེ་བོད་སྐད་
དུ་བསྐྱར་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅས་བྱ་བའི་འབྲེལ་བ། ཞེས་འབྲུང་སྟེ། ཨ་རྟེ་ས་མ་ཡ་ནི།
མངོན་པར་རྟོགས་པ། ཨ་ལི་ཀ་ར་ནི། རྒྱན། རྩ་མ་ནི། ཞེས་བྱ་བ། བརྩོ་བ་ར་མི་

^༡ ག་པ་ན་ལ། ༡༧༠ན་ནི། ཏ་པ་བ་པ་ན།

^༢ བསྟན་འབྲུང་དཔེ་བསྐྱར་ལ། ༤༣ འདུལ་བ་ཤ། དཔལ་འཕགས་པ་ས་གའི་སྟེ། འདུལ་བ་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའི་མཉན་པོ་རྟོག་གི་ཕྱིར་རྒྱད།

ཏ་ནི། ཤེར་ཕྱིན། ལུ་པ་དེ་ཤེན་ནི། མན་ངག། །ཤུ་ལྷ་ནི། བསྟན་བཅོས། སྒྲི་ཞེས་
པ་ནི། འགྲེལ་པའི་སྐད་དོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་མན་ངག་
ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་མདོ་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་པའི་མན་
ངག་སྟེ་ཐབས་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་ངག་
རྣམ་དག་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་
བརྗོད་བྱར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྒྱན་
ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་སྐྱེས་བུའི་ལུས་
བཟང་པོ་ལ། མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གདུ་བུ་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པ་དེ་ཉིད་གསལ་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་མེ་མོང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་ཤར་བ་ན་དགའ་བའི་རྒྱན་འདོད་པ་
པོ་དགའ་བ་སྐྱེད་པ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་ལུས་ཀྱི་ལུས་བཟང་པོ་ལ་
མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུས་སྤྲས་པ་དེ་ཉིད་གསལ་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་བསྟན་བཅོས་འདིའི་ནང་དུ་ཤར་བ་ན། དགའ་བའི་རྒྱན་ལྟ་བུ་པོ་ལ་
དགའ་བ་སྐྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྟེའི་རྒྱན་

ལས།^༡ གཞུགས་རྒྱལ་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་མེ་ལོང་ནང་སོང་བ། །མཐོང་
བའི་དབང་གིས་མི་རྣམས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་མཚོག་སྐྱེད་པ། །དེ་བཞིན་ལེགས་
གསུངས་ཏྟག་ཏུ་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཡི། །ཆོས་ཀྱང་དོན་རྣམས་སྤེལ་བས་
མཁས་རྣམས་འདི་ན་དགའ་མཚོག་སྐྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བ་
འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འགྲེལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་
བསྟན་བཅོས་མཛོན་རྟོགས་རྒྱལ་གྱི་ཆོག་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དོན་གྱི་ཆ་
གཙོ་བོར་འགྲེལ་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར་རྒྱ་སྐད་སྟོས་པ་ལ་ཆོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐད་ལ་བག་ཆགས་འདྲིལ་བ་དང་། རྒྱུད་ལ་བྱིན་ཆུབས་
འབྱུང་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཁུངས་བཅུན་པར་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། བོད་སྐད་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལོ་བཅུ་རྣམས་ལ་
བྱས་པ་ཤེས་ཤིང་བྱིན་ཏུ་གཞོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་སྟོས་པ་ལ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བའི་ཐོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གཞུང་ཆོད་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཅ་གངས་དང་།
འགྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱུག་བྱས་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
བཅ་པོ་དང་པོ་ཞེས་བཤད། དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བཅ་པོ་ལྔ་ཡོད་པའི་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༠ མེས་ཙམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤེལ་རྒྱུ། ༢༠༡༡

དང་པོ་འདི་ནས་⁹འཆད་ལ། བཅ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དཔེར་
ན་རྩའི་ཕྱང་པོ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ་ལ་རྩའི་བཅ་པོ་ཞེས་བརྗོད་
པ་ལྟར། གཞུང་གི་ཆ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེམས་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། སྒྲིར་བཅ་ཆད་ལ་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། སྒྲི་ཀ་བདུན་བརྒྱ་རེ་ལ་
བཅ་པོ་རེར་བྱས་པ་དང་། དུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ལྟ་བུ་སུམ་བརྒྱ་རེ་
ལ་བཅ་པོ་རེ་བྱས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་ལྟ་བུ་ཉེར་ལྔ་ལ་བཅ་པོར་བྱས་པ་
སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ནི་སྒྲི་ཀ་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལ་བཅ་པོ་རེ་
རེ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་རྒྱ་དཔེ་ལ་སྒྲི་ཀ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཞེས་འབྲུང་ཞིང་། བོད་
དཔེར་བཅ་པོ་ལྔར་བྱས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར་བཅ་གངས་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་
པ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ཆད་ལ་སྒྲི་སྒྲིར་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་བཤད། དོན་ནི། ལོ་རྒྱུ་བས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མར་
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་
པའི་འགྲུར་ཕྱག་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འགྲུར་མཐར་ཕྱིན་པར་
བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་བཅད་དང་
མཐུན་པར་བསྟན་བཅོས་འདི་ལྟག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་བརྗོད་བྱའི་

⁹ ག་ལྔ་ན་༦་འདི་ནས་འཆད་ལ། ག་༡༡་ན་༥་འདི་ནི་འཆད་པ་ལ། ཏ་༥་བ་༥་འདི་ནས་འཆད་ལ།

གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་མདོ་སྤེའི་སྤེ་སྤོད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ་དེ་ལྡན་གྱི་གཞུང་བཤད་པ་ལ། གཞུང་སྤྱིའི་གངས་
དང་། གཞུང་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་འཆད་པའི་ཐོག་མར་གཞུང་
གི་མཚམས་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། གཞུང་དེས་རང་གི་ཙ་བ་ཇི་ལྟར་བཤད་
པ་བསྟན་ན། དཀྱུས་ས་བསྟན་པའི་རྟ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་དང་ཉན་པ་རྣམས་
ཀྱི་སྒྲོ་མི་འབྲུག་ཅིང་དོན་རྣམས་སོ་སོར་གོ་བར་འགྱུར་བས། ཙ་བས་དོན་དུ་
ཞིག་གིས་མདོ་དོན་བཀའ་བ་དང་། འབྲེལ་བས་ཙ་བ་ཇི་ལྟར་བཀའ་བའི་རིམ་
པ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཙ་བས་མདོ་དོན་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྒོ་
ནས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།^༡ རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། མདོ་དོན་སྒྲོ་བ་དག་གིས་
ནི། དགོས་པ་བསྐྱས་པའི་དོན་བཅས་དང་། །ཆོག་དོན་བཅས་དང་མཚམས་
སྒྱུར་བཅས། །བཀའ་ལན་བཅས་ཏེ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་
པའི་བྱིར། དེ་ཡང་མདོ་དོན་གྱི་ཆེ་བ་ཐོས་ནས་ཉན་པ་དང་འཇིན་པ་ལ་གྲུས་པ་
བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཐོག་མར་མདོ་དོན་དགོས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་ཉིད་ལས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། མདོ་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་
རྟོགས་པའི་དགོས་དོན་དེ་ཡང་བསྐྱས་དོན་ལུས་རྣམ་གཞག་ལ་རག་ལས་པས་
ན། ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོ་དོན་བསྐྱས་དོན་གྱི་
སྒོ་ནས་འཆད་པར་བྱེད། དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུའི་བསྐྱས་དོན་དེ་ཡང་ཆོག་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ། ཐེམས་ཅམ་ཤི། །སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ༤༤༥།

དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ་རག་ལས་བས། སེམས་བསྐྱེད་བའི་གཞན་དོན་
ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོ་དོན་ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་འཆད་བར་བྱེད། ཆོག་
དོན་གྱི་གོ་རིམ་རྣམས་འབྲེལ་བའི་མཆམས་སྦྱོར་ལ་རག་ལས་བས། དེ་ནས་
ཐམས་ཅད་ཤེས་བའི་ཉིད། །ཅེས་དང་། དེ་ནས་སང་གི་རྣམ་བསྐྱེད་ས་བའི། །ཞེས་
བ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་དོན་མཆམས་སྦྱོར་གྱི་སྒྲོན་ས་འཆད་བར་བྱེད། ཅེས་ཁ་
ཅིག་བཞེད། དེགས་བ་སྔ་ཕྱི་མི་འགལ་བའི་བརྒྱལ་ལན་ལ་རག་ལས་བས།
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་
བ་ལ། །ཞེས་དང་། གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། །ཞེས་སོགས་འགའ་
ཞིག་གིས་མདོ་དོན་བརྒྱལ་ལན་གྱི་སྒྲོན་ས་བཤད་ཅིང་། བརྒྱལ་ལན་པལ་ཆེར་
ལྷགས་ལ་བསྟན་བའི་ནོ། །

འོན་ཀྱང་བརྒྱལ་བ་དང་ལན་གཉིས་ཡོད་པས་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་དུག་
དུ་འགྱུར་རོ་ཞེན་མི་འགྱུར་ཉེ། རྣམ་བཤད་དེགས་བར་བརྒྱལ་བ་དང་ལན་
གཉིས་གཅིག་དུ་བྱས་བའི་བརྒྱལ་བའི་ལན་གདབ་པའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་དེགས་བར་།⁹མདོ་དོན་ཆེ་བ་ཉིད་
ཐོས་ནས། །ཉན་བ་དང་ནི་འཛིན་བ་ལ། །ཉན་བ་པོ་དེ་གུས་བྱེད་པས། །ཐོག་མར་
དགོས་བ་བརྗོད་པར་བྱ། །དེ་སྦྱོབ་དེ་ནི་བསྐྱེད་དོན་ལས། །བསྐྱེད་པའི་དོན་ནི་
ཆོག་དོན་ལས། །གོ་རིམ་རིམས་བ་སྔ་ཕྱི་དག །མི་འགལ་བའི་གཉིས་ལས་

⁹ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ས། གླ་¹ སེམས་ཅམ་ཤི། །སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། རྣམ་བཤད་དེགས་བ། ༥༥་ཉེ།

སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེས་ན་མདོ་དོན་གྱི་བཤད་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་
བསྟན་ནས། མཆོམས་སྒྱུར་བྲགས་ལ་བསྟན་ལ། བཀའ་ལན་པལ་ཆེར་བྲགས་
ལ་བསྟན་ཅིང་། བྲགས་བསྟན་དེ་རྣམས་སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་བར་གསལ་
བར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བྲགས་བསྟན་གྱི་མཆོམས་སྒྱུར་དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་
བྱམས་པ། ཞེས་སོགས་ཡིན་ལ།^༡དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ནི་སྐབས་
དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་སོ་བྲག །གཉིས་པ་ལ་ཉི་བྲ། གསུམ་པ་ལ་བཅུ་
བཞི། བཞི་པ་ལ་སོ་ལྔ། ལྔ་པ་ལ་ཉེར་བདུན། དྲག་པ་ལ་གཅིག །བདུན་པ་ལ་ལྔ།
བརྒྱད་པ་ལ་བཅུ་གསུམ། བར་པ་ལ་གཅིག །བསྟུས་པ་ལ་གཅིག་སྟེ་བསྟོམས་
ན་བརྒྱ་དང་ང་གསུམ་ཡོད། དེ་ཡང་སྐབས་ཀྱི་དང་པོར་བསྟན་པ་བརྒྱད་ནི་
སྐབས་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་པའི་མཆོམས་སྒྱུར་ཡིན་ཞིང་། མཆོམས་སྒྱུར་གཞན་
རྣམས་ཅི་རིགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་མི་རིགས་ཏེ། མཆོམས་སྒྱུར་གྱི་
རིམ་པ་འདི་དག་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཆོག་ཟེན་བྱངས་པ་ཡིན་ནས། དོན་སློབ་བྱངས་
པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ། སྐབས་དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་ཉེར་ལྔ་
ལས་མེད་པས་གངས་མང་བར་འགྱུར་ལ། བཞི་པ་ལ་སོ་བྲག་དང་། བརྒྱད་པ་
ལ་བཅུ་བཞི་^༢ཡོད་པས་གངས་ཉུང་བའི་སྒྱུན་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན།

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེར་བྱིན་ཉ། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས། འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ། ༥༡༣་༤།

^༢ ག་༡༠་བ་༥་སོ་བྲག །ད་༡༠་ན་༡་སོ་བྲག །ག་༡༣་ན་༥་སོ་བྲག །

དང་པོ་སོ་སྤྲུག་གི་དོན་ཐོབ་དེ་གང་ལ་བྱེད། གལ་ཏེ་དམིགས་རྣམས་རྒྱས་བཤད་
ལ་མཆམས་སྒྲིར་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་ངེས་འབྱེད་བཞི་ཡོད་པས་མཆམས་
སྒྲིར་བཞི་ཐོབ་ཅིང་སའི་ཡོངས་སྒྲིར་ལ་ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྒྲིར་དང་པོ་དང་
བཅས། ས་བརྒྱད་ཀྱི་མཆམས་སྒྲིར་བརྒྱད་ཐོབ་པས་སོ་སྤྲུག་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། འོ་
ན་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆམས་སྒྲིར་གཉིས་ཐོབ་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། སྐབས་གཉིས་བ་ལ་ཉི་ཤུ་དང་།
བཞི་བ་ལ་སོ་ལྔ་ལས་གངས་མང་བ་སྒྲོས་དགོས་པར་ཐལ། སྐབས་གཉིས་པའི་
ཉན་རང་གི་ངེས་འབྱེད་བཞི་ཆེན་གཉིས་དང་། སྐབས་བཞི་པའི་ངེས་འབྱེད་བཞི་
ལ་ཡང་མཆམས་སྒྲིར་བཞི་བཞི་དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་། དེས་
ན་བྱིས་ཀྱི་མཁས་བ་རྣམས་ཀྱང་དཔྱོད་པ་མེད་པར་དང་པོ་ལ་སོ་སྤྲུག་ཅེས་
སོགས། རང་ལུགས་སུ་མཛད་པ་མི་འཐད་དེ། སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་
བཤད་པ་དེ་བརྗེ་ཏེ་ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་
བུ་ལ་དབྱུད་མི་བཟོད་པར་སྒྲུང་བའི་བྱིར།

འོན་ཅུ་བས་མདོ་དོན་འཆད་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། འབྲེལ་བས་རྩ་བ་འཆད་
ཚུལ་གང་ཞེ་ན། རྩ་བས་མདོ་དོན་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྒྲོ་ནས་བཤད་
པ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བས་ཀྱང་རྩ་བ་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྒྲོ་ནས་འཆད་
པར་བྱེད་དེ། ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྩ་བ་བཤད་
ཐབས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དེ་བསྟན་ནས།

བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ་འཛིན་སྒྲིལ་འཆད་ཚུལ་དངོས་དེ་སྟོན་པ་ལ།^༡ འཕགས་
པ་བྱམས་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གཞུང་དངོས་འཆད་པ་ལ། ཚུལ་པ་ལ་འབྲུག་པའི་བྱ་བ། བཅུམ་
བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན། བཅུམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ལ། འགྲེལ་པ་ཚུལ་པ་ལ་འབྲུག་པ་དང་། ཅ་བ་ཚུལ་པ་ལ་འབྲུག་པའི་བྱ་
བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དགོས་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱ་གཞུང་འཆལ་བ་དང་། སྟོབ་
དཔོན་སྡེ་མས་གཞུང་རི་ལྟར་བྱེ་ཚུལ། རང་གི་སྟོང་ཆེ་བ་བསྟན་པ། བཅུམས་
པ་ལ་གཞན་འབྲུག་རིགས་པར་གདམས་པ། ཁེངས་བསྐྱུངས་ཏེ་ཚུལ་པའི་རྒྱ་
བརྩེད་པ་དང་ལྡེ་ལས། དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་པ་ཚུལ་པའི་ཐོག་
མར་གཞུང་ལམ་འབྲས་བྱ་ཤར་བྱིན་གསུམ་ལ་བྱ་གཞུང་འཆལ་ཞིང་མཆོད་བརྩེད་
མཛད་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།^༢ ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་ལ། །གྲུས་བྱ་གཞུང་ལ། ཞེས་
གསུངས། དགོས་པ་ཅིའི་བྱིར་བྱེ་བྱ་གཞུང་འཆལ་ཞེན། མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ་ཡུལ་
གསུམ་གའི་རྒྱུ་བྱེ་འགྲེལ་པའི་འགྲེལ་པ་ཚུལ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆེད་བྱེ་བྱ་
འཆལ་ཞེས་ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་དེ་སྟོན་པ་ལ།^༣ དེའི་རྒྱུ་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་
དག །ཀྱན་གྱི་རྒྱུ་བྱེ་འབྱུར་བར་ནི། རྣམ་པར་དབྱེ་བྱིར། ཞེས་གསུངས།

རོང་ལྷིག་པས་འགྲེལ་པ་འདི་མདོ་རྒྱུ་སྐྱར་བའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤར་བྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༮་༥།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤར་བྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༥།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤར་བྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༥།

གྲི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་
ལས་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་དང་། འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ་གྱི་
སྐབས་སུ་ཡུམ་གསུམ་གའི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་པའི་བྲིད། ཞེས་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་པ་འདི་དབྱས་མཐའ་དང་རྒྱན་སྒྱུར་བའི་འགྲེལ་
པ་སོགས་སུ་འགྱུར་རྟེ། སྐབས་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པར།^༡ ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་
གཏོགས་པར། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་རྟེ། །ཞེས་དབྱས་མཐའི་ལུང་ཤེས་
བྱེད་དུ་བྱངས་ཤིང་། སྐབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་པར།^༢ འདིག་རྟོན་སྒྲ་ཆོགས་ལས་
ལས་སྐྱེས། །ཞེས་སོགས་མཛོད་ཀྱི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་པ་སོགས་དུ་མ་
ཡོད་པའི་བྲིད།

དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་པ་ཚུམ་པའི་ཐོག་མར་གཞུང་ལམ་འབྲས་
བུ་ཤར་བྱིན་གསུམ་ལ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱ་
ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས།^༣ བསོད་ནམས་རྣམ་སྤྱོན་བདེ་སྙེར་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐམས་
ཅད་སེལ། །བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡི་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང་འགྱུག། །བདུད་
བཙུན་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་སྒྱུར་དུ་རེག་པར་འགྱུར། །ཐུང་ན་ལས་འདས་ཞི་བ་
བསིལ་བའི་དངོས་སོའང་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡུལ་བྱུང་པར་ཅན་ཤར་
བྱིན་ལ་ཕྱག་བཙུང་བས་བསོད་ནམས་དཔག་མེད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ལ། དེའི་མཐུས་

^༡ བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༤༩ ཤར་བྱིན་མ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༣༡༥་༡༡

^༢ བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༤༩ ཤར་བྱིན་མ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༣༠༩་༢།

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༩༩ མདོ་སྤེལ། སྟོན་པ་བཙུན་འདས། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ། ༩༡༥་༢༡

བསོད་ནམས་མིན་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཞི་སྟེ་རྩི་ཆོས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་དང་། འཛིག་རྟེན་ན་དམ་པ་རྣམས་བྱ་བ་ཆེན་པོ་ལ་འབྲུག་པའི་ཐོག་
མར་ཡུལ་བྱུང་བར་ཅན་ལ་བྱག་མཚོད་བྱེད་ལ། འདིར་ཡང་ཡུལ་བྱུང་བར་
ཅན་ལ་མཚོད་བཟོད་བྱས་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ནི་དམ་པའོ་ཞེས་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩི་ཆོས་པར་དམ་བཅའ་མཛད་
པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩི་ཆོས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཤེས་རབ་སྒོར་བྱ་ལས། ཉམ་པ་མང་པོ་ཁས་འཆེ་མི་བྱེད་
ལ། །གལ་ཏེ་དཀའ་བས་ཁས་ནི་སྒྲུངས་གྱུར་ན། །རྩི་ཆོས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་བ་
ནི། །ཤེས་པ་གཞན་དུ་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དེས་ན་རྩི་ཆོས་པ་བཅད་འདིས་འགྲེལ་བ་འདིའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་
བསྟན་ཏེ། ཀྱང་པ་དང་པོས་ཉིང་དགོས་དང་། གསུམ་པས་དགོས་པ་དང་། དམ་
བཅས་བཟོད་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། འབྲེལ་བ་ལྷགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགྲེལ་བ་འདི་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡོད་དེ། བསྟན་
བཅས་མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་དེ་བྱེད་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བྱེད་ཀྱི་
བཤད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱེད་ལ་བརྟེན་
ནས་མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་རྟོགས་པ་དེ་བྱེད་ཀྱི་དགོས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཡོད་དེ། བྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་

⁹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡༩ གསོའི་གཞི་ནི། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱུ་གཤེས་རབ་སྒོར་བྱ། ༡༣༠༦་༡༡།

བའི་གདུལ་བྱས་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱུ་
དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྩོམ་བསམ་གྱིས་ཞུགས་ཏེ་མཐར་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་
པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་ལ་འབྲེལ། དེ་ཁྱོད་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཁྱོད་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཁོན་དེ་ཀྱུན་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་བར་ནི། །ཞེས་མངོན་རྟོགས་
རྒྱུ་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱུ་དུ་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་རྩོམ་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་
ལ་འབྲེལ་བ་རྩོམ་པའི་ཕྱི་ནང་གི་མ་ཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་
ན་སྦྱོན་མེད་དེ། སྤྱིར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱ་དེ་ལ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ནས་བཟུང་སྟེ་དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་
གདམས་ངག་དང་ལྡན་པ།^༡ ནང་གི་རྒྱུན་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལྡ་ལ་མཁས་
པ་སོགས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ།
ཡི་དམ་ལྷའི་ཞལ་གཟེགས་ཤིང་གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་
ལས། སློབ་དཔོན་སང་གི་བཟང་པོ་དེ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་
པོ་དེ་དང་ལྡན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ནས་བྱམས་པ། དེ་ལ་
ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསན་པའི་མན་ངག་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་སློབ་དཔོན་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་པ། སློབ་དཔོན་སང་གི་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༥-༦།

^༢ ག་ཉ་པ་པ་ན་ནང་གི་རྒྱུན་ཤེས་བྱ། ༡༡༥ ན་མཁས་པ་སོགས་ནང་གི་རྒྱུན། ༥༡༡ བ་ཉ་ནང་གི་རྒྱུན་ཤེས་བྱ།

དབྱིག་གཉེན་དང་། འཕགས་པ་གྲོལ་སྤེ་དང་། བཅུན་པ་གྲོལ་སྤེའི་བར་གྱི་མན་
ངག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཕྱིའི་རྒྱུན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མན་ངག་
དང་ལྡན་ཚུལ་དེ་འཆད་པ་ལ།^༡ འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ཆགས་མཛད། །ཅེས་
སོགས་སྒྲོ་ཀ་བཞི་གསུངས་ཏེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།^༢ སྒྲོ་བ་དཔོན་
བཞིའི་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་
བཟུང་སྟེ། དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་
ལོ། །ཞེས་གསུངས།

འདི་ལ་རྫོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་བཤད་མཛད་ཚུལ་དང་། དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་བགྲོལ་ཚུལ་དང་། འཕགས་པས་སྤེ་ཚུལ། བཅུན་པས་རྣམ་བཤད་
བྱས་ཚུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ཆགས་
མཛད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི།^༣ འགྲོ་དོན་རྩ་ལག་དབྱིག་གི་
‘གཉེན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི།^༤ ‘འཕགས་པའི་ཁོངས་སུ་
གཏོགས་པ་ཡི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། བཞི་པ་ནི།^༥ ‘དེ་ཡི་འོག་ཏུ་རྣམ་གྲོལ་
སྤེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། སྒྲོ་བ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་ལོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༦།

^༢ སྒྲོ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་མཚན་ཇ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན། ༡༩་༣།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། སྒྲོ་བ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་ལོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༧།

^༤ ག་༡༩་བ་༥་དབྱིག་གིས། བ་༡༩་བ་༥་དབྱིག་གིས། ག་༡༩་བ་༥་དབྱིག་གི ༩༡༡་བ་༥་དབྱིག་གི

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། སྒྲོ་བ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་ལོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༡༠།

^༦ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། སྒྲོ་བ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་ལོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༡༡།

ཁ་ཅིག །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་དེ་མདོ་
རྒྱན་སྐྱར་བའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མདོ་རྒྱན་སྐྱར་བའི་འགྲེལ་པ་
བཅུ་གཉིས་དང་། མ་སྐྱར་བའི་འགྲེལ་པ་དགུ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་
ཤིང་། མདོ་རྒྱན་སྐྱར་བའི་ཐོག་མ་ཉི་ཁྲི་སྐད་བ་ནས་འཛིན་པར་མཁས་པ་རྣམས་
ལ་གྲགས་པ་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་
རྣམ་བཤད་མཛད། །ཅེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་མདོ་རྒྱན་སྐྱར་
ལ་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་འདི་དེ་ལྟར། །ཞེས་
དང་། བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་མ་རྙེད་པར། །ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་
ཀྱང་མདོ་རྒྱན་སྐྱར་ལ་བྱེད་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཤེར་འབྱུང་གི་བཤུས་དོན་ལས་ཀྱང་། འཕགས་པ་དང་སློབ་དཔོན་དག་
གིས་མདོ་བར་རྒྱགས་པ་དང་སྐྱར་བ་ལ་མ་བསྟོས་“པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཞེས་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་མདོ་རྒྱན་སྐྱར་བའི་འགྲེལ་པར་གསལ་བར་བཤད་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་དེ་ཉི་ཁྲི་ཁྲི་པོ་ནའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་གསུངས་པ་མི་
འཐད་དེ། གསེར་ཐང་ལས། “འདི་ལ་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་ཟེར་བ་ནི་བརྟག་

ཉ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བཅུར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སློབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་གོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༥།
ཉ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བཅུར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སློབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་གོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༥།
ཉ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བཅུར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སློབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་གོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༥།
ཉ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བཅུར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། ཤེར་ཕྱིན་སློབ་པ་བཤུས་དོན། ༤༥་༥་༥།
ཉ ག་ཉ་ན་ན་ལ་ལྟོས། ག་ཉ་ན་ན་ལ་ལྟོས། ༩༩་ན་ན་ལ་ལྟོས། ༩༩་ན་ན་ལ་ལྟོས།
ཉ སྐྱེ་འབྱུང་དཔེ་བཅུར་མ། གསུང་འབྱུང་ཙ། རྒྱུ་ལྡན་ཁ་ཅིག གསེར་ཐང་། ༩་༩་༥།

དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་རྣམ་བཤད་མཛད། །ཅེས་པའི་བསྟན་
བཅོས་དེའི་ཁྱིའོན་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། དེ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་ལས། རེས་པའི་ཆོག་གི་ཚུལ་གྱིས་ན་བསྟན་བཅོས་
ཏེ། དེ་ཡང་བྱེད་པར་ཅན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
འཐད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་སང་གོ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་
འགྲེལ་བ་ཚུམ་མི་རིགས་ཏེ། སློབ་དཔོན་སྤྱི་མའི་འགྲེལ་བ་ཡོད་པས་སྒྲོས་སྒྲོན་དུ་
འགྱུར་རོ་ཞེན་སྒྲོན་མེད་དེ། མཁས་པ་སྤྱི་མ་བཞིའི་འགྲེལ་བ་ལས་ཆོག་དོན་
ཅི་རིགས་པར་རྟེན་ཅིང་། ཤེས་རབ་ཅན་དབྱིག་གཉེན་དང་། དད་པ་ཅན་གྲོལ་
སྤེལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་མ་རྟེན་པའི་ཡུམ་དོན་མཐའ་དག་ཁོ་བོས་
རྟེན་ཅིང་རྟེན་པ་ལྟར་འགྲེལ་བ་བཅུ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ནང་གི་རྒྱུན་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཚུལ་དེ་འཆད་པ་ལ། རེ་ལྟར་
མཁས་པས་སྤྲང་བྱས་ཤིང་། །ཞེས་སོགས་སྒྲོ་ག་གཅིག་གསུངས།

¹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེས་ཀྱི་ན་ཉ། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས། འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་ལ། ༥༩༦་༥༩

² ག་༡༣ན་པོ་སློབ་དཔོན་སང་གོ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། བ་༡༣ན་པོ་སློབ་དཔོན་སང་གོ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། ཀ་༡༤ན་པོ་ཁྱོད་གྱིས། ༥༡༩ན་
པོ་སློབ་དཔོན།

³ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེས་ཀྱི་ན་ཉ། སློབ་དཔོན་སང་གོ་བཟང་པོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལ། ༩༠༤་༣༡

བཞི་པ་ནི། དེས་ན་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲེལ་
བ་ཚུལ་རིགས་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་བྱམས་པ་མགོན་
པོའི་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་གཟེགས་ཏེ། འགྲེལ་བ་ཚུལ་པའི་གསུང་གི་གནད་བ་
ཐོབ་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར་ན་བྱིར་བས་ཀྱི་གཟུར་གནས་རྣམས་འགྲེལ་
བ་འདི་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་སློབ་ནས་འཇུག་རིགས་སོ། །ཞེས་འཆད་བ་ལ།⁹ དེ་ལྟས་
ལེན་ཏུ་རྟེན་དཀའ་བ། ཞེས་སོགས་སློབ་ཀ་གཅིག་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་མངོན་
སུམ་དུ་རྫོགས་ནས་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དུམ་དོན་མཐའ་
དག་ཁོ་ལོ་ཅག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཡང་འགྲེལ་བ་ཚུལ་བ་ལ་
སློབ་སྤྱི་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གཞན་ལ་པན་གདགས་པར་འདོད་པའི་
བསམ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་འགྲེལ་བ་བརྩམས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་
ཁེངས་བསྐྱངས་ཏེ་སློབ་བསྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཚན་འཆད་བ་ལ།¹⁰ རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་
བདག་གི་ནི། ཞེས་སོགས་སློབ་ཀ་གཅིག་གསུངས།

གཉིས་པ་ཙ་ཙ་བ་ཚུལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་ལ། གདུལ་བྱ་དང་བ་བསྐྱེད་
པའི་ཡན་ལག་མཚན་བརྗོད། རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་
ལག་དགོས་འགྲེལ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དཔོན་དང་། ཚུད་བ་སྤོང་བ་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ རེ་ཕྱིན་ཆ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༩་པ།

¹⁰ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ རེ་ཕྱིན་ཆ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༩་པ།

གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྦྱོར། ཅུ་བ། འབྲེལ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ནི།^༡ འཕགས་བ་བྱམས་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ཞི་
བ་འཆོལ་རྣམས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་བ་ནི།^༢ ཆོགས་སུ་བཅད་
བ་འདིས་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་བ།^༣ དེ་ལྟར་བྱུག་འཆོལ་བ་
དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན་
ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་ཡུམ་ལ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་བ་ཆོས་
ཅན། དགོས་བ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་སྦྱེས་བྱ་དམ་པའི་སྦྱོད་བ་དང་མཐུན་པར་བྱ་
བ་དང་། གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཡུམ་ལ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཞེས་མཆོམས་སྦྱོར་གྱི་སྒྲོན་པ་འཆད་བ་ལ། འཕགས་བ་བྱམས་བ་རང་ཉིད་
དམ་པའི་སྦྱོད་བ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས།
འདི་ལ་ཡང་། དགོས་དོན། བསྐྱུས་དོན། མཆོམས་སྦྱར་དང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ལ། རང་དོན་གྱི་དགོས་བ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་དགོས་བ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། འཕགས་བ་བྱམས་བ་རང་ཉིད་དམ་པའི་སྦྱོད་བ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་
སྟོན་པས། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་བ་ནི།^༤ གཞན་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་
ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟུང་དུ་དབྱུང་དུ་མེད་ཅིང་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འབྱུང་གནས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྩོམ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་གོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༥།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྩོམ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་གོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༣༡།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྩོམ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་གོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༥།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྩོམ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་གོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༡༩།

ལ་དོན་གྱིས་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ། ཞེས་
པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི།¹ དུམ་ལ་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་སྔོན་དུ་
འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱག་འཆལ་བ། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི།² རེ་ཞིག་དང་
པོར། ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། །

དེས་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་ལ། ཟླ་གས་སྔ་མ་དགོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་
དང་། སྙིང་པོ་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། གསེར་སྒྲིང་
སོགས་སུ་མཆོད་བརྗོད་གྱི་གཞུང་རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་
ལ། རོང་རྒྱུ་པ་ན་རེ། མཆོད་བརྗོད་གྱི་དག་རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་ལ་སྦྱར་བ་མི་
འཐད་དེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལ་རང་དོན་དོན་གཉིར་གྱི་སྒྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་།
གཞན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་སྦྱང་བས་སོ། །ཞེས་ཟེར།

གཉིས་པ་དེ་འགོག་པ་ལ། སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས།³ རྗེ་བཙུན་ལ་རང་དོན་དོན་
གཉིར་མེད་པར་འདོད་པ་སོགས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལ་ངལ་བ་ཞིབ་ཏུ་
མ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དབང་
དུ་བྱེད་ན་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ནི་རང་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་
ཆོས་སྒྲི་དགོས་པར་མ་མཐོང་ན་རང་དོན་དུ་ཞི་བ་རྒྱང་པས་ཆོག་པར་འཛིན་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་ཉ་༥།

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་ཉ་༥།

³ རྫོབ་འབྲུམ་དཔར་མ། གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྒྱལ་ཆབ་རྗེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱུ། ༡༣་༥།

བ་མི་སྒྲོག་ལ། དེ་མ་སྒྲོག་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡོངས་སུ་
མི་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་དོན་ཆོས་སྐྱེ་ལ་དོན་གཉེར་ས་བཅུ་བའི་གནས་
སྐབས་སུ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་རང་དོན་གྱི་སྐྱེ་དང་
གཞན་དོན་གྱི་སྐྱེ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ལ་ཡང་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། རོང་རྒྱུག་པའི་ཚུད་བ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་དེ་རྩི་བཅུན་
བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ། དེ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དབའ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
རྩི་བཅུན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་དག་རང་དོན་
གྱི་དགོས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། རྩི་བཅུན་ལ་རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྐྱབ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལ་ངལ་བ་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱས་པ་
ཡིན་ཏེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་དག་གཏུལ་བྱ་བྱན་མོང་བ་རྩིས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་
གསུངས་པ་གང་ཞིག །གཏུལ་བྱ་བྱན་མོང་བའི་རོང་དེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེའི་རོང་དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན། གཏུལ་བྱ་བྱན་མོང་བའི་རོང་དེ་སངས་
རྒྱས་མིན་ལ། དེའི་སེམས་གནས་ཆོད་ལ་དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་བྱན་མོང་བ་
དང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་མ་བྱེད་པའི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ལྟར་ན། རྩི་བཅུན་བྱམས་པ་དེས་རང་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཆོས་སྐྱེ་
དགོས་པར་མ་མཐོང་བར་ཐལ། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་གང་ཞིག །དེའི་རྒྱུད་

ལ་རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་རང་དོན་དུ་ཞི་
བ་རྒྱུད་པས་ཆོག་པར་འཇིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཆོད་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་རང་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་
བཅུ་པ་བ་གང་ཞིག །ས་བཅུ་པ་བའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དོན་གྱིས་
སོང་། གཉིས་པ་བྱུ་བ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་རང་དོན་ཆོས་སྐྱེད་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཐུབ་སྟེ། རང་དོན་ཆོས་སྐྱེད་དེ་རང་དོན་གྱི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུ་བ་
ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་རང་དོན་གྱི་སྐྱེ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་སྐྱེ་གཉིས་སུ་བྱེ་
བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། མ་བྱུ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

དེས་ན་འདི་དང་། རྒྱུད་སྒྲ་མའི་དར་རྒྱུ་ལས།¹ དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ཡང་
གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་འགའ་ཞིག་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་གྱི་ངེས་པའི་
དོན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱམས་པ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཛོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཟེན་ཏོ། །ཞེས་པ་དང་། ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།² དེ་
དག་དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་
གདུལ་བྱ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་མི་སྟོན་པ་མི་འགའ་ཏེ། ཞིང་འདིར་སྟོན་པའི་འཁོར་དུ་
བྱོན་པའི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནམས་ཀྱི་དོན་

¹ སྐྱེ་འབྱུང་དཔར་མ། གསུང་འབྱུང་ག། །རྒྱལ་ཚབ་རྩེ། རྒྱུད་སྒྲ་དར་རྒྱུ་ ༤༤:31-41

² སྐྱེ་འབྱུང་དཔར་མ། གསུང་འབྱུང་ག། །རྩོམ་ཁ་ག། ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོ། 49:1-61

ཡང་འདི་འབའ་ཞིག་གོ།

གསུམ་པ་ནི། རྩི་བཅུན་གྱིས་འདིར་མཐུན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་
སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་བྲག་མཛད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དགོན་མཆོག་ཏ་
ལའི་གཟུངས་ལས།^༡ དད་པ་སྟོན་འགྲོ་མ་ལྟར་སྦྱེད་པ་སྟེ། །ཡོན་ཏན་ཐམས་
ཅད་སྤང་ཞིང་སྟེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་དང་།^༢ དད་པའི་ཅ་བ་རབ་བརྟན་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། དད་པ་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་དེ་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་
བཅས་པ་ལ་དད་པ་བྱུགས་ཐག་པོ་ཡོད་ན་དེས་འདུན་པ་བྱུགས་ཐག་བྲངས་
ནས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང་དད་པ་སྟོན་
དུ་མ་སོང་ན། འཛིག་རྟེན་བྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་དོན་དུ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒོ་
ནས་མ་མི་སྟེ་བར་གཟིགས་ནས་ལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ནམས་ཀྱིས་ཐོག་
མར་མཐའི་འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་དང་། མཐུན་གསུམ་གྱིས་
བསྐྱུས་པའི་ཆོས་དགོན་མཆོག་དང་། དེ་གཉིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྦྱབ་པའི་དགེ་
འདུན་དགོན་མཆོག་ནམས་ལ་སྒྲོག་དུ་མེད་པའི་དད་པ་བསྦྱེད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་
དགོངས་ནས་འདིར་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྣམ་བཤད་ཀྱི་འདུལ་མཚམས་ལ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ངག་རང་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༥ ། གཟུངས་འདུས་ཤི། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས། དགོན་མཆོན་ཏ་ལའི་གཟུངས། ༤༠་༡༥།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤ དབྱ་མ་ཁི། རྒྱལ་སྤྱི་ཞི་བ་སྐྱོ། བསྐྱབ་བདུས། ༡༠༠༥་༤།

དོན་གྱི་དགོས་པ་ལ་སྒྲིར་བ་མི་འཐད་དེ། རྗེ་བཙུན་ལ་རང་དོན་དོན་གཉིས་གྱི་སྒོ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་གྱི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་པའམ། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་
གང་རུང་གང་ཞིག །དེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་
མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེ་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་གང་ཞིག །མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཉི་ལའི་སྤྲས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན།
སྐབས་འདིའི་ཐུན་མོང་བ་པར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྤྲུགས་
སྒྲ་མེད་གྱི་ཐེག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་
པའི་ཆེ་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། སྐབས་འདིར་པར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྲུགས་
སྒྲ་མེད་གྱི་ཐེག་པ་སྤྱི་རྗེ་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲུང་དུ་རུང་བར་ཐལ། ཐུན་མོང་བ་དང་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་རྒྱ་བ་ལ་བསྐྱལ་
ཆེན་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཆེ་གཅིག་
ལུས་གཅིག་ལ་འཁོར་རྒྱ་ལུས་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

⁹ ག་ཏལ་བ་ཅེ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། པ་ཏལ་བ་ཅེ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ག་ཏལ་ན་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ། ཏེ་ཏལ་ན་ཅེ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ།

གཞན་ཡང་། མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་པའི་རྩི་བཙུན་བྱམས་པ་ཡིན་ན། རྒྱན་
ཚོམ་པ་པོའི་རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན་དང་ཆེ་གཅིག་གིས་བསྐྱུས་པས་བྱབ་པར་
ཐལ། མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་པའི་རྩི་བཙུན་བྱམས་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །རྒྱན་
ཚོམ་པ་པོའི་རྩི་བཙུན་བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེ་དེ་
ལ་འོངས་སྐྱ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས།
འདོད་ན། འཆང་རྒྱ་བ་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས་
མི་དགོས་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེ་དེ་ལ་ས་བཙུ་བ་ཐོབ་པར་ངེས་པའི་
མཐོང་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་ཚོམ་པ་པོའི་རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན་དེ་ས་
བཙུ་བ་པ་གང་ཞིག །དེ་དང་ཆེ་གཅིག་གིས་བསྐྱུས་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་པའི་རྩི་བཙུན་བྱམས་པ་ཡོད་པ་གང་
ཞིག །དེ་ཡིན་ན་དེ་དང་ཆེ་གཅིག་གིས་བསྐྱུས་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས།
གཞན་ཡང་། རྩི་བཙུན་བྱམས་པ་དེ་མ་འོངས་པ་ན་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་
བྱོན་པའི་ཆེ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ད་ལྟ་སྐྱེ་བ་གཅིག་
ཐོགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། དེའི་ཆེ་དེ་རྟེན་
དེ་ལ་འཆང་རྒྱ་བར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིའི་ཐུན་མོང་བ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་དང་། ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་དབུ་སེམས་གཉིས་ལ་བྱེད་དེ། གསེར་ཐང་ལས།^༡ཚུལ་འདི་ལྟར་ན་

^༡ སྐྱ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཅི། རྩི་ཚོང་ཁ་ལ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཐང་། ༡༣༡་ན།

བཙུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་སྟེ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ལུགས་སོ། །ཐེག་པ་སྤྱན་མོང་པ་ལྟར་ན་ཀུན་བརྟུས་སོགས་སུ་བཤད་པ་
ལྟར་དང་པོ་དགུ་བྱང་སེམས་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ཀྱི་ལུང་འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མཆོད་བཟློད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྟེ་
གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རྒྱན་ཚོམ་པ་པོའི་རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་
ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ཟེར་བ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ།
རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་ཡིན་ན། རྒྱན་ཚོམ་པ་པོའི་རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དེ་
རྗེ་བཙུན་བྲམས་མགོན་གྱིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་
ན་པེ། རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཉི་པའི་སྤྲས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་
ཆོན་དུ་གྲུར་པའི་རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་དེ་རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། ཀུན་དགའ་པོ་དེ་དག་བཅོམ་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་དང་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོའི་སྒྲིང་གཞིའི་འཁོར་དུ་གྲུར་པའི་ཀུན་དགའ་པོའི་མིང་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཞུགས་

དེ་ཀུན་དགའ་ལོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སོང་།

ཁ་ཅིག །རྒྱན་ཚུལ་པ་པོའི་རྩི་བཙུན་བྱམས་པ་དེ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་ཏེ། སྤྱེ་བ་མངོན་པར་སྤྱེ་བའི་མཛད་པ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མཛད་པ་དེ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་འཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཉགས་བྱུབ་སྟེ། མཛད་པ་བཙུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་དར་རྒྱུ་ལས།^༡ འདི་རྣམས་གང་ཟག་གང་ཡང་རྒྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཀྱི་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། རི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་མི་མང་མཁན་གྱི་^༢ གཟུགས་སུ་སྤྱལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཛད་པ་དེ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་འཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཉགས་བྱུབ་སྟེ། དེ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེ་བཟོ་^༣ བོ་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱེ་བ་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་པ་ཉོག་དགར་པོ་སྤྱེ་བ་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་ཆ་མའི་དར་རྒྱུ་ལས།^༤ འདོད་པ་ཁམས་སུ་ཐོག་མར་སྤྱེ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་དགའ་ལྡན་

^༡ སྤྱུ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་གྱི་རྒྱལ་མཚན་རྩི་བཙུན་དར་རྒྱུ་ ༤༣་ན་༦།

^༢ ག་ཏ་འ་ན་ཏ་མཁན་གྱིའི། བ་ཏ་འ་ན་ཏ་མཁན་གྱིའི། ཀ་མ་འ་ན་ཏ་མཁན་གྱིའི། ཉ་ཏ་འ་ན་ཏ་མཁན་གྱིའི།

^༣ ག་ཏ་འ་ན་ཏ་མཁན། བ་ཏ་འ་ན་ཏ་མཁན། ཀ་མ་འ་ན་ཏ་མཁན། ཉ་ཏ་འ་ན་ཏ་མཁན།

^༤ སྤྱུ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་གྱི་རྒྱལ་མཚན་རྩི་བཙུན་ལྟ་བུ་དར་རྒྱུ་ ༣༣་པ་༣།

དུ་ལྟའི་བྱ་དམ་པ་ཉོག་དགར་པོ་ལྟ་བུར་མཛོན་པར་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ནས་མཛད་
པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་འཕོ་བ་
དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་
པར་ཐལ། མ་འོངས་པ་ན་བསྐྱལ་བ་བཟང་པོ་འདི་ལ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུའི་མཛད་
པ་སྟོན་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་མཆོག་
གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲལ། མགོན་པོ་བྱམས་པ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་⁹ ཆོ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཞེས་མི་བྱ་ལ། དེ་
དགའ་ལྡན་དུ་བཞུགས་པའི་ཆེ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། སངས་རྒྱས་
བྱམས་པ་ཞེས་མི་བྱ་ལ། དེ་མ་འོངས་པ་ན་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་
པའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཞེས་མི་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་དེ་མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ། དེ་
སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལྷུས་ཏེ། མ་འོངས་པ་ན་འཁོར་རྒྱ་འགྱུར་
ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་དེ་མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན། དེ་མ་འོངས་པ་
དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་དེ་མ་འོངས་པའི་སངས་
རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲལ།

⁹ ག་ཉ་པ་ན་ལ་དཔའི་ཆོ། བ་ཉ་པ་ན་ལ་དཔའི་ཆོ། ཀ་པ་པ་ལ་དཔའི་ཆུལ་བཟུང་བའི་ཆོ། ཉ་ཉ་པ་བ་ཉ་དཔའི་ཆོ།

དེ་ཆོས་ཅན། མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་འོངས་པ་ན་
བསྐལ་བ་བཟང་པོ་འདི་ལ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱིའི་མཛད་པ་སྟོན་པར་འགྱུར་བའི་
སྤྱི་བ་མཛོན་པར་སྤྱི་བའི་མཛད་པ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར་པོ།

ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཆོལ་^༡ རྣམས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞུང་འདིས་^༢ ་
ཡུམ་མཁུན་གསུམ་ལ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་ན། དེའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་
བསྟོད་པ་དང་། རྒྱག་འཆོལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཁུན་གསུམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་གྱི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་ནི། ^༣ ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཆོལ་^༤ རྣམས། ཞེས་སོགས་རྟེན་
པ་གསུམ་གྱིས་འཆད། འབགས་བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་
ནི། ^༥ “ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོག་པ་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་
དེ་ལ། ཞེས་པས་འཆད། རྒྱག་འཆོལ་བ་ནི། རྒྱག་འཆོལ་ཞེས་པས་འཆད། དང་
པོ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ། ལམ་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ། རྣམ་མཁུན་ལ་ཡོན་
ཏན་གྱི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། མཛོན་རྟོགས་རིགས་སོ་
སོར་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་ནི། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཆོལ་རྣམས་
ཞེས་པས་འཆད། ཐབས་གཞི་ཤེས་དེ། ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པས་འཆད།
ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་དེ། ཉེར་ཁིར་འཁྲིད་མཛད་གང་ཡིན་

^༡ ག་ཉ་པ་བ་ལྟོལ། ག་ཉ་པ་བ་ལྟོལ།

^༢ ག་ཉ་པ་བ་ལྟོལ། ༡༩༩༩་ན་ལྟོལ། ༡༩༩༩་བ་ལྟོལ།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེས་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༢༠༠༩་ལྟོལ།

^༤ ག་ཉ་པ་བ་ལྟོལ། ག་ཉ་པ་བ་ལྟོལ།

^༥ ག་ཉ་པ་བ་ལྟོལ། ག་ཉ་པ་བ་ལྟོལ། ༡༩༩༩་ན་ལྟོལ། ༡༩༩༩་བ་ལྟོལ།

དང་། །ཞེས་པས་འཆད།

གཉིས་པ་ལ། མངོན་རྟོགས་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་
དེ་སྟོན་པ་ལ། འགོ་ལ་པན་པར་བྱེད་རྣམས། ཞེས་གསུངས། ཐབས་ལམ་ཞེས་
དེ་སྟོན་པ་ལ། ལམ་ཞེས་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས། འདིའི་འབྲས་བུ་དེ་སྟོན་པ་
ལ། འཇིག་རྟེན་དོན་སྒྲུབ་མཛད་པ་གང་། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ། མངོན་
རྟོགས་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་དང་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གཉིས་
ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཐུབ་རྣམས། ཞེས་པས་འཆད། ཐབས་རྣམ་མཁུན་དེ་
འཆད་པ་ལ། གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས། ཞེས་གསུངས། དེའི་འབྲས་བུ་དེ་
སྟོན་པ་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་སྣ་ཆོགས་འདི་གསུངས་པ། །ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། མཁུན་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ།
གངས་ངེས། དུམ་སྲས་གྱི་དོན། བསྟོད་ཡུལ་གྱི་མཁུན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་
དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། རོང་རྒྱུ་པས། མཆོད་བརྗོད་གྱི་སྐབས་སུ་དང་
པོར་གཞི་ཞེས་ལ་བསྟོད་པ་དེ་མཆོད་བརྗོད་སྐྱེད་གཞིའི་ལེའུའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་
པས། དེའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པའམ། ཡང་ན་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་
གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་བསྟོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
བཙུན་ལྡན་རིགས་རལ་གྱིས་དཔལ་མཆོག་གི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
གསུང་། རོང་རྒྱུ་པས། གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་
པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟོད་པ་ཡིན་གསུང་། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། མཆོད་

བརྗོད་སྒྲིབ་གཞི་དང་སྦྱར་བའི་བཤད་པ་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་མ་མཛད་པ་
ཡིན་ཏེ། འཕགས་པས་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲིབ་གཞིའི་བཤད་པ་མཛད།
སྒྲིབ་དཔོན་གྱིས་དགོས་འབྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོའི་སྒྲིབ་
གཞིའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་
ན། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་གང་
ཟག་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་ལ་དབྱ་བཅོམ་པ་དུ་མ་ཡོད། གཉིས་
པ་དེ་ཡིན་ན་ཐེག་དམན་སྒྲིབ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་
དེ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གདུལ་བྱས་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་དགོས་
པ་ཁྲད་པར་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་མཛད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ལམ་
ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལམ་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་གཞི་ཤེས་ཐོབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་
མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལམ་ཤེས་རྒྱད་ལ་
སྟེ་ཁ་མའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། གཞི་ཤེས་ཐོབ་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། ཁོ་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དང་པོར་

ནམ་མཁའ་མཁའ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གོ་རིམ་དེ་དང་
མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྒྲིན་མེད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་
ལམ་ཉམས་སུ་ཡོན་པའི་རིམ་བ་དང་མ་ཐུན་པར་སྐབས་འདིར་དང་པོར་གཞི་
ཤེས་ལ་བསྟོན་ལ། བསྐྱེད་བཅོས་ལུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གདུལ་བྱ་འབྲས་བྱ་ལ་སྒྲོ་
བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་པོར་ནམ་མཁའ་བསྐྱེད་བཤད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་
སྟེ། སྐབས་གསུམ་པར་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིས་བྱ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་
མོ་མ་སྦྱངས་པར། སྤང་ཐེ་ཆེན་པོ་མཆོན་ཉིད་ཆོང་བ་གཅིག་རྒྱུད་ལ་མི་སྒྲི། དེ་
མ་སྒྲིས་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་སོགས་རྒྱུད་ལ་མི་སྒྲི་བས།
སྒྲིས་བྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་རྒྱུད་ལ་སྒྲི་བ་ལ་སྒྲིས་བྱ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་
བསམ་བ་སྒྲོང་བ་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་དགོས་བ་དེ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། སྐབས་
འདིར་དང་པོར་གཞི་ཤེས་ལ་བསྟོན་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་མཁའ་བ་གསུམ་
དུ་གངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད། དེ་ལ་དེ་གསུམ་ལས་གངས་
མང་མི་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་དེ་གསུམ་ལས་གངས་ཉུང་ན་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག །སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་བས་
ཁྱབ་སྟེ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་མཁའ་བ་གསུམ་དུ་གངས་
ངེས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བ་བའི་
ཡུལ་དེ་ཆོག་རྒྱུད་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་དང་། ཐེག་

ཆེན་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་པ་པའི་ཡུམ་དེ་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པའི་སྐབས་
ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡུམ་དང་། མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱིའི་ཡུམ་དེ་ཆོག་རྒྱུ་
གསུམ་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་
སྟེ། དེས་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཏགས་སྒྲ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྒྲོར་ལམ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། དེས་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོར་ལམ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། དེ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་བྱངས་ངེས་ཏེ། ཆོགས་སྒྲོར་རྣམས་གཞི་ཤེས་
དང་། ལམ་ཤེས་གང་རུང་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉི་སྣང་
ལས།^༡ འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཉི་བར་འགོད་པ་སྟོན་
དུ་འགྲོ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་མཐུན་
གསུམ་གང་རུང་ལ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འཕགས་པ་དེའི་ཡུམ་ཡིན་ན། འཕགས་པ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་
པས་བྱུང་། མཐུན་པ་དེའི་སྤྱལ་ཡིན་ན། མཐུན་པ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་བྱུང་
སྟེ། སངས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པར་མཛད་པ་ནི། ཞེས་དང་། རྣམ་
བཤད་སྟོང་པོའི་རྒྱན་ལས།^༢ ཡུམ་དང་སྤྱལ་ནི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཤེས་པར་

^༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཞེད་ཕྱིན་ཀ་ འཕགས་པ་ཐོལ་སྟེ། ཉི་ཞི་སྣང་བ། ༣༣་༡༡

^༢ སྤྱི་འབུམ་དཔེ་བསྟར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་མཚན་རྩི། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན། ༡༡་༡༡

བྱལོ། །ཞེས་གསུངས། བཞི་བ་ནི། མཁའ་གསུམ་འཕགས་བཞིའི་ཡུམ་ཡིན་
ཟེར་ན། རྣམ་མཁའ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཡུམ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་སྦྱང་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ།
དེའི་ཡུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་སྤྱོད་འཕགས་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་རུས་ཀྱི་འཕགས་རྒྱུད་
ཀྱི་མཁའ་བ། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡུམ་གྱི་དོ་བོ་ཡིན་ཟེར་ན། ཁ་
ཅིག་^༡མི་འཐད་དེ། རྣམ་མཁའ་ཀྱི་སྤྱོད་སྒྲུབ་པའི་འཕགས་བཞི་མེད་པའི་བྱིར་
ཏེ། དེར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་བཞི་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་སྒྲུབ་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་བཞི་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་འབྲས་ཡུམ་
ཡིན་པའི་^༢བྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ཁ་ཅིག །རྣམ་མཁའ་ཀྱི་སྤྱོད་སྒྲུབ་པའི་ཉན་ཐོས་
འཕགས་བཞི་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་སྤྱོད་སྒྲུབ་པའི་དེ་ཡོད་
པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱོད་སྒྲུབ་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་བཞི་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེའི་
སྤྱོད་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར་^༣། ཁ་ཅིག །མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
ཡུམ་ཡིན་ན། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་ཡུམ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཟེར་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།

^༡ གཏུག་པོ་ཁ་ཅིག་དེ་མི་འཐད་དེ། གཏུག་པོ་མི་འཐད་དེ། གཏུག་པོ་ཁ་ཅིག་དེ་མི་འཐད་དེ།

^༢ གཏུག་པོ་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ཁ་ཅིག །གཏུག་པོ་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ཁྱོད་དེ། གཏུག་པོ་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ཁ་ཅིག །

^༣ གཏུག་པོ་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། གཏུག་པོ་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། གཏུག་པོ་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ།

དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྩལ་ཏེ། སྐབས་འདིར་བྱུགས་ལ་བསྟན་བའི་ཕྱིར་ཏེ།^༡ ཉན་
ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་པ་ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ།^༢ ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་བའི་ཆོས་
ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་བའི་རྟེན་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མི་རྟག་སོགས་
བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་གཞི་ཤེས་དང་།^༣ ལམ་ཤེས་པ་
ཉིད་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་བའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་བའི་མཁུན་པ་ལམ་
ཤེས་དང་།^༤ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
ལ་སོགས་བའི་རྟེན་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་
སྐྱེ་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་མཁུན་ཡིན་
ནོ། །འོ་ན་དེའི་འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ། “གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེན། སྐྱོན་མེད་དེ། ལྷན་
པ་རྟ་མགོ་ཅན་གྱིས་ཁྱས་བའི་མདོ་ལས།^༥ པ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྟེ། །མ་ནི་
ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །ཞེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱ་དེ་ལ་མ་ཞེས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༠་༡༩།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༡༠་༢།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༡༠་༩།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༡༠་༡༩།

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༠་༢།

^༦ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མདོ་སྟེ་མ། རྟོན་ལ་བཅོས་ལྟན་འདས། རྒྱལ་པོ་རྫོང་ལོས་ཁྱས་བའི་མདོ། ༢་༩༢་༥། འདིར་དོན་མ་ཐུན་ཞིག་
མདུག་ཀྱང་མདོ་དངོས་མ་རྟོན།

དང་། ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་དེ་ལ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། དུམ་
ཀྱི་ལྷོག་པ་ངོས་གཟུང་བར་བཞེད་ནས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གཞི་གང་ཟག་གི་
བདག་གི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་
ཀྱི་གཙོ་བོ་ལམ་གསུམ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་སུ་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། དུམ་དང་མཐུན་པ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པས་
ཁྲབ་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ལོ། །

དེས་ན་རང་སྤྲས་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་ཅུས་ཀྱི་མཐུན་པ། མཆོད་
བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡུམ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལམ་ལྷ་
གསུམ་བཙོ་ལྷ་ཡོད། གཞུང་དོན་ནི། གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྲད་པར་
ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། རང་སྤྲས་ཉན་རང་སྤོབ་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཉེར་ཞིར་བྲིད་
པར་བྱེད་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་བྱེད། ལམ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
བྱེད་ལས་ཁྲད་པར་ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། རང་སྤྲས་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་
གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་བདག་རྒྱེན་དུ་གྱུར་པའི་འཕགས་
རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་བྱེད། རྣམ་མཐུན་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྲད་པར་
ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་ཆོས་
འཁོར་རྫོགས་པར་སྒྲོར་པའི་བདག་རྒྱེན་དུ་གྱུར་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་
པ་ཡིན་པའི་བྱེད། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་ཆོས་ཅན། མཐུན་གསུམ་ལ་བྱག་
འཆལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་ས་དེ་ལ་གྲུས་པས་འདུད་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲེལ་པའི་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ། སྤྱི་འགྲེལ་གྱི་འཕྲོས་དོན་དང་།
ཅ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དགོས་དོན་ལས་འཕྲོས་
པའི་དོན་དང་། བསྐྱུས་དོན་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་
གནས་སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་དགོས་པ་དང་། དེ་དག་གིས་
བྱུང་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ཐོས་པའི་དགོས་པ། དད་པའི་དགོས་པ། བྱུས་
པའི་དགོས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན་མཚམས་སྦྱར་དུ། གཞན་
དག་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཞེས་བཤད་ན། གཞན་དག་ནི་གང་། དང་བ་སྐྱེ་
ཚུལ་དེ་རྩི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཞན་དག་ཅེས་པ་གཉིས་ཆོག་ཡིན་ལ། དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དབང་རྒྱལ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དབང་རྣོན་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཆོག་ས་བཅད་འདིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། དེ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྒྱལ་
དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཡུམ་ལ་དང་བ་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པ་ལ།^༡ ཆོག་ས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ནི་འདིའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ལུལ་
དུ་བྱུང་བ་དང་ལྷན་པ་བརྗོད་དེ། དེ་ཐོས་ནས་རེ་ཞིག་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་

^༡ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཞེང་ཕྱིན་ཇ། སློབ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་གོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༢༠༤་༢༡

བ་རྣམས་ནི་འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་སྒྱར་དུ་རབ་ཏུ་དང་བ་སྒྲེལ། །ཞེས་
གསུངས། དགོས་པ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་ཞེན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སོས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་
རྣམས་ཀྱང་། དུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་རྒྱས་པ་ལ་དང་བ་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པ་ལ།^༡ ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་
བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་དབང་རྣོན་དང་བ་
སྒྲེ་བའི་རྒྱ་མཚན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་
དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མས་
གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་སྒྲེ་བ་མེད་པའི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་
པའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དུམ་ལ་གཞོད་པ་མ་མཐོང་ནས། ཞེས་གསུངས། དེ་
དུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དང་བ་སྒྲེ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ།^༢ ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ནི་གཞོན་
མི་ཟ་བར་སྲིད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་ནས་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་སྒྲེད་
པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་དུམ་གྱི་རྒྱས་པ་ལ་དང་བ་སྒྲེ་ཚུལ་དེ་
སྟོན་པ་ལ།^༣ སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བསྐྱུན་པར་མཛད་པ་ནི་གཞོན་མི་ཟ་བར་
སྲིད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་ནས་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་སྒྲེད་པར་བྱེད་

^༡ བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེས་ཕྱིན་ཇ། རྫོག་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༣།
^༢ བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེས་ཕྱིན་ཇ། རྫོག་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༤།
^༣ བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེས་ཕྱིན་ཇ། རྫོག་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༥་༥།

བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འོན་དབང་རྒྱལ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུ་ལ་གྱི་སྐྱབས་སུ།
འདི་ལ། ཞེས་དང་། དབང་རྣོན་གྱི་སྐྱབས་སུ་དེ་ལ་ཞེས་སྒྲོས་པའི་དོན་གང་ཞེ་
ན། དེའི་དོན་ཡོད་དེ། གཞུང་དེ་གཉིས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཆོག་པ་བཅད་ལ་ཉེ་རིང་
གི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྒྲོས་པའི་བྱིར། འོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་རབ་ཏུ་དང་
བ་ཞེས་སྒྲོས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ཡོད་དེ། རབ་དང་པོ་དེ་དང་བ་ཆེན་
པོ་ལ་འཇུག་ཅིང་། རབ་གཉིས་བ་དེ་ལྟོག་ཏུ་མེད་པའི་དང་བ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་དང་པའི་དགོས་པ་ནི། རབ་ཏུ་དང་བ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ། ཞེས་
འཆད་ན། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་པོ་དེས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་
ཆོག་པ་བཅད་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུམ་ལ་དང་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་
ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་མཐུན་
གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ་ལ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་
གྲུས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཇོ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བས་ཀྱང་དེའི་
ཡོན་ཏན་མངོན་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་ཡང་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
གསུང་རབ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་ཤིན་ཏུ་
གྲུས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་བ་གྲུས་པའི་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་གྲུས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་
ན། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་

⁹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེང་བྱིན་ཇ། སྒྲོབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༢༠༡༧

རབ་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།^༡དེ་ནས་
ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་པ་སྒྲིབ་པའི་རིམ་གྱིས། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མཆོད་བཟོད་ཀྱི་ཆོག་པ་བཅད་
ཐོས་པས་དང་བ། དེ་ལས་དོན་གཉིད་ཀྱི་འདུན་པ། དེ་ལས་ཐོས་བསམ་གྱིས་
ཞུགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ལེགས་པའི་
མཆོག་རྒྱུ་མཐུན་འཕྲོད་པར་འགྱུར་གྱི། ཞེས་འཆད་པ་ལ།^༢ལེགས་པའི་
མཆོག་འཕྲོད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་དེ་དག་གིས་བྱུང་བའི་དོན་ནི། མཆོད་བཟོད་ཀྱི་དག་ལ་བརྟེན་
ནས་གདུལ་བྱ་ཡུམ་ལ་དང་བའི་དད་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་འབྲས་བུར་བྱུང་བའི་
རྒྱུ་མཐུན་གྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་ཡུམ་ལ་
གྱུས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱས་
ལེགས་པའི་མཆོག་རྒྱུ་མཐུན་འཕྲོད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་
ལ།^༣དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་
འཕྲོད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏོ། ཞེས་གསུངས། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་ལ་ན་ཅེ། དགོས་
དོན་ལ་དངོས་ཀྱི་དགོས་དོན་དང་། བསྐྱུས་པའི་དགོས་དོན་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། དེ་ཐོས་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་

^༡ བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་མ། རྫོང་དཔོན་མེང་གི་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༥་༡༩།

^༢ བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་མ། རྫོང་དཔོན་མེང་གི་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༥་༡༩།

^༣ བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་མ། རྫོང་དཔོན་མེང་གི་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༥་༡༩།

བས་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། ཅེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བྱིད་ལྟར་ན་
དབང་རྣམས་མཆོད་བཞེད་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་མཆན་གྱིས་དང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
ན། དབང་རྣམས་དང་བ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མཆན་ལ་བཟླས་པས་གཞོད་པ་མ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་
མཆན་ཡིན་གྱི། མཆོད་བཞེད་ཀྱི་ལུང་ཙམ་རྒྱུ་མཆན་དུ་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།
དབང་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་དོན་ལ་དབྱུང་བས་དག་ནས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་ལ་ལུང་
སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག། །དབྱུང་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ་ཉན་
ཐོས་ཞི་བ་ཞེས་སོགས་རང་གི་བསྟན་བུའི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བའི་རྟགས་ཡང་དག་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཁུན་གསུམ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ཡང་^༡ ཆོས་ཀྱི་རྩིས་སུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་། ཞེས་དང་། ^༢ ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་
དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ཡུམ་ལ་གཞོད་པ་མ་མཐོང་ནས། ཞེས་དང་། ^༣ དེ་ལ་རབ་
ཏུ་དང་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་རྣམས་ཡུམ་ལ་དང་བ་
བསྐྱེད་ནས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་པར་བཞད་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། དེས་གཞི་ལམ་རྣམས་གསུམ་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་ཆོད་མས་བྱུབ་ནས་
བསྒྲོམས་པར་བྱས་པས་བསྒྲོམ་བུའི་དོན་མཐོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༥་པ།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༥་པ།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༥་པ།

པའི་གོ་འཕང་ཡོད་པར་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཞི་དང་ལམ་
དང་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་དང་བ་སྐྱེ་
པའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་བསྟན་པ་བྱུང་དོ། །ཞེ་ན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་
གྲུབ་ཀྱི་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་
བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྲབ་ཆད་མས་ངེས་ཤིང་། དེ་གསུམ་
བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པས་བསྐྱོམ་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྒྲུབ་
འབྱུང་བར་གྲུབ་ཀྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལ་ཐོས་བསམ་
སྐྱོམ་གསུམ་ཀྱིས་མི་འབྲུག་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཅ་བའི་ཐལ་འབྱུར་
ལ་ཁྲབ་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལེགས་
པར་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་
དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་^༡ཁོ་ལ་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་བ་ཆོས་ཅན། དར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཞི་དང་ལམ་དང་
རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱེ་མེད་གསུམ་ག་བདེན་པའི་སྐྱེ་
མེད་ལ་བཞེད་དམ་ཞེ་ན། མཁའ་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་གསུམ་ག་བདེན་པའི་སྐྱེ་
མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། གཞི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ཞེས་པས། ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་སྤྱོད་མེད་རྟོགས་པས་ཁྲུང་པར་དུ་བྱས་པའི་གཞི་ཤེས་བསྟན་པ་མ་

^༡ བསྟན་འབྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤིང་ཕྱིན་ཆ། རྫོང་དཔོན་མེང་གི་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༥་ཅ།

^༢ ག་མན་བ་ཀྱི་རྟོགས། བ་མན་བ་ཀྱི་རྟོགས། ༡༩༥་ན་ཅ་སྤྱོད་ཀྱི་རྟོགས། ༥༡༤་བ་༣་ཕྱི་རྟོགས།

གཞན་ཡང་། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་
པའི་གཞི་མ་ཐུན་སེམས་ཙམ་པས་འཛོག་ཤེས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གཞི་མ་ཐུན་
རང་རྒྱད་པས་འཛོག་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེས་
ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་པས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་
འདོད། གཞན་དབང་ཡོངས་བྱུབ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པས་རྟོག་པས་
བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དོན་དམ་པར་བྱུབ་
ན། དོན་དམ་ཡིན་པས་མ་བྱུབ་པར་ཐལ། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་ན། རང་
མཆན་ཡིན་པས་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། མ་བྱུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལམ་རིམ་ལས།⁹ ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་
དགོས་པས་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་ལ།
ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་
བྱུབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་
སུ་འབྱེད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན། བདེན་པར་བྱུབ་ན་བདེན་བྱུབ་ཡིན་པས་མ་
བྱུབ་པར་ཐལ། རྫས་སུ་བྱུབ་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། བྱུབ་པ་
ཁས། མ་བྱུབ་ན། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལམ་
རིམ་གྱི་ལུང་དེས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་

⁹ སྐུ་འབྱུང་དཔར་མ། གསུང་འབྱུང་ག། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། ལམ་རིམ་འབྲིང་ག། ༣༩༡།

པས་བྱུང་བ་ལ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་ཀྱང་རྩི་བ་ལ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་
པའི་ཀྱན་རྩི་བ་དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་པའི་ཀྱན་རྩི་བ་གཉིས་སུ་
ཡོད་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། མེ་མོང་ནང་གི་བྱང་བཞིན་གྱི་
གཟུགས་བརྟན་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་པར་ཐལ། ལོག་
པའི་ཀྱན་རྩི་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །གཞི་ལམ་རྣམས་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་
གཅིག་ཏུ་ཡང་མེད། བདེན་པའི་དུ་མར་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་
པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། ཆ་བཅས་ཡིན་ན་སྣང་
ཚུལ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་གནས་ཚུལ་ལ་རང་
གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་པས་བྱུང་། དེ་ཡིན་ན་བརྟུན་པ་
ཡིན་པས་བྱུང་། དེ་ཡིན་ན་བདེན་པ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་། དེ་ཡིན་ན་བདེན་བྱུང་
གྱི་གཅིག་མ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་
གང་ཞིག །ཆ་བཅས་དང་ཆ་མེད་དངོས་འགལ་ཡིན། ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་
པའི་བྱིར་ཟེར་ན། བདེན་པའི་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། རུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་བདེན་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་
བདེན་པ་དང་གཅིག་གི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་དང་དུ་
མའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡང་ཡོད་དེ། རུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ཀ་བའི་ཆོས་ཉིད་གཉིས་
པོ་དེ་བདེན་པ་དང་དུ་མའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བདེན་པ་གང་ཞིག །དུ་

མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྒྲི་ཚུལ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་
ནམས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྒྲི་ཡང་གནས་ཚུལ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་ནམས་དང་
ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཁས། འདོད་
ན། ལྷོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །བྱམ་པ་ཁས། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། བདེན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པར་ཐལ། གནས་ཚུལ་ལ་
རང་གི་ཆ་ཤས་ནམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་
ན། གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ་
ལོ། །ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་གནས་
ཆོད་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱུང་།

རོང་ལྷོག་པ་ན་རེ། ཡོད་ན་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་གིས་བྱམ་པ་འཇལ་
པའི་ཆད་མས། བདེན་པར་ཡོད་ན་བདེན་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མ་གང་
རུང་དུ་མ་བྱམ་པར་འཇིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། བྱམ་ན་
མི་ཉག་པས་བྱམ་པ་འཇལ་པའི་ཆད་མས། སྒྲ་བྱས་ན་མི་ཉག་པས་མ་བྱམ་པར་
འཇིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེས་སྒྲ་ལ་ཉག་འཇིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བྱམ་
པའི་ཉགས་ལས་སྒྲ་མི་ཉག་ཉགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲ་ཉག་འཇིན་གྱི་སྒྲོ་
འདོགས་གསར་དུ་མི་གཅོད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་། དམ་བཅའ་འཐད་པར་ཐལ། ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། གཅིག་དང་དུ་
མ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་འགོག་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་དེས། བདེན་པར་
ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་བདེན་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་མིན་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་ཡོད་པར་འཇིན་པའི་སློ་འདོགས་བཅད་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་མིན་པ་ཡང་
ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་འགོག་བྱེད་གྱི་ཆད་མས། གཟུགས་བརྟན་གྱི་སྟེང་དུ་
བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། བདེན་པར་བྱུང་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པར་བྱུང་
པའི་དུ་མ་གང་རུང་མིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་ཡོད་པར་འཇིན་པའི་
སློ་འདོགས་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྣམ་བཤད་ལས།^༡ གཞི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་སྟེང་
དུ་གཅིག་དང་དུ་མ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དུ་དེས་པའི་ཆད་མ་དེས་གཅིག་དང་
དུ་མའི་ཕྱང་གསུམ་མི་སྲིད་པར་རྟོགས་པར་དེས་པས་ན་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་
བདེན་བྱུང་གྱི་གཅིག་དང་བདེན་བྱུང་གྱི་དུ་མའི་ཕྱང་གསུམ་མི་སྲིད་པར་རྟོགས་
པར་དེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དེའི་དོན་འོག་ཏུ་
འཆད་དོ། །

རང་ལུགས་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་བཞེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་
ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོག་བྱེད་གྱི་རིགས་པ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སློ་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ཐུན་

^༡ སྤྱི་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་མཚན་རྩི་བཅུན་སྟེང་གོ་བོ་རྒྱན། ༥༡་༣།

མོང་མ་ཡིན་པའི་སྔོན་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བ་དེ། རོན་དམ་དཔྱིད་བྱེད་ཀྱི་
ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚོས་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་དེ་ལྟར་བྱུང་ན། རོན་
དམ་དཔྱིད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་ཅིང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་
གིས་གཟིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱི་མ་མཐན་གྱི་དེུ་ཤིང་ཏྲ་སྒྲང་
དུ་སྤྱུལ་བའི་ཆེ། དེུ་ཤིང་བྱ་སོགས་ཏྲ་སྒྲང་དུ་སྤྱང་བ་ན་དེ་ཉིད་སྒྲོ་འབྲུལ་བའི་
དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་^༡དེུ་ཤིང་བྱ་སོགས་ཀྱི་རང་ངོས་ནས་བྱུང་
བ་ཡིན་ན། དེ་དག་གི་རིགས་འབྲས་མའི་ལག་རྗེས་སུ་འགྱུར་བས་མིག་མ་
བསྐྱད་བ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཐོང་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། བདེན་
གཉིས་ལས། ^༢དེ་ལྟར་སྤྱང་བཞིན་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །འདི་ལ་དབྱུང་བ་མི་འཇུག་
གོ། །ནལ་འབྱོར་དཔྱིད་པར་བྱེད་ན་དོན། །གཞན་དུ་སོང་བས་གཞོད་པར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་། དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོ་ལ་སྤྱང་བའི་དབང་གིས་བཞག་
པའི་ཡོད་པ་དེ་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྱུ་མ་སྤྱང་བ་
ལས། ^༣དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་བརྟུན་པའི་ངོ་བོ་
ཐམས་ཅད་ནི་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་རྒྱུ་ལས། ^༤དབྱུ་

^༡ ག་ཤལ་བ་མ་ཡིན་པར། བ་ཤལ་བ་མ་ཡིན་པར། ག་ཤལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏ་ཤཏ་ན་རྩ་པར།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ན། ༤༩ དབྱུ་མ་སྤྱང་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ། དབྱུ་མ་བདེན་གཉིས། ༢༡༥་༢༡་

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ན། ༤༩ དབྱུ་མ་སྤྱང་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལ། དབྱུ་མ་སྤྱང་བ། ༡༣༥་༢༡་

^༤ སྤྱི་འབྲུམ་དཔེར་ན། གསུང་འབྲུམ་ན། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། དགོངས་པ་རབ་གསལ། ༡༦༤་༣།

མ་སྒྲུང་བར་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་པའི་ཐོག་སྤྱོད་གས་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་
དོན་དམ་པར་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཤེས་པས། ཞེས་དང་། བདེན་གཉིས་
ལས།^༡རྩི་ལྟར་སྒྲུང་བ་དེ་ཁོ་ན། ཀྱུན་རྫོབ་གཞན་ནི་ཅིག་ཤོས་སོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ། ཡང་
དག་པར་གྲུབ་པ་སོགས་མེད་ཀྱང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ། རང་ངོས་
ནས་གྲུབ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། རྩས་སུ་གྲུབ་པ་སོགས་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབབས་པའི་རིགས་པ་ལ་དུ་མ་
ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དཔྱོད་པ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཆིགས། རྒྱ་
ལ་དཔྱོད་པ་རྩི་རྩི་གཟེགས་མའི་གཏན་ཆིགས། འབྲས་བུ་ལ་དཔྱོད་པ་ཡོད་མེད་
སྤྱི་འགོག་གི་གཏན་ཆིགས། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ལ་དཔྱོད་པ་སྤྱི་བཞི་སྤྱི་འགོག་
གི་གཏན་ཆིགས། རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྩིན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཆིགས་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་འོག་ཏུ་འཆད། གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་གྲུ་ཆོས་ཅན། དོན་
དམ་པར་མི་སྤྱི་སྤྱི། དོན་དམ་པར་བདག་དང་། གཞན་དང་། གཉིས་ཀ་དང་།
རྒྱ་མེད་གང་རུང་ལས་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས།^༢བདག་ལས་མ་
ཡིན་གཞན་ལས་མིན། གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། རང་ངོས་པོ་གང་དག་
གང་ན་ཡང་། སྤྱི་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ དབུ་མ་ས། རྫོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་སོ། དབུ་མ་བདེན་གཉིས། ༥༧༧

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧ དབུ་མ་ཅེ། མགོན་པོ་རྒྱ་སྤྱོད། ཅ་བ་ཤེས་རབ། ༣༦༡

གསུམ་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མི་སྦྲེ་སྒྲེ། རང་གི་རྒྱའི་དྲུས་
སུ་ཡོད་པར་ཡང་མི་སྦྲེ། རང་གི་རྒྱའི་དྲུས་སུ་མེད་པར་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་
སྦྲེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་སྤང་བ་ལས།^༡ ཡོད་པ་རྣམ་པར་མི་སྦྲེ་སྒྲེ། །མེད་པ་
ནམ་མཁའའི་པར་སྒོ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན།
དོན་དམ་པར་མི་སྦྲེ་སྒྲེ། རྒྱ་དྲུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་སྦྲེད་
པ་ཡང་མ་ཡིན། རྒྱ་དྲུ་མས་འབྲས་བུ་དྲུ་མ་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་སྦྲེད་པ་ཡང་མ་
ཡིན། རྒྱ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དྲུ་མ་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་སྦྲེད་པ་ཡང་མ་ཡིན།
རྒྱ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་དོན་དམ་པར་སྦྲེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས།^༢ དྲུ་མས་གཅིག་གི་དངོས་མི་བྱེད། །དྲུ་མས་དྲུ་མ་
བྱེད་པའང་མིན། །གཅིག་གིས་དྲུ་མའི་དངོས་མི་བྱེད། །གཅིག་གིས་གཅིག་བྱེད་
པ་ཡང་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་
མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྟན་བཞིན། ཞེས་
པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། གཏན་ཆོགས་དང་པོ་དེ་འཆད་པ་ལ། ཉགས་འགོད་
པ་དང་། ཚུལ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་
ཅན། བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྒྲེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དྲུ་མ་

^༡ ལྷ་འབྲས་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཆ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། གཞེས་ཐེངས་དུ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དངས་པ་ལས། ༣༧་༣་༡། ཡོད་པ་ཡོད་ཕྱིར་སྦྲེ་མ་
ཡིན། །མེད་པ་མེད་ཕྱིར་སྦྲེ་མ་ཡིན། །ཆོས་མི་མ་བྱུང་ཕྱིར་ཡོད་མེད་མིན། །སྦྲེ་པ་མེད་ཕྱིར་གནས་འགག་མེད།

^༢ བརྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ དབུ་མ་སྤང་། རྟོག་དཔོན་ཡེ་ཞེས་སྟོང་པོ། བདེན་གཉིས་ ༢༡༤་༡༤།

གང་རུང་དུ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྟན་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས།^༡ བདག་དང་གཞན་སྤྱི་དངོས་འདི་དག །ཡང་དག་
པར་ནི་གཅིག་པ་དང་། །དུ་མའི་རང་བཞིན་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །བདེན་པར་མེད་དེ་
གཟུགས་བརྟན་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཁྱོགས་ཆོས་སྦྱབ་པ་དང་། ཐུབ་པ་སྦྱབ་པ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ལ། བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་དུ་སྦྱབ་པ་དང་། བདེན་པའི་དུ་བྲལ་དུ་སྦྱབ་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་བྱུང་བའི་
གཅིག་དུ་མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་ཡིན་ཏེ།
ཡོད་པ་གང་ཞིག །ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད། ཆ་བཅས་ཆ་མེད་དང་དངོས་
འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆ་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་འགོག་པའི་ཆད་མ་དེ་གང་
ཞེ་ན། ཆ་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་བྱུང་གི་གཅིག་
མིན་པར་བྱུང་བའི་རྗེས་དཔག་ཆད་མས་ངེས་པ་ལ་ཆད་མ་གསུམ་སྡོན་དུ་འགྲོ་
དགོས་ཏེ། དེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཆ་བཅས་ངེས་པའི་ཆད་མ་དང་། བདེན་
བྱུང་གི་གཅིག་མིན་པ་བདེན་བྱུང་གི་གཅིག་དང་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཆད་
མ། ཆ་བཅས་དང་བདེན་བྱུང་གི་གཅིག་གི་གཞི་མ་ཐུན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་
གསུམ་སྡོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆད་མ་གསུམ་
པ་འདི་རྟགས་དཀའ་བས། དེ་བཤད་ན། ཆ་བཅས་དང་བདེན་བྱུང་གི་གཅིག་

^༡ བསྟན་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༢ དབུ་མ་སྤྱི་སྦྱོང་དཔོན་ཞིབ་འཛོལ་དབུ་མ་རྒྱན། ༡༩༥༡་མ།

གི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་ཆ་
ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་དང་། རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ངོ་
བོ་གཅིག་ཏུ་བྱུབ་པར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་
ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་གང་ཞིག །རང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆ་བཅས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཅ་བར་འདོད་
ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། བརྒྱན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །བྱུང་སྟེ། སྤང་ལུགས་
ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤང་ཡང་སྟོད་ལུགས་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བྱུབ་པ་བརྒྱན་པར་
གྲུབ་པའི་སྟོད་ལུགས་ལ་མི་འགལ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྟོད་ལུགས་ལ་
འགལ་བའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཆ་ཅན་དང་ཆ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། ཐ་དད་
དུ་མེད་པར་ཐལ། ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན། ཐ་དད་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་
གཟིགས་དགོས་པ་ལས། དེས་ཐ་དད་དུ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་
སྟེ། ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་དེའི་
གཟིགས་ངོར་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྤང་ལུགས་ལ་
ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤང་ཡང་སྟོད་ལུགས་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བྱུབ་པ་དང་། བདེན་
པར་གྲུབ་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། ཆ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། གཅིག་
ཏུ་ཐལ། གྲུབ་ཅིང་ཆ་ཅན་དང་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་
གཅིག་ཡིན་པ་ལ་ཁྱོད་དུ་མར་འཇལ་བའི་ཆད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཆ་ཅན་

ཆོས་ཅན། ཏུ་མར་ཐལ། གྲུབ་ཅིང་ཆ་དུ་མ་དང་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱོད་གཅིག་ཏུ་འཇལ་བའི་ཆ་དང་མས་གཞོད་
པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་བཅས་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་གི་
གཞི་མ་ཐུན་ཁེགས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་ཅན་དང་ཆ་དུ་མ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་
ཐ་དད་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་གཟིགས་དགོས་པ་དེ་ཁེགས། དེ་
ཁེགས་པས་དེ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཐ་དད་ཡིན་པ་དེ་ཁེགས། དེ་ཁེགས་པས་
ཆ་བཅས་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་གི་གཞི་མ་ཐུན་ཁེགས་པའི་ཕྱིར།

དོན་བསྟུ་ན། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་
མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ན་གང་
ལ་འང་བསྟོས་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་ཆ་བཅས་མ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་ཡིན་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །ཆ་མེད་ཤེས་
བྱ་ལ་མི་སྲིད། ཆ་བཅས་ཆ་མེད་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།
དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མར་མེད་དེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། རྒྱབ་སྟེ། ཏུ་མ་གཅིག་ལ་བསྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འབྲུབ་པ་སྐྱབ་པ་ནི། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་
མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་
ཆ་དང་མས་ངེས་པ་ལ་ཆ་དང་མ་གསུམ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་དེ་གང་རུང་
དང་བྲལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆ་དང་མ། བདེན་མེད་བདེན་གྲུབ་དང་དངོས་འགལ་

དུ་ངེས་པའི་ཆད་མ། དེ་གང་རུང་དང་བྲལ་བ་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་
འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གསུམ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཆད་མ་བྱི་མ་འདི་
རྟོགས་དཀའ་བས་བཤད་ན་གཞི་གཟུགས་བརྟན་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཅིག་དང་དུ་མ་
གཉིས་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཀྱི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཆད་མ་ལ་བརྟེན་
ནས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བ་དང་
བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་འགོག་རུས་ཏེ། ཆད་མ་དེའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བར་དུ་ཆད་མ་གཞན་བརྒྱད་པ་ལ་བསྟོས་མི་དགོས་པར། དེ་འབྲའི་གཞི་མ་ཐུན་
མི་སྲིད་པར་རྟོགས་རུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱན་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཏུལ་བྱ་
དབང་རྟོན་ཆོས་ཅན། ཡུམ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དང་བསྐྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡུམ་མཁའ་
གསུམ་ཡོད་པར་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་སྟོན་པ་ཡུམ་ལ་དང་བསྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཡུམ་
ཀྱི་རུས་པ་ལ་དང་བསྐྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཁའ་གསུམ་དེ་རང་སྤྲས་འཕགས་པའི་
བཞེད་དོན་ཕུན་ཆོགས་སྐྱབ་རུས་སུ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་སྟོན་པ་ཡུམ་ལ་དང་
བསྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་
གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་གྲུབ་
ཀྱི་གཅིག་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་པ་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་
བདེན་མེད་དུ་སྐྱབ་⁹ པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟར་དུ་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས་བཤད་ཅིང་། དབུ་མ་རྒྱན་ཀྱི་དཀའ་

⁹ ག་ཕྱེ་བ་ཤ་སྐྱབ། བ་ཕྱེ་བ་ཤ་སྐྱབ། ཀ་ཕྱེ་བ་ཤ་སྐྱབ། ཉ་ཕྱེ་བ་ཤ་སྐྱབ།

‘འབྲེལ་ལས། རྫོངས་པ་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་བ་
ཉིད་’^༡ རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་དམིགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ལས་དམིགས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
‘ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་
ཞིག །དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། ‘གང་དག་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་
པ་དེ་དག་ནི། རོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མ་ལ་སོགས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟ་བུ་ལོ། །བདག་དང་གཞན་གྱིས་སྦྱས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་
གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་
དམིགས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེད།

གཉིས་པ་བསྐྱས་དོན་གྱི་འཕྲོས་དོན་བཤད་པ་ནི། མཆོམས་སྐྱར་དུ་^༢ རེ་

^༡ ག་པ་ན་༡༡། ག་པ་ན་པ་༥༠༡། ༡༡༡་བ་༤༠༡།

^༢ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༡ དབུ་མ་ས། རྫོང་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གླི་ལ། དབུ་མ་དགའ་འབྲེལ། ༡༠༥༩་༡།

^༣ ག་པ་ན་༡༡༡། བ་པ་ན་༡༡༡། ག་པ་ན་བ་༤༠༡། ༡༡༡་བ་པ་༡༡༡།

^༤ ག་པ་ན་༡༡ རྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། ག་པ་ན་༡༡ རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ༡༡༡་ན་༡༡ རྟགས་ཡིན་པར་ཐལ།

^༥ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༡ འེར་ཕྱིན་ཆ། རྫོང་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྒྲུང། ༡༩༩༩་༡༠༡།

^༦ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༡ འེར་ཕྱིན་ཆ། རྫོང་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༠༧་༡༡།

ཞིག་དང་པོར་ཡུམ་ལ་ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་བརྟེན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་
གྱི་ཕྱག་འཆལ་བ། ཞེས་བཤད་ན། ཉན་ཐོས་ཞི་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཆོད་
བརྟེན་འདིས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་དེ་ཡུམ་གྱི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་
ནས། ཕྱོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྦྱར་བཞི་དང་
ཆོས་སྐུ་ལ་དངོས་སུ་མ་བསྟོད་པས་གངས་ཉུང་བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་
ན། གཙོ་བོ་རྣམ་མཁའ་ལྷ་བྱ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བསྟོད་པས་ཆོག་མོད། ཅིའི་ཕྱིར་
མཁའ་བ་གསུམ་ཆར་བསྟོད་ཡུལ་དུ་སྟོས་ཤེ། མཁའ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་
སྟོན་པ་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་བསྟོད་ཡུལ་ལ་གངས་མང་ཉུང་གི་སྟོན་མེད་དེ། དེ་
ལྟར་བསྟོད་པ་ལ་རྒྱ་མཆན་དང་དགོས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟོད་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རྒྱ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་མངོན་པར་རྟོགས་
པ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁའ་གསུམ་གྱི་སྟོན་བྱའི་རྣམ་པར་བསྐྱུས་
ནས་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། ⁹ དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁའ་བ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་དོན་བརྒྱད་
བསྐྱུས་ལ། དེ་ལྟར་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྒྲིབ་པ་ལ་
བསྟོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁའ་གསུམ་
གྱིས་རང་སྤྱས་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་ཕུན་ཆོགས་སྐྱབ་བྱས་སོ། །ཞེས་ཤེས་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༥༩ ཤིང་ཕྱིན་ཆ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་སོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༨་ཉ་༥།

བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་བ་ལ།^༡དེ་དག་གྲང་ཤེས་རབ་གྱི་
བ་རོལ་དུ་ཕྱིན་བ་ཡིན་ཞིང་། དེས་གྲང་འཆད་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་
ཐམས་ཅད་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་བྲག་པ་བཞག་ནས་
ཐམས་ཅད་མཐུན་བ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སློན་སེལ་ཤེས་རབ་གྱི་བ་རོལ་དུ་ཕྱིན་བ་ལ་
བསྟོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

འོན། གྲང་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་སློས་བའི་དགོས་བ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ།
སྤྱི་མས་མཐུན་གསུམ་གྱིས་མངོན་བར་རྟོགས་བ་བརྒྱད་བསྐྱས་བས་མཐུན་
གསུམ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་ཡུམ་ཡིན་བར་མ་ཟད། མངོན་
བར་རྟོགས་བ་བརྒྱད་གྲང་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་ཡུམ་ཡིན་ཞེས་
བསྟན་ལ། གྲང་གཉིས་བས་ནི་མཐུན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་བའི་སློན་སེལ་
ཡུམ་ལ་བསྟོད་བ་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་བར་མ་ཟད་དགོས་བ་ཡང་ཡོད་ཅེས་
བསྟན་བའི་ཕྱིར།

དེས་ན་མཐུན་གསུམ་གྱིས་མངོན་བར་རྟོགས་བ་བརྒྱད་བསྐྱས་བ་ཡིན་
ཏེ། མཐུན་གསུམ་རྟོགས་བར་ཉམས་སུ་སྦངས་ན་མངོན་བར་རྟོགས་བ་བརྒྱད་
རྟོགས་བར་ཉམས་སུ་སྦངས་བར་འགྱུར་བ་དང་། མཐུན་གསུམ་འདོད་བྱའི་
ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མཐོང་ན། མངོན་བར་རྟོགས་བ་བརྒྱད་འདོད་བྱའི་ཡོན་ཏན་
ཅན་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཤས་

^༡ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཞིང་ཕྱིན་མ། རྫོང་དགོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༢༠༡་་༡༧།

ལེན་གྱི་སྒྲོར་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྒྲོར་
བར་བསྐྱས་པ་དེ། མཁེན་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྐྱས་པའི་
དོན་ཡིན་ནོ། །

ཁོ་ན་ལེ། མཁེན་གསུམ་གྱིས་མཁེན་གསུམ་བསྐྱས་པར་ཐལ། མཁེན་
གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཁེན་
གསུམ་མཁེན་གསུམ་དང་བསྐྱ་བྱ་སྟུང་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན།
དེ་དེ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་
གསུམ་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེ་དང་བསྐྱ་
བྱ་སྟུང་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱིས་སྤང་ཁམས་
སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མཛོད་ལས།⁹ སྤང་པོ་དང་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །ཁམས་གཅིག་གིས་ནི་ཐམས་
ཅད་བསྐྱས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་ལེ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་སྟུང་བྱེད་ཀྱི་མཁེན་གསུམ་ཡོད་པར་
ཐལ། མཁེན་གསུམ་གྱིས་དེ་བརྒྱད་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྟུང་བྱེད་ཀྱི་
རྣམ་མཁེན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྣམ་རྟོགས་སྒྲོར་བ་རྣམ་མཁེན་གྱིས་
བསྐྱས་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན། མཁེན་གསུམ་སྟུང་བྱེད་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
བརྒྱད་ཡོད་པར་ཐལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་མཁེན་གསུམ་བསྐྱས་

⁹ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༨༥ མངོན་པ་ཀུ། སྟོང་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་ཆ་ག ༥༦།

པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེ་དེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྤར་བཞིན་རིགས་འགྲེལ། །དེ་བཞིན་དུ། བྱམ་པ་སྤྱད་བྱེད་ཀྱི་ཀ་
བྱམ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། བྱམ་པ་ཀ་བྱམ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། བྱམ་
པ་ཁས། དེ་དེར་ཐལ། དེ་དེའི་ནང་ཆོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་དེ། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་བསྐྱས་པར་ཐལ། དེས་
སྦྱོར་བཞི་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། ལམ་
བདེན་གྱིས་བསྐྱས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཡིན་པར་
ཐལ། ལམ་བདེན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ལམ་བདེན་གྱིས་བསྐྱས་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་
ལམ་ལམ་བདེན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལམ་བདེན་གྱི་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས།^༡ ལམ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞིན། ལམ་གང་གིས་སྤྲུག་བསྐྱལ་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བ་དང་། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
དང་། ལམ་སྒོམ་པ་སྟེ་འདི་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་མདོར་བསྐྱས་
པའོ། །ཡང་ལམ་རྣམ་པ་ལྟ་སྟེ། ཆོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། སྦྱོར་པའི་ལམ་དང་། མཐོང་
པའི་ལམ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་དང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ལོ། །ཞེས་དང་། དེའི་
ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་པོ་སྤྲས་ལས།^༢ འདི་ཡང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་འཁོར་

^༡ བསྐྱར་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ སེམས་ཅན་དེ། འཕགས་པ་རྫོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ༥༣༩་ཏེ།

^༢ བསྐྱར་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ སེམས་ཅན་དེ། སྦྱོར་དཔོན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་པོའི་སྤྲས། འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་པོའི་སྤྲས། ༡༠༩་ཏེ།

དང་བཅས་པའི་སྐབས་ལས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོག་ལས་དུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་དེ་ལས་བདེན་གྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་
པའི་ཆོར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་འཁོར་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱེད།

ཁ་ཅིག་གིས། མཁའ་གསུམ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུས་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་བརྒྱད་བསྟུས་པ་དེ། མཁའ་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་
བསྟུས་པའི་དོན་ཡིན། ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། རྩེ་བཙུན་གྱིས་དེ་སུམ་ཅུའི་ཡོན་
ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་ལྷུས་ལ་བསྟོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །མངོན་པར་
རྟོགས་པ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། མཁའ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱེད་
པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། མཁའ་གསུམ་གང་རུང་ལ་འཕགས་
རྒྱུད་གྱི་མཁའ་པས་བྱེད་པའི་བྱིར། རོང་ཁྲིལ་པ་ན་རེ། འཕགས་བཞིའི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་⁹ མཁའ་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ནི། མཁའ་གསུམ་གཞི་ཤེས་གྱིས་
བསྟུས། སྒྲོར་བཞི་ལམ་ཤེས་གྱིས་བསྟུས། ཆོས་སྐྱེས་མཁའ་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པ་
དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ནོ། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མཁའ་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་
པ་བརྒྱད་བསྟུས་པ་དེ་དེའི་དོན་དུ་མི་རིགས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །མཁའ་གསུམ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་རྒྱུད་

⁹ ག་ན་བ་པ་མཁའ་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ནི། མཁའ་གསུམ་གཞི་ཤེས་གྱིས་བསྟུས། སྒྲོར་བཞི་ལམ་ཤེས་གྱིས་བསྟུས། ག་ན་ན་པ་མཁའ་
གསུམ་དུ་བཞག །དེ་མཁའ་གསུམ་གྱིས་བསྟུས། ཆོས་སྐྱེས་མཁའ་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པ་དེ་དེའི་ ༡༥༥་ན་༦་མཁའ་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ནི།
མཁའ་གསུམ་གཞི་ཤེས་གྱིས་བསྟུས། སྒྲོར་བཞི་ལམ་ཤེས་གྱིས་བསྟུས།

དང་འབྲེལ་བས་རྒྱ་ཆེ་། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྦྱུ་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པས་རྒྱ་ཚུང་བས། རྒྱ་ཆེ་བ་མཐའི་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་ཚུང་
བ་སྦྱོར་བ་བཞི་དང་ཆོས་སྦྱུ་བསྐྱུས་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོས་
ཚུ་ཐིག་བསྐྱུས་པ་བཞིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་
བསྐྱུས་པའི་དོན་མིན་ལ། གསུམ་གྱིས་ལྷ་བསྐྱུས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་
གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་རྣམ་མཐའི་དང་ལམ་ཤེས་རང་རྒྱད་ལ་སྦྱེད་བ་རྣམས་
གྱིས། སྦྱོར་བཞི་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྦྱུ་ངེས་པར་རང་རྒྱད་ལ་སྦྱེད་པར་བྱེད་
དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལས་སྒོག་སྟེ་ཁས་སྦྱངས་ཀྱང་གནོད་བྱེད་^༡མེད་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག མཐའི་གསུམ་ནི་སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྦྱུ་འི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ།
སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྦྱུ་ནི་མཐའི་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་པས། རང་
བཞིན་མཐའི་གསུམ་གྱིས་གནས་སྐབས་སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྦྱུ་བསྐྱུས་པ་དེ་
དེའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རང་བཞིན་སོར་མའི་ནང་དུ་གནས་སྐབས་ཐལ་མོ་
དང་ཁུ་ཚུར་བསྐྱུས་པ་བཞིན་ལོ། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མཐའི་གསུམ་སྦྱོར་
བཞིའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། སྦྱོར་བཞི་ཡང་མཐའི་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱོར་བཞི་མཐའི་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་

^༡ ག་ཤེན་ན་མ་རྒྱ་ཆེ་ག། ག་ཤེན་ན་མ་རྒྱ་ཆེ། ཉ་ཤེན་ན་མ་རྒྱ་ཆེ་ག།

^༢ ག་ཤེན་ན་མ་གནོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། ག་ཤེན་ན་མ་གནོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉ་ཤེན་ན་མ་གནོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར།

བའི་སྒྲིར་བ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་སྒྲིར་ལམ་བའི་རྒྱད་ལ་མཐུན་གསུམ་ཡོད་
པར་ཐལ་བའི་སྒྲིར་ཡོད་བའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ཙ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་ལ། མཆམས་སྒྱུར་དུ། དེ་ཞིག་དང་
མོར་ཡུམ་ལ་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱག་
འཆལ་བ། ཞེས་བཤད་ན། ཉན་ཐོས་ཞི་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐུན་གསུམ་
གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲི་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་ན་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་
ན། འདི་ལ་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་དང་། བསྐྱུས་ཏེ་ཕྱག་འཆལ་བ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་བྲིད་ཚུལ། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་འཛིག་
རྟེན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ། རྣམ་མཐུན་ཀྱིས་ཆོས་འཁོར་སྐོར་བའི་བདག་རྒྱུན་
བྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། གཞི་ཤེས་སྒྲིམ་བའི་རྟེན་གྱི་
གང་ཟག་། ཐབས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་མངོན་
དུ་བྱེད་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱུན་
པ་རྣམས་པར་ཐར་པ་རྩུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་གིས་ལྟག་པ་རིམ་པ་གཅིག་གིས་བསྐྱུན་
པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སྟེ། ལྷ་འདྲེ་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས། ཞེས་
པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། སྤང་པོ་དང་བཅས་པ་དང་སྤང་པོ་

⁷ བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༥་༡༧།

⁸ བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༥་༢༡།

⁹ བསྐྱུན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༥་༡༧།

མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་ཐོབ་པར་མཛད་
པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པས་འཆད།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།^༡ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
འཁོར་བ་རི་མིན་པར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་རྣམས། ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་
པ་ནི།^༢ ལམ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པས་
འཆད་དོ། །གསུམ་པ་ནི།^༣ འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་དོན་སྦྱབ་པར་མཛད་པ་གང་
ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
ཆོས་འཁོར་སྐྱོར་བ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་སྟོན་པ་ལ།^༤ སངས་རྒྱུ་ཡང་
དག་པར་བསྐྱམས་པའི་སྐྱེ་ཅན་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ལུག་གི་གཙོ་བོ་རྣམས།
ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་མཆོག་གི་སྦྱལ་སྦྱས་ཆོས་འཁོར་སྐྱོར་བའི་ཐབས་རྣམ་
མཁུན་དེ་སྟོན་པ་ལ།^༥ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བྱུགས་སུ་རྩུབ་པ་གང་
དང་ལྡན་ན། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་རྣམ་མཁུན་རྩུབ་ལ་སྦྱེས་པའི་འབྲས་བུ་
དེ་སྟོན་པ་ལ།^༦ སྦྱོང་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམས་པ་ཐམས་
ཅད་བསྐྱོར་བར་མཛད་པ། ཞེས་གསུངས།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༩།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༩།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༩།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༩།

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༩།

^༦ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༩།

འོན། མ་ལུས་བ་དང་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀ་སྒྲོས་བ་ལ་སྒྲོས་སྒྲིན་ཡོད་
དོ། །ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བས་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་
བརྗོད་བྱ་བྲལ་མེད་པ་ལ་ཡང་ཟེར་བས་དེ་ལྟ་བུའི་ཉི་ཆེ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་དུ། མ་ལུས་བ་དང་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀ་སྒྲོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསེར་
ཐེང་ལས་བཤད་དོ། །རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་སྒྲིན་མེད་དེ། མ་ལུས་བ་ཞེས་བ་ནི་
རྗོད་བྱེད་གསུང་རབ་ལ་འཇུག་ལ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བ་བརྗོད་བྱ་ལ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། སངས་རྒྱུ་བཙུན་འདས་རྣམས་ལ་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་སྤྲུག་
གི་གཙུག་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་རང་བྱང་སེམས་རྣམས་
དབང་སྤྲུག་ལ་སོགས་བ་ལས་རྣལ་འབྱོར་སྤྲུག་པས་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་
སྤྲུག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་གསུམ་ལས་སྤངས་རྟོགས་སྤྲུག་པས་ན་སངས་རྒྱུ་
བཙུན་འདས་རྣམས་ལ་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་སྤྲུག་གི་གཙུག་པོ་ཞེས་
བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་བསྐྱུས་ཏེ་བྲུག་འཆལ་བ་ནི།⁹ སངས་རྒྱུ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་ལ་བྲུག་འཆལ་
ལོ། །ཞེས་པས་འཆད། འདིའི་བསྐྱོར་ཅེས་པའི་དོན་ནི། སངས་རྒྱུ་ཉན་ཐོས་
རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཏེ་སྤྲུག་བཞེས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་
དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཡུམ་མཁའ་བ་གསུམ་ལ་བྲུག་འཆལ། ཞེས་པའི་

⁹ བསྐྱུས་འགྲུང་དཔེ་གསུང་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་མ། སྒྲོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༢༠༩།

དོན་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེད།^༡ ཉན་ཐོས་ཉིད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་དེ་ལྟ་བུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་
ཉིད་ཀྱི་དེ་དག་གི་ཡུམ་ཤེར་སྤྱོད་ལ་བྱུག་འཆའ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཉི་མེ་
རྣམ་འགྲེལ་ལས།^༢ སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ལྟན།
ཞེས་གསུངས་པས་ན། ཅ་བའི་ལྟན་པའམ་བཅས་པའི་དོན་འགྲེལ་པར་བསྐྱོར་
བ་ལ་བཤད་པའི་བྱིར། ཡུམ་སྤྱོད་ལ་གཙོ་འཁོར་གྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པས་ཚོགས་
སྟེ། མཁའ་པ་གསུམ་པོ་དེས་རང་སྤྱོད་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་དོན་སྤྱོད་
ཚོགས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་ལས།^༣ སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་སྟེ་བཞེད་དོན་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་ལ་བྱུག་འཆའ། ཞེས་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་
གསལ་བར་མ་བཤད་དོ། །

དེ་དག་གི་ནང་ནས། ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོན་པ། ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ།^༤ བྱང་ཆུབ་སེམས་འདས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་འཐོབ་པར་མཛད་པ་གང་
ཡིན་པ་དང་། ཞེས་བཤད་ན། ལྷག་བཅས་སྤང་འདས་དང་། ལྷག་མེད་སྤང་
འདས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཉན་ཐོས་སྟེ་པའི་ལུགས། སེམས་

^༡ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༣ ཤེས་རབ་ཉིན་ཏུ། སྐྱོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་འབྱེད། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ། ༤༡༣།

^༢ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༤ ཤེས་རབ་ཉིན་ཏུ། བཅུན་པ་ལྟོལ་སྟེ། ཉི་མེ་རྣམ་འགྲེལ། ༥༣༣༤།

^༣ སྤྱི་འབུམ་དཔེ་བསྐྱར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་མཚན་ཟེ། རྣམ་པ་ཤེས་སྤྱོད་ལོ་རྒྱུ། ༤༡༣།

^༤ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༤ ཤེས་རབ་ཉིན་ཏུ། སྐྱོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༣༠༤༡།

ཅམ་པའི་ལུགས། ཐལ་འགྲུང་པའི་ལུགས། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དང་བཞི་
ལས། དང་པོ་ལ། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དོན་སྤང་པོའི་རྒྱུན་ལོག་མ་ལོག་གི་
གནས་སྐབས་ལ་ལྷག་མེད་དང་ལྷག་བཅས་ཀྱི་བྱུང་པར་འདྲིལ་སྟེ། རིགས་པ་
རྒྱལ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར། ¹དེ་ལ་སྤང་པོའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ནི་སྤང་པོ་ཅམ་
དུ་ཟད་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན། སྤང་པོའི་ལྷག་མ་མེད་པ་
ནི་སྤང་པོའི་རྒྱུན་ཆད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པས། ཞེས་ཉན་ཐོས་སྟེ་པས་འདོད་
པར་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱང་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དུ་བྱེ་མདོ་
གཉིས་ཀས་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དོན་སྤང་བཞིན་དང་། བྱང་འདས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་འདོད་དེ། བསྐྱ་བར། ²ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་
པར་དག་པའི་ངོ་བོ། ཞེས་བཤད་ཅིང་། བྱེ་བཤད་འགྲེལ་པར། ³སྤང་པོ་ལྷག་མ་
དང་བཅས་པ་དང་སྤང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་སྤང་པོ་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་
ནི་སོ་སོར་བརྟགས་⁴པའི་འགོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལུགས་
འདི་དག་གིས་ལྷག་མེད་བྱང་འདས་ཀྱི་ཆེ་སྤང་པོའི་རྒྱུན་ཆད་པར་འདོད་པས།
ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་ལྷག་བཅས་བྱང་འདས་ལ་སྤངས་པའི་བྱུང་པར་འདོད་ཀྱང་

¹ བསྐྱན་འགྲུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༢༠ དབུ་མ་ཡ། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ། རིགས་པ་རྒྱལ་ཅུའི་འགྲེལ་པ། ༤༥༥་༡༩།

² བསྐྱན་འགྲུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། 21 མེམས་ཅམ་ཟེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། གཏན་པ་དབབ་པའི་བསྐྱ་བར། 1031་16།

³ བསྐྱན་འགྲུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། 22 མེམས་ཅམ་ཤི། རྫོབ་དཔོན་རྫོགས་བརྟན་པ། བྱེ་བཤད་འགྲེལ་པ། 636་30།

⁴ ག་30་བ་21་བཏགས། 134་བ་4་བཏགས། ག་32་བ་4་བཏགས།

ལྷག་མེད་མུང་འདས་ལ་དེ་མི་འདོད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཀྱི་
ཚེ་ལམ་གྱིས་སྤངས་པའི་སྤྱིབ་གཉིས་ཟད་པ་མེད་ཀྱང་སྤྱིབ་པའི་ཉེན་མེད་པས་
སྤྱིབ་གཉིས་རང་གི་ངང་གིས་ལོག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐྱ་བར།^༡ སྤང་
པའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ལ་གནས་པ་^༢ བྱི་
སྤྱིབ་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྤྱིབ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡོད་ཀྱི། སྤང་
པའི་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ལ་གནས་པ་ལ་བྱི་སྤྱིབ་
པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་མེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མཚན་མ་དང་གནས་ངན་
ལེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ཏུ་རྒྱན་ཆད་ཅིང་འགགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་ཉན་རང་དག་བཅོམ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱུང་མེད་
ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་གཞན་དོན་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཐེག་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྡོན་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་སྡོན་ལམ་མ་བཟུང་ཅིང་
རང་བཞིན་གྱིས་རིགས་དམན་པས། སྤང་མི་སྤང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞི་བ་སྤྲེགས་
གཅིག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐྱ་བར།^༣ གལ་ཏེ་དེ་ལ་སྤྱིབ་པ་མེད་དེ། ཇི་
ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མི་མངའ་བ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ཏུ་དག་བཅོམ་པ་ལ་
ཡང་སྤྱིབ་པ་མེད་པ་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་

^༡ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༧ སེམས་ཅོམ་ཟེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། གཞན་པ་དབབ་པའི་བསྐྱ་བ། ༡༠༣༩་༡༠༡

^༢ ག་༣༡་ན་པ་གནས་པ་ནི། ག་༣༤་ན་པ་གནས་པ་ལ་ནི། ༡༥་པ་པ་གནས་པ་ལ་ནི།

^༣ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༧ སེམས་ཅོམ་ཟེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། གཞན་པ་དབབ་པའི་བསྐྱ་བ། ༡༠༣༩་༡༠༡

མཛད་པ་མི་བྱེད་ཅེ་ན། སྤྲུལ་པ། སྤྲོན་སྤྲོན་ལམ་གྲོམས་པ་མེད་པའི་བྱིར་དང་།
དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་དེའི་བྱིར། དག་བཅོམ་པ་ནི་ལྷང་བའི་བསམ་པ་
མེད་པ་ཁོ་ནར་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པས་ན་དེའི་བྱིར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དོན་བདེན་སྣང་གི་
ལྷག་མ་དང་བཅས་མ་བཅས་ལ་འདོད་ཅིང་། རོ་བོ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་འདོད་དོ། །

བཞི་པ་ལ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཆོམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉོན་
སྤྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག། བྱང་འདས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།
གཉིས་པ་ལ་སྤྲུལ་བཟོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། རང་བཞིན་ཀྱི་བྱང་འདས།
མི་གནས་པའི་བྱང་འདས། ལྷག་བཅས་བྱང་འདས། ལྷག་མེད་བྱང་འདས་དང་
བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྣང་པའི་སྣང་ཉིད་ལྟ་བུ། དེ་
དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག། གཉིས་པ་ནི། སྤྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་
སྤངས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལྟ་བུ། དེ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་འགོག་
བདེན་དོན་གཅིག། གསུམ་པ་ནི། ཐེག་དམན་ཀྱི་བྱང་འདས་གང་ཞིག། སྤྲུག་
བསྐྱེད་ཀྱི་བྱང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ། ལྷག་བཅས་བྱང་འདས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།
དཔེར་ན་ཁམས་གསུམ་གང་རུང་གི་རྟེན་ཅན་ཀྱི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་
ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། དེ་གང་ཞིག །དེ་དང་བཅས་པ། ལྷག་མེད་བྱང་
འདས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དཔེར་ན་དག་ཞིང་གི་རྟེན་ཅན་ཀྱི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། དེས་ན་གཟུགས་སྤྲུག་གཉིས་ལ་ལྷག་བཅས་

མུང་འདས་ཀྱི་སྐྱེས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཉོན་སྤྱིའ་མ་ལུས་པར་སྤངས་
ཤིང་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
སྐུ་ལ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཀྱི་སྐྱེས་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཉོན་སྤྱིའ་
མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་སྟོན་དཔོན་སྤྱིའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་
སྐུ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོར།^༡ ཕུང་པོར་བཅས་པའི་ཕྱང་འདས། །ཕུབ་སྐུ་
གཉིས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །ཕུང་པོ་ཀུན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཕུང་
པོ་མེད། །ཅེས་དང་། གསེར་འོད་དམ་པ་ལས།^༢ སྐུ་དེ་གཉིས་ལ་དགོངས་ཏེ།
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་ཕྱང་འདས་
ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དགོངས་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་
པའི་ཕྱང་འདས་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
དག་བཅོམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་དོ། །

ཁོ་ན་དེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐུལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པར་ཐལ།
ལྷག་བཅས་མུང་འདས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྲབ་ཁས། འདོད་ན། གཟུགས་
མེད་ན་སྤྱག་བསྐུལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ན་སྤྱག་བསྐུལ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༣ དབུ་མ་ཏ། སྟོན་དཔོན་སྤྱིའི་བཤེས་གཉེན། སྐུ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ། ༤༠།

^༢ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༤ རྒྱུད་འབུམ་ག། ཉོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། གསེར་འོད་དམ་པ་མ་དོ་སྤྲེད་བའི་རྒྱལ་པོ། ༤༤༠།

ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ན་མིང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ན་
མིང་གི་ཕྱང་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱུང་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེ་ན་ཕྱང་པོ་བྱི་མ་བཞི་
ཡོད་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་དེ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་
པོ་དང་བཅས་པར་ཐལ། ལྷག་བསྐལ་གྱི་ཕྱང་པོ་དང་བཅས་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
ཟག་པ་དང་བཅས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་ན། ཟག་བཅས་
སྐྱ་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཟག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འགོག་བདེན་ཡིན་
པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་
རྒྱུད་ལ་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡོད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འཕེན་བྱེད་
ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡང་མེད། འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡང་མེད་
པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མེད་པའི་
བྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་ལས་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་
ཟེར། ཁ་ཅིག །ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། མྱང་འདས་
ཀྱི་ངོ་ཐོར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་
བདེན་དང་། ལྷོད་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་དང་། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་ཐོར་ཉིད་སྒྲི་རྣམས་ཀྱིས་
མ་ངེས་པའི་བྱིར།

⁹ ཀྱ་མཁན་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར། ཀྱ་མཁན་པ་མེད་པའི་བྱིར། ཏེ་མཁན་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར།

ཁ་ཅིག །སྤྲལ་བསྐལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་ཕུང་འདས། ལྷག་
བཅས་ཕུང་འདས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཛོག་པ་མི་རིགས་ཏེ། ལྷག་བཅས་ཕུང་འདས་
ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཙམ་ཆེ་དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་
སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེ་ལྷག་བཅས་ཕུང་འདས་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཐེག་དམན་དག་བཙམ་སྐྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་བཏང་བའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་འདས། ལྷག་མེད་ཕུང་འདས་སུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་
དེ། དེ་ལ་སྐྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་བཏང་བའི་ཐེག་དམན་གྱི་དག་བཙམ་ཡོད་པར་ཐལ་
བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་དམན་དག་བཙམ་མེད་པའི་དུས་
སུ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དམན་པའི་ཕུང་འདས་ཕུང་འདས་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་མ་
ཐོབ་བར་དུ་ཕུང་འདས་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་ཁྲ་མར།^༡གང་ཕྱིར་དེ་
ནི་ཆོས་སྐྱེ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། །དེ་ནི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དོན་དམ་སྲ་
ངན་འདས། །དེའི་ཕྱིར་ཉི་དང་ཟེར་བཞིན་ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་པས། །སངས་
རྒྱས་ཉིད་ལས་མ་གཏོགས་སྲ་ངན་འདས་པ་མེད། །ཅེས་དང་།^༢དེས་ན་སངས་
རྒྱས་མ་ཐོབ་བར། །སྲ་ངན་འདས་པ་མི་འཐོབ་སྟེ། །འོད་དང་འོད་ཟེར་སྤངས་
ནས་ནི། །ཉི་མ་ལྟ་བར་མི་རུས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྒྲིན་

^༡ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་ཁྲ་མ། ༥༥༣་༡༦།

^༢ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་ཁྲ་མ། ༥༥༥་༡༧།

མེད་དེ། སངས་རྒྱལ་མ་ཐོབ་བར་སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་མུང་འདས་
མི་འཛོལ་བ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འགྲེལ་བར།^༡ ཆགས་པ་མེད་པ་
དང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟེགས་པ་མངའ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
མ་ཐོབ་པར་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་མུང་ན་ལས་འདས་པའི་
དབྱེངས་རྟོགས་པ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་མེད་དེ། འོད་དང་འོད་ཟེར་མ་མཐོང་བར་ཉི་
མའི་དགྲིལ་འཁོར་མི་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་
ཅ་བའི་ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་པའི་དེ་འགོད་དོ། །

^༡ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་བ་མེད་པར་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སྒྲ། འོན། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོར་བར་
མཛད་པ། ཞེས་བཤད་ན། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་མཐའ་
རུང་ཟད་དབྱེད་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་
ཅིག །སྟོན་པས་གསུངས་པའི་དམ་ཆོས། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། ཟེར་ན།
འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ཆོས་ཅན། ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། མཆན་ཉིད་འཐད་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྟོན་པས་གསུངས་པའི་དམ་ཆོས་ཡིན་ན། སྟོན་པའི་གསུང་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲུག་པ་ཁས། ཅ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་ལྡི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྒྱུད་རྒྱ་མའི་འགྲེལ་བ། ༡༠༩་༡་༣།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༡ རེ་ཕྱིན་ཐ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༡༠༩་༥།

བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། ཆོས་འཁོར་གང་
ཞིག །ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བཀའ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །བཤད་པས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་བྱ་དང་འཕོ་བྱེད་གང་རུང་
དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། ཟེར་ན། དེ་ལ་
ཁ་ཅིག །རྣམ་མཐུན་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ། ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། བཤད་པས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་
རུས་ཏེ། མདོ་ལས།^༡ ཐུབ་རྣམས་སྒྲིག་པ་རྒྱ་ཡིས་མི་འབྲུ་ཞིང་། །འགྲོ་བའི་སྤྱག་
བསྐལ་བྱག་གིས་མི་སེལ་ལ། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་འཕོ་མིན་ཏེ། །ཆོས་
ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་
ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་མཐུན་དེ། དེའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་མི་རུས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་གཏོགས་པའི་དཔེ་ཆོས། ཆོས་འཁོར་
གྱི་མཆན་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་གཏོགས་པའི་ལུང་། ལུང་གི་ཆོས་
འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བར་འགྱུར་བའི་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་
རིགས་སུ་གནས་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཐུན་པ། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་ཟེར་ན། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་
སྟོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣་མདོན་པ་ཏུ། རྩ་རྒྱ་མཐུ། ཆེད་དུ་བརྟོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྱེལ་བར་བྱངས་པ། ༡༩༩༡་༥།

བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟགས་
པའི་ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། ཆོས་འཁོར་གང་ཞིག །ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ལམ་ཁྱལ་གྱི་མཁའ་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཆོས་འཁོར་ལ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང་རྟགས་པའི་ཆོས་
འཁོར་གཉིས་སུ་གངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། ལམ་མ་ཁྱལ་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་
ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་འཁོར་གང་ཞིག །དེ་དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། གཉིས་པ་སྒྲ། ཅ་བར་འདོད་མི་བྱས་ཏེ། མཛོད་ལས།⁹ ལྷོན་
པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལམ་མ་ཁྱལ་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱིས་
བསྐྱས་པའི་ཆོས་འཁོར་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་སྟེ་སྟོད་གསུམ་གྱིས་
བསྐྱས་པའི་ཆོས་འཁོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྲལ། ཁ་ཅིག །བཀའ་དང་སྤངས་
རྟགས་གང་རུང་གིས་བསྐྱས་པའི་དམ་ཆོས། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན།
འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཆོས་འཁོར་དུ་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། སྤངས་
པས་བསྐྱས་པའི་དམ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དགོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་
ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དགོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རང་བཞིན་གནས་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། 2⁹ མཛོན་པ་ཀུ། ལྷོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་ཅ་ག། 4476

རིགས་དགེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འཁོར་བ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པར་
ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཁམས་གོང་གི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་
ལོ། །འདོད་ན། མཛོད་ལས།^༡དེ་ལས་འགྲོད་གཉིད་མི་དགེ་རྣམས། །བསམ་
གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་
འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་པར་ཐལ། ཆོས་འཁོར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རང་གི་མི་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་འཛོམས་བྱེད་དུ་ཐལ་ལོ། །ཁོ་
ན་ལེ། རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། རང་གི་མི་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་འཛོམས་བྱེད་ཡིན་པར་
ཐལ། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་
ཁས། འདོད་ན། དེའི་མི་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེའི་
སྤང་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན་མ་འབྲེལ། ཁོ་ན་ལེ། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན།
རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་འབྲེལ།

ཁ་ཅིག །བདེན་བཞི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་
མདོ། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་དངོས་
ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ། བཀའ་བར་བ་མཆན་ཉིད་
མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བདེན་བཞི་དངོས་ཀྱི་

^༡ བསྐྱར་འགྲུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༩ མཛོད་པ་ཀྱུ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་ཅན། ༡༡༥།

བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དེ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་སྐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་
དུ་ལུང་ཐན་ཆེགས་གྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་ཀླུ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པའི་མདོ་
དེས་སྟོང་ཉིད་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་ཀྱང་། དེ་འཁོར་
ལོ་བར་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་སྐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་བཅོས་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ། ཅ་ཤེ་ལས།^༡བཅོམ་ལྷན་
དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །མཁུན་པས་ཀླུ་ཡ་ན་ཡི། །གདམས་ངག་ལས་ནི་
ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་གཉིས་ཀ་དགག་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་བདེན་བཞི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་
གྱི་མདོ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། ཅེས་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱང་ཁྲིགས་པར་
ཤེས་པར་བྱཏོ། །

ཁོ་ན་ལེ། ལུང་ཐན་ཆེགས་གྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་ཀླུ་ཡ་ན་ལ་གདམས་
པའི་མདོ་དེ་ཐེག་དམན་^༢གྱི་མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་མདོ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་
གསུངས་པའི་མདོ་དང་། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་

^༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧ དབུ་མ་ཙ། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱེལ། ཅ་བཤེས་རབ། ༩༡།༩།

^༢ ག་༣༩ན་༥་གྱི་མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ༡༧༩ན་༣་སྐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ༡༧༩་བ་༣་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ།

ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་
ན་མི་འཐད་དེ། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་
ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་
ཁས། ཉགས་བྱུབ་སྟེ། ཁྱོད་མདོ་གང་ཞིག། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་སྒྲ། གསལ་བ་དེས་རིགས་
འགྲེལ། །

གཞན་ཡང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་མི་འགལ་ཏེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་གཏན་ལ་དབབ་པར་བསྟན་པའི་སྡེ་དེ་ཐེག་
པ་ཆེ་ཆུང་ཐུན་མོང་བའི་སྡེ་སྟོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གུན་བརྟམ་ལས།^༡ གཏན་
ལ་དབབ་པར་བསྟན་པའི་སྡེ་ནི་གཉིས་ཀའི་ཡང་ཆོས་མདོན་པའི་སྡེ་སྟོད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ། འཁོར་
ལོ་དང་པོའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འཛོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དང་ངེས་ནམ་འབྲེད་ལས།^༢ རྒྱགས་
ལ་གནས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྐར་
པའི་དང་ངེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱེད་སྟེ། དེ་ནི་དང་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༤ ལེམས་ཅན་དེ། འཕགས་བ་ཐོགས་མེད། གུན་བརྟམ། ༥༥༥་༥༦

^༢ སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ག། རྩི་བཅུ་ཁ་བ། འགས་བཤད་སྟེང་གོ། ༤༤་༥་༥༦

པོར་ལྷ་རྩ་ཤ་སྤྱིར་ལྷ་སྤེལ་གསུངས་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང་། བར་
 ཏུ་བྱ་མོད་ལུང་པོའི་རིར་གསུངས་པའི་ཤར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་། ཐ་མར་ཡངས་པ་
 ཅན་ཏུ་གསུངས་པའི་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཏུས་གྱི་
 རིམ་པའི་སྒྲོན་མ་འཛོག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། བྱང་ངེས་
 རྣམ་འབྱེད་ལས།¹ དགོངས་འབྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་
 བློ། འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་དང་སྟོན་པའི་སྐྱེ་ཆའི་ཆོགས་ལ་སོགས་པའི་ངོས་ནས་
 འཛོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
 བྱང་པར་ཏུས་ཆོགས་གྱི་སྒྲོན་མ་འཛོག་རིགས་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱོད་གྱི་མཆན་ཉིད་
 འཐད་པའི་བྱིར། མཆན་ཉིད་དེ་ལྟར་འཛོག་པ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་སྤེལ་བཞི་འཁོར་
 ལོ་དང་པོའི་མཆན་གཞིར་འདོད་པ་ནང་འགལ་ཏེ། འདུལ་བ་རུང་མ་ཐུན་གྱི་མདོ་
 དེ་ཏུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། བྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་སྟོན་པ་ལྷ་རྩ་ལས་འདའ་ཁར་
 གསུངས་པའི་བྱིར།² ཉགས་བྱུབ་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་སྤེལ་བཞི་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། བྱང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས།³ སྟོན་པ་ལྷ་རྩ་ལས་འདའ་ཁར་
 འདུལ་བ་རུང་མ་ཐུན་ཞེས་བྱ་བ་མདོར་བསྐྱུས་སུ་བྲགས་པ་གཅིག་གསུངས་
 གྱུར་དེ་འདིར་ངེས་དོན་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་

¹ སྐྱེ་འབྱུང་དཔར་མ། གསུང་འབྱུང་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། ལེགས་བཤད་སྤྱིད་པོ། ༡༩༦་ན།

² ལ། ༣༤་བ་༤་ཙྰ་ཉགས་བྱུབ་སྟེ། པ་ ༣༤་བ་༤་ཙྰ་ཉགས་བྱུབ་སྟེ། ལ། ༣༤་ན་༣་ཙྰ་ཉགས་བྱུབ་སྟེ།

³ སྐྱེ་འབྱུང་དཔར་མ། གསུང་འབྱུང་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། ལེགས་བཤད་སྤྱིད་པོ། ༤༤་པ།

མཚན་ནས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོ་
དང་པོར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷོན་
པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱི་ལོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་
མཚན་རྟོག་དུ་དུས་འཁོར་ཙ་རྒྱད་གསུངས་པ་གང་ཞིག། །དེ་དང་དུས་མཉམ་
དུ་བྱ་རྟོག་ཕྱང་པའི་རིང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ།
དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་ལས།^༡ ས་གཤི་ཉིད་སྐྱེ་རངས་འཆར་བའི་ཆེ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཤུག་བྱུང་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐོར་ཞིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པར་མཛད་ནས། རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་
པའི་ཉ་ལ་ལྷི་རྒྱ་ན་ཀ་ཏ་ཀར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་ལྷག་གི་དཀྱིལ་
འཁོར་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། དུས་འཁོར་
ཙ་རྒྱད་ལས།^༢ ལྷོན་པས་བྱ་རྟོག་ཕྱང་པོ་རུ། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་
བསྟན། །མཚན་རྟོག་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་སུ། །དེ་བཞིན་གསང་སྔགས་
ཚུལ་གསུངས་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོ་
དང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷོན་
པ་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་པ་ལ་གསུངས་པར་མདོའི་སྟེང་གཞི་ལས་འབྱུང་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤ རྒྱད་ད། དེགས་ལྷན་བརྒྱ་དཀར་པོ། དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན། ༡༩༡༧

^༢ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༡ རྒྱད་འབུམ་ཀ། བཅོམ་ལྷན་འདས། དུས་འཁོར་ཙ་རྒྱད། ༣༡༩༡

བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་བའི་འཁོར་ལོ་
བར་པ་དང་། གཞུངས་རྒྱལ་གྱི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་དེ། ལྷོན་པས་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་^༡ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་མདོ་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་བྱུང་སྟེ། གསང་བ་བསམ་གྲིས་མི་ཁྲབ་པའི་མདོ་ལས། ^༢ཞི་བའི་སྒྲོ་བློས་
དེ་ལ་གང་གི་ཆེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གསུང་འདི་སྐད་དུ། ཀྲི་ཐུ། མིག་མི་རྟག་
གོ། །ཞེས་བཀའ་སྤྲུལ་པ་དེ་ལ་མི་རྟག་པའི་སྤྲུལ་འདུལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མིག་
མི་རྟག་གོ། །ཞེས་ཐོས་སོ། །སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་འདུལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མིག་
སྤྲུག་བསྐྲུལ་ལོ། །ཞེས་ཐོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ།
མདོ་སྤེལ་རྒྱན་ལས། ^༣སྤར་ལུང་མ་བསྟན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་། །སྤྱོད་ལུལ་མ་ཡིན་
བྱུང་པ་དང་། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པར། །ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ཞེས་པ་ནི་
ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་དུས་མཉམ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱིས་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལྷོན་པས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
རྒྱལ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱར་
བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་མཛད་པ་དང་རབ་དུ་བྱུང་བའི་

^༡ ག་༣༥ན་༤་དེས་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད། བ་༣༥ན་༤་དེས་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད། ཀ་༩་བ་༣་དེ་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད། ཏ་༣༤་བ་༣་དེས་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད།

^༢ བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༣༤ དཀོན་བཞེགས་ཀ་ ལྷོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། གསང་བ་བསམ་གྲིས་མི་ཁྲབ་པའི་མདོ། ༩་༣་༣།

^༣ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༢༠ སེམས་ཅམ་ལ། རྩེ་བཅུན་བྲམས་མགོན། མདོ་སྤེལ་རྒྱན། ༤༠༤་ཀྱ།

^༤ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༢༠ སེམས་ཅམ་ལ། ལྷོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མདོ་སྤེལ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ། ༡༡༣་༩་༡༦།

མཛད་པ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བྱིས་པ་དང་རབ་བྱུང་
གི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་བོ། །

ཁོ་ན་རེ། སྟོན་པས་རྒྱས་འབྱིང་བསྟུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པ་
དང་། དེས་ཆོས་ལུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པ་དང་། དེས་
འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་འཁོར་
གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། རྟོག་མཐའ་གཉིས་ལ་^༡མ་ཁྲབ། ཁ་
ཅིག་། རང་གི་བསྟན་དོན་སྤྲི་རི་བཞིན་དུ་ཁས་ཁྲུང་དུ་རུང་བའི་མདོ་དེ། དེས་དོན་
གྱི་མདོའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལྟར་མི་རུང་བའི་མདོ། བྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཆོན་ཉིད།
ཟེར་ན། འདུས་བྲས་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དེས་དོན་གྱི་མདོ་
ཡིན་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་བྲལ་སྟེ། འདུས་བྲས་མི་རྟག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འདུས་བྲས་མི་རྟག་པ་བྲང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྲས་ནས་
སྟོན་པའི་མདོ། དེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཆོན་ཉིད་དང་། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་
བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྲས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ། བྲང་དོན་གྱི་མདོའི་
མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་ཆོས་ཅན། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་
ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་བྲལ་སྟེ། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

^༡ ག་༢༥་བ་ལ་ཕྱིར་ན་རྟོག་མཐའ་གཉིས་ལ་མ་ཁྲབ། ག་ལ་ན་༣་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ༡༣༥་བ་༦་རྟོག་ཕྱིར་ན་རྟོག་མཐའ་གཉིས་ལ་མ་ཁྲབ།

ཁྱབ་སྒྲེ། དགོངས་འབྲེལ་ལས།^੧སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲོས་པའི་རྣམ་པས། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱང་དོན་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ངེས་དོན་གྱི་
མདོ་ཡོད་པར་ཐལ། ངེས་དོན་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་བྱང་
དོན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན། བྱང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་མ་
ཁྱབ་སྒྲེ། བརྒྱད་སྟོང་པས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་མངོན་པར་རྟོགས་
པ་བརྒྱད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་དེ་ཤུགས་
ལ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་སྐས་དོན་མངོན་
རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་ཀྱི་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དེ་ལྟར་
བསྟན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྒྲེ། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་དེར་ཐལ།
འདུས་བྱས་བདེན་མེད་དུ་སྒྱུབ་^੨པའི་རིགས་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་
པ་ཁས། ཁོ་ན་རེ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་
བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་བསྟན་བསྟན་

^੧ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༩༩ མདོ་ལྗེ་ན། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། མདོ་ལྗེ་དགོངས་འབྲེལ། ༥༥་༡༩།

^੨ ག་༣༩་ན་༩་སྒྱུབ་པའི་རིགས་ས། ༡༩༩་བ་༩་བྱུབ་པའི་རིགས་ས། ༡་༣༠་ན་༥་སྒྱུབ་པའི་རིགས་ས།

བྱེ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། མངོན་
རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་སྐབས་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ལམ་ཞེས་དངོས་བསྟན་
བསྟན་བྱེ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་བསྟན་བསྟན་
བྱེ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལམ་ཞེས་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱལ་བ་ཁས། རྟོགས་བྱལ་
སྟེ། རྣམ་མཐུན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་མཚོན་ནས་གཞན་ཡང་ཞེས་པར་
བྱའོ། །ཁ་ཅིག །དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལྷན་གྱི་ལེའུ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་
ཟེར་ན། འདི་དག་ལ་བརྟེན་པའི་དོགས་གཙོད་རྒྱས་པར་བྱང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་
ཐད་དུ་བཤད་པས་དེར་ཞེས་པར་བྱའོ། །

ཁ་ཅིག །གཟུངས་རྒྱལ་ནས་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱ་བའི་རིམ་པ་
གསུམ་པོ་དེ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་མདོ་དེ་དེ་ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཉེ། རྒྱུད་སྒྲ་མར་ཡང་།^༡སྒྲ་ཡང་སྒྲ་མའི་རྒྱུད་འདིར་ནི། །ཉེས་པ་ལྔ་
དག་སྤངས་པའི་བྱིར། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དར་རྒྱུག་ལས།^༢སྒྲ་ཡང་སྒྲ་མའི་
རྒྱུད་དེ་རྒྱུད་བྱི་མ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་མདོ་འདིར་
ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། ཆོས་འཁོར་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་ལྟེ། རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་སྒྲ་མ། ༤༡༩་༡༠།

^༢ རྩི་བཙུན་ཐད་མ། གསུང་འབུམ་ག །རྒྱལ་ཆོབ་རྩི། རྒྱུད་སྒྲ་དར་རྒྱུག་ ༣་༣༤་ཅ།

ཕུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རོ་བོ། དབྱེ་བ།
བྱང་པེས་ཀྱི་དོན། ཆོས་ཕུང་གི་ཆོད། རྟོར་ཚུ་ལ། སྐྱ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་
བྲག་སྐྱ་བ་ཁ་ཅིག །མཐོང་ལམ་ཁོན་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད་དེ། ལྷ་སྒྲེའི་རྒྱུད་ལ་
མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཆོ། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཨ་ལ་ལ་དང་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་དུ་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་རོ། །ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར།

བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ཁ་ཅིག །མཐོང་ལམ་ཁོན་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད་དེ། འཁོར་ལོ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་མཐོང་ལམ་ཁོན་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། མཐོང་
ལམ་གྱིས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་འཁོར་ལོ་སྐྱུར་དུ་འགོ་བ་དང་
ཆོས་མཚུངས་པའི་བྱིར་དང་། ཁམས་གོང་མའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པས་མཐོ་
བ་ལ་འཕར་བ་དང་ཆོས་མཚུངས། ཁམས་འོག་མའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པས་
དམའ་བ་ལ་འབབ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བུའི་
ས་བོན་གཙོད་པས་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས། རྣམ་གྲོལ་
ལམ་གྱིས་བུལ་ཐོབ་འཛིན་པས་རྒྱལ་བ་རྣལ་དུ་འགོད་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་
པའི་བྱིར། ཞེས་འདོད། བཅུན་པ་དབྱངས་སྒྲིག་ན་ལེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་
བརྒྱད་ཁོན་ཆོས་འཁོར་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་
དེ་ཁོན་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ། རྟོག་བ། ཚུལ་བ་གསུམ་ནི་
གཙོད་པར་བྱེད་པའི་རྩིབས་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། དེ་གསུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ་ཡིན་པས། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

ངག །ལས་ཀྱི་མཐའ། འཆོ་བ་གསུམ་ནི་རྟེན་པར་བྱེད་པའི་ལྟེ་བ་དང་ཆོས་
མཚུངས་ཏེ། དེ་གསུམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བ་ཡིན་པས་བསྐྱབ་བ་གཞན་
གཉིས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱིར། བན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་སྤྱད་པར་བྱེད་
པའི་སྤྱུ་བྱུང་^༡ དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པའི་
ནང་དུ་འདུ་བས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་སྤྱད་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འདོད་
དེ། མཛོད་ལས། ^༢ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མཐོང་བའི་ལམ། །སྤྱར་བར་འགྲོ་སོགས་
ཅིབས་སོགས་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རང་ལུགས་ནི། བཀའ་དང་
ལམ་ཁྱགས་ཀྱི་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་
ཡོན་ཏན། ཆོས་འཁོར་གྱི་ངོ་བོ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་
གཉིས་སུ་ཡོད། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཀས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་
ཏན། དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀས་བསྐྱུས་པའི་སྤེ་
སྟོད་གསུམ་དང་། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད། གསུང་རབ་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ^༣མདོ་སྡེ་དབྱངས་བསྟན་ལུང་བསྟན་
དང་། །ཆོགས་བཅད་ཆེད་བཛོད་རྟོགས་པ་བཛོད། །དེ་ལྟར་བྱང་དང་སྟེང་གཞི་
དང་། །འཕྱོད་ཏུ་རྒྱས་པ་སྦྱིས་རབས་བཅས། །གཏན་ལ་པབ་མད་བྱང་ཆོས་

^༡ ག་ན་པ་ན་འབྲུག་ ༡༤༥ བ་པ་ལ་བྲུག་ ༡་ན་འབ་པ་འབྲུག་

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༩ མཛོན་པ་ཀྱུ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་ཆ་བ། ༤༢༡་༡་༢།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡ འཇུག་ཆ། སྟོབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་གོ་རྒྱན་སྟེང་། ༤༤་༣་༦།

ཏེ། དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

དེ་ཡང་བསྟན་ན། སྡེ་སྟོང་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། དང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་
མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་དུ་འདུ། རྟོགས་བརྟེན། དེ་ལྟར་བྱུང་བ། སྟོང་གཞི། སྟེས་རབས་
བཞི་ནི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོང་དང་། མད་དུ་བྱུང་བ། སྟེས་ཏུ་རྒྱས་པ་གཉིས་ནི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་དང་། གཏན་ལ་བབ་པ་ནི་གཉིས་ཀའི་མངོན་པའི་
སྡེ་སྟོང་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་ཁ་ཅིག་ཏུ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ་ཞེས་
འབྱུང་བ་ནི་གཙོ་བོ་སྟོང་གཞིའི་སྡེ་དང་། འཁོར་རྟོགས་བརྟེན་དང་། དེ་ལྟར་བྱུང་
བ། སྟེས་རབས་ཀྱི་སྡེ་དང་བཅས་པ་གཙོ་བོ་བཞི་གཅིག་ཏུ་འཛེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་ཡང་གཤེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་ལ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང་། བར་པ་མཚན་
ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་དང་
གསུམ་ལས། བདེན་བཞི་དངོས་ཀྱི་བརྟེན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་
ཐེག་དམན་སྟེན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་མདོ་ལྟ་བུ། སྟོང་ཉིད་དངོས་ཀྱི་བརྟེན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་
ཐེག་ཆེན་སྟེན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་བྱང་དེས་ཀྱི་
ཆ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་བྱང་དོན་དང་། རྒྱས་འབྲིང་བསྟན་གསུམ་
དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སེམས་ཅན་པའི་འདོད་
པ་ལྟར་ཀྱི་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་བར་གསལ་བར་བྱེ་ནས་སྟོན་པའི་

སེམས་ཅམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ། གསུམ་པའི་མཆན་ཉིད། མདོ་ཕྱེ་
དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུ། ལམ་ཁྲགས་ཀྱི་མདོན་པར་རྟོགས་པས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་
དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། ལམ་ཁྲགས་ཀྱི་
མདོན་པར་རྟོགས་པས་བསྐྱུས་པའི་བསྐྱེད་པ་གསུམ་ཡོད།

གསུམ་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་
སྤྱི་བཞིན་དུ་ཁས་སྦྱང་དུ་རུང་པའི་མདོ། དེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཆན་ཉིད། ཀུན་
རྩིས་བདེན་པ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་མདོ་དང་། སྤྱི་བཞིན་
དུ་ཁས་སྦྱང་དུ་མི་རུང་པའི་མདོ་གང་རུང་དུ་དམིགས་པ། དང་དོན་གྱི་མདོའི་
མཆན་ཉིད།

བཞི་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ཁ་ཅིག་ །སྟོོ་ཀ་སྟོང་པ་བྱུག་བྱུག་ལ་ཆོས་ཕུང་རེ་
རེའི་ཆད་དུ་འཛོགས་སྟེ། ལྷ་རེའི་བྱས་མཛད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་པའི་བསྟན་
བཅོས་དེ་ཆོས་ཕུང་གཅིག་གི་ཆད་ཡིན་པས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར། ཁ་ཅིག་ །ཕུང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་ལས་བརྒྱམས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཆ་ཆར་
བ་རེ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལ་ཆོས་ཕུང་རེ་རེའི་ཆད་དུ་འཛོགས་པོ། ཞེས་ཟེར་ཏེ།
མཛོད་ལས། །ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ཆད་ཅེས་ཟེར། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་གཏམ་རེ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས་ནི། ཉན་མོངས་པ་རེ་རེའི་གཉེན་པོ་ཆ་ཆར་བ་རེ་སྟོན་པའི་

⁹ བསྟན་འགྲུང་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༨༥ མདོན་པ་ཀུ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་ཆ་བ། ༥༡༡

གསུང་རབ་ལ་ཆོས་ཕུང་རེ་རེའི་ཆད་དུ་འཛོག་སྟེ། མཛོད་ལས།^༡སྟོང་པ་རྣམས་
ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མ་ཐུན་པར་གསུངས། །ཞེས་དང་། རྒྱན་
སྤང་ལས།^༢མདོར་ན། གང་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་
ལ་སྟོང་པ་རེ་རེའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཅི་ཙམ་གྱིས་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་གྱི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་
བྲལོ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་།^༣སྟོང་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་
པ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱོར་^༤བར་མཛད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་
བདུས་ལྟར་ན་ཆོས་ཕུང་རེ་ལ་སྟོོ་ཀ་སྟོང་ཐུག་རེ་དེ། སྤྱིར་བཏྲོམས་ན་ཆོགས་
བཅད་བྱེ་བ་བརྒྱད་དང་། འབྲུམ་ཐུག་བཞི་བརྩུར་ཡོད་དོ། །ཆོགས་བཅད་
ལ་ཡང་མི་མ་ཐུན་པ་མང་ཡང་། རང་ལུགས་ལ་ཆེག་བར་རྒྱ་ཡིག་གི་དབང་དུ་
བྱས་ན་སོ་གཉིས་དང་། བོད་ཡིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉེར་བརྒྱད་རེ་ལ་ཆོགས་
བཅད་རེ་རེ་བྲལོ། །ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤང་པོ་ཆེ་
ས་ལ་རབ་བརྟན་གྱིས་བཀྱར་བར་འོས་པའི་སྒྲག་ཆས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་
འབྲི་བར་ཀུས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན། འཛམ་བུའི་སྤྱིང་འདིར་དེ་ཙམ་
མི་སྤང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་གཞན་རྣམས་དང་། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༨༤ མཛོན་པ་ཀྱ། སྟོང་པ་ལོན་དུ་བྱིག་གཉེན། མཛོད་ཆ་བ། ༩༡

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡ ཞེར་ཕྱིན་ཆ། སྟོང་པ་ལོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྤང་། ༡༡༨༤༦

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེར་ཕྱིན་ཆ། སྟོང་པ་ལོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲུམ་པ་ལོན་གསལ། ༩༠༩༨

^༤ ག་༣༩ན་ཅེ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱོར། ༡༤༨ན་ཅེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོར། ༩༣༡་བ་༨་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱོར།

གནས་ན་བཞུགས་ཏེ་འདིག་རྟེན་གྱི་ཐུན་བ་སེལ་བར་བྱེད་བ་ཡིན་ཏེ། སློབ་
སྤྱིངས་ལས།^༡ བསྟན་བ་རིན་ཆེན་མཆོག་ལྟར་བཟང་ལ་འཕན་མེད་པ། རྣམ་པར་
དག་ཚུལ་གང་ཡིན་སྟེ་མགོའི་གདེངས་ཀ་ཅན། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཙུག་གི་
རྒྱན་བཞིན་གྱུས་མགོས་ནས། །ས་ཡི་གཏིང་ན་གནས་པའི་རབ་རིབ་སེལ་བར་
མཛད། ཁྱེད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། སྟོན་པས་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་ཡང་གསུངས། རིམ་ཅན་
དུ་ཡང་གསུངས་ཏེ། དེས་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱོར་བའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་ཡང་ཡོད་
པའི་བྱིར། ཉགས་སྒྲུའོ། །དུག་པ་ནི། སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་
བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་གཅོད་པའི་བྱིར་དུ་གསུངས་པའི་བཀའ་དང་ལམ་
ཞུགས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྐྱུས་པའི་དམ་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཆོས་ཀྱང་ཡིན། འཁོར་
ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་
པ་ཡང་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་བྱིར། དེ་དང་མཚུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཡུལ་གཞན་
ནས་གཞན་དུ་རིམ་གྱིས་འཕོ་ཞིང་། རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་ལས་རྒྱལ་བར་
བྱེད་པ་ལྟར། ཁྱོད་རྣམས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རིམ་གྱིས་འཕོ་ཞིང་འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་

^༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༩ གྱིང་ཡིག་ཅི། སློབ་དཔོན་རྒྱ་སྐྱུལ། སློབ་སྤྱིངས། ༢༠༠༦།

ཡང་། གཞི་བསྐྱར་བརྟེན་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་ཤེས་ཀོ་ལུ་དེ་ཅུའི་རྒྱུ་
ལ་ཀུན་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པར་བསྐྱོར་ལ། དེ་ཡང་གཞན་ལ་མཐུན་
པར་བསྐྱོར་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་དག་ཀྱང་གཞན་དག་ལ་མཐུན་པར་བསྐྱོར་
བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་མཐུན་པར་བསྐྱོར་
བའི་དོན་གྱིས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། འཁོར་ལོ་རིམ་
པ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་
འགྲེལ་ལས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་
དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་བ་ཀྱི་བའི་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་སྟོན་
པ་འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས་གསུང་ཚུལ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད་པ་དང་། མདོའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ^༡བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དང་
པོར་ཡུལ་ལྷ་རྩ་ཏུ་སྤྱིར་བྱང་སྤྱོད་སྤྱོད་བ་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་
རྣམ་པ་བསྟན་པས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཚར་མདུ་བྱུང་བ་སྟོན་ལྟར་གྱུར་

^༡ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༧ སེམས་ཅན་གྱི་ འཕགས་པ་སོགས་མེད། གཞི་བསྐྱར་ག། ༡༩༣༣༥།
^༢ ག་པ་༤༥༧་སོགས་པ་འདི། ༡་པ་༤༧་ག་སོགས་པའི་ཆོས། ༡༩༤༥་ན་༢་སོགས་པའི་ཆོས།
^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ མདོ་སྡེ་ཅན་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ། ༥༥༦།

བཤམ་མིར་གྱུར་བ་སྤྱི་ཤར་མ་ཐུན་པར་འདིག་རྟེན་ན་མ་བསྐྱོར་བ་གཅིག་རབ་
ཏུ་བསྐྱོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བ་དེ་
ཡང་ལྷན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་པ། དང་བའི་དོན། ཚུད་པའི་གཞིའི་གནས་
སྤྱི་གྱུར་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་
བ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྤྱི་བ་མ་མཆིས་བ་དང་། འགག་བ་མ་མཆིས་བ་དང་།
གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པས་འདས་བ་ཉིད་
ལས་བརྩམས་ནས་ཐེག་བ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་བ་རྣམས་ལ་སྟོང་
བ་ཉིད་སྟོས་པའི་རྣམ་པས་ཆེས་ངོ་མཆར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
གཉིས་བ་བསྐྱོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དེ་
ཡང་ལྷན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་པ། དང་བའི་དོན། ཚུད་པའི་གཞིའི་གནས་
སྤྱི་གྱུར་བ་ལགས་ཀྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་
མཆིས་བ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྤྱི་བ་མ་མཆིས་བ་དང་། འགག་བ་མ་མཆིས་བ་
དང་། གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པས་འདས་
བ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས་ཐེག་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་བ་
རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དང་ལྡན་པས་ངོ་མཆར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་བ་བསྐྱོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་བསྐྱོར་བ་འདི་ནི་ལྷན་མ་མཆིས་པ། སྐབས་མ་མཆིས་པ། དེས་བའི་དོན་
ལགས་ཀྱི། ཚུད་པའི་གཞིའི་གནས་སྤྱི་གྱུར་བ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། མདོའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དང་། བྱང་པའི་ཕྱི་འདོད་ཚུལ་
བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཐུབ་དོན་དང་པོ་དང་། བར་པ་དང་། ཐ་
མའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དུས་དང་པོར་ལྷ་སྡེ་ལ་
གསུངས་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསུང་བ་པོའི་སྟོན་པ་
དང་གནས་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་ལྷ་ཁྱེད་ཐུབ་པས་དུས་དང་
པོར་ཡུལ་ལྷ་རྩ་ཁྱེད་བྱང་སྟོང་སྟོང་བ་རི་དྲགས་རྒྱ་བའི་ཆལ་དུ་ཁྱོད་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་
པའི་¹ ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་གྱི་བྲག་སྐྱོ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་དེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་
དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྦྱར་ན་མཆིས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་གོང་ན་ངས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་
ལ་སྐབས་མཆིས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱ་རི་བཞིན་
པ་ལ་ཆོལ་བ་གཞན་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་སྐབས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་བྱང་བའི་དོན་
ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱས་ཟེན་གྱི་དོན་དེ་གཞན་དུ་བྱང་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་ཚོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱིས་མཆན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་

¹ ག་ ༣༤ བ་ ༤ དེར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས། བ་ ༣༤ བ་ ༤ དེར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས། ཀ་ ༤ ན་ ༣ ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན། ཏ་ ༣ ན་ ༣ དེར་གྱུར་
པའི་ཉན་ཐོས།

ཁྱད་པར་ཆོག་ཟེན་ལ་མ་བྱེ་བས་དོན་ལ་མི་མ་སྤྱན་པའི་ཚྭ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཁོར་ལོ་བར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྟེན་བྱ་ཡོད་དེ། ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་ཅིང་།
གཞན་དབང་དང་ཡོངས་བྱུབ་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱིས་བྱུབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
ཡོད་དེ། མདོ་གཞན་གྱིས་དགོངས་པ་བཀའ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མཆོན་ཉིད་མེད་
པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དགོངས་པ་རྩོགས་པར་རྩོགས་ཀྱས་པའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྟོང་
པ་ཉིད་སྟོས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ངོ་བོ་
ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་སྤྲས་ཟེན་ལ་མ་བསྐྱན་པར་འུགས་བསྐྱན་བསྐྱན་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྐྱན་པས་དེ་ལྟར་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱ་
ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས།⁹ མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷན་
མཆིས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་སྤར་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྟེན་བྱ་ཡོད་དེ། ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་ཅིང་།
གཞན་དབང་དང་ཡོངས་བྱུབ་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་

⁹ བསྐྱན་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ མདོ་སྟེ་མི། སྟོབ་དཔོན་ཐན་ཆོག །རྒྱ་ནག་གི་འགྲེལ་ཆེན། ༤༩༥་ཉ་༩།

གྲིས་གྲུབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
དེ་ལ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས་ཅན་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལེགས་པར་རྒྱུ་པར་བྱེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་བྱེ་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྲིས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྲོ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་གོང་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྲིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་ཅི་བཞིན་པ་ལ་གྲོལ་བ་གཞན་གྱི་སྤྱི་
ཀའི་སྐབས་མེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ངེས་པའི་
དོན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་ཅི་བཞིན་གཞན་དུ་བར་
མི་དགོས་པར་སྤྱི་ཅི་བཞིན་དུ་ཁས་སྐྱོང་དུ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྲིས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་ཚོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ངོ་མོ་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་བྱེ་ནས་བསྟན་པས་དོན་ལ་མི་མཐུན་
པའི་ཚོད་པ་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྲིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སྤྱི་
ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་པའི་ཉེ་ཆོག་སྒྲོས་པའི་མཚན་གཞིར་དོན་དམ་ཡང་དག་

འཕགས་ལྷུས་ཀྱི་ལེའུ་འདི་ཉིད་འཛིན་བ་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་
པོ་འཛིན་བ་མི་འཐད་དེ། མདོ་དེར། དགོངས་བ་ངེས་འགྲེལ། ཆོས་འཕགས། གློ་
གྲོས་རྣམ་དག །རབ་འབྱོར། གློ་གྲོས་ཡངས་པ། ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས། རོན་
དམ་ཡང་དག་འཕགས། བྱམས་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས། འཇམ་དབྱངས་ཏེ་
ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་གི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་བཟུང་བའི་སྟོན་པའི་འཁོར་རྣམས་
བཅུས་སྟོན་བ་ལ་ངེ་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་མཛད་པའི་ངེས་ལན་གཞན་རྣམས་འདིའི་
མཆོན་གཞིར་འབྲེལ་མེད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མཆོན་ཉིད་གསུམ་ལ་
བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱད་པར་གསལ་བར་བྱེ་ནས་ལན་མཛད་པ་དོན་
དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལྷུས་ཀྱི་ལེའུ་ཁོན་ལ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་རྣམས་སུ་མེད་
པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་ལ། མདོ་འདིའི་དོན་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་བ་མི་འདྲ་
བ་དུ་མ་བྱུང་སྟེ། འཕགས་བ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དུ་མ་
རྩིས་སུ་གཟུང་བའི་བྱིར་དུ་རྣམ་པར་རིག་བ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་བྱེ་བའི་
རྩིས་སུ་འབྲངས་པའི་སེམས་ཙམ་བ་རྣམས་ནི། མདོ་འདི་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་
ཀྱི་བྱང་ངེས་འདི་ལྟར་དུ་བྱེ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་བ་གསུམ་དུ་གསུངས་
བ་རྣམས་སྐྱ་རི་བཞིན་པར་བཞེད་ལ། འཕགས་བ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྒྱད་ལྷ་མའི་
འགྲེལ་པར་བཀའ་བ་དང་། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་རྩིས་འབྲང་གི་ཐལ་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི་
མདོ་སྡེ་འདི་ལས་བྱང་ངེས་འདི་ལྟར་བྱེ་བ་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་

ལ་བྱང་དོན་གྱི་མདོས་ཁྲབ་པ་དང་། འཁོར་ལོ་བར་པ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་
ཁྲབ་པ་དང་། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་བྱང་ངེས་གྱི་ཆ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་བཞེད་
ཅིང་། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བྱང་དོན་གྱི་
མདོས་ཁྲབ་པ་དང་། བར་པ་ལ་བྱང་ངེས་གྱི་ཆ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་
ཕྱིར། དབུ་སེམས་གཉིས་ལེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་བྱང་ངེས་གྱི་བྱང་པར་མི་འབྲུ་ཡང་།
བྱུང་དོན་གྱི་མདོ་ཆོན་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པའི་
མཆོན་གཞིར་བཞེད་པ་ལ་བྱང་པར་མེད་དེ། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་
འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དེ་དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་
པའི་མཆོན་གཞིར་བཞེད་ཅིང་བྱང་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་གྱི། དབུ་མ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་དེ་དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མཆོན་གཞིར་
བཞེད་ཅིང་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

ཞི་བ་འཆོ་ཡབ་སྐས་ཀྱི་ལུགས་ལ། མདོ་སྤེལ་དགོངས་འབྲེལ་དབུ་མ་པའི་
བཀའ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གཞུང་
བཅུགས་ནས་བསྟུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པའི་དབུ་མ་པའི་བཀའ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་པ་
དགོངས་འབྲེལ་ལས་ཀུན་བཏགས་མཆོན་ཉིད་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པའི་དོན་དུ་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་བཞེད་པ་བཞིན་དུ། སྟོབ་དཔོན་
འདིས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་སྤང་པོ་བདེན་པར་བྱུབ་པ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དེ་

ལ་ངོ་མོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཀྱན་བཏགས་མཆོན་ཉིད་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པའི་
དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་སྣང་བ་
ལས།^༡དེའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
པ་ཡང་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བཤད་པ་ཁོ་ནར་བཟོད་ཅིང་ངོ་མོ་ཉིད་
མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་དབུ་མའི་ལམ་མཐའ་གཉིས་
དང་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ངེས་པའི་དོན་ཁོ་ནར་གཞུང་འཇུགས་
པར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། དེ་ངེས་དོན་གྱི་
མདོ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ལ་སྐྱེ་ཁེ་བཞེན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས།^༢ངེས་པའི་དོན་ཀྱང་གང་ལ་བྱ་ཞེན་ཆད་མ་དང་བཅས་པ་དང་དོན་
དམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ལས་སོགས་
ཞིག་ཏུ་གཞན་གྱིས་གང་དུ་ཡང་བྱང་བར་མི་རུས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འཕགས་སངས་མེད་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ། དེ་དབུ་མ་པའི་བཀའ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སེམས་
ཅམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་ནི་བྱང་ངེས་
རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་བཤད་ཟེན་པས་དེར་བལྟོ། །

གཉིས་པ་གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་
འཁོད་པ། དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་དེ་ཉིད་ལས།^༣རིགས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ དབུ་མ་སྟེ། སྐོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གྲེ་ལ། དབུ་མ་སྣང་བ། ༡༡༥༥༥

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ དབུ་མ་སྟེ། སྐོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གྲེ་ལ། དབུ་མ་སྣང་བ། ༡༡༥༥༥

^༣ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ མདོ་ལྟེ་པ། སྐོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། གཟུངས་རྒྱལ་གྱི་མདོ། ༤༥༥༥༥

གྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནོར་བུ་མཁན་མཁས་པ་ནོར་བུ་སྦྱོང་ཚུལ་ལེགས་
པར་ཤེས་པ་དེས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ནས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་ནོར་
བུ་རིན་པོ་ཆེ་སྤངས་ཏེ། ལན་ཚུའི་ཁུ་བ་རྣོན་པོས་སྤངས་ཏེ་སྒྲའི་རེ་བའི་ཡོངས་
སུ་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་
ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཟས་གྱི་ཁུ་བ་རྣོན་པོས་སྤངས་ནས་བལ་གྱི་ལ་བའི་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་འོག་ཏུ་སྤྲན་ཆེན་པོའི་ཁུ་བས་སྤངས་ནས་རས་སྒྲུབ་མའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་
བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཡོངས་སུ་སྦྱངས་ཏེ་བྲི་མ་དང་བུལ་བ་ན་བེཊུ་ཅའི་
རིགས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རིགས་གྱི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
ཀྱང་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མཁྱེན་ནས། མི་ཉག་པ་
དང་། སྤྱག་བསྐལ་བ་དང་། བདག་མེད་པ་དང་། མི་གཅང་བས་ཡིད་འབྱུང་བའི་
གཏམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་སྦྱོ་བ་
བསྐྱེད་པར་མཛད་དེ། འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །དེ་
ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་
ཏུ་སྦྱོང་བ་ཉིད་དང་། མཆན་མ་མེད་པ་དང་། སྦྱོན་པ་མེད་པའི་གཏམ་གྱིས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་རྟགས་པར་མཛད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་བརྩོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་སྦྱོག་པའི་
འཁོར་ལོའི་གཏམ་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གཏམ་གྱིས་རང་བཞིན་

སྤྱི་ཆོགས་པའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུལ་ལ་
འཇུང་བར་མཛད་དོ། །ཞུགས་པར་གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་
དུ་ཉོགས་པ་ན་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཡོན་གནས་ཆེན་པོ་ཞེས་བཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་བུམོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། མདོའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དཔེ་བཤད་པ་དང་། དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། རྣོ་བུ་མཁན་མཁས་པས་རྣོ་བུ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ།
དང་པོར་རྣོ་བུ་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་འཛིན་རྒྱལ་ལ་སོགས་
པས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་གོང་བུ་སྤངས་ཏེ། ལན་ཅུའི་ཁུ་བ་སྟེ་རྒྱ་ཅུའི་ཚུལ་
སྤངས་ཏེ་སྦྱའི་རེ་བས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད། དེ་ཅམ་གྱིས་བརྩོན་པ་མི་འདོར་
ལ། དེའི་འོག་ཏུ་ཟས་རྣོན་པོ་སྟེ་ཉ་ཁུ་ལ་སྤངས་ནས་བལ་གྱི་ལ་བ་སྟེ་སྤྲུམ་བུ་
སྤངས་མོས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད། དེ་ཅམ་གྱིས་བརྩོན་པ་མི་འདོར་བར། དེའི་
འོག་ཏུ་སྤྲུམ་ཆེན་པོའི་ཁུ་བ་སྟེ་དེའི་ཚུལ་སྤངས་ཏེ་རས་སྤངས་མོས་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་བྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ན་བྲི་རྒྱ་རྩའི་རིགས་
ཆེན་པོ་ཞེས་བཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔེའི་སྐབས་སུ་རྣོ་བུ་སྦྱོང་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་པ་ལྟར།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གདུལ་བུ་བཀྱི་བའི་རིམ་པ་དེ་ལ་ཡང་གསུམ་ཡོད་དེ།
ཐོག་མར་སྦྱིས་བུ་ཆུང་དུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་བསམ་པ་འཛིན་ཏེན་བྱི་མ་པན་

ཆད་ཀྱི་སྒོ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སྐྱད་ཅིག་གིས་
འཇིག་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་
བ་དང་། རང་གི་ངོ་པོར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། འཁོར་བ་མི་
གཙང་བའི་དོར་དུ་སྤྱང་བས་མི་གཙང་བས་ཡིད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་འཁོར་
བ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་འཁོར་བ་ལས་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་ནས། འཕགས་པའི་
ཆོས་འདུལ་བ་སྟེ་བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུད་པར་
མཛད་དོ། །དེ་ཅཱ་གྱིས་བཙོན་པ་མི་འདོར་བར། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
ངོ་པོ་རྒྱ་འབྲས་གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་
པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པའི་གཏམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་ཏེ་གནས་
ལུགས་རྟོགས་པ་ལ་འཇུད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ཅཱ་གྱིས་བཙོན་པ་མི་འདོར་
བར། དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་འཁོར་ལའི་གཏམ་ལས་བྱ་བྲེད་སོགས་
འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་གཏམ་གྱིས་ཁམས་དང་
མོས་པ་སྟེ་རང་བཞིན་སྣ་ཆོགས་པའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཚུལ་ཏེ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟེན་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ལམ་ལ་འཇུད་པར་མཛད་དོ། །ཁྱེགས་པར་གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ན་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཡོན་གནས་ཆེན་པོ་ཞེས་བཟློག་པ་
ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། མདོ་འདིས་གནས་སྐབས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་འཇུག་

པའི་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་དང་། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་
པའི་གང་ཟག་གི་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་བསྟན་ལ། དང་པོའི་དབང་
དུ་བྱས་ན། རིམ་པ་དང་པོས་རྒྱད་སྟོན་པར་བྱས་ནས། གཉིས་པས་འཁོར་བ་
ལས་གྲོལ་བར་བྱས། གསུམ་པས་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་བགྱི་བར་བྱེད། གཉིས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོས་རྒྱད་སྟོན་པར་བྱས། གཉིས་པས་ཐབ་པའི་
ལམ་རིམ་དང་། གསུམ་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་རིམ་བསྟན་ལ། རིམ་པ་དང་པོ་
དང་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བདག་མེད་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དེ། དང་པོ་
དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྲོ་མོ་དང་། གཉིས་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲོ་མོ་ལ་
བྱད་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རིམ་པ་གཉིས་པས་ཐབ་པའི་ལམ་རིམ་དང་། གསུམ་པས་རྒྱ་
ཆེ་བའི་ལམ་རིམ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རང་རྒྱད་ལ་
བསྐྱེད་པའི་སྟོན་དུ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟེན་པ་འགོ་དགོས་པའི་བྱིར་ན་མི་
འཐད་དེ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས།^༡ ཡང་དག་ཤེས་འཆོལ་སྟོན་བཏང་སྟེ། །དོན་དམ་
ནས་པར་ངེས་གྱུར་ནས། །ལྟ་བུ་ཐེབས་གནས་འཇིག་རྟེན་ལ། །སྟོང་རྩི་ཀྱང་
ཏུ་བསྐྱེད་ནས་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྟོན་
གྱིས་དང་པོར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རང་རྒྱད་ལ་བཅུལ། དེ་རྩིས་སྟེ་བྱང་
ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག །རིམ་པ་འདི་ཡང་གཙོ་བོའི་གདུལ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ལ། ༤༣ དབུ་མ་ས། སྟོན་དཔོན་ཞིབ་འཆོ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་ག། ༤༩༣་པ།

བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞུང་དོན་ཅ་བའི་ཆོག་རྒྱུ་
གསུམ་པའི་དེས་འགྲེལ།

འདིར་སྒྲིང་པོའི་རྒྱན་གྱི་ལུགས་གཉིས་པ་རྟོག་པུན་བསྟན་བཅས་ལ་འདུག་
པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་བ་འདད་པ་ལ། བསྟན་བཅས་བཅུམས་པ་ལ་དགོས་
མེད་ཀྱི་དོགས་པ་སོ་སོར་བསལ་ནས་བརྗོད་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྒྱའི་རྣམ་གཞག་
བ་འདད་པ་དང་། མདོ་དང་རྫོགས་པའི་སྒྱུན་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྒྱུབ་པ་
དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྩོད་
ལན་འདི་དག་འགྲེལ་བ་གང་དུ་བཀོད་པ་དང་། མཆོད་བརྗོད་དང་དགོས་འབྲེལ་
གྱི་གཞུང་གང་ཡིན་དཔྱད་པ། རྩོད་པ་པོ་དངོས་སུ་ཡོད་མེད་དང་། རི་ལྟར་རྩོད་
པའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ནི། ཉི་ལྔ་དང་། རྣམ་འགྲེལ། རྒྱན་དང་། འགྲེལ་བ་འདི་དང་
བཞིར་བཀོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཨར་ཆེན་པོ་དང་། འབྲུམ་ཕྱག་གསུམ་སོགས་
དགོས་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་དུ་མཛད། ལོ་ཆེན་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་དུ་མཛད།
ལེགས་བའདད་གསེར་སྤང་ལས། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ལས་
འཕྲོས་ནས། དགོས་འབྲེལ་གྱི་མཆམས་སྒྱུར་གྱི་སྒྲིན་དུ་བཀོད་པའི་བྱིར།
ཞེས་ལོ་ཆེན་གྱི་བཞེད་པ་འཐད་པར་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། རྩོད་པ་པོ་དངོས་སུ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་མདོ་ལ་རྩོད་དམ།
བསྟན་བཅས་ལ་རྩོད། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས་མཁྱེན་གསུམ་བྱིར་
གཞིར་བཟུང་ནས་སྒྲིང་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་བཞིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་

ལྟར་ན་བསྟན་བཅས་རྫོགས་པར་མཐོང་ནས་ཚིང་དམ། མཚོད་བརྗོད་ཅམ་ཞིག་
མཐོང་ནས་ཚིང་དམ། ཟུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཐོང་བར་ཚིང་། གསུམ་པ་ལྟར་ན་མི་
འཐད་དེ། དེ་ལྟར་བྱག་འཆལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན་བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་ཤེས་ནས་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ཚིང་།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྩེ་བཅུན་གྱིས་མཚོད་བརྗོད་ཅམ་ཞིག་བཅུམས་མ་ཐག་ཏུ་དེ་
འདྲ་བའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གང་ཐག་དེ་སྲུ་ཞིག་ཡིན། མཚོད་བརྗོད་གྱིས་མཐུན་
གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་བསྟོད་ཡུལ་དང་མ་ཐུན་པར་བསྟན་
བཅས་ཀྱི་ལུས་སུ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་
ཡང་མཐུན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་གང་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཅེས་
པ་རྟོག་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་ངི་བ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་བཀལ་ལན་བསྟན་བཅས་
འདིར་འོང་དོན་མེད་ལ། ཚིང་པ་པོ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དོགས་
པ་ཁོང་ལ་གནས་པ་བསུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། རྒྱུན་སྤང་ལས། ཁ་ཅིག་ན་ཅེ། ཞེས་
སོགས་དང་། གཞན་དག་ན་ཅེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་བརྗོད་
དགོས་ལ། རྒྱལ་བ་འདི་དག་གང་ལས་འཕྲོས་པ་ཡང་བརྗོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཟེད།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག །མཚོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐུན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུམ་
ལ་བསྟོད་ནས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཚུམ་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་ཚིང་པ་མི་འཐད་

⁹ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༡ ཤིང་ཕྱིན་ཆ། རྫོབ་དཔོན་མེང་གི་བཟང་གོ་རྒྱུན་སྤང་། ༡༩༦་མ།

དེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཚུལ་པར་གོ་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བརྗོད་བྱར་
བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པར་གོ་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་
དེ། ཉི་ལྟར་ལས།^༡ བྲག་འཆའ་ཞེས་བརྗོད་ནས་དེ་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་གྱིས་ཉི་བར་བཤད་པར་བྱའོ་སྟེ་དགོངས་ནས་འདི་ལྟར་བཤད་
པ་བྱེད་པས། འདི་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཉི་བར་བཤད་པ་ཡིན་
སྟེ་དགོངས་པ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་ཉིད་ལས། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པས། བྲག་འཆའ་བ་ཉི་བར་བཤད་པའི་ཆོག་སྲུ་བཅད་
པ་འདིའི་དོན་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན། འདི་སྐད་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་གཞི་བསྟུས་སམ། ཞེས་སོགས་དང་། འདིར་
ཡང་།^༢ དེ་ལྟར་བྲག་འཆའ་བ་དང་བསྟོད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱིས། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་དང་འགའ་བའི་བྱིར།

རང་ལུགས་ནི། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་དངོས་སྲུ་ཡོད་ན། མཐེན་
གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་ཡིད་དཔྱོད་གྱིས་ངེས་ནས། མཐེན་གསུམ་གཏན་
ལ་འབེབས་པ་ལ་^༣ དེའི་དམིགས་པ་གཞི་གཉེན་རྣམ་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་
དགོས། དེ་ལྟར་ན་འཆད་འགྱུར་གྱི་མདོ་དང་རྫོགས་པར་འགྱུར་པོ། ཞེས་ཅོད་པ་
ཡིན་ཞིང་། དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ནི་མཆོད་བརྗོད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བརྟག་པ་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཞེས་ཕྱིན་ཀ འབགས་པ་གྲོལ་སྟེ། ཉི་ལྟར། ༣༩་༣།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེས་ཕྱིན་ན། རྫོགས་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་མ། ༣༠༩་༩།

^༣ ག་༩༩་ན་༣་ན། བ་༩༩་ན་༣་ན། ༡༡་པ་༥་ལ། ༩་༣༩་བ་༩་ན།

མཐའ་བརྒྱུད་ཅམ་ཡིན་གྱི་དེ་ལྟར་ཁོལ་བའི་གང་ཟག་དངོས་སུ་མེད་དེ། དོགས་
བའི་གཙོ་བོ་ནི་མཁུན་གསུམ་རྫོགས་པར་གཏན་ལ་འབབས་ན་མདོ་དང་རྫོས་
བས་བསྟན་བཅས་ཚུལ་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་དགོས་འབྲེལ་གྱི་མཆོམས་
སྒྱུར་དུ་འབྱུང་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་མཐའ་དབྱེད་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡ་གྲུལ་
རེ་རེ་རྫོང་བར་བྱེད་བ་ལ་རྫོང་བ་སྤྱོད་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། འབྲེལ་ཆེན་དང་
ཡང་མི་འགལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཁོལ་བའི་གང་ཟག་དངོས་སུ་བྱུང་ན་སྟན་འབྱེན་འདི་
དག་འཕེན་ཞེས་བའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

དོན་བསྟུན་མཆོད་བརྫོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཁུན་གསུམ་ལ་དངོས་སུ་བསྟོད་
ནས་ཤུགས་ལ་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ཚུལ་པར་དམ་བཅས་པ་ལ། དེ་ལྟར་བྲག་
འཆོལ་བ་དང་། བསྟོད་བ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅས་མདོན་རྟོགས་
རྒྱན་ཚུལ་ན། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་དུ་གཞི་ཁོ་
ན་བརྫོད་བྱར་བྱེད་དམ། སྤང་བྱ་མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་སྤང་བའི་བྱིར་དུ་གཉེན་པོ་ཁོ་
ན་དང་། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པར་ཤེས་པའི་བྱིར་དུ་རྣམ་པ་ཁོན་རྫོང་བར་བྱེད། དང་
པོ་ལྟར་ན་ཆོས་མདོན་པའི་མདོ་དང་རྫོས་པར་འབྱུར་ཏེ། ཆོས་མདོན་པའི་མདོ་
ལས་གཞི་ལྷུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆོད་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་པབ་ཟེན་པའི་
བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འདིས་སྤང་བྱ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་དངོས་
པོ་རྩེད་ཟད་ཀྱང་བརྫོད་བྱར་མ་བསྟུས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འདི་ལ་བརྟེན་
ནས་སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁོང་དུ་རྒྱུད་བ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གསུམ་པ་

ལྷར་ན། རྣམ་པ་གཞི་བཅས་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་བྱེད་དམ། གཞི་མེད་ཁོ་ན་བརྗོད་
བྱར་བྱེད། དང་པོ་ལྷར་ན། ཚས་མངོན་པ་དང་སྒྲོས་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་
ལྷར་ན་ནི། སྤང་པོ་མེ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་བསྟན་
བཅོས་འདི་ལས་ཕྱང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འདིས་འཇུག་
ཡུལ་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་སྤྱིས་བྱ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་ཕྱང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་
པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་
ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཅོད་པ་ལ། དེ་ལྷར་བྱུག་འཆལ་བ་དང་བསྟོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་
བའི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་། རྣམ་པ་
རྣམས་ལས་གང་ཡང་རྩང་བ་ཞིག་བསྟུས་པ་མཛད་ན། འོགས་དང་པོ་ལྷར་ན་ནི་
འབད་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ལས་ནི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དག་ལས་མི་སྒྲོས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྱུང་བ་ནི་མི་
འཐད་དོ། །གཉིས་པ་ལྷར་ན་ཡང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ཅན་བསྟུས་པའི་
བྱིར་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་མ་བསྟུས་པས་དེ་གང་གི་གཉེན་པོ་
ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ལྷར་ན་ཡང་རྣམ་པ་གཞི་མེད་
པ་ཅན་ཞིག་བསྟུས་པའི་བྱིར་དོན་རྟོགས་པ་མེད་པས་ཕྱང་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་
པའི་བྱིར་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་སྟེ་གཞན་དག་སེམས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལན་ལ། ལན་དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་འགོད་པ་དང་།

བསྐྱ་བྱ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་དག་གིས་བྱུང་བའི་དོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་
པོ་ནི། བསྐྱན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་གཞི་གཉེན་རྣམས་གསུམ་
གང་རུང་རེ་རེ་ཁོན་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་དང་སྒྲོས་པའི་སྒྲིན་ཡོད་
པ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདིས་མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབབས་པར་བཞེད་ནས་
དེའི་དམིགས་པ་གཞི་གཉེན་རྣམས་པ་གསུམ་ག་བརྗོད་བྱར་གཏན་ལ་འབབས་
པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབབས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕགས་
བཞིའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། མཁྱེན་
གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ལན་འདེབས་པ་ལ།⁹ དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། སྤྲོ་བ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་
གོ་རིམ་རི་ལྗོངས་བཞིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་
པ་མཐའ་དག་བསྐྱས་པས་ན། སྤྱོད་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་
བསྐྱས་ན་དེ་གང་གིས་འབྲུབ་ཅེ་ན། འདི་ལ་ཡུམ་བར་མའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་
དང་། བསྐྱས་པའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ་དང་། རྒྱས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཁ་འཕངས་
པའོ། །དང་པོ་ལ། བསྐྱན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་

⁹ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་མ། རྫོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༩་ཉ་༩།

ཡུམ་བར་མ་ལས།¹ རབ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པ་
དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་རང་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་
ཚུལ་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ་
དང་། རྣམ་མཐུན་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་ཚུལ་
དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། རི་བ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་² བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཐམས་ཅད་འཆལ་བ་ཉིད་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི་³ རབ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ནི་
སྤྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཇི་སྟེད་པ་འདི་ཙམ་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་ཀྱི། ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་མ་ཡིན་པས་དེའི་སྤྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱི་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་བཤད།

¹ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་རོན་གསལ། ༩༠༩་༥།

² བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་རོན་གསལ། ༩༠༩་༦།

³ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་རོན་གསལ། ༩༠༩་༧།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།^༡ བཙུན་ལྷན་འདས་ཅིའི་སྤང་དུ་
ལམ་གྱི་རྣམ་པ་འཆོལ་བ་ཉིད་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་
བཤད། གཉིས་པ་ནི།^༢ རབ་འབྱོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི།^༣ བཙུན་ལྷན་འདས་ཅིའི་སྤང་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཙུན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱི་ལགས། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི།^༤ རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་གང་དག་
དང་། ཉགས་གང་དག་དང་། མཆོན་མ་གང་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་
བརྗོད་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་དང་། ཉགས་དེ་དག་དང་། མཆོན་མ་དེ་དག་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་དེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཙུན་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི།^༥ “དེ་བཞིན་དུ་མདོར་བསྡུས་པ་
ལས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ལ། ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ནི།^༦ རྒྱས་པ་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་རྟོན་གསལ། ༢༠༩་༡༡

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་རྟོན་གསལ། ༢༠༩་༡༣

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་རྟོན་གསལ། ༢༠༩་༢༠

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་རྟོན་གསལ། ༢༡༠་༡

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་རྟོན་གསལ། ༢༡༠་༥

^༦ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་རྟོན་གསལ། ༢༡༠་༢༡

སོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ། གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་ངོས་གཟུང་^༡ བ་དང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དུམ་བར་མར།^༢ ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི། ཞེས་
སོགས་དང་།^༣ བསྐྱུས་པར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་
སོགས་དང་། རྒྱས་པར། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ཆོག་དོན་བཤད་པའི་སློན་ས་གཞི་ཤེས་དེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་
སྟོན་པ་ལ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་
མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བུ་བདག་དུ་སྤོངས་པ་སྤངས་པ་ཅན་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དུམ་བར་མར།^༤ ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི། ཞེས་སོགས་
དང་། བསྐྱུས་པར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་
སོགས་དང་། རྒྱས་པར། ས་རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ཆོག་དོན་བཤད་པའི་སློན་ས་ལམ་ཤེས་དེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་
དུ་སྟོན་པ་ལ།^༥ ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་
བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བུ་སེམས་ཅན་

^༡ ག་ཅེ་པ་^༡ བཟུང་། ག་པ་^༢ རྟ་མཁྱེན་གཟུང་། ཏ་མེ་ལ་^༣ བཟུང་།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཉི་མེ་ལ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མེ་ ༩༩༩་༩༧

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ བརྒྱད་སྟོང་པ་ཀ །སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། བརྒྱད་སྟོང་པ་ ^༤ ༡༧

^༤ བསྐྱུས་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཤེར་ཕྱིན་མ། སློབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་སོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༠་^༥

^༥ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཉི་མེ་ལ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མེ་ ༩༩༩་^༦ ༩༧

^༦ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ བརྒྱད་སྟོང་པ་ཀ །སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། བརྒྱད་སྟོང་པ་ ^༧ ༡༧

^༧ བསྐྱུས་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཤེར་ཕྱིན་མ། སློབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་སོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༠་^༨ ༩༧

མ་བསྐྱས་པ་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། དུམ་བར་མར།^༡ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཞེས་སོགས་
དང་། བསྐྱས་པར།^༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་
སོགས་དང་། རྒྱས་པར། སློབས་བཅུ་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་སོགས་
ཀྱི་ཆོག་དོན་བཤད་པའི་སློན་ས་རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་སྟོན་པ་
ལ།^༣ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་པ་མེད་པའི་རྟེན་
ཅན་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
རྒྱུ་མི་འཆད་པ་དང་། ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་རྟགས་པ་དང་། བག་ཆགས་ཀྱི་
མཚམས་སྤྱར་བ་ཉིད་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་བ་དེ་དག་གིས་བྱུབ་པའི་དོན་བསྐྱས་ནས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལྟ་བུས་
ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ནི་གཞི་དང་གཉིན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་
བསྐྱས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རིལ་པོའི་རིམ་པ་“རྟོགས་པར་བསྐྱན་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་དག་གི་དོན་ལ་
ཁ་ཅིག །གཞི་ཤེས་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་རྟོགས་དང་། ལམ་ཤེས་
བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་རྟོགས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་སངས་རྒྱས་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཉི་མེ་ལ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མེ། ༩༩༩་༣།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ བརྒྱད་སྟོང་པ་ཀ སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། བརྒྱད་སྟོང་པ། ༩་༩།

^༣ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༠་༡༩།

^༤ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༠་༡༩།

^༥ ག་ཅེ་ན་ཅེ་རིལ་པོའི་རིམ་པ། བ་ཅེ་ན་ཅེ་རིལ་པོའི་རིམ་པ། ༡༥་༥་བ་ཅེ་རིལ་རྟོགས་པ། ༩་༣་བ་ཕ་རིལ་པོའི་རིམ་པ།

འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་
ཆོས་བརྩུ་ལམ་གྱི་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ལ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་དུ་བྱེ་བ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་གང་ཟག་གི་ཉམས་སྲུང་བྱར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས། འདིར་
ཡང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་ཉམས་སྲུང་མྱོང་བར་
གསུངས་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས།¹ རི་སྐད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་
བ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པའི་
མདོའི་དོན་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གདམས་ངག་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་
གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བས་བྱེ་བ་ཐམས་ཅད། ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས།² བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རང་དང་གཞན་གྱི་
དོན་སྤྱོད་སྤྱུམ་ཆོགས་པ་སྦྱབ་པ་ཅི་ལ་ཡང་རག་མ་ལས་བར་ཆས་པ་དག་ཁོ་
ནས་ཉམས་སྲུང་མྱོང་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

རང་ལུགས་ནི། རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་འཆད་པ་ཅུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་
གཞི་ཤེས་ཉན་རང་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་
གསུམ་རྗོགས་པར་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཤེས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་
དང་། རྣམ་རྟོག་མཆོན་མས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སྤྱུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༡ ཞེང་བྱིན་ཆ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྒྲུང་། ༤༩༥་་་༡༩།

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ ཞེང་བྱིན་ཆ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༡་་་༡༥།

སློབ་པ་འཕགས་པས་ཉེ་ཞི་ཅམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་ཐབས་གཞི་ཤེས་དགོས་
ཤིང་། དེ་ཅམ་གྱིས་སྐྱབ་ལུས། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་གདུལ་བྱ་རིགས་
ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་ཐབས་ལམ་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཅམ་གྱིས་སྐྱབ་
ལུས། མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་ལ་ཐབས་རྣམ་མཁུན་དགོས་
ཤིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ལུས་པའི་ཕྱིར།

དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས།^༡ རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ། གཞུང་འདིའི་
དོན་ལ་ཡང་། ཤེས་རབ་ལ་གདམས་པ་དང་། ཐབས་ལ་གདམས་པ་དང་། དོན་
བསྐྱུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་
བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གྱང་ཡོངས་སུ་
རྩོགས་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་དག་གིས་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།^༢ སྟོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པར་མ་བྱས་པ་དང་།
སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་མ་བྱས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
ཡོངས་སུ་མ་སྐྱངས་པར་དེ་དག་གིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མཛོན་སུམ་དུ་ནི་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤིང་ཕྱིན་ཇ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༡་༣།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤིང་ཕྱིན་ཇ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༠༩་༡་༤།

མི་བྱལོ། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།⁹དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དབའ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱལོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལམ་
ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་དང་ལྡན་
པའི་རྒྱལ་སྐས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་
དང་ལྡན་ཏེ། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་དང་དུས་མ་
ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱལ་སྐས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་
རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱབ་པ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱལ་སྐས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ལམ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། འདིར་
བསྟན་བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་དང་། ཤེས་བྱའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་བ། ཉན་རང་
གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་པའི་ཆད་བཤད་བ། རྫོགས་སློན་སྤངས་
གསུམ་བྱས་པའི་ཆད་བཤད་བ། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ངོས་བཟུང་
ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆད་བཤད་པལོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་།
ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང་། གཉིས་སྟོང་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་མ། རྫོག་དཔོན་སངས་བུ་འཕེལ་གྱི་ འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༠༩་༡༩།

དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་
དང་། བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་
གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་སློབ་པ་འཕགས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཐུབ་པ་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཅི་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད། རང་རྒྱལ་སློབ་པ་
འཕགས་པས་གཉིས་སྟངས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་མཐར་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་དེ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

རོང་རྒྱུག་པས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་དེ། ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མ་
ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་སོགས་ནི་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་
རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པས་ཐུབ་པར་ཐུག། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་
འཕགས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་པས་ཤེས་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་བེད་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་
བྱལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱལ་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། རང་

རྒྱལ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་བྱབ་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། རང་རྒྱལ་གྱི་སློབ་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱལ་
སློབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བྱབ་མཐའ་ལ་དངོས་^༡།

ཁོ་ན་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྐྱོད་བྱའི་ལམ་ཡང་མ་ཡིན། དེ་དེའི་
བསྐྱོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ། དང་པོ་མ་བྱལ་ན། དེ་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་མ་བྱལ་ན། དེ་དེའི་སློབ་
ལམ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་
མཁེན་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། རིམ་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ལམ་ལ་སྦྱར་ནས་འཁོར་གསུམ་བྱའོ། །

དར་རྒྱུག་གི་རྗེས་འབྲངས་ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་
རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་བྱབ་པ་སོགས་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ལམ་སློམ་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་ལམ་རྫོགས་
པར་སློམ་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟོག་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་

^༡ ག་ཨ་པ་བ་ཨ་བྱལ་མཐའ་ལ་དངོས། བ་ཨ་པ་བ་ཨ་བྱལ་མཐའ་ལ་དངོས། ག་ཡ་ལ་ཨ་བྱལ་མཐའ་དང་འགལ། ཉ་ཨ་ན་ཨ་བྱལ་མཐའ་ལ་
དངོས།

ནས་ལམ་ཤེས་བ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལམ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱ་དགོས་
པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། ཞེས་དང་། དེའི་རྣམ་བཤད་ལས།^༡ རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་
པར་བྱེད་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱ་དགོས་པས།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་རང་རྒྱལ་
གྱི་ལམ་མིག་ཤེས་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་^༢ བའི་རྩལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱེད་པར་
ཐལ། དེས་དེ་ཤེས་པར་བྱ་རྩལ་གཅིག་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེས་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་
བསྐྱེད་པའི་སློན་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་སོང་། དང་
པོ་བྱུབ་སྟེ།^༣ ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་
བྱའོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་བཤད་ལས། རྫོགས་པ་འདིས་
བསྐྱུས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་རང་སངས་རྒྱས་ལ་རྣམ་པར་
བཞག་ཀྱང་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྐྱེ་བས་རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་རྩལ་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྩལ་གྱིས་གོ་བར་མི་
བྱའོ །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་བཤད་
ལས།^༤ གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་

^༡ སྤྱའབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་ཇེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། ༣༣༩

^༢ ག་ཇ་ན་ལ་བལྟ་བའི། ༡༩༠ན་ཇ་གླ། ༡༩༠ན་པ་བལྟ་བའི།

^༣ བསྐྱན་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༢༠༩༡༥།

^༤ སྤྱའབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་ཇེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། ༣༤༣༡

^༥ སྤྱའབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་ཇེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། ༣༤༣༡

བ་ནི་དེའི་སྒྱེ་མཆེད་དུག་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ལ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་
རྒྱད་ལ་ཡོད་བ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་
དེ་ཉིད་ལས། སྒྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་བ་རྒྱད་ལ་སྒྱེ་བ་ལ་སྒྱེས་བྱ་འབྲིང་
གི་བསམ་བ་སྤྱད་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
ལོ། །ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་གསུངས་སོ། །

ཁོ་ན་ལེ། ལམ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་པས་མ་བྱུང་བའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་ན། འཕགས་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་ལེ། དེ་
ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབ་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་
ཞིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་མི་སྟོབ་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྟོབ་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སངས་རྒྱས་སྟོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་
ལོ། །ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་ཁས། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་

⁹ སྒྱུ་འབྲས་དཔའ་ན། གསུང་འབྲས་ཁ། རྒྱལ་ཆབ་ཇེ། རྟམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། 47་ན།

¹⁰ ག་ཅེ་བ་ལ་ཐལ་ལོ། བ་ཅེ་བ་ལ་ཐལ་ལོ། 70་བ་ལ་ཐལ་ལོ། 70་བ་ལ་ཐལ་ལོ།

ཐོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། ཐེག་
དམན་གྱི་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་གང་ཟག་དང་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མི་འགལ་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་
ཀྱི་ལམ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། དེས་མཚོན་ནས། དགེ་བསྟན་གྱི་སྒོམ་
བ་ཡིན་ན། དགེ་བསྟན་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་བ་སོགས་
རིགས་འགྲེ་བྱ་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་བ་ལ། ཁ་ཅིག །འདིར་བསྟན་ཤེས་བྱའི་ལམ་དང་། བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་
གཉིས་མི་གཅིག་སྟེ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཐང་ལས།^༡ བསྐྱེད་བྱར་བཤད་པའི་
ལམ་འོག་མ་གཉིས་བཏགས་བ་བ་དང་། ཤེས་བྱར་བཤད་པའི་ལམ་གསུམ་
ག་མཚན་ཉིད་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། རང་ལུགས་
ནི། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་སྟེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་འདིར་བསྟན་ཉན་རང་
གི་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་
ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ལ། དམན་ལམ་སྒོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་
ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་བ་དང་སངས་རྒྱས་བ་དུས་མཉམ་

^༡ སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ནི། རྩི་ཙོང་ཁ་ག་ ལེགས་བཤད་གསེར་ཐང་། ༤༦-༦༡

སྒྲེ དེས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས།^༡ དེས་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་
དུ་སྤོང་ཞིང་། ཅིག་ཅར་དག་བཅོམ་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འགྱུར་
རོ། །དེས་ཉོན་མོངས་པ་མ་སྤངས་སུ་ཟེན་ཀྱང་སྤྲོད་དང་སྤྲུགས་ཀྱིས་བསད་
པའི་དུག་ལྷ་བྱ་དང་། སྤིད་ཉོན་སྤངས་པའི་དག་བཅོམ་པ་ལྟར་དེས་ས་ཐམས་
ཅད་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་སྦྱེད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤངས་ཉོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་ན་རང་རྒྱལ་ཀྱི་དེ་རྫོགས་པས་
མ་བྱབ་སྒྲེ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་ཉོགས་པ་སྤོང་དུ་སོང་བའི་བྱང་མེས་ས་
ཆོགས་ལམ་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤངས་ཉོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་ཀྱང་དེས་རང་
རྒྱལ་ཀྱི་དེ་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་ཀྱི་ཉོག་
པ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་སྤང་ལས།^༢ གཞན་ཡང་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་སྤང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་སྦྱི་
བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་མེས་ས་དཔའི་བཟོད་པའོ། །བཟོད་པ་
ནི་གང་ཞེན། སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའོ། །འདི་གང་ལས་ཤེས་
ཤེན་ལམ་གཞན་བྱང་པར་ཅན་ཡོད་པ་ཡིན་ན། རིགས་དང་། དབང་པོ་དང་།

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༤ མེས་ས་ཅོམ་དེ། འཕགས་པ་རྫོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ༩༤༤་༡་༣།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤ ཤེས་ཕྱིན་ཀ། འཕགས་པ་རྫོགས་སྒྲེ། ཉེ་སྤྱང་། ༩༥་༥་༡༡།

ཆོགས་བྱུང་ཞུགས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའི་
བྱེད་པར་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་མ་ལུས་པ་འདུས་པར་འགྱུར་
བའི་བྱིར། དེ་དག་གི་ཤེས་པ་དང་སྤོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དཔེ་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི་
རྟོགས་པའི་ཆད་འདི་ཅམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པས་ཉན་རང་
ལྟར་ཉོན་སློབ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ན་ས་དང་པོར་ཉོན་སློབ་མ་ལུས་པར་
སྤོང་བྱས་པའི་བྱས་པ་ཡོད་པ་དེ་དཔེ་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་
ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ལས་པའི་སྒོ་
ནས་རྟོགས་པ་ཉན་རང་ལས་བྱུང་ཞུགས་པའི་སྤྱིང་དུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ལ་
གནས་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱང་བྱུང་ཞུགས་པའི་
བྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

མཁས་པ་ཁ་ཅིག །ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་ས་དང་པོ་ནས་
རྟོགས། སྤངས་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་རྟོགས་ཏེ། ས་བརྒྱད་པར་ཉོན་ཡིད་གནས་
གྱུར་པས་ཉོན་སློབ་ཐད་པར་སྤངས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རོང་རྒྱུ་
པས། ས་དང་པོ་ནས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ཀ་རྟོགས་ཏེ། ཉོན་སློབ་
ལ་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་གྱི་ཉོན་སློབ་དང་། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སློབ་གཉིས་
ལས་སྡུ་མ་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་སྤངས། བྱི་མ་ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པས་ཀྱང་
མ་སྤངས་པའི་བྱིར། དེས་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ལས་ཡིད་གྱི་རང་བཞིན་

གྱི་ལུས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉོན་ཡིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བྱུག་ལས་མང་
བ་ལུས་གྱི་མདོ་ལས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་
གྱི་སྟོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ལ་བརྩ་བྱུག་གི་དབྱེ་བ་བྱས་ནས་ས་དང་པོ་ནས་ས་
བརྩ་པའི་བར་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྟོང་རྒྱས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་ལས།⁹ དེ་བས་ན་ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་མཐོང་བའི་
ལམ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་སྐད་ཅིག་གཉིས་བ་ལ་སོགས་བ་ནས་དོ་རྩེ་ལྟ་
བྱར་བརྗོད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ལ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སངས་རྒྱས་གྱི་
ས་ཀྱན་ཏུ་འོད་ཟོབ་པར་འགྱུར་བའི་བར་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་གྱི་དབྱིངས་
མཆོག་གི་དོན་ལ་སོགས་བ་སོ་སོར་རྟོགས་པར་སྟོམ་པའི་ལམ་ཡིན་པར་བཤད་
དོ། །དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་བ་བརྩ་བྱུག་ཅི་རིགས་པར་སྟོང་དོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། འདོད་
ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་བ་དང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་
ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་སྟེ། འདོད་བ་ན་སྟོད་བ་བྱུག་གོ། །དེ་དག་ཉིད་
ལས་ཞེ་སྤང་མ་གཏོགས་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་བ་ན་སྟོད་བ་བརྩ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་མཐོང་བ་དང་སྟོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་ཆོས་གྱི་དབྱེ་བས་
རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བརྩར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས་

⁹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༡ ཤེར་ཕྱིན་ཆ། སྟོབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་གོ། རྒྱན་སྤང་། ༡༠༣༩་༦།

པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་མུང་ལས་ཀྱང་། འོག་ས་པའི་ཆད་འདི་ཅམ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ས་དང་པོར་ཉན་རང་གི་སྤངས་འོག་ས་
ཀྱི་རིགས་མ་རྫོགས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱད་པར་ལུགས་ཕྱི་མ་
མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྤྱིབ་སྤངས་པར་
ཐལ། དེས་ཉོན་སྤྱིབ་ལྷན་སྤྱེས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་ལམ་འཇུག་ཤིང་དེས་ཉོན་སྤྱིབ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྤྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ས་བོན་ཟད་
པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་^༡ བཟོད་དེའི་
དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྤྱག་
བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་བ་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་དངོས་གཉེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
ན། ཉན་ཐོས་སྤྱིབ་པ་འཕགས་པ་རྣམས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཞག་ཏུ་
མི་རུང་བར་ཐལ། སྤྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ས་བོན་
ཀྱི་དངོས་གཉེན་རྒྱུད་ལ་སྤྱེ་མ་སྤྱོད་པའི་སྤྱིབ་པ་འཕགས་པ་ཡོད་^༢ པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

^༡ བཅུན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཤིང་ཕྱིན་ཀ འཕགས་པ་ཐོལ་སྤེ། ཉི་མུང་། ༡༩༩༩་༩༩།

^༢ ཀ་༥༠ན་༩་མཐོང་ལམ་ལམ་འཇུག་ པ་༥༠ན་༩་མཐོང་ལམ་ལམ་འཇུག་ ཀ་༩༩་བ་༥་མཐོང་ལམ་འཇུག་ ཉ་༩༩་ན་༩་མཐོང་ལམ་ལམ་
འཇུག་

^༣ ཀ་༥༠ན་༥་ཆོས་བཟོད། པ་༥༠ན་༥་ཆོས་བཟོད། ཀ་༩༩་བ་༩་ཆོས་བཟོད་དེའི་ ཉ་༩༩་ན་༩་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད།

^༤ ཀ་༥༠ན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད། ཉ་༩༩་ན་༩་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད། ཀ་༩༩་ན་༩་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད།

^༥ ཀ་༥༠ན་མེད་ཀྱི་ ཉ་༩༩་ན་མེད་ ཀ་༩༩་ན་མེད།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་དེ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དེ་ཉོན་
སྒྲིབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁོ་མོ་ཅག་གྲང་
བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཉོན་སྒྲིབ་ལ་དེ་གཉིས་
སུ་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གྲུན་
བརྟུས་ལས།^༡ ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་། ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་འཕགས་
ཀྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྤོང་བའི་^༢ ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེས་ཤེས་
སྒྲིབ་དང་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་དོན་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེར་
ན་སྤངས་པའི་དག་བཅོམ་པ་ལྟར། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་དེ་ཡང་ཉོན་
སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཞེས་པའི་ཉོན་
མོངས་དེ་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

ཁ་ཅིག །དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་མེས་འཕགས་པས་ཉན་
རང་གི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་ཟེར་ན། དམན་
ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཉན་རང་གི་
སྤངས་རྟོགས་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། ཉན་རང་
གི་སྤངས་རྟོགས་གང་རུང་ཡིན་ན། ཉན་རང་གི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་བྱབ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ མེས་མཚན་དེ། འཕགས་པ་རྟོགས་མེད། གྲུན་བརྟུས། ༩༩༩་༡་༣།

^༢ ག་པོ་བ་མ་མེད། བ་པོ་མ་མེད། ༡༩་༣་ན་ལ་བཤེད། ༩་ལ་ན་ལ་བཤེད།

པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གདུལ་བའི་ཆེད་དུ་
དམ་བཅའ་བའི་སློན་ལམ་གྱི་དོན་འབྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཅུས་པ་ཡོངས་སུ་
རྩོགས་པར་བྱས་པ་དེ་སློན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་ཆེད་དང་། རང་གང་དུ་
སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་གདུལ་བྱ་རྣམས་མཛོན་པར་ཤེས་པ་
ལྟ་དང་མི་ལྟན་པ་མེད་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་སྤིང་དུ་བདག་འཁོར་མི་རྒྱུ་ལོ། །ཞེས་
དམ་བཅའ་བའི་སློན་ལམ་གྱི་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཅུས་པ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་དེ།
རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ལྟ་བུ་སྤྱུལ་སྤྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སློན་ལམ་ཡོངས་
སུ་རྩོགས་པའི་ཆེད་དང་། བདག་གང་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
དེར་འཁོར་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཤ་སྟག་གིས་བསྐྱོར་བ་འབྱུང་བར་མ་གྱུར་པ་
དེ་སྤིང་དུ་བདག་སངས་མི་རྒྱུ་ལོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་བའི་སློན་ལམ་གྱི་དོན་འབྲུབ་
པའི་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཅུས་པ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་དེ། ཡོངས་སྤྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་སློན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །ཞིང་གྲེ་བ་ཐུག་བརྒྱར་
སྤྱི་བཀོད་པ་གྲེ་བ་ཐུག་བརྒྱ་དང་། སྤྱི་རེ་རེ་འཁོར་དུ་སེམས་ཅན་གངས་
ལས་འདས་པ་ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེས་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་
པར་ཅུས་པའི་སློན་ལམ་གྱི་དོན་འབྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཅུས་པ་ཡོངས་སུ་
རྩོགས་པ་དེ། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སློན་པར་བྱས་པའི་ཆེད་དང་། ཡོངས་
སྤྱུལ་གྱི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འབྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཅུས་པ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་

བ་དེ། སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་པའི་ཆོད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་བཤད་
ལས།^༡ སྤྱལ་སྤྱའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་བདག་སངས་
རྒྱུ་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་དེར་མཛོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་དང་མི་ལྡན་པ་མེད་
པར་མ་གྲུར་བ་དེ་མིད་དུ་བདག་སངས་མི་རྒྱལོ། །ཞེས་དམ་བཅས་བ་ལྟ་བུ་
སྤྱལ་སྤྱའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆེད་དུ་དམ་བཅས་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་
དོན་ལ་ཁ་ཅིག །རྣམ་བཤད་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་སྤྲ་ཇི་བཞིན་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཉེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། མཛོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་དང་ལྡན་
པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཉེན་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ན་མི་འཐད་དེ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཉེན་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་སློབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་འབྲའི་ལྷག་བཅས་སྤང་འདས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེ་བ་ཅན་དུ་སྤྱག་
བདེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས།^༢ ཡོངས་སུ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་འདི་དག་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་བལྟ་བར་
བྱལོ། །དེ་དག་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན། ལས་དང་ཉོན་
མོངས་པའི་དབང་གིས་བྱང་བ་མ་ཡིན་གྱི་སློན་ལམ་དང་དགོ་བའི་རྩ་བའི་སྟོབས་
ལས་བྱང་བ་དག་གོ། །ཞེས་དག་པའི་ཞིང་གི་སྟོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བདེན་
མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

^༡ སྤྱལ་སྤྱའི་དབང་ལ། གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྒྱལ་ཆོབ་ཇེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། ༥༩་༣།

^༢ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ལ། ༥༩་ མེམས་ཅོམ་ལྷེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ༡༩་༡།

ཁ་ཅིག །ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་
ནས་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་ནི་སྟོན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཆོད་
ཡིན་ཟེར། དེ་འགོག་པ་ལ་རྣམ་བཤད་ལས།^༡སྟོན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཆོད་ཆོས་
ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་ཏུ་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་
ལ་འཆད་པ་ནི། ཆོས་སྐྱུ་མ་ཐོབ་བར་ཏུ་ཆོས་སྐྱུ་མངོན་ཏུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་
དོན་ཏུ་འགྲུང་བས་དོགས་པའི་གནས་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ལ་ཁ་
ཅིག །མཆོག་གི་སྐྱུ་ལ་སྐྱུས་དམན་ལམ་སྟོན་ཏུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་
པ་ལ་ཆོས་སྐྱུ་མ་ཐོབ་བར་ཏུ་ཆོས་སྐྱུ་མངོན་ཏུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གདམས་པ་སྟེར་
རིགས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་རྫོགས་སྟོན་སྐྱུངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་
མཐའ་མངོན་ཏུ་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་གདམས་པ་སྟེར་རིགས་པ་གང་ཞིག །རྫོགས་
སྟོན་སྐྱུངས་གསུམ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཡང་ཆོས་སྐྱུ་མངོན་ཏུ་བྱས་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་དགོས། ཡང་དག་མཐའ་མངོན་ཏུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཡང་
དེ་དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོ་སྟེ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་བཞིན་ཏུ་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
དགོས། དེ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་ལམ་རྫོགས་
པའི་ཆོད་^༡འཐད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་འབྱུང་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།

^༡ སྐྱུ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་ཟེ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན། ༥༣༥

^༢ ག་༥༡་བ་ཅ་ཆོད་འཐད་པའི། བ་༥༡་བ་ཅ་ཆོད་འཐད་པའི། ༡༦ཅ་བ་༥་ཆོད་དེ་འཐད་པའི། ༡ཅ་༣ན་༦་ཆོད་དེ་འཐད་པའི།

དེས་དེ་ལ་དེ་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་གདམས་
རིགས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་དེ་གསུམ་མ་རྫོགས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་
མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་གདམས་རིགས་པ་གང་ཞིག །ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དང་པོ་དངོས། གཉིས་པ་འབྲུད། རང་ལུགས་ཀྱི་ལུང་དོན་
འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

ཁ་ཅིག །གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དམ་བཅས་
པའི་སྟོན་ལམ་ཀྱི་དོན་གྲུབ་པ་དེ། སྟོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཆད་དང་།
རང་གི་སྐྱ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་སྐྱེ་རུང་དང་། སྤང་བྱ་དངོས་
སུ་སྤོང་རུང་དུ་བྱས་པ་དེ་སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱས་པའི་ཆད་དང་། སངས་
རྒྱུ་རང་སྤང་ལ་ཞིང་དག་པ་རབ་འབྱམས་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྤང་བ་དེ། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་ཆད་ཡིན་ཟེར་ན། བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་
བ་ཆོས་ཅན། ཆད་དང་པོ་དེར་ཐལ། སྟོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པའི་
ཕྱིར་ཉ། རྫོགས་སྟོན་སྤངས་གསུམ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །སྟོན་པ་ལྷན་གྱུབ་པ་ཆོས་ཅན།
ཆད་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་
སྐྱ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་སྐྱེ་རུང་དང་སྤང་བྱ་དངོས་
སུ་སྤོང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན་ལམ་ཁྱེགས་ཀྱི་

ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་བསྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བྱེད་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། མ་རིག་བག་
ཆགས་ཀྱི་ས་སྤངས་པས་ཁྲབ་པ་དེ་དེའི་དོན་ནོ། །

ཁ་ཅིག །རང་ཉིད་འཆང་ཆུ་འགྲུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁྲད་པར་ཅན་
འགྲུབ་པའི་རྒྱའི་རྩ་ས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་
སུ་སྤངས་པའི་ཆད་ཡིན་ཟེར་ན། སྟོན་པ་ཤྲུག་བྱུང་པ་ཆོས་ཅན། ཆད་དེར་
ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་འཆང་
ཆུ་འགྲུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཁྱོད་འཆང་ཆུ་
འགྲུར་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་དེ། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་ཡོད་ན། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རང་ཉིད་འཆང་ཆུ་
འགྲུར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོད་ན་རང་ཉིད་འཆང་ཆུ་འགྲུར་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ།

ལྷ་པ་ནི། ཁྲབ་པ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐྱལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་འདིར་
བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན། ཞི་བདེ་དེས་སྒྲུག་ས་འཕྲོགས་པའི་སྟོན་ས་ཉེར་
ཞི་དེ་ལ་རང་གི་བསམ་ངོ་ལ་བསྟོས་ཉེ་སྤར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་
བཞག་པ་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་
མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆད་དང་། དེ་དང་རྫོགས་སྟོན་སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་

བར་འདྲིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དོན་གཅིག་སྟེ། རྣམ་བཤད་
ལས། འདི་ནི་བྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཉི་བར་ཞི་བའི་ཉིར་ཞི་དེ་ཉིད་
ཡིན་ལ། ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་སྤྱ་རོལ་དུ་ཞི་བའི་བདེ་བ་དེས་ཐུགས་འཕྲོགས་
ནས་བསམ་ངོལ་བཞེས་ཏེ་སྤར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐལ་བའི་བར་དུ་ཞི་
བའི་དབྱིངས་སུ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ནི་ཐེག་པ་དམན་པའི་རིགས་ཅན་ཉིད་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། ཉིར་ཞི་དེ་ལ་དངོས་གནས་ལ་སྤར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་
མཉམ་པར་བཞག་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འདྲིར་བསྟན་ཡང་དག་
མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་དང་རྩོགས་སྟོན་སྤངས་གསུམ་བྱས་རྗེས་
སུ་འདྲིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དོན་གཅིག་ །འདྲིར་བསྟན་
ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་ན། བྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་ཡིན་དགོས་ཏེ།
དེ་ཡིན་ན་དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་རྩོགས་
སྟོན་སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་རང་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་པ། རྩོགས་སྟོན་
སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་པའི་སྤྱ་རོལ་དུ་རང་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་ཀྱང་མི་
བྱེད་པ། དེས་དེ་གསུམ་བྱས་རྗེས་སུ་རང་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པས་བྱབ་པའི་

⁹ སྤྱ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་རྩི། རྣམ་བཤད་སྟོན་པོ་རྒྱན། ༤༠་ན།

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས།^༡ དུས་དེའི་བར་དུ་སྤྱ་གང་གིས་ཡང་
དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་བྱས་པ་གཅིག་མི་སྤྲོད་ན་སྐབས་འདིར་དེ་ལྟ་བུའི་
གདམས་པ་ཕྱིན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢ དེ་ཡང་བརྟག་པ་མཐའ་བརྒྱུང་ཙམ་ཡིན་
གྱི། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་ཆོས་གསུམ་མ་རྫོགས་པའི་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་
མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ག་ལ་སྤྲོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ།
དེ་ཉིད་ལས།^༣ ཆད་པའི་སྤང་འདས་ལ་བྱེད་པ་ཡང་རྫོགས་སྤྲོད་སྤངས་གསུམ་
བྱས་ནས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྤྱིར་བཏང་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་དོན་ནི། དེ་དག་གིས་ལམ་གྱི་བྱ་
བ་ཡང་བྱ་ལ། ཞེས་པས་སྤྱིར་བཏང་ནས། ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་བྱ་བ་
མཐའ་དག་བྱའམ་སྟམ་ན། རྫོགས་སྤྲོད་སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་
པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་དམིགས་གྱིས་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན།^༤ མདོའི་སྤྱིང་གཞིའི་སྐབས་སུ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་བཅོམ་པ། ཟག་པ་ཟད་
པ་ཞེས་སྤྱིར་བཏང་ནས། གང་ཟག་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ནི་ཞེས་དམིགས་གྱིས་

^༡ སྤྱ་འབྲུམ་དཔར་མ། གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་ཨེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། ༢༠༡།

^༢ སྤྱ་འབྲུམ་དཔར་མ། གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་ཨེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། ༢༡༦།

^༣ སྤྱ་འབྲུམ་དཔར་མ། གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་ཨེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། ༢༤༣།

^༤ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ འབྲུམ་ཀ། ལྷོན་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས། ཤེས་ཕྱིན་སྤྱིང་ཐག་བརྒྱ་པ། ༣། ༣།

བསལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་རྣམ་བཤད་ལས།^༡ ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཅམ་ལ་བྱས་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་དེ་ལས་སྤར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་
གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཚོས་ཉིད་ནི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ཡང་
དག་པའི་མཐའ་དང་། དེ་ཐོབ་པ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་དུ་བཞེད་པ་རྣམས་
སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་སངས་རྒྱས་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་
འགྱུར་བས་འཐད་པར་དགའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རོང་རྒྱུ་སོགས་
རྒྱུ་ལྔ་མ་རྣམས་སུ་ཚོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་འབད་
མེད་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་ཀྱས་པ་སློན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཚད་དང་། ཚོས་ཉིད་དེ་
བཞིན་ཉིད་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་དང་དེ་ལ་སྤར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་
གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་
དོན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་ལ་ནང་འགལ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་འདི་དང་
གོང་གི་སློན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཚད། ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི།
མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུས་དམན་ལམ་སློན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་
ལ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་སངས་རྒྱས་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གདམས་
པ་སྟེར་བར་རིགས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལ་རྫོགས་སློན་སྤྱངས་གསུམ་མ་བྱས་
པར་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གདམས་པ་སྟེར་
བར་རིགས་པ་གང་ཞིག །དེ་གསུམ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཡང་

^༡ སྤྱུ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་རྩེ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱུ། ༥༩་མ།

སངས་རྒྱལ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་
མཐའ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཡང་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་སྒྲ། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། སྟོན་ལམ་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། སྟོན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཆད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་
ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྤྲ་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་སྐྱེ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། གཉིས་པ་འབྱུང་དོ། །

ཁོན་པེ། བྱང་མེས་སྐུན་མཐའ་པ་ཆོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་མ་དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མཛོན་སུམ་དུ་^༡རྫོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ།
གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་བར་^༢བ་ལ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་གང་ཞིག །མཉམ་གཞག་དེ་ལས་སྤྲ་མི་སྤྲ་བའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱིབ་པ་སྦྱེ་མི་རུང་གི་ཆོས་ཅན་
དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གང་ཞིག །རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱིབ་པ་
སྦྱེ་མི་སྤྲ་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་འགྲིག། གཞན་ཡང་། སྟོ་བྱར་བྱི་བལ་གྱི་འགོག་
པ་ཆོས་ཅན། རྫོགས་སྟོན་སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཁྱོད་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་

^༡ ག་པ་ན་བ་ཅེ་མཛོན་སུམ་དུ་རྫོགས། ག་ཅེ་བ་ཅེ་མཛོན་དུ་བྱས། ཏེ་པ་ན་ཅེ་མཛོན་སུམ་དུ་རྫོགས།

^༢ ག་པ་ན་བ་ཅེ་བར་བལ། ག་ཅེ་བ་ཅེ་དང་པོ་ལ། ཏེ་པ་ན་ཅེ་བར་བལ།

གང་ཟག་ཡོད་པ་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་རྫོགས་སྒྲིབ་སྤངས་གསུམ་མ་
བྱས་པར་ཁྱོད་མངོན་དུ་བྱེད་བྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་ལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་
ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་རྫོགས་སྒྲིབ་སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་
ཁྱོད་མངོན་དུ་བྱེད་བྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་ཉིད་ཐོབ་ན་ལམ་བདེན་
ཐོབ་པར་འཇོག་བྱས། རང་ཉིད་མ་ཐོབ་ན་ལམ་བདེན་མ་ཐོབ་པར་འཇོག་བྱས་
པའི་ལམ་བདེན་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།
མ་གྲུབ་ན། དེ་འབྲའི་ལམ་བདེན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མེད་
པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་ཁོ་ཁོ་རང་དུ་ཐལ། ཁོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། རང་ཉིད་ཐོབ་ན་ལམ་བདེན་ཐོབ་པར་འཇོག་བྱས། རང་ཉིད་མ་ཐོབ་ན་
ལམ་བདེན་མ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་འབྲའི་ལམ་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། བྱང་འཕགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཉན་སྒྲིབ་
སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་

ནས་བསྟན་པའི་ཡང་དག་མཐའ་དང་། གཟུགས་སྤྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་
སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ། རང་སངས་རྒྱུས་གྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པའི་
སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཡང་དག་མཐའ་དང་། ཤེས་སྤྱི་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་
དེ། སངས་རྒྱུས་གྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་
ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་འདྲིར་བསྟན་གདམས་དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཡང་དག་མཐའ་མ་ཡིན། དེས་ན་ཐེག་དམན་དག་བཙུག་ཁྲུབ་པ་འདྲུ་བྱེད་
གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ལ་རང་གི་བསམ་ངོ་ལ་བསྟོས་ཀྱི་སྤྱི་
མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་འདྲིར་བསྟན་
ཡང་དག་མཐའ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་ཆད་དང་། ས་བརྩུ་བ་པས་སངས་རྒྱུས་
ཐོབ་པ་ན་ཞི་བདེས་སྤྱུགས་འཕྲོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཉེར་ཞི་དེ་ལ་སྤྱིར་མི་ལྡང་
བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ། བྱང་སེམས་གྱི་འདྲིར་བསྟན་ཡང་དག་
མཐའ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་ཆད་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་སྤྱི་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་
པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་དག་གིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མཛོན་དུ་ཁྱི་མི་བྱའོ། ཞེས་
པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདྲིར་བསྟན་
ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འདྲིར་བསྟན་གདམས་
དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཉན་སྤྱི་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཛོན་དུ་བྱས་

⁹ ག་པ་བ་པ་ལྟོས། བ་པ་བ་པ་ལྟོས། ག་པ་བ་པ་ལྟོས། ཉ་པ་བ་པ་ལྟོས།

བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་
དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་
ཟག་ཡོད། ཁྱོད་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྷག་
བཅས་སྤང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཙུང་བས་འདིར་བསྟན་ཡང་
དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། ཐེག་དམན་དག་བཙུང་
བས་རང་གི་བསམ་ངོ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཉར་ཞི་དེ་ལ་སྤྲར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་
མཉམ་པར་བཞག་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བཞག་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་འདིར་བསྟན་
ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན།
ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་གིས་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འབ་བ་ཁས། གཞན་ཡང་། ས་བཅུ་བ་བ་སངས་རྒྱས་
པའི་ཆེ་ཉར་ཞི་དེས་ཐུགས་འཕྲོགས་པ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལས་སྤྲར་མི་ལྡང་བའི་
ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པར་ཐལ་ལོ། །ཆད་གཉིས་པ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། བྱང་སེམས་གྱིས་^༡འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འབ་བ་ཁས།

ཁོ་ན་རེ། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་
རྩོགས་སྟོན་སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་འདིར་
བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅུས་པར་ཐལ། དེས་དེ་གསུམ་མ་བྱས་

^༡ ག་པ་ན་མ་གྱི་ ༡༩༩ན་མ་གྱིས། ༩༩༩ན་མ་གྱི།

པར་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་བྱིར། འདོད་མི་ཀྱས་
ཏེ། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེའི་ཐོབ་བྱའི་སྤང་འདས་དེ་མི་གནས་པའི་
སྤང་འདས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་
དེ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲལ།

ཁ་ཅིག །ཁྲུབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐྱལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་འདིར་
’བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་དང་། དེ་ཐོབ་པ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་
དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན། ཟེར་ན། ལྷག་མེད་སྤང་འདས་ཐོབ་པའི་ས་བརྒྱད་པ་པ་
ཆོས་ཅན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་
གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་ལེ། དེས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པར་ཐལ། དེ་མངོན་དུ་
བྱས་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ¹རྣམ་བཤད་ལས། ཉན་རང་ཞི་བའི་
དབྱིངས་ལས་ལངས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཞུགས་པ་རྣམས་’²གྱིས་བར་བར་
དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱང་སྟོན་གོམས་པའི་དབང་ཅམ་དུ་ཟད་
གྱི། འདི་ལ་དུས་ལུན་རིང་དུ་མཉམ་པར་བཞག་’³པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སྒྲོའི་འཕེན་

¹ ག་པ་ལ་ན་ཅ་ཉེར་ཞི་འདིར་བསྟན། ༡༩༩ན་ཅ་ཉེར་ཞི་དེ་འདིར། ༡༩༩ན་པ་ལ་ཉེར་ཞི་འདིར་བསྟན།

² སྒྲུ་འབྲུམ་དཔའ་མ། གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྒྱལ་ཆབ་ཐེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། ༩ན་ན།

³ ག་པ་ལ་ན་པ་གྱི། ༡༩༩ན་པ་གྱི། ༡༩༩ན་པ་ལ་ཉེར་ཞི།

⁴ ག་པ་ལ་ན་པ་བཞག །ག་པ་ལ་ཉེར་ཞི་བཞག །༡༩༩ན་པ་ལ་ཉེར་ཞི་བཞག །༡༩༩ན་པ་ལ་ཉེར་ཞི་བཞག

བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་
སྟེ། ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ནམས་སྡོན་གོམས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཁྲབ་བ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་དེ་ལ་བར་བར་དུ་
མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡོད་པ་ལྟར་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་འབྲེལ་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། རྩིགས་སྟོན་སྤྱངས་
གསུམ་མ་བྱས་པར་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པར་ཐལ། དེ་
མངོན་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུས་མ་ཡིན་པར་དེ་
མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེ་མངོན་དུ་བྱས་
པའི་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱལ་སྤྱས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ།
ཐེག་དམན་ལམ་དུ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་
ཀྱི་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་ཀྱི་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་མངོན་
དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། ལྷག་མེད་མུང་འདས་
ཐོབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྲབ་བ་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ལ་སྦྲར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་ཀྱིས་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། ཐེག་དམན་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་མཉམ་པར་

བཞག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་^༡ལྷག་མེད་མུང་འདས་
གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་ལྷར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་ལྷར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་གསུམ། ཁོ་ན་རེ། དེ་འབྲེལ་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་འདྲིར་བསྟན་ཡང་དག་
མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། དེས་
དེ་མངོན་དུ་མ་^༢བྱས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ། འདོད་ན། དེས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པ།
རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ། ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཐོབ་པ་གསུམ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ།
འདོད་པ་གང་ཞིག །དེས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཐོབ་པ་
དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱལ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྒྲིག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ཐོབ་པ་
དང་དུས་མཉམ་དུ་འདྲིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་དམན་
གྱི་གང་ཟག་མེད་དེ། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཉེར་ཞི་དེ་ཐོབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ^༣ཉན་རང་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྟོམས་
པར་འབྲུག་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། ལྷག་
བཅས་མུང་འདས་པ་དེ་སྐྱེ་ཆེ་འཕོ་ཁར་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལུས་འདི་བོར་ནས་དག་
པའི་ཞིང་དུ་བསྐྱེད་སྐབས་སུ་ཡིད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་སྐྱངས་ཏེ་ཉེར་ཞི་དེ་

^༡ ག་༥༥་བ་༩་གྱིས། བ་༥༥་བ་༩་གྱིས། ག་༡་༠ན་༣་གྱི། ཆ་༡༠༩་༩་གྱི། ཏ་༩༩་བ་༥་གྱིས།

^༢ ག་༥༥་བ་༡་མངོན་དུ་མ་བྱས། ག་༡་༠ན་༩་མངོན་དུ་བྱས། ཏ་༩༩་བ་༩་མངོན་དུ་མ་བྱས།

^༣ ལྷ་འབྲུག་དཔར་མ། གསུང་འབྲུག་ཁ། བྱལ་ཆབ་ཤེ། རྣམ་བཤད་སྟོར་མོ་བྱེ། ༤༠༩།

ལ་མཉམ་བར་བཞག་^༡ བར་བྱའི་སྐྱམ་དུ་འཕེན་བ་བཏང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེར་
སྐྱེས་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དེ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་བར་འཛོག་པའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཉར་ཞི་དེ་མ་ཐོབ་བར་ཉར་ཞི་དེས་སྤྲུགས་འཕྲོགས་བ་མི་འགལ་
ཏེ། སྐྱབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་བར་དེས་སྤྲུགས་འཕྲོགས་བ་མི་འགལ་
བ་བཞིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་ཉར་ཞིའི་དབྱིངས་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་བར་བཞག་
པའི་མཉམ་གཞག་དེ་མ་ཐོབ་བར་སྐྱབས་འདིའི་ཞི་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་བ་མི་སྲིད་དེ།
ཞི་བའི་བདེ་བ་དེས་སྤྲུགས་འཕྲོགས་ཞེས་པའི་བདེ་བ་དེ་མཉམ་གཞག་གི་ཤིན་
སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་མདོ་དང་རྫོམ་བ་སྤངས་^༢ ནས་དགོས་བ་ཡོད་བར་སྐྱབ་བ་ལ།
མཆམས་སྤྱར་བ། ཅ་བ། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་དེ། མདོ་དང་བསྟན་
བཅས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཁུད་པར་མེད་པར་ཐལ། མདོ་ལས་ཀྱང་གཞི་གཉིན་
ནས་བ་གསུམ་ག་བརྗོད་བྱར་བསྟན། བསྟན་བཅས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་དང་རྫོམ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བསྟན་
བཅས་འདི་བཅམས་བ་ལ་དགོས་བ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཚུང་པའི་སྐོ་ནས།
མཆམས་སྤྱོར་བ་^༣ ལ། སྐྱེ་བོ་སྐོ་གོས་དམན་བ་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱས་བ་

^༡ ག་ཕ་༤་ན་མ་གཞག །བ་ཕ་༤་ན་མ་གཞག །ག་ཡ་༠་བ་༡་གཞག །ད་ཅ་ཡ་ན་མ་གཞག །

^༢ ག་ཕ་༤་ན་ཕ་སྤྱངས། བ་ཕ་༤་ན་ཕ་སྤྱངས། ག་ཡ་༠་བ་ཅ་སྤྱངས། ད་ཅ་ཡ་ན་ཅ་སྤྱངས།

^༣ ག་ཕ་༤་བ་ཕ་བརྗོད་བྱའི། བ་ཕ་༤་བ་ཕ་བརྗོད་བྱའི། ག་ཡ་༡་ན་ཕ་དགོས་བ་དང་འགྲེལ་བ་འབྲུགས་ལ་བསྟན། ད་ཅ་ཡ་བ་ཕ་བརྗོད་བྱའི་འགྲེལ་
བ་འབྲུགས་ལ་བསྟན།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤིང་ཕྱིན་མ། སྐྱོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འགྲེལ་མ་དོན་གསལ། ༩༡༠་༡༤།

དང་འབྲིང་དང་མདོར་བསྟུས་པ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་སྙན་འདོགས་པར་
བཞེད་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དེ་དང་དེ་ལས་མདོན་པར་
རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་མཐའ་དག་
གསལ་བར་མཛད་པ་མ་ཡིན་ནམ། བཅོམ་ལྷན་འདས་འཕགས་པ་མ་རྒྱལ་བ་
ལས་རྒྱལ་བས་ཀྱང་དེ་བསྟན་པ་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟུང་ཏུ་དོགས་པ་བསལ་
བའི་ཕྱིར། དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུག་པའི་ཡན་ལག་རང་གི་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ཀྱི་དགོས་སོགས་ཆོས་
བཞི་ངོས་བརྒྱུད་པའི་སྒྲོན་པ་མདོ་དོན་དགོས་དོན་ཀྱི་སྒྲོན་པ་བཤད་པ་ལ། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་ལམ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་ལམ། །སྟོན་པས་འདི་ལས་བཤད་པ་གང་། །ཞེས་པས་
བརྗོད་བྱ་དེ་བསྟན། གཞན་གྱིས་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་པས་བརྗོད་བྱའི་བྱང་
པར་དེ་བསྟན། ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །མདོ་དོན་བྲན་པ་ལ་བཞག་
ནས། །སྤོང་ལྷན་པས་མཐོང་འགྱུར་^༡། །ཞེས་པས་ཉིང་དགོས་དེ་བསྟན། བདེ་
ལྷག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས། །བྱ་བ་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། །ཞེས་པས་དགོས་
པ་བསྟན་ཅིང་། འབྲེལ་བ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་རྩོམ་པའི་དགོས་

^༡ ག་པ་༤་བ་མཐོང་འགྱུར་བྱིན། བ་པ་༤་བ་མཐོང་འགྱུར་བྱིན། ག་པ་༡་ན་མཐོང་འགྱུར། ཏེ་པ་པ་མཐོང་འགྱུར་བྱིན།

བ་ཡིན། །ཞེས་བས་དགོས་བ་དང་བརྗོད་བྱའི་^༡འབྲེལ་བ་བྲུགས་ལ་བསྟན།
ཕྱིར། །ཞེས་བས་ཉིང་དགོས་དང་དགོས་པའི་འབྲེལ་བ་བྲུགས་ལ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཞུང་འདི་ཆོག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ^༡རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་བ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དེར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉི་
བར་མཚོན་བ་ལྟར་ལེན་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བ་ནས། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་
ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པའི་དགོས་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་
ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉི་བར་མཚོན་བ་ལྟར་ལེན་བ་
ཡིན་ནོ། །བཅོས་ལྡན་འདས་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་གྱིས་འགྲོ་བ་མཐའ་
དག་ལ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་
ཆར་ལས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་བསྟན་བ་གང་ཡིན་པ། །ཞེས་བས་བརྗོད་བྱ་
བསྟན། ^༢རྗོད་པར་བྱེད་བ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དག་ཐབས་དང་ཐབས་ཀྱིས་
^༣“བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་བར་མཛད་པ། །ཞེས་བས་འབྲེལ་བ་དེ་
བསྟན། ཕྱི་རོལ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་སོགས་པ་

^༡ ག་༥༦་བ་༥་བརྗོད་བྱའི། ག་༥༦་བ་༥་བརྗོད་བྱའི། ག་༥༧་ན་༥་དགོས་བ་དང་འབྲེལ་བ་བྲུགས་ལ་བསྟན། ཏ་༩༥་བ་༣་བརྗོད་བྱའི་འབྲེལ་
བ་བྲུགས་ལ་བསྟན།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ བེར་ཕྱིན་ཟ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༣༡༡་༩།

^༣ ག་༥༥་ན་བརྗོད། ག་༥༥་ན་བརྗོད། ག་༥༦་བ་༥་རྗོད། ཏ་༩༥་བ་༥་བརྗོད།

^༤ ག་༥༥་ན་ན་གྱི། ག་༥༥་ན་ན་གྱི། ག་༥༦་བ་༣་གྱི། ཏ་༩༥་བ་༥་གྱི།

ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ལ་གོམས་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་^༡ ཐོས་
པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པའི་རིམ་གྱིས་མ་སྤངས་པ་དེ། ཞེས་པས་
བརྗོད་བྱའི་བྱད་པར་དེ་བསྟན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རང་དང་གཞན་གྱི་
དོན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་སྐྱབ་པ་ཅི་ལ་ཡང་མ་རག་པར་ཆས་པ་དག་ཁོ་ནས་
ཉམས་སུ་སྤྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་
བན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པ་
བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་
སྤྱོད་པ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱན་ཏུ་འགོ་བ་ལ་སོགས་པ་
རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་རིམ་པས་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་སྤྱོད་ཏུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྲ་བ། ཞེས་པས་ཉིད་
དགོས་དེ་བསྟན་ནོ། །དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་ཏུ་མདོན་པར་འདོད་པའི་
ཤེར་ཕྱིན་འདིའི་དོན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་
ཉིད་གཤམ་བྲ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་བསྟན་བཅས་
ཆོས་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་དགོས་པ་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དགོས་
དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ^༢ དོན་ལ་ཐེ་ཆོས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་
ཡན་ལག་ །ཅེས་གསུངས། བསྐྱས་དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ^༣ རང་གི་བསྟན་

^༡ ག་༥༨ན་༣ཀྱི་ བ་༥༨ན་༣ཀྱི་ ཀ་༨༡བ་༤ཀྱིས། ༥༤༨བ་༤ཀྱི།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྒོ་བ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༡༡་༣།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྒོ་བ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༢༡༡་༣།

བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། དགོས་པ་དང་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་དང་།
འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་ཡོད་པ་རྣམས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་དང་། བཀའ་ལན་ནི།^༡ དེ་ལྟར་
ཕྱག་འཆལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ནོ། །

ངག་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར་དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་བཀོད་པ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་གོགས་
^༢བཞི་བརྒྱུ་ནས། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་
གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གོགས་བཞི་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། བརྩམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བྱ་རོག་སོ་རྟོག་གི་བསྟན་བཅོས་
བཞིན། དེ་ཆོས་ཅན། བརྩམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་
དགོས་པ་དེ་སྒྲུབ་མི་ཁུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འཛོག་པའི་གཙུག་རྒྱུ་ལེན་པའི་
བསྟན་བཅོས་བཞིན། དགོས་པ་སྒྲུབ་ཁུས་ཀྱང་ཉིང་དགོས་བྱ་རོམ་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། མ་བག་མར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་བཞིན། ཉིང་དགོས་ཡོད་
ཀྱང་ཐབས་དེ་བསྟན་བཅོས་དང་མ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མཐོ་རིས་ཀྱི་
དོན་ཏུ་ཕྱགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །

དེས་ན་འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའི་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤིང་ཕྱིན་ཇ། རྩོམ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༠༩་ཤ།

^༢ ག་ཤ་བ་ཉ་བགས། བ་ཤ་བ་ཉ་བགས། ཀ་ཤ་ན་ཅ་བགས། ༩་ཅ་ན་ཤ་བགས།

རྣམ་གཞག་དང་། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དང་ལྔ་ན་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིར་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་
ལ་དབྱེ་ན། ངག་ཙམ་ལ་ཡོད་པ། དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་ཡོད་པ། བསྟན་བཅོས་
ལུས་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ལ། ངག་
དོན་མ་ཐུན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལུས་
པར་རྒྱ་ལོངས་ཤིག་ཅེས་པའི་ངག་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། ལུས་པར་རྒྱ་ལེན་པ་ངག་
དེའི་བརྗོད་བྱ་དང་། ངག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ངག་དེའི་
དགོས་པ། དེ་ལྟར་གོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིས་བྱ་སྒྲིམ་ནད་དང་བྲལ་བ་ངག་དེའི་
ཉིང་དགོས། དེ་གསུམ་བྱི་མ་བྱི་མ་སྡུ་མ་སྡུ་མ་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་ངག་དེའི་འབྲེལ་བ་
ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ།
བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་དེའི་བརྗོད་བྱ། འདི་ལ་
བརྟེན་ནས་བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་
དེ་དེའི་དགོས་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་བསྟན་བཅོས་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དེའི་
ཉིང་དགོས་དེ་གསུམ་བྱི་མ་བྱི་མ་སྡུ་མ་སྡུ་མ་ལ་འབྲེལ་བ་ནི་དེའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱི་
བརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། བྱི་རོལ་པ་དང་ཉན་རང་སོགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་
རྟོགས་པའི་སྟོན་པས་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལས་བཤད་པའི་དངོས་པོ་

བརྒྱད་པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་
བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་མདོ་དོན་བདེ་སྒྲགས་ཏུ་རྟོགས་པ་
དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་གདུལ་
བྱས་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་དོན་བདེ་སྒྲགས་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་གོམས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ས་བཅུ་རིམ་གྱིས་བསྐོད་དེ་མཐར་ཆུ་མཁུན་ཐོབ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱོད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་ལ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་
བརྗོད་བྱ་ལ། །དེ་ཁྱོད་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོན། ཆོས་སྟོན་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །ཞེས་འཆད་ན། ཆོས་སྟོན་བཅུ་པོ་
དེ་གང་ཞེ་ན། །ཁ་ཅིག་། དབུས་མཐའ་ལས།^༡ ཡི་གེ་འབྲི་མཆོད་སྦྱིན་པ་དང་། །ཉན་
དང་སྟོག་དང་ལེན་པ་དང་། །འཆད་དང་ཁ་ཉོན་བྱེད་པ་དང་། །དེ་སེམས་པ་དང་
སྟོམ་པ་སྟེ། །ཆོས་སྟོན་བཅུ་པོའི་བདག་ཉིད་ནི། །བསོད་ནམས་ཕུང་པོ་དབག་
ཏུ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ནི། སྦྱིན་སོགས་
པར་ཕྱིན་བཅུ་པོ་དེ་སྐུ་བས་འདིའི་ཆོས་སྟོན་བཅུར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
དུ་འབྲེལ་བ་འད་གཉིས་དང་ཤེར་འབྱུང་གི་བའད་པ་རྩ་བའི་དགོངས་པར་
གསེར་བྲང་ལས་བའད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བའད་བྱ་བཀའ་རྒྱུ་གཞག་བའད་པ། འཆད་བྱེད་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞག་བའད་པ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བྱེད་ལས། བཀའ་

^༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་ན། ༡༠ སེམས་ཅམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། དབུས་མཐའ་ ༩༡༡།

དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་མི་འགལ་དབྱེད་བཤོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
སྒྲི་བ་ཤད་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བྱད་ཚོས་བཞི་དང་ལྷན་བའི་སངས་
རྒྱུ་གྱི་གསུང་རབ། བཀའི་མཚན་ཉིད། བྱད་ཚོས་བཞི་ནི་བརྗོད་བྱ་མཐོ་རིས་
དང་ཐར་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་བ། རྗོད་བྱེད་ཆོག་གི་སྟོན་མཐའ་དག་
དང་བུལ་བ། བྱེད་ལས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སོགས་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་
སྤོང་བྱིང་དུ་གསུངས་པ། དགོས་བ་ཉོན་མོངས་བ་དང་སྤྱག་བསུལ་ཞི་བའི་ཕན་
ཡོན་སྟོན་བར་མཛད་བ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིང་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས།^༡ གང་ཞིག་
དོན་ལྷན་ཚོས་དང་ཉིང་འབྲེལ་ཞིང་། །ཁམས་གསུམ་ཀྱན་ལ་ཉོན་མོངས་སྤོང་
བྱིང་གསུངས། །ཞི་བའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་བར་མཛད་བ་གང་། །དེ་ནི་བྱང་སྤོང་
གསུང་^༢ ཡིན་ལྟོག་པ་གཞན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་ནི། བཀའ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྩ་
གཉིས་ཡོད། བརྗོད་བྱའི་སྟོན་སྤེ་སྟོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་དང་། བྱང་རིས་ཀྱི་
མདོ་གཉིས་སུ་ཡོད། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་སྟོན་སྤེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་
མདོ་གཉིས་ཡོད། བདག་སྟེན་ཀྱི་སྟོན་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ། རེས་
སུ་གནང་བའི་བཀའ། བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་བཀའ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་
པོ་ནི། མདོ་སྤྱད་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བྱང་གཞིའི་ལེའུ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ལ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྗོད་བྱའི་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་སྒྲ་མ། ༤༥༥/༡༥།

^༢ གཤམ་པ་འགྲུངས། བཤམ་པ་འགྲུངས། ༡༥༥/འགྲུངས། ༡༥༥/འགྲུངས། ༡༥༥/འགྲུངས།

སྤྱི་མོན་གྱི་བླ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཀའ་མདོ་ལྟེ་ས་བཅུ་བ་ལྟ་བུ། གསུང་གི་
མོན་གྱི་བླ་མ་ལ་མ་སྤྱེས་དགའི་འབྱོར་སེལ་གྱི་མདོ་ལྟ་བུ། རྒྱལ་ས་
ཀྱི་མོན་གྱི་བླ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཀའ་ལ་རྒྱལ་ས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་བྱིན་
གྱིས་བླ་མ་ལ་ཕེར་སྤྱིང་གི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྟོང་པའོ། །ཞེས་
སོགས་ལྟ་བུ། རྒྱལ་ས་བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བླ་མ་ལ། ལྷའི་རྩ་བོ་
ཆེད་སྤྱེས་ལས་བྱུང་བའི་བཀའ་ལྟ་བུ། རྒྱལ་ས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བླ་མ་
ལ་གཞོན་སྤྱིན་སོགས་ཀྱི་དགའ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི།
བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཀའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ།
ལེགས་པར་བཤད་པའི་དགའ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་
དང་ལྟན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དག་རྣམ་དག །ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་
བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན། ཅུམ་པ་པོ་རྣམ་གཡེང་^༡མེད་པའི་
ཡིད་ཅན་གྱིས་བཀའ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བརྩམས་^༢པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་
རབ་དུ་སྤྱེ་བའི་དག་རྣམ་དག་གང་ཞིག །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་སུ་
མ་སྤྱེས་པ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་
གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ལྔ་མ་ལས། ^༣གང་ཞིག་རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་འབའ་

^༡ གཤམ་ཉིན་གཡེངས། གཤམ་ཉིན་གཡེངས། ཉམ་པ་ལ་གཡེངས།

^༢ གཤམ་ཉིན་གཡེངས། གཤམ་ཉིན་གཡེངས། ཉམ་པ་ལ་གཡེངས།

^༣ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟན་པ་ ༢༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྩི་བཅུན་བླ་མ་མགོན། རྒྱུད་ལྔ་མ་ ༤༢༡།

ཞིག་གི། དབང་བྱས་ནས་གཡེང་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། ཐར་བ་ཐོབ་པའི་
ལམ་དང་རྗེས་མ་ཐུན་པ། དེ་ཡང་བྱང་སྤོང་བཀའ་བཞེན་སྤྱི་བོས་སྦྱངས། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། རིགས་གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱི་བསྟན་
བཅོས་ཀ་ལྟ་བུ་དེ་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནས་དག་ཏུ་བསྟུ་བར་
བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ལ་དབྱེ་ན། བཀའ་སྤྱིའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་
བསྟན་བཅོས་དང་། བཀའ་སོ་སོའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ལ། རྫོང་བྱེད་ནམ་པར་དག་བྱེད་དང་། བརྫོང་བྱ་ནམ་པར་དག་
བྱེད་གྱི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱི་བསྟན་བཅོས། མིང་གི་མངོན་
བརྗོད། སྟན་དག་དང་། ཐེབ་སྦྱོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཆོད་
མ་སྤེ་བདུན་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི། བར་པའི། ཐ་མའི་དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ལྟ་བའི་
ཆ་དང་། སྦྱོད་པའི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། མངོན་པ་སྤེ་བདུན། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ། མཛོད་ཅེ་འགྲེལ་ནམས་
ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མདོ་ཅེ་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ་ཡང་ལྟ་སྦྱོད་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལ། དངོས་བསྟན་གྱི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བ་རིགས་ཆོགས་བྲག་དང་།
སྤྱི་བོན་གྱི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྦྱོད་
འབྲུག་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ལ་ཡང་ལྟ་བའི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་

ནམ་འབྲེད་དང་། དབུས་མཐའི་ནམ་འབྲེད་ལྟ་བུ། སྤྱོད་པའི་ཆ་གཙོ་བོར་
འབྲེལ་བ་མདོ་སྤྱིའི་རྒྱན་ཏེ། དེར་མ་ཟད་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་མཛད་
པའི་ས་སྤེལ། སྤོམ་ནམ་པ་གཉིས། དབྱིག་གཉིན་གྱིས་མཛད་པའི་བྲ་ཀ་ར་ཏ་སྤེ་
རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྤེ་བརྒྱད་ནམས་སུ་ཡོད་ལ། ས་སྤེལ་ཡང་ཡོད་དེ། སའི་དངོས་
གཞི། སའི་གཞི་བསྐྱུ་བ། རྣམ་གྲངས་བསྐྱུ་བ། རྣམ་པར་བཤད་པའི་སློབསྐྱུ་བ།
གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྤོམ་ནམ་པ་གཉིས་ཡོད་
དེ། ཐེག་པ་སྤྱན་མོང་བའི་སྤོམ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ། ཐེག་ཆེན་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་སྤོམ་ཐེག་བསྐྱུས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བྲ་ཀ་ར་ཏ་སྤེ་བརྒྱད་ཀྱང་
ཡོད་དེ། ཉི་ཤུ་པ། སྤུམ་ཅུ་པ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ལས་བྱུང་པའི་རབ་བྱེད།
ཡུང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ། དབུས་མཐའི་འབྲེལ་པ། མདོ་
སྤྱིའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་བསྟན་བཅོས་ལ། བྱེད་ལས་ཀྱི་སློན་སྤྱོད་ལ། འཛོར་བ་^༡སྤྱད་པ། འཕུགས་
པ་གོ་རིམས་དུ་སྤེབ་པ། སྤྱས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི། ཆོད་མ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མདོ་ཅ་བ་ལྟ་
བུ། གསུམ་པ་ནི། མདོ་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། དེ་ལ་དམན་མཆོག་གི་སློན་སྤྱོད་ལྟར་
སྤྱང་བྱུག །ཡང་དག་གསུམ་དང་དབྱུར་ཡོད་དེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས།
དོན་མེད་དོན་ལོག་དོན་དང་ལྷན། །ངན་གཡོ་བཅེ་བྱུག་བསྐྱུ་བ་སྤྱོད་། །ཐོས་

^༡ ག་ཕེ་བ་པ་འཛོར་བསྤྱད་པ། ༡༧་པ་ན་ཉ་འཛོར་བསྤྱད་པ། ༡༧་པ་ན་ཉ་འཛོར་བསྤྱད་པ།

ཅོད་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ལེན་པ། །བསྟན་བཅོས་དྲུག་བྲལ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་ནི། བྱ་རོག་སོ་རྟོག་གི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། སྒྱེ་བ་ལྷ་བྱི་མེད་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི།
མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། བྱི་རོལ་པའི་སྒྲོགས་དང་། འཁྲལ་འཁོར་གྱི་
བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། ལྷ་པ་ནི། མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་དུ་སྒྲུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་གྱིད་
པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། དྲུག་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། བདུན་པ་ནི། བྱི་
རོལ་པའི་རིག་ཀྱི་བྱི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། བརྒྱད་པ་ནི། བྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གཤི་
བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ། དགུ་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ།

ཡང་དེ་ལ་རིག་པའི་གནས་ལྷ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྷ་ཡང་ཡོད་དེ། བཟོ་
རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལྷ་རིའི་བྱས་མཛད་པའི་ཐེག་ཅ་ལྟ་བུ། གསོ་བ་རིག་
པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྒྲོབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་སྟོན་དབྱེད་ཡན་ལག་
བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་གཞོན་ཅུ་ཀའི་ཀས་མཛད་པའི་སྒྲ་
མདོ་^༡ ཀ་ལྷ་པ་དང་། ཅ་རྒྱ་པ་ལྟ་བུ། གཏན་ཆིགས་རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་
ཆོད་མ་སྒྲེ་བདུན་ལྟ་བུ། ཉན་རིག་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་རིག་པའི་གནས་ལྷ་
ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། བྱི་རྟོག་ཆར་གཙོད་པ་ལ། གཏན་ཆིགས་རིག་པ་

^༡ ག་ལོན་མཛོག་སྒྲ་ ༡༥༠་བ་༡་རིག་སྒྲ་ ༡༥་ན་ལ་རིག་།

^༢ ག་ལོན་མཛོག་སྒྲ་ ༡༥་ན་བ་༣་སྒྲ་དོན། ༡༥༠་བ་༣་སྒྲ་མདོ།

དང་། སྒྲ་རིག་པ་ཤེས་དགོས། གདུལ་བྱ་ཇེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་བཟོ་རིག་པ་དང་།
 གསོ་བ་རིག་པ་དགོས། བདག་ཉིད་རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པ་
 ལ། དེ་བཞི་ཀ་ཤེས་དགོས། གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ལ་ནང་རིག་པ་ཤེས་དགོས་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྤེའི་རྒྱན་ལས། 'རིག་པའི་གནས་ལྔ་དག་ལ་བཙོན་པར་མ་བྱས་
 བ། །འཕགས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་མི་འགྱུར་བས། །དེ་ལྟ་
 བས་ན་གཞན་དག་ཆར་གཙོད་ཇེས་འཛིན་དང་། །བདག་ཉིད་ཀྱན་ཤེས་བྱ་ཕྱིར་
 དེ་ལ་དེ་བཙོན་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་མདོན་
 རྟོགས་རྒྱན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 གདུལ་བྱའི་ཤེས་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པའི་དབྱ་ལས་འཆོས་ཤིང་། འཁོར་བ་དང་ངན་
 མོང་གི་སྤྱད་བཟུལ་ལས་སྦྱོབ་པར་བྱེད་པའི་འཆོས་སྦྱོབ་གྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་
 དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་
 བཤད་རིགས་པ་ལས། ཉོན་མོངས་དབྱ་རྣམས་མ་ལུས་འཆོས་པ་དང་། །ངན་
 འགྲོའི་སྤྱིད་ལས་སྦྱོབ་བྱེད་གང་ཡིན་པ། །འཆོས་སྦྱོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་
 བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། །ཅེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བཀའ་བསྟན་བཅོས་བྱེད་ལས་བྱུང་བར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ།

༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༠ སེམས་ཅམ་ཤི། རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོ། མདོ་སྟེང་གྲུ། ༡༣་༢་༣།

१ वस्तुव-समुद्र-दश-वस्तुम-खा २३ शेखशा-छका-पी। श्लो-द-यक-द-ग्रेया-पाठेक। कृष्ण-म-प-द-मे-पा-सा। ३०८/१३।

བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འཆད་ཉན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་བུན་རིང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། ལྷོད་བྱས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བཀའ་དང་བསྟན་
བཅོས་གཉིས་སུ་འདུ། །ལེགས་པར་གསུང་དང་དེ་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་བ། །དེ་ཡི་
དབང་གིས་ཤུག་འཛི་བསྟན་བུ་ཡང་། །འཛིག་རྟེན་ཁམས་འདིར་ཡུན་རིང་གནས་
པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ནི། བཀའ་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་
འགལ་ཡང་། སྤྱིར་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མི་འགལ་ཏེ། བཀའ་ཡིན་ན་བསྟན་
བཅོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐབ་
པ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱ་བ་
ལས།⁹ དེ་ལ་སྐབ་པ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྒྱལ་
བའི་བཀའ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་ལེ། བཀའ་ཡིན་ན་བཀའི་དགོངས་འགྲེལ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་
ཡིན་ན། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་ལེ། བཀའ་གསུང་བ་པོ་ཡིན་ན། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་

⁹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ན། ག་ལ སེམས་ཅན་ཞི། འཕགས་པ་ཚོགས་མེད། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱ་བ། ལ་ཤ་ཤ་ཤ།

སུ་ཕྱེ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་པ་པོ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཉགས་སྡེ་མ་དེའི་
ཕྱིར་ན་མ་བྱལ། འདོད་ན། །ལྷ་རིའི་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཉགས་
བྱལ་སྟེ། ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས།^༡དེ་
ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཕྱིན་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་
གསལ་ཏོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་གྱིས་རྩེས་སུ་གནང་
བ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་སྤྱད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་^༢ཡང་དག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་བཀའ་བཀའ་མ་ཡིན་པ་བཅུག་པའི་ཉེས་པའི་གོ་སྐབས་རྒྱང་རིང་བ་
ཉིད་དུ་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེས་བརྒྱམས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བསྟན་བཅོས་མངོན་ཉོགས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བུའི་
རྒྱུད་ལ་བསྟན་བཅོས་མངོན་ཉོགས་རྒྱན་ཡོད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། བསྟན་
བཅོས་མངོན་ཉོགས་རྒྱན་ཡིན་ན། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན་རང་རྒྱུད་གྱིས་
བསྐྱུས་པས་བྱལ་བའི་ཕྱིར། ཉགས་འབུད་དོ། །ཁོ་ན་ལེ། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། མྱོ་བ་
དཔོན་སང་གེ་བཟང་པོའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི། སེམས་
བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་གཞུང་ཆོག་དེ་བསྟན་བཅོས་མངོན་
ཉོགས་རྒྱན་གྱི་གཞུང་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ།

^༡ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༡ ་ཤེར་ཕྱིན་ཆ། མྱོ་བ་དཔོན་སང་གེ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྒྲུང་། ༤༠༠་༡་ན།

^༢ ག་༤༡་ན་མ་གྱི། བ་༤༡་ན་མ་གྱི། ཀ་༤༤་བ་མ་གྱིས། ༥་༥༡་ན་མ་གྱི།

དེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་
རྒྱུད་ཀྱི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་
གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་པའི་གཞུང་ཆོག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡུམ་བར་
མའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་པ་སོང་། དེ་ལ་སོགས་
པ་མང་པོ་ཞེས་པར་བྱཏོ། །

གཞན་ཡང་། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲེས་བྱ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་
འགྱུར་མིན། ཞེས་པའི་གཞུང་ཆོག་དེ་ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འབྲ་
ཡོད་པ་གང་ཞིག སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་
གཞན་དོན་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཞུང་ཆོག་དེ་བསྟན་བཅོས་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ཀྱི་
གཞུང་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་
རྣམ་དག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ལུས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་ཁས།

གསེར་བྱེང་ལས། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་སོགས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། དེ་བས་ན་གདུལ་བྱའི་ཞེས་པ་
སྒྲུང་སྒྲུང་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་བསྟན་པ་ཉན་པ་པོའི་སྒྲེ་བོ་དང་འབྲེལ་

⁹ འཇུག་པའི་རང་འབྲེལ་དུ་བྱངས་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཆོག་ལེའུ་བྱས་པ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། 60 དབུ་མ་ལ། སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་
གཤམ་པ། དབུ་མ་འཇུག་པའི་རང་འབྲེལ། 2121-2122

¹⁰ ག་67་བ་7་རྟགས་གྲུབ་ཁས། ག་2123་ན་3་ཡིན་པའི་ཕྱིར། 9-17་བ་4་རྟགས་གྲུབ་ཁས།

¹¹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། 49 སེང་ཕྱིན་ཆ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྒྲུང་། 1302-1303

བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་པོ་ལས་སྐྱེས་
པའི་བྱིར། སངས་རྒྱུ་བཙུན་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་བ་ཡིན།
ཞེས་བྱས་ནས་མཆོད་པར་བྱ་བ་དེ་བཞིན་བྱ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཞིག་དབྱང་
ན། སངས་རྒྱུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བཀའ་མེད་པར་ཐལ། བཀའ་དང་
བསྟན་བཙུན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་
མི་བྱས་ཏེ། སངས་རྒྱུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་
བྱུག་ཅུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། བཀའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐོས་པའི་ཉན་
ཤེས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་
རབ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ལུང་དེས་བཀའ་བསྟན་བཙུན་ཤེས་པར་
བསྟན་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས།^༡ཆོག་དང་དག་གི་ཆོགས་ཀྱིས་^༢བསྐྱུས་
པའི་གཞུང་དང་། ཞེས་གཞུང་ཤེས་བྱིན་ཆོག་དང་དག་གིས་བསྐྱུས་པར་
བཤད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དག་མ་སྤྱོད་པར་བསྟན་བཙུན་ཆོས་ཅོམ་པ་མེད་
པར་ཐལ། བསྟན་བཙུན་ཡིན་ན་རྗེད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་རང་མཆོན་བ་ཡིན་དགོས་པའི་
བྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། བསེ་བུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱོད་ལུས་ཀྱི་
རྣམ་འགྲུར་གྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁུ།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༡ ཤེས་བྱིན་ཆ། སྤོབ་དཔོན་མེད་གི་བཟང་ལོ། རྒྱན་སྤངས་༤༣༩་༡༥།

^༢ བ་༤༡་བ་༥་གྱི། བ་༤༡་བ་༥་གྱི། ༡༡་མ་བ་༡་གྱིས། ༡༥་ལན་ན་གྱི།

ཁ་ཅིག །འཆོས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡིན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་ངག་རྒྱུ་
དག །བསྟན་བཅོས་རྒྱུ་དག་གི་མཆན་ཉིད། ཟེར་ན། མངོན་མཐོའི་གོ་འཕང་
ཡོད་པར་ཆད་མས་བྱུང་པའི་བྱི་རོལ་པས་བརྩམས་པའི་མངོན་མཐོའི་གོ་
འཕང་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་བྱི་རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་དེར་
ཐལ། བསྟན་བཅོས་རྒྱུ་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེས་^༡མངོན་མཐོའི་
གོ་འཕང་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་
པའི་བྱིར། མ་བྱུང་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་བཞེད་^༢དོན་དམ་
བཅའ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་ཆད་མས་བྱུང་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱི་རོལ་པའི་^༣བསྟན་བཅོས་ཡིན་
པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །གཏུལ་བྱའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱིར་དུ་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
གསུང་། བཀའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བཀའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཏུལ་བྱ་
ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་སྤང་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པའི་བྱིར་ཏེ། དེར་
གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ལྷ་རིའི་བྱའི་ངག་ཏུ་
གྱུར་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་པར་
ཐལ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གསུང་དབྱངས་ཡན་

^༡ གཏུན་ཏུ་དེས། བཏུན་ཏུ་དེས། གཏུ་པ་བཅེད། ཏུ་ཕན་པ་དེས།

^༢ གཏུན་ཏུ་བཞེད། བཏུན་ཏུ་བཞེད། གཏུ་པ་བུ་ཞེན། ཏུ་ཕན་པ་བཞེད།

^༣ གཏུན་ཏུ་བཞི། བཏུན་ཏུ་བཞི། གཏུ་པ་བུ་བཞི། ཏུ་ཕན་ཏུ་བཞི།

ལག་དྲུག་ཅུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་ཐུག། འདོད་པའི་བྱིར། བྱེད་སྒྲུབ་མཛོད་སྒྲུབ་ལས།^༡ བདེ་གཤེགས་གསུང་ནི་མཐའ་ཡས་པས། །ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་
བསམ་མི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་མཆོན་ནས་གཞན་ཡང་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བཅུ་བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ། རྒྱས་པ་ལ་དད་པ་
ལ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་དང་། འབྲིང་ལ་དད་པ་ལ་དྲུག་དུ་དབྱེ་བ་དང་། བསྐྱུས་པ་
ལ་དད་པ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ལུས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ།
ཡན་ལག་གི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཆོམས་
སྦྱར་བ་དང་། དག་ཉེ་བར་འགོད་པ་དང་། བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། ཆོག་དོན་
གཞན་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་པ་རོལ་
བྱེད་པ་ནི། །ཞེས་ཆོགས་བཅད་བཅོ་ལྔ་མདོན་ཉོགས་རྒྱུ་གྱི་ལུས་རྣམ་གཞག་
ཏུ་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དུས་ས་མཐོང་བའི་ཁ་ལོ་པས་
ཏ་ལེགས་པར་ཆར་གཅོད་བྱས་པ་བཞིན་དུ། རྒྱས་པ་ཤད་དུ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
དོན་དབྱེ་བ་རྣམས་མ་འཛིངས་པར་འཆད་པ་པོས་འཆད་སྦྲ་བ་དང་། དུས་ས་
བསྟན་པའི་ཏ་ཆོམ་ཆོམ་མེད་པར་རྒྱག་པ་བཞིན་དུ་ཉན་པ་པོའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་
ཀྱིས་^༢ རྒྱས་པ་ཤད་ཀྱི་དོན་ཆོན་རྣམས་མ་འཛིངས་པའི་སྒྲོ་ནས་བདེ་སྒྲག་ཏུ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་ལ། རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྒྲུབ་རྒྱུ། ༤༠༠༥།

^༢ གཤམ་བཤྲུག་གི། ༥༦ན་བཤྲུག་གི། ༡༥༤ན་བཤྲུག་གི། ༥༦ན་བཤྲུག་གི།

རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།⁹ དེ་ལྟར་འབྲེལ་
བ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་
བའི་བྱིར་དང་། བསྟན་བཅས་ཀྱི་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ཡང་མ་འཛིངས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་སྤྱོད་བར་གཟིགས་ནས། ཆོག་ལེ་ལུར་བྱས་པ་བཅོ་
ལྔས་མདོ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལུས་
རྣམ་པར་བཞག་པ་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་
པ་བསྟན་ནས་ཞེས་པས། མཚམས་སྦྱར་བསྟན་ནས། དགོས་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་
འཆད་པ་ལ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས། ཞེས་སོགས་གསུངས།

འདིའི་སྐབས་སུ་ལུས་རྣམ་གཞག་ལ། ལུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེས་
ཆོག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་དུ་མ་ཆོགས་པ་དེ། ལུས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཡིན་ཏེ། ཆོགས་དང་ལུས་དང་འདུས་པ་ནི། །རྣམ་གངས་དག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། དིགས་ཐེགས་ཀྱི་འབྲེལ་པར།¹⁰ རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ལུས་
ནི་གཉིས་ཏེ་སྤྱོད་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོགས་བཅད་བཅོ་ལྔ་པོ་དེ་
ནི་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ལུས་དང་། དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་། དོན་བདུན་ཅུ་ནི་བརྫོང་བྱེད་
ལུས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དང་། བསགས་པ་དང་། ཡན་
ལག་ལ་ཁུབ་པ་དང་། དེའི་རྟེན་བྱེད་པས་ལུས་ཞེས་བྱའོ། །

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༥༩ ཤེར་བྱིན་ཇ། རྟོག་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༥།

¹⁰ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༡༠༥ ཚད་མ་ཐེ། རྟོག་དཔོན་ཆོས་མཆོག་། དིགས་ཐེགས་འབྲེལ་བ། ༡༠༩་༤།

གཉིས་པ་ལ་ལུས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ། བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་མདོར་བསྟན་པ་དང་། འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གངས་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱན་པ་ནི། །དངོས་པོ་
བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་འཆད། དེ་ཡང་འཕྲོས་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་
ན་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་བྱན་ལ་བསྟོད་པ་ལ་བསྟོད་ཡུལ་གྱི་ཤེས་བྱན་
དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། གཞུང་འདི་གསུངས་ཏེ། ཉི་སྤང་ལས།^༡ ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་བྱ་བྱན་པ་དེ་གང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པ།
ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱན་པ་ནི། །དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་བྱིས། སློབ་དཔོན་ལྟར་ན། བདེ་སྐྱབས་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས། །བྱ་བ་
ཅོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། །ཞེས་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་དོན་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་རྟོགས་
པ་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ཅོམ་པའི་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། བསྟན་བཅོས་
འདིས་མདོ་དོན་བཤད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འཆད་བྱེད་གཞུང་ཤེས་བྱན་དེ་
ལ་རྗོད་བྱེད་སྐབས་བརྒྱད་དང་། དེའི་བཤད་བྱ་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་བྱེན་ས་
མདོར་བསྟན་གྱི་སྟོན་ས་འཆད་པ་ལ། གཞུང་འདི་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་གངས་ཅམ་ངོས་འཛིན་པ་ལ། རྣམ་
ཀུན་མཐུན་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཉིད། །དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། །རྣམ་ཀུན་
མདོན་རྟོགས་རྟོགས་པ་དང་། །ཅེ་མོར་བྱིན་དང་མཐར་གྱིས་པ། །སྐད་ཅིག་

^༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་ལ། ༤༩ ཤེས་བྱན་གྱི་ འཕགས་པ་རྟོལ་སྟེ། ཉི་སྤང་། ༣༩་ཉ།

གཅིག་མཛོན་རྫོགས་བྱང་ཚུབ། །ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་དང་། །ཞེས་གསུངས། དེ་ནམས་ཀྱི་
བྱངས་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནམས་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་
བརྒྱད་པོ་དེ་ཡང་དོན་བདུན་ཅུའི་སྟོན་སྒྲིལ་བར་འཆད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་
པ་དང་གདམས་ངག་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

འོན། གཞུང་མེར་བྱིན་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལ་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་
བརྒྱད་དུ་འབྲེད་ན་འབྲེད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱས་འབྲིང་
བསྐྱུས་གསུམ་ཀྱི་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེ་འུས་ནམ་མཁུན་བསྟན་ནས། རམ་མཁུན་
དེ་ཉིད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྩུར་བྱེ་བའི་སྟོན་སྒྲིལ་ རམ་ཀུན་མཁུན་ཉིད། ཅེས་
པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གདམས་ངག་དང་། །ཞེས་པ་
ནས། ཐུབ་པའི་རམ་ཀུན་མཁུན་པ་ཉིད། ཅེས་པའི་བར་གསུངས། མཐའ་གཉིས་
རམ་དག་གི་ལེ་འུས་ལམ་ཤེས་བསྟན་ནས། ལམ་ཤེས་དེ་ཉིད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་
ཆོས་བརྩུ་གཅིག་ཏུ་བྱེ་བའི་སྟོན་སྒྲིལ་ ལམ་ཤེས་ཉིད། ཅེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་ལ། རོག་མོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་
འདྲར་བཤད། ཅེས་པའི་བར་གསུངས། སྟོན་པ་ཁྲད་པར་ཅན་གྱི་ལེ་འུས་
གཞི་ཤེས་བསྟན་ནས། གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགྲུང་བྱེ་བའི་སྟོ་
ནས། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། ཅེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཤེས་
པས་སྤྱིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །ཞེས་པ་ནས། ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། ཅེས་པའི་
བར་གསུངས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ལེ་འུས་རམ་རྫོགས་སྟོར་བ་བསྟན་ནས། རམ་

རྫོགས་སྐྱོར་བ་དེ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྟུ་གཅིག་ཏུ་བྱེ་བའི་སློན་ནས། རྣམ་
 ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྫོགས་¹ བ་དང་། །ཞེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རྣམ་པ་
 སྐྱོར་བར། །ཞེས་པ་ནས། བཅས་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། བསྐྱབ་པ་
 ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལེའུས་ཅེ་སྐྱོར་བསྟན་ནས། ཅེ་སྐྱོར་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་
 བརྒྱད་དུ་བྱེ་བའི་སློན་ནས། ཅེ་མོར་བྱིན་དང་། །ཞེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དེ་
 ཡི་¹ རྫོགས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཅེ་མོའི་མངོན་རྫོགས། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
 བསྐྱབ་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འབྲུག་པའི་ལེའུས་མཐར་གྱིས་སྐྱོར་བ་བསྟན་ནས།
 མཐར་གྱིས་སྐྱོར་བ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྟུ་གསུམ་ཏུ་བྱེ་བའི་སློན་ནས།
 མཐར་གྱིས་ལ། །ཞེས་པའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཐར་གྱིས་ལ། །རྣམ་
 གསུམ་རྣམ་བཅུ། །ཞེས་གསུངས། བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལེའུས་སྐྱད་
 ཅིག་མའི་སྐྱོར་བ་བསྟན་ནས། སྐྱད་ཅིག་སྐྱོར་དེ་ཉིད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞིར་
 བྱེ་བའི་སློན་ནས། སྐྱད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཅེས་པ་རྒྱས་པར་
 བཤད་པ་ལ། སྐྱད་ཅིག་ལ། །གཅིག་གི་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་ལ། །མཆོན་ཉིད་
 གྱིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས། བསྐྱབ་པའི་འབྲས་བུའི་ལེའུས་འབྲས་
 བུའི་ཆོས་སྐྱབ་བསྟན་ནས། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱད་དེ་ཉིད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞིར་
 བྱེ་བའི་སློན་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱད་དང་། །ཞེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དོ་བོ་ཉིད་

ག་ཅུ་བ་ནྟེ། ཏ་ཡ་བ་ནྟེ། ཀ་ལ་བ་ཅུ་ནྟེ།

༩ བ་ཙཱ་བ་ལྷ་ཡིས། བ་ཙཱ་བ་ལྷ་ཡིས། ཀ་འོན་ཀྱི། ཏ་ལྷ་བ་ལྷ་ཡིས།

མོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྱལ་བ་ནི། །ཆོས་སྤྱོ་མཛད་པ་
དང་བཅས་པ། །རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བཛྲོད། །ཅེས་གསུངས། །གསུམ་པ་
བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། །དེ་ལ་ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། །དེས་
པོ་བརྒྱད་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་མདོར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ་བཅུ་
གསུམ་ཀྱིས་ནི། །དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྐྱུས་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ། །དེ་ལྟར་ན་
བསྐྱུས་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
འཆད། །བཞི་པ་ཆིག་དོན་གཞན་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པ་ལ། །^༡བསྐྱུས་
པའི་དོན་གྱི་ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་ནི། །བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་
བའི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་གིས་འཆད་པས། །དེ་དག་རྣམ་པར་བཤད་པས་
བཤད་པར་བསམས་^༢ཏེ་རྫོས་པའི་ཉིས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ནས་རྣམ་པར་
མ་དགོལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་དག་གི་ནང་ནས། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་
སྟུ། །བཤད་བྱའི་ལུང་འགོད་པ་དང་། །དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། །དང་པོ་ལ།
འགྲེལ་ཆེན་ལས། །^༣དེ་ལྟར་ན་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྟོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཆ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡་༣་༡༩།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཆ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡་༤་༣།

^༣ ག།༤་ན་ལ་བསམ། ༡༡་༥་བ་༣་བསམས། ༡༥་ན་ལ་བསམས།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༡ ཤེར་ཕྱིན་ཆ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྒྲུང་། ༤་༣་༣།

ཤེས་པ་སྦྱོར་བའི་རིམ་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར་པ་རོལ་ཏེ། རབ་གྱི་མཐར་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ན་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །དེ་
ཡང་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཤེས་
རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ན་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། སངས་རྒྱལ་
བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་ཡིན་ལ།
དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་བྱུན་པ་ཉིད་གྱིས་ན་ཆོག་དང་རག་གི་ཆོག་པས་ཀྱི་གཞུང་
དང་། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་གྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པའོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་
པའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་གཉིས་མེད། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས། །བསྐྱེད་བྱའི་དོན་དེ་དང་ལྡན་པས། །གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྤྲ་
ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་གྱིས་ཀྱི་གཟུགས་
བརྟན་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ག་ཡང་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་
དོ། །ཞེས་ངེས་པར་བརྟུང་བ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་
རྣམས་ཉིད་གྱི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་གསུམ་
གའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། འདི་ཉིད་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་
ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་མཉན་པར་
བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

⁹ གཙུག་པོ་གྱི་བཅུ་བཅུ་གྱི་གསུང་ཀྱིས། ༥༥༥་བ་༡་གྱི།

གཉིས་པ་ལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲི་བཤད་པ་དང་། དངོས་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར།
ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགོད། དེ་ལ་ཙྰ་ད་པ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར། ཞེས་པ་
ནས། པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དོན་ནི་སངས་རྒྱུས་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན།
བྱེད་ལ་ཤེས་རབ་ཅས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱེད་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་
འབྱེད་ཀྱི་སྒྲི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྒྲི་གང་ཞིག །རང་རྒྱ་ཐོས་
བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་ ཞེས་པ་ནས། བཏགས་པའོ། ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་འཆད། དོན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། འབྲས་
བུ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་དང་། གཞུང་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་
ཤེར་ཕྱིན་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེད་ཆོས་བཞིས་བྱེད་པར་དུ་
བྱས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་མཁུན་པ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་སྒྲུས་བརྗོད་
རིགས་ཀྱི་སྒྲི་ནས་དབྱེ་ན། སྟོང་པོ་དོན་གྱི་ཤེར་ཕྱིན། གཞུང་། ལམ། འབྲས་བུ་
ཤེར་ཕྱིན་དང་བཞི་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་
སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་བརྗོད་བྱུང་བྱེད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་དང་། དེའི་དགོངས་འབྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་རྣམས་ལྟ་
བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་གི་ཐོབ་བྱུང་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་

ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་
དང་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དོན་གཅིག་། བཞི་བ་ནི། རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་
སུ་གྱུར་པའི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་སྒྲོམ་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐུག་གི་མཁུན་པ།
འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཆོན་ཉིད། རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་བཞི་དང་
ལྔ་ནི། རྟོན་གྱི་བྱད་པར་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ། རྣམ་
པའི་བྱད་པར་གཉིས་སུ་མེད་པ། རོ་བོའི་བྱད་པར་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ། དགག་བྱ་
དང་བྲལ་བའི་བྱད་པར་བདེན་སྟོང་སྟུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་བར་
ཀྱིས་^༡ འཆད། དོན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དངོས་བཀྲགས་ཀྱི་བྱད་པར་དེ་འཐད་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟར་བྱ་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས་སུ་བཤད་
པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན། ཅེས་པས། མཆོན་བྱ་ཤེར་
ཕྱིན་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དངོས་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་མེད། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི། ཞེས་པས་མཆོན་ཉིད་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། གཉིས་སུ་མེད་པས་ཡེ་ཤེས་སྟུ་མ་ལྟ་བུ་ནི། ཞེས་གསུངས། དེ་
བཞིན་གཤེགས། ཞེས་པས་རྟོན་གྱི་བྱད་པར་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྔ་པ་འདས་ཀྱི། ཞེས་གསུངས། བསྟུབ་བྱའི་དོན་དེ་དང་
ལྔ་པས། གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྟུ་ཡིན། ཞེས་པས། གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཤེར་

^༡ གཏལ་ན་ལྟེ། བཏལ་ན་ལྟེ། ཀལ་བ་ལྟེ། ཏལ་ན་ལྟེ།

ཕྱིན་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་ཐོབ་པ་
དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཆོག་དང་དག་གི་ཆོགས་^༡ གི་གཞུང་ལ་
ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
བསྐྱབ་བྱའི་དོན་དེ་དང་ཐུན་པས། །གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྒྲ་ཡིན། །ཞེས་པས།
ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་བསྟུ་ན། གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་^༢ འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་^༣ དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་^༤ གནས་སྐབས་སུ་གཞུང་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
བྱིར། དངོས་ལ་གཞིན་བྱེད་ཡོད་དེ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་
ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་འདོགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། དེ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་

^༡ ག་ལ་པ་བ་ཉ་ཆོག་གཞུང་ལ་ཡང། ཏ་ལ་ན་ལ་ཆོག་གཞུང་ལ་ཡང། ཀ་ལ་ན་ལ་ཆོག་གཞུང་ལ་ཡང། གྲན་སྒྲུང་ལས། ཆོག་དང་དག་གི་
ཆོགས་ཀྱི་གཞུང་དང། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང།

^༢ ག་ལ་པ་བ་ན་གྱི། བ་ལ་པ་བ་ན་གྱི། ཀ་ལ་ན་ལ་གྱིས། ཏ་ལ་ན་ལ་གྱི།

^༣ ག་ལ་པ་བ་ན་གྱི། བ་ལ་པ་བ་ན་གྱི། ཀ་ལ་ན་ལ་གྱིས། ཏ་ལ་པ་བ་ཉ་གྱི།

^༤ ག་ལ་པ་བ་ན་གྱི། བ་ལ་པ་བ་ན་གྱི། ཀ་ལ་ན་ལ་གྱིས། ཏ་ལ་པ་བ་ཉ་གྱི།

བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་
གྱིས་^༡ ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཉམས་སུ་སྦྱང་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་དེ། སྤར་བཞིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་གྱིས་བཤད། རོན་ནི། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་འབྱིང་བ་སྤྲུམ་གསུམ་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་
དངོས། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་རྣམས་དེའི་གཟུགས་བརྟན། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་སློབ་ལམ་རྣམས་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་དང་། ཐེག་དམན་
གྱི་སློབ་ལམ་རྣམས་དེའི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་དང་འབྲེལ་བའི་མི་སློབ་ལམ་རྣམས་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་དང་། ཐེག་
དམན་གྱི་མི་སློབ་ལམ་རྣམས་དེའི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། གླུ་བས་
འདྲིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་ཁོ་ན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
རྒྱ་མཆོན་གང་ཞེ་ན། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
གྱི། ཐེག་དམན་གྱི་དེ་གསུམ་གཏན་ལ་མ་བབས་པ་མིན་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་དེ་
གསུམ་^༢ མི་འབྱུང་བས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གང་དུ་
གཏན་ལ་འབེབས་ན། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱ། །ཞེས་པའི་བཤད་བྱ་
ཙུ་བའི་མདོར། ཉན་ཐོས་གྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་གྱིས་

^༡ ག་༤༥་བ་༥་གྱི། བ་༤༥་བ་༥་གྱི། ག་༥༥་བ་༧་གྱིས། ཏ་༥༥་བ་༥་གྱི།

^༢ ག་༤༤་ན་༥་ཐེག་དམན་གྱི་དེ་གསུམ་མི་འབྱུང་བས། ཏ་༥༥་བ་༥་ཐེག་དམན་གྱི་དེ་གསུམ་མི་འབྱུང་བས། ག་༥༥་བ་༥་ཐེག་དམན་གྱི་དེ་
གསུམ་མེད་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་གསུམ་མི་འབྱུང་བས།

བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཞུང་དོན་ནི། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་ཚུལ་ཅན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོའི་དོན་ཡང་དག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་^༡མདོ་རྒྱས་
འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལ་རྫོང་^༢ཁྱེད་སྐབས་བརྒྱད་དང་བརྫོང་བྱ་ལ་དངོས་པོ་
བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་སྒྲོན་ནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྗེ་
བཙུན་བྱམས་པས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་^༣མདོའི་དོན་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་ཐལ།
སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་^༤ཡང་དག་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པས་དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་སོང་།

ཁོ་ན་རེ། དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་རྟོགས་
པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་དུས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། ཁ་ཅིག་སྦྱོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་
ཞིག་ཁྱི་གནས་པའི་ཐུང་འདས་སུ་ཕྱིན་ཟེན་དང་ཕྱིན་ཁྱེད་གང་རུང་། ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། སྦྱོབ་ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། མཆན་ཉིད་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་^༥“ཕྱིན་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན།

^༡ ག་ལེ་ན་ན་གྱིས། བ་ལེ་ན་ན་གྱིས། ཀ་ལེ་ན་གྱི། ཉ་ལེ་བ་ཤ་གྱིས།

^༢ ག་ལེ་ན་ན་བརྫོང་། བ་ལེ་ན་ན་བརྫོང་། ཀ་ལེ་ན་གྱི་རྫོང་། ཉ་ལེ་བ་ཤ་བརྫོང་།

^༣ ག་ལེ་ན་ཅ་གྱིས། བ་ལེ་ན་ཅ་གྱིས། ཀ་ལེ་ན་ན་གྱི། ཉ་ལེ་བ་ཤ་གྱིས།

^༤ ག་ལེ་ན་ཅ་ལོ། བ་ལེ་ན་ཅ་ལོ། ཀ་ལེ་ན་ན་དེས། ཉ་ལེ་ན་ལོ།

^༥ ག་ལེ་ན་ཅ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཕྱིན་དུ་ཐལ་ལོ། ཀ་ལེ་ན་ཅ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཕྱིན་དུ་ཐལ་ལོ།

ཤེས་ཕྱིན་ཆོས་ཅན། མི་གནས་པའི་ཡུང་འདས་སུ་ཕྱིན་ཟིན་པར་ཐལ། དེ་དང་
དེར་ཕྱིན་བྱེད་གང་རུང་གང་ཞིག །གཉིས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས།
གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། རྣམ་མཁུན་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ།
ལམ་ཤེས་ཕྱིན་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་^༡ ། ཁོ་ན་ལེ། སྟོབ་ལམ་ན་ཤེས་
ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། སྟོབ་ལམ་ན་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། མདོ་
སྟེའི་རྒྱན་ལས།^༢ བསྐྱབ་གསུམ་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི། །རྒྱལ་བའི་^༣ པ་རོལ་
ཕྱིན་པ་བྱུག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པའི་
རྒྱུད་ལ་ཤེས་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བྱུང་པ་ཁས།

ཁོ་ན་ལེ། ལམ་ཤེས་ཕྱིན་ཆོས་ཅན། ཤེས་ཕྱིན་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་ཕྱིན་
པལ་པ་^༤ ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱུང་སྟེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱུས་ཀྱི་འགྲེལ་
པར། “ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྐྱ་འདི་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཙུ་བོ་
དང་པལ་པའོ། །གཙུ་བོ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །པལ་པ་ནི་གཞུང་
དང་ལམ་ཀྱི་རང་བཞིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། ཤེས་ཕྱིན་
ཞེས་པའི་སྐྱ་དེ་འབྲས་བུ་ཤེས་ཕྱིན་ལ་མིང་གཙུ་བོ་དངོས་མིང་དུ་འབྲུག་ལ།

^༡ གཤམ་བུ་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཁས། ཁོ་ན་ལེ། ༡༥༩་ན་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁོ་ན་ལེ། ༡༩༩་ན་ཕྱིར། ཁོ་ན་ལེ།

^༢ བསྐྱབ་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༠ མེམས་ཅམ་མི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྟེའི་རྒྱན། ༩༡༡་ན།

^༣ གཤམ་བུ་གཉིས་ཀྱི་པ་རོལ་བུ་གཉིས་ཀྱི་པ་རོལ་བུ། ༡༩༩་ན་ཕྱིར།

^༤ གཤམ་བུ་གཉིས་ཀྱི་པ་རོལ་བུ། ༡༩༩་ན་ཕྱིར།

^༥ བསྐྱབ་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཤེས་ཕྱིན་ཀྱི་དགོན་མཚོག་འབངས། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ༡༩༩་ན་ཕྱིར།

གཞུང་ལམ་གཉིས་ལ་མིང་པལ་པ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སློབ་ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པ། ཞེས་པའི་པ་རོལ་དེ་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་
བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས།^༡ དེ་ལ་པ་རོལ་ནི་གང་འཁོར་བའི་
རྒྱ་མཆོའི་པར་འགམ་མམ་ངོགས་རྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མ་
ལུས་པ་སྤངས་པའི་རང་བཞིན་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ། །དེར་སོན་པ་
ནི་དེར་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མ་མཐའི་ས་མཆམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
ནས་འཛོག་སྟེ། རྒྱན་སྤང་ལས།^༢ མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་
ལམ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྲལ་སྟེ། གོ་སྒྲིབ་གྱི་མ་མཐའི་ས་མཆམས་
ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་ཆོགས་སྒྲིབ་གྱི་ས་མཆམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་
ལམ་ནས་འཛོག་རིགས་པར་ཐལ། མཐོང་བ་དང་སྟོམ་པ་^༣ དང་བྲུད་པར་གྱི་
ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲིབ་པའི་མཆོན་ཉིད་གོ་ཆ་དང་ཆོགས་དང་ངེས་པར་འབྱུང་
བ་ནམས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པ་ཁས།

གཞན་ཡང་། སྤྱད་འགྲེལ་ལས།^༤ དང་པོ་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠ དབུ་མ་ལ། རྒྱ་བ་གསལ་པ། འཇུག་འགྲེལ། ༤༩༩-༡༡༡

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡ ཤེར་ཕྱིན། ཆ། སློབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་གོ། རྒྱན་སྤང་། ༤༣༩-༡༤༡

^༣ ག། ༤༤-བ་༥-བ། ག། ༤༤-ན་༡-བ། ༥-༤-བ་༣-བ།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ ཤེར་ཕྱིན་ཆ། སློབ་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་གོ། སྤྱད་འགྲེལ་རྟོགས་སྒྲ། ༡༡-༤༡

ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ། རོན་དུ་སྒྱུར་བ་གཉིས་ཉིད་ཀྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོག་གས་
སྒྱུར་ནམས་ལམ་ཤེར་བྱིན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་མིག་ཤེས་སོགས་ཤེར་བྱིན་མ་ཡིན་
ཟེར་ན། རྒྱན་སྒྲུང་ལས།^༡དེའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་
ཡང་། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་སྤངས་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་སྒོ་དང་འབྲ་བར་
དབང་པོའི་སྒོས་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྱུད་དེ་དེའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁུན་པ་
ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྒོ་བ་ལམ་ན་ཤེར་བྱིན་ཡོད་པར་
ཐལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཤེར་བྱིན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་
ཀྱི་སྒྱིན་པའི་པར་བྱིན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས།^༢ཤེར་བྱིན་ལ་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཁྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི་སྐྱ་བཤད་པ་དང་འཇུག་པའི་ཁྲུད་པར་
མ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྱིན་པའི་པར་བྱིན་ལ་ཡང་འདིས་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེར་བྱིན་ཞེས་པའི་སྐྱ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྲུབ་སྟེ། ཤེར་བྱིན་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཁྲུབ་
སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐྱ་བཤད་དུ་ཡོད་ན་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡ ཤེར་བྱིན་ཆ། སྒོ་བ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྒྲུང་། ༡༣༡༩༡༩།

^༢ སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་མཚན་ཟེ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་བྱེད་། ༡༣་པ།

ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་པས་མ་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིན་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་
ཡོད་ཀྱང་དེ་ཤེར་ཕྱིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་དེ།
འདིས་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ནམ་ཀུན་མཐུན་ཉིད་ལས་ཤེས་ཉིད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མདོར་
བསྟན། དངོས་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་འཆད་ན། དུམ་རྒྱས་
འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱུད་དུ་གངས་ངེས་
པའི་དོན་དེ་གང་། དུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། བརྗོད་བྱ་ཕྱང་པོ་ལྟར་བསྐྱས་
ཤིང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཀྱང་བསྐྱས་⁹ པ་ནི་བསྐྱས་པ་དང་། དོན་རྒྱས་ལ་ཆོག་
ཅུང་ཞིང་བསྐྱས་པས་ན་འབྲིང་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་རྒྱས་པ་ནི་རྒྱས་པར་འདོག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པ་དེ་ཡང་འགྲེས་རྟེན་བརྒྱུད་ཅེ་བརྒྱུད་དུ་ཕྱེན་ས་ལྟོན་པ་
ཡིན་ལ། འགྲེས་རྟེན་བརྒྱུད་ཅེ་བརྒྱུད་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ལྟོན་མོངས་ཕྱོགས་
ཀྱི་འགྲེས་རྟེན་ལྟ་བུ་ཅེ་གསུམ། ནམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེས་རྟེན་ལྟ་བུ་ཅེ་
ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱབ་སྟེ། ཕྱང་པོ་ལྟ། དབང་པོ་བྱ། །ཡུལ་བྱ། །ནམ་
པར་ཤེས་པ་བྱ། །རིག་པ་བྱ། །ཆོར་བ་བྱ། །ཁམས་བྱ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡན་

⁹ ག་ལྟ་བུ་བ་ན་བསྐྱས། བ་ལྟ་བུ་བ་ན་བསྐྱས། ག་ལྟ་བུ་བ་ན་བསྐྱས། ཏ་ལྟ་བུ་བ་ན་བསྐྱས།

ལག་བཅུ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྲལ་སྟེ། སྤྱོད་པའི་ལམ་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག ། ལྟ་བའི་ལམ་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་དེ་ཉིར་བཞི། རྣམ་འབྱོར་
གྱི་ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་སྡེ་ཆོན་བདུན། ཞི་གནས་གྱི་ལམ་འཕགས་
པའི་བདེན་པ་བཞི། བསམ་གཏན་བཞི། ཆད་མེད་པ་བཞི། གཟུགས་མེད་པའི་
སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་བཞི། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་
སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་དགུ། ། ལྟ་མཐོང་གི་ལམ་རྣམ་ཐར་སྟོགས་སུ། ཡོན་
ཏན་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ལམ་མངོན་པར་ཤེས་པ། ཉིང་རེ་འཛིན། གཟུངས་ཀྱི་སྟོ།
འབྲས་བུའི་ལམ་སྟོབས་བརྒྱ། མི་འཛིགས་པ་བཞི། སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་
པ་བཞི། བྱམས་པ་ཆེན་པོ། སྤྱོད་རྩི་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འབྲེས་
པ་བཅོ་བརྒྱད། གང་ཟག་གི་ལམ་རྒྱུ་ཞུགས། ཕྱིར་འོང་། ཕྱིར་མི་འོང་། དག་
བཅོམ་པ། རང་སངས་རྒྱས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་
པ་ཉིད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡུམ་གྱི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉམས་
སུ་སྤང་བའི་ཡུལ་ལ་མཐུན་པ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས། ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་
ལམ་ལ་སྦྱོར་བ་བཞིར་གངས་ངེས། ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་འབྲས་
བུ་ཆོས་སྤྱང་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྲལ་སྟེ། རྒྱུ་གྱི་ཆེད་དུ་བྲལ་བའི་
གདུལ་བྱས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་དེ་ལ་
དེ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས། འཕགས་བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྟོན་སྟངས་ཀྱང་དེ་ལ་

དེ་གསུམ་དུ་ཁྱངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། དེས་རྣམ་མཁའ་རང་རྒྱུད་
ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཤེས་
ཐོབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས། དེ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་
དྲུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོམ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་རྟགས་གཉིས་
པ་བྱུང་སྟེ། ཉོན་སྤྱོད་དང་ཤེས་སྤྱོད་མ་ལུས་པར་སྟོང་བ་ལ་མཁའ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་པ་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་དགོས་པས། དེ་ལ་ཡང་མཁའ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་
དབང་ཐོབ་དོན་དུ་སྒྲོམ་པ་རྣམ་རྫོགས་སྟོང་བ་དང་། དབང་ཐོབ་ནས་སྒྲོམ་པ་ཅེ་
སྟོར་གཉིས་སུ་ངེས་པས་དེ་གཉིས་བཞག །འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱེད་ངོས་སུ་ཐོབ་
པ་ལ་དེའི་སྟོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཡིད་ལ་བྱས་པ་
ཉེ་གཞན་རྣམས་ལ་ཆོལ་བ་མི་དགོས་པར་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མའི་ཐུང་
མཐའ་གཅིག་ལ་ཡིད་ལུལ་དུ་འཆར་ཐུབ་པ་གཅིག་དགོས་ལ། དེ་ལ་དེའི་སྟེ་
ངོས་དུ་^༡མཁའ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཆོལ་བས་ངེས་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པའི་མཐའ་
གྱིས་སྟོར་བ་ཐོབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་སྟོར་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་བཞག་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་མཁའ་གསུམ་གྱི་གོ་ངེས་འདི་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན་
ཞེ་ན། ཆོས་སྐྱེད་མཆོམས་སྐྱར་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ^༢གང་གི་ཆེ་སྐྱེད་དང་གཡོ་
ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ཇི་སྐྱད་དུ་

^༡ གཏེན་པ་ལས། གཏེན་པ་ལ། ཏེན་པ་ལ་ལས།

^༢ གཏེན་པ་ལ། གཏེན་པ་ལ། ཏེན་པ་ལ་ལས།

^༣ བསྐྱེད་འགྲུལ་དཔེ་བསྐྱེད་ཀྱི་ ༥༡ ཤེས་ཕྱིན་ཆ། སྒྲོམ་དོན་མེད་གོ་བཟང་གོ་ རྒྱན་སྒྲུབ། ༡༩༩༥་ལོ།

བཤད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལ། སྤྱི་མ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་རྗེས་
སུ་རིག་པར་བྱེད་པ་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་
པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུག་པ་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་མཛོན་པར་
རྫོགས་པར་རྫོགས་པས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཅེ་མའི་མཛོན་པར་རྫོགས་
པས་སེམས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་པའི་མཛོན་པར་རྫོགས་པས་འཇལ་བ་དང་།
སྐད་ཅིག་མའི་མཛོན་པར་རྫོགས་པས་ཉེ་བར་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་
ཀྱི་སྐྱུར་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པས་ཀྱང་བསྐྱོམ་པར་འགྱུར་བ་དེའི་
ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུའི་ཡོན་ཏན་དང་། འོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་སྐྱུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་། སྤྱལ་པའི་སྐྱུར་དག་གི་
ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲ་ན་མེད་པ་འཕྱིན་ལས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་རྟེན་དཀའ་བར་མི་འགྱུར་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། དོན་ནི། རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ན། དང་པོར་
གཞི་ཤེས་བཤད་རིགས་ཏེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་ཏུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་སེམས་བསྐྱེད་
སོགས་ཆོས་བཅུ་མཛོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་^༡ པ་
ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཐོབ་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་དགོས། དེ་ལ་
མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྫོགས་པའི་སྦྱེས་བྱ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་^༢ བསམ་

^༡ གཏུ་བ་ལ་བསྐྱེད། གཏུ་བ་ལ་བསྐྱེད། ༡༥༤ན་ལ་བསྐྱེད།

^༢ གཏུ་བ་ལ་བཞི། གཏུ་བ་ལ་བཞི། གཏུ་བ་ལ་བཞི། ༡༥༤ན་ལ་བཞི།

པ་སྒྱུར་བ་སྒྲིན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་བཤད་པའི་རིམ་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་དང་པོར་རྣམ་མཁུན་བཤད་པ་ཡིན། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱས་འབྲས་བྱ་རྣམ་མཁུན་གྱི་པན་ཡོན་མཐོང་ནས་ལམ་ཉམས་སྟེ་ལེན་པ་ལ་
སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དང་པོར་རྣམ་མཁུན་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན། ཆོང་པས་⁹ ཆོང་གི་ཁེ་ཕྱག་མཐོང་ནས་ཆོང་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཞིང་
པས་ལོ་རྟོག་གི་པན་ཡོན་མཐོང་ནས་སོ་ནམ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །མཁུན་
གསུམ་དང་སྒྱུར་བཞིའི་རིམ་པ་ཡང་བཤད་པའི་རིམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ།
རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་ལྟར་ན། དང་པོར་སྒྱུར་བཞི་འཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཁུན་གསུམ་ཐོབ་པ་ལ་སྒྱུར་བཞི་ཐོབ་པ་སྒྲིན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འོན། དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བརྩ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས། རྣམ་མཁུན་གྱི་མཆོན་ཉིད།
དབྱེ་ན། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པར་མཁུན་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་བྱེ་བའི་རྣམ་
མཁུན་དང་། རྒྱ་འབྲས་གཙོ་བོའི་ཆོས་བརྩ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྷོག་ཆ་
ནས་བྱེ་བའི་རྣམ་མཁུན་གཉིས་སྟེ་ཡོད། ས་མཆོམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་
ནར་ཡོད། རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁུན་པ་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་

⁹ ག་ཇ་པ་བ་ཇ་བས། བ་ཇ་པ་བ་ཇ་བས། ཀ་པ་ཇ་ཇ་བས། ཏ་པ་ཇ་པ་བས།

ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་གསུམ། ས་
མཆོམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད།
ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ། གཞི་
ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། གཉེན་པོ་
ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་གཉིས་སུ་ཡོད། ས་མཆོམས་འཕགས་པ་མཐའ་དག་
གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད། མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་པའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། བརྒྱ་
བདུན་ཅུ་ཅེ་གསུམ་ཡོད། ས་མཆོམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་
མཐའི་བར་དུ་ཡོད། མཐུན་གསུམ་བསྐྱུས་སྒྲོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་
ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། ཅེ་
སྦྱོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། བཞི་ཡོད། མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་
ཐོབ་དོན་དུ་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་གྱིས་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་
པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་གང་ཞིག །རྒྱན་མཐའི་སྤྲ་ལོགས་ཚུན་ཆད་
ཀྱིས་བསྐྱུས་པ། མཐར་ཀྱིས་སྦྱོར་པའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། བཅུ་གསུམ་ཡོད།
ས་མཆོམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་སྤྲ་ལོགས་ཀྱི་བར་དུ་
ཡོད། བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མའི་བྱང་མཐའ་གཅིག་ལ་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་

⁹ ག་༤༩་ཙ་༤་བཞི་ཡོད། མཐུན་གསུམ་ ༥་༥་བ་༥་བཞི་ཡོད། མཐུན་གསུམ་ ༡༥་༥་ན་༥་ས་མཆོམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བློན་ནས་
རྒྱན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད།

བ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙུག་གསུམ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་
དཔའི་ལྷ་ལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག། རྒྱད་ཅིག་སྒྲོར་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་བཞི་ཡོད།
ས་མཆོམས་རྒྱན་མཐའ་ཁོ་ནར་ཡོད། མཁའ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་སྟོབས་
གྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག། འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུབ་མཆན་ཉིད། དབྱེན་
བཞི་ཡོད། ས་མཆོམས་སངས་རྒྱས་གྱི་ས་ཁོ་ནར་ཡོད།

འོན། དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་བདུན་ཅུ་པོ་དེ་གང་ཞེ་
ན། རྣམ་མཁའ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད། གདམས་
ངག། རྟེན་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་ལམ། སྐབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས། སྐབ་
པའི་དམིགས་པ། སྐབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ། གོ་སྐྱབ། འདུག་སྐྱབ། ཆོག་སྐྱབ།
ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཤེས་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་ལ་
བརྟེན་གཅིག་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་གྱི་ཡན་ལག། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་
ཤེས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། རྟེན་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ། རྟེན་
ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ། རོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། རོས་པའི་པན་ཡོན། བསྐྱོ་བ་
སྒྲོམ་ལམ། རྟེན་སུ་ཡི་རང་སྒྲོམ་ལམ། སྐབ་པ་སྒྲོམ་ལམ། རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞི་ཤེས་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཆོས་ལ་དགྲ་ཡོད་དེ། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་
གནས་པའི་ལམ་ཤེས། སྤྱིང་རྟེན་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས། འབྲས་ཡུམ་
ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས། དེ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་གྱི་གཞི་ཤེས།

གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ལེས། གཞི་ལེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ། གཞི་ལེས་སྒྲོར་བའི་
མཉམ་ཉིད། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཐོང་ལམ་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་རྟོགས་སྒྲོར་བ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། རྣམ་
རྟོགས་སྒྲོར་བའི་བསྐྱེལ་བྱའི་རྣམ་བཤ། སྒྲོར་བ། སྒྲོར་བའི་ཡོན་ཏན། སྒྲོར་བའི་
སྒྲོན། སྒྲོར་བའི་མཆོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་བ་ཆ་མཐུན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས། སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བ། ཞིང་
དག་སྒྲོར་བ། ཐབས་མཁས་སྒྲོར་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཅེ་སྒྲོར་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། རྟགས་བཅུ་གཉིས་པོ་
དང་ལྟན་པའི་ཅེ་སྒྲོར། བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་ཅེ་སྒྲོར། བརྟན་པའི་
ཅེ་སྒྲོར། སེམས་ཀྱན་ཏུ་གནས་པའི་ཅེ་སྒྲོར། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲོར། སྐྱེལ་ལམ་
ཅེ་སྒྲོར། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲོར། བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་དང་བཅས་པ་རྣམས་
སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཐར་གྱིས་སྒྲོར་བ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཅུ་གསུམ་དུ་
ཡོད་དེ། དེ་ལ་པར་ཕྱིན་བྱུག་གི་མཐར་གྱིས་སྒྲོར་བ་བྱུག །རྩིས་ཏན་བྱུག་གི་དེ་
བྱུག །དངོས་མེད་ངོ་མོ་ཉིད་ཀྱི་དེ་དང་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྐད་ཅིག་སྒྲོར་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ལ་རྣམ་པར་སྦྱིན་
པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་དང་། རྣམ་པར་སྦྱིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་དང་།
མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་

དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ་མཆོན་གྱི་ཕྱི་ཆོས་ལ་བཞི་ཡོད་
དེ། དེ་ལ་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲ། འོངས་སྒྲ། སྒྲུལ་སྒྲ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་འཕྲིན་
ལས་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་
བ་སོགས་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །

འདི་དག་གིས་ཆོས་པ་སྤོང་བ་ལ་འཕགས་པའི་ལུགས་དང་། སློབ་དཔོན་
གྱི་ལུགས་གཉིས་ལས། སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ནི་སྐབས་བཞི་པར་འཆད་ལ།
འཕགས་པ་ལྟར་ན་སྒྲུབ་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། གང་ཟག་དང་། རྟོག་པ་དང་།
སྒྲོམ་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྦྱོར་ལམ་ལ་ཆོས་པ་སྤྱང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་དང་། ཞེས་དང་། སྒྲུབ་པ་བཞི་
རྣམས་ཆོས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲུབ་པ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡང་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
རོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། དང་པོ་དེ་གདམས་ངག་གི་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་ཡིན་ལ།
གཉིས་པ་དེ་སྒྲུབ་པ་རང་གི་རོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་ཀུན་གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཡང་
ཆོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། དང་པོ་དེ་གཞི་གང་ཟག་བདག་གི་སྦྱོ་
མེད་ཏུ་རྟོགས་ནས་སྒྲོམ་པ་ཉི་རིང་གི་སྦྱོར་བ་ཆོག་ནས་འཕེན་གྱིད་ཡིན་ལ།
གཉིས་པ་སྦྱོ་མེད་གསུམ་ག་བསྐྱུས་ནས་བསྒྲོམ་⁹ པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྐབས་དང་པོར་གང་ཟག་ཉི་ཤུ་བཤད་པ་དང་། གཉིས་

⁹ ག་ཡོང་བ་ཉ་བསྒྲོམ། བ་ཡོང་བ་ཉ་བསྒྲོམ། ཀ་ལ་ལ་བ་ཉ་བསྒྲོམ། ཏ་ལ་ལ་ལ་བ་ཉ་བསྒྲོམ།

པར། མོག་མོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། །ཞེས་དང་། རྟེན་གྱི་བསེ་རུ་ལྟ་
བུའི་ལམ། །ཞེས་དང་། སྐབས་བཞི་པར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྟག་པར་
བྱས། །ཞེས་དང་། སློབ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོགས། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་
སྒྲོམ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན། སྒྲོན་མེད་དེ། དང་པོ་དེ་དགོན་མཆོག་གསུམ་བཤད་
པའི་སྐབས་ཀྱི་དགོ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་དེ། ལམ་ཤེས་སྒྲི་
བའི་རྟེན་དང་། གསུམ་པ་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དང་། བཞི་
པ་དེ། ཡུམ་ཉན་པའི་སྒོད་རུང་གི་གང་ཟག་དང་། ལྷ་པ་དེ། བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་
རྟེན་ངོས་གཟུང་^༡ བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ལ། སྐབས་དང་པོར་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟེན་པ་བཞི་བསྟན་པ་
དང་། སྐབས་ལྷ་པར་མཐོང་སྤང་རྟེན་པ་དང་། སྒོམ་སྤང་རྟེན་པ་བཞི་ཆོན་གཉིས་
བཤད་པ་ལ་སྒྲོམ་སྒྲོན་ཡོད་རོ་ཞེན། སྒྲོན་མེད་དེ། དང་པོ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་སུ་བསྟན། གཉིས་པ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་
སྤང་བྱར་བསྟན། གསུམ་པ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱར་བསྟན་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཉེན་པོའི་ཆོགས་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རྟོག་པ་བརྒྱད་
བསྟན་པ་དང་ཡང་མི་སྒྲོམ་ཏེ། དེ་ནི་གཉེན་པོའི་ཆོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་
བྱིར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ལ། སྐབས་རྣམས་སུ་སྒོམ་ལམ་ཡང་ཡང་བསྟན་པས་སྒྲོམ་སྒྲོན་

^༡ ག་ཤོ་བ་ཅ་བཟུང་། བ་ཤོ་བ་ཅ་བཟུང་། ཀ་ཤོ་བ་ལ་བཟུང་། ཏ་ཤོ་བ་ཤ་བཟུང་།

ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ལམ་ཤེས་སུ་བཤད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ནི། ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་
པར་བྱ་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་^༡ ཏུ་མི་བྱ་ཞེས་འབྱུང་བས་
མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་ཆ་ནས་བསྟན། སྐབས་བཞི་པར། སྒྲོམ་པའི་
ལམ་ནི་ཟབ་བ་སྟེ། །ཞེས་པ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་བསྟན།
སྐབས་ལྔ་པར། སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་ནི་སྒྲོམ་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་ཆ་ནས་
བསྟན། གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ། སྒྲོམ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི།
གདམས་ངག་གི་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་བསྟན། གཉེན་པོའི་ཆོགས་སྤྱབ་ཏུ་སྒྲོམ་
པའི་ལམ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གཉེན་པོའི་ཆོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་
ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན།

དུག་པ་ལ། སྐབས་ནམས་སུ་མཐོང་ལམ་ཡང་ཡང་བསྟན་པ་ལ་སྒྲོམ་སྟོན་
ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་མཐོང་ལམ་དང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། གདམས་ངག་གི་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་བསྟན། ཆོགས་སྤྱབ་
ཀྱི་སྐབས་སུ། མཐོང་ལམ་དང་། ཞེས་བཤད་པ་ནི་གཉེན་པོའི་ཆོགས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བསྟན། སྐབས་གཉིས་པར་ནི་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་
པའི་མཐོང་ལམ་བསྟན། སྐབས་གསུམ་པར་ཐེག་དམན་གྱི་ས་ལས་འདའ་བར་
བྱ་བའི་མཐོང་ལམ་བསྟན། སྐབས་བཞི་པར། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་
དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་བསྟན། སྟོང་

^༡ ག་པོ་བ་པ་མངོན་སུམ་དུ། བ་པོ་པ་པ་མངོན་སུམ་དུ། ༡༥ན་ན་མངོན་དུ། ༡༦ཅན་ན་མངོན་སུམ་དུ། །

ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་གིས། །ཞེས་པས་ནི། ཉན་རང་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་
བར་བསྟན། སྐབས་ལྔ་བར་མཐོང་ལས་བསྟན་པ་ནི་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་
གཉེན་པོའི་ཆ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བདུན་པ་ནི། སྐབས་རྣམས་སུ་སྦྱོར་ལམ་ཡང་ཡང་བསྟན་པས་ཀྱང་སྒྲོས་
སྟོན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། སྐབས་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བསྟན་
པ་ནི། དམིགས་རྣམ་རྒྱ་གསུམ་ལྡན་ཆོས་རྟོག་པ་ཡོངས་འཛིན་ཆེ་འབྲིང་རྒྱང་
གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་སྟེ། བྱུང་ཆོས་དྲུག་གི་སྟོན་པ་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ལས་
བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པར་བསྟན།

སྐབས་གཉིས་པར་ངེས་འབྱེད་བཞི་ཆེན་གཉིས་བསྟན་པ་ནི། ཉན་ཐོས་
གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གྱི་སྐབས་སུ་དམིགས་པ་ག་ཟུགས་སོགས་ལ་
དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྟོང་ཉིད་དབྱེར་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་བསྟན།
རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གྱི་སྐབས་སུ་དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་བཏགས་པ་དང་མི་འགལ་བར་
ཆོས་ཉིད་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས། དེ་གསུམ་
ལ་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་མ་ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་བྱིར།

སྐབས་བཞི་པར། རྩོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །ཞེས་སོགས་སུ་
བསྟན་པ་ནི་དམིགས་པ་སེམས་ཅན་དང་། རྣམ་པ་སེམས་མཉམ་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྟོན་པ་དམིགས་པས་མི་སྒྲོས་ལ། སྐབས་ལྔ་པར། སྦྱོར་ལམ་བསྟན་པ་

ནི་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་མི་སྒྲོལ་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་འཕགས་པའི་
བཞེད་པ་གསེར་སྒྲིང་དུ་བཀོད་པའོ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་སྒྲོན་ས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཆིག་ལེའུར་བྱས་
པ་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གཞན་བཤད་པ་དང་། ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མདོ་དང་རི་ལྟར་སྒྱར་བ་དང་། སྒྲོར་ཚུལ་ལ་ཅོད་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བསྐྱེད་བཅས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་འདིས་མདོའི་དོན་
ཀུན་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་འདིར་སྒྲིང་གཞི་དང་། རྩེ་བཙུན་གྱིས་ཁྱས་
པ། ཉག་དུས་ཀྱི་ལེའུ། ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ། ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་
ལེའུ་རྒྱམས་མ་བསྐྱེད་ཤེས་། སྒྲིང་གཞི་མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་
ཡུམ་འདི་གསུངས་པའི་ཆེ་འཁོར་འདུས་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་གོ་སྤྲུལ།
དེ་ལྟར་དུ་གདུལ་བྱ་རྒྱམས་ཀྱིས་རང་གིས་རྟོགས་ཁུས་བཞིན་དུ་ཡང་དེ་སྟོན་
པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩེ་བཙུན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱས་པ་འདིར་མ་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་ཐེག་པ་གཅིག་དང་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ཡང་འཇམ་དཔལ་གྱི་མན་ངག་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྤེལ་དུ་མ་དང་། དབུ་
མའི་རྩ་བ་ལ་སོགས་པར་གསལ་བར་མཛད་པས་འདིར་བསྐྱེད་མི་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཆོས་བཤེས་^༡ བཞེད། ཉག་དུས་དང་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་
མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་སྒྲོབ་མ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་

^༡ ག་༡་༡་བ་༤་ཆོས་ཤེས། ཏ་༤་༡་ན་༣་ཆོས་ཤེས། ཀ་༤༠་ན་༥་ཆོས་བཤེས།

གྱི་རྣམས་ཐར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས། དེ་ཡང་མ་འོངས་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་སློབ་པའི་
ཆེད་དུ་སྡོན་རྒྱུད་བ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་གོ་སླ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡོངས་གཏད་གྱི་ལེའུ་བསྐྱེད་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གཅེས་སྤྱད་བྱ་
པའི་ཕྱིར་དུ་གཞུང་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བར་བར་དུ་གང་ཟག་ལུང་བསྐྱེད་པ་དང་སྡོན་རབས་ལ་
སོགས་པ་འགའ་ཞིག་མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་གོ་སླ་བ་ལ་
དགོངས་ནས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལེའུ་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་དེ་གོ་སླ་བ་
ལ་དགོངས་ནས་མ་བསྐྱེད་པར་རྒྱན་སྤང་དང་། གནད་གྱི་ཆེ་འོད་གཉིས་ལས་
གསལ་བར་བཤད་དོ། །བྱམས་པས་ཁྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ལེའུ་ས་
ནི་ལེའུ་བརྒྱུད་མ་དང་དག་ལྡན་སྤྱི་པོ་མཆོག་ཆེ་འོད་རྣམས་སུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
སློང་བ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་སྦྱར་བས། བྱམས་ཁྱེད་རྒྱན་གྱིས་མ་
བསྐྱེད་པས་ལེའུ་བཞི་པོ་དེ་རྒྱན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་སོ། །

འོན་ཀྱང་སྤྱི་བཞི་རྒྱན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་ན། འཕགས་པས་^༡འདི་སྐད་ཅེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབས་འབྱེད་པ་ནས་བཅའ་སྟེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་
བར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ན། རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་བཅས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་དངོས་པོ་
བརྒྱུད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེན་སྦྱོར་མེད་དེ། དེ་

^༡ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༤༩ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ འཕགས་པ་སྟོན་སྟེ། ཉི་མམ་དུ། ༤༩༩་མ།

ནི་རྟོགས་དཀའ་བའི་དབུ་ཞབས་གྱི་དོན་ཅམ་བསྐྱས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འཕགས་པས།⁹ སློང་གཞིར་སྟོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྐྱེད་
སྒྱེས་བསྐྱར་བ་དང་། བྱང་སེམས་གཞལ་དུ་མེད་པ་འདུས་པར་གསུངས་པ་ནི་
སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཤར་ཕྱིན་བཤད་པ་རྫོགས་པའི་བར་གྱི་འཛིག་
རྟོག་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ། སེམས་ཅན་དུ་མ་ལ་དམིགས་ནས་
སེམས་བསྐྱེད་བ་དང་། སངས་རྒྱས་མང་པོར་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཆོད་བརྗོད་དང་སློང་གཞི་སྦྱོར་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། མཆོད་བརྗོད་དང་དགོས་འབྲེལ་གཉིས་རྒྱན་གྱིས་མདོ་བཤད་པའི་
སྟོན་འགྲོ་ཡིན་གྱི་མདོའི་བཤད་པ་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འབྲེལ་བ་
འདིའི། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་
པ་བཞིན་ནོ། །

ཁོ་ན་ལེ། སྟོན་མེད་དེ། རྒྱན་འདིའི་རྩ་བའི་མདོ་ནི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ་སྟོན་པས་
སྦྱོར་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན། ལེའུ་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་ཡང་སྦྱོར་རིགས་པར་ཐལ། དེ་
གསུམ་གྱིས་ཤར་ཕྱིན་སྟོན་ནི་ལྟར་བཙལ་ཚུལ་དང་། དེ་ནི་ལྟར་གཏོད་ཚུལ་
སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཡོངས་གཏོད། དེ་ཡི་རྒྱ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། །ཞེས་
པས་བསྐྱས། སློང་གཞི་ནི། སངས་རྒྱས་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད། །ཅེས་པས་
བསྐྱས། རྟག་ཚུལ་གཉིས་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་བསྐྱས་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༤༩ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ འཕགས་པ་སྟོལ་སྟེ། ཉི་མཛད། ༤༩༣་༦།

དེ། ཡོངས་གཏང་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་དེ་ནི་ཡོངས་གཏང་^༡དང་། ཞེས་པས་
བསྐྱུས་ལ། ཐ་མ་ནི་རྟག་ཏུས་ཀྱིས་དཀའ་བས་བཅ་ལ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་བྱངས་
ཤིག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྟོང་ཁྱད་པར་ཅན་ན་བཞུགས་
ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་གསུངས་པའི་སྐོང་གཞི་ཐམས་ཅད་དང་། འོར་བཟང་གིས་སྒྲ་
མ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱན་གྱིས་བསྐྱུས་པར་ཐལ།
སྐོང་གཞིར་ཞིང་དག་པར་བཤད་པ་ཅམ་དང་ཆོས་འཕགས་སྟོབ་དཔོན་དང་།
རྟག་ཏུ་བྱ་སྟོབ་མ་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་དེ་དག་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
གཉིས་པ་སྟོར་ཚུལ་ལ་ཚོད་པ་སྟོང་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་དང་མདོ་སྐྱར་
ནས་འཆད་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་ཁ་ཅིག་སྐྱ་རི་བཞིན་ཡིན་པས་སྐྱར་^༢རྒྱར། ཁ་
ཅིག་སྐྱ་རི་བཞིན་མིན་ཡང་རྒྱ་མཆོན་སྒྲ་བས་སྐྱར་རྒྱར་ཡང་། འུང་ཆུབ་
རྒྱས་བཤད་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ་བསྟེན་པར་འདོད་པ་ལྟ་བུ་མདོ་དེས་
དོན་དེ་སྟོན་པ་ལ་ངེས་འབྱེད་མེད་པ་དང་། རོད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བྱད་མེད་དུ་མི་
སྟེ་བར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱན་དུ་དོན་ཡོད་པ་སྟེགས་བམ་ཁ་ཅིག་ཏུ་མདོ་
མི་སྒྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། མདོ་སྐྱར་བའི་རྒྱ་མཆོན་མེད་པ་ལྟར་སྒྲ་བ་
ནམས་ནི་དེ་དག་ཏུ་སྐྱར་བའི་རྒྱ་མཆོན་གཉིས་ཡོད་པས་སྐྱར་རྒྱར་སྟེ། རིམ་པ་
བཞིན་སྐྱར་རིགས་པ་ནམས་སྐྱར་བ་ན་ལྟག་མ་ནམས་དེ་དང་སྟོར་བའི་འུགས་

^༡ ག་ཡ་ན་བ་༣གཏང། ༩༩༡བ་ཅགཏང། ༩༩༢ན་ཅགཏང།

^༢ ག་ཡ་ན་བ་༤མི་རྒྱར། ༩༩༡བ་༡སྐྱར་རྒྱར། ༩༩༡བ་༤སྐྱར་མི་རྒྱར། གཤེར་མེད། མདོ་ཁ་ཅིག་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་སྐྱ་རི་
བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཡང་རྒྱ་མཆོན་སྒྲ་བས་སྐྱར་རིགས་མོད། ཅེས་གསལ།

ལ་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྗེ་བཙུན་ལ་དེ་ལྟར་
སྒྱུར་བའི་ལུང་མངའ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་རྒྱལ་ཆ་བ་ཏུ་དབང་
བསྐྱར་བས་དམ་པའི་ཆོས་མཛོད་གཞན་གྱིས་ལྟ་བུའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་
པའི་ལུང་གིས་དབང་བསྐྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རོད་དང་བྱད་མེད་ཏུ་མི་
སྐྱེ་བར་བསྐྱན་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱན་གྱི་སྤྲས་མ་ཟེན་པ་ནམས་ནི་ཆས་བསྐྱས་ཏེ་
བསྐྱན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁ་ཅིག །གཙོ་བོ་བསྐྱས་པས་འཁོར་ཞར་ལ་བསྐྱས་པ་ཡིན་
ཏེ། དཔེར་ན། རྒྱལ་བོ་འཁོར་བཅས་གཤེགས་པ་ལ་རྒྱལ་བོ་གཤེགས་ཞེས་
བཛོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ཁ་ཅིག །སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྐྱན་
ཡང་གོ་སྤྱོད་པའི་ཆ་མ་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྤང་མོ་གང་གྲའི་ལྟ་མོ་
བསྐྱལ་བ་སྐར་མ་ལྟ་བུ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་ཏུ་འཆང་རྒྱ་
བར་ལུང་བསྐྱན་པ་དང་། དགོ་སྤོང་བརྒྱ་ཐག་ཏུ་བསྐྱལ་བ་སྐར་མ་ལྟ་བུ་ལ་
མེ་ཏོག་བཀམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་བསྐྱལ་བ་སྤོང་ཐག་ཉི་
ཤུ་ཉི་ཤུ་བྱ་བ་ལ་ཤ་སྐྱག་ཏུ་འཆང་རྒྱ་བར་ལུང་བསྐྱན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ཏུ་དོན་ཡོད་པ་མདོའི་སྒྲེགས་བམ་ཁ་ཅིག་ཏུ་མི་སྤང་བ་ནི།
གཞུང་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་འདི་སྤྱི་བ་⁹ པར་དགའ་བ་དང་། ལྟ་བུའི་ཐ་མ་ལ་འཕྱོ་
བ་ནམས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱི་བས་ལུང་ཆོག་ཉམས་པར་ཟད་ཀྱི་འདི་ལ་ལོག་པར་

⁹ ག་ཡ་ན་ཅ་སྤྱི་བ་པར་དགའ་བ་དང་། ༡༦ན་ཅ་སྤྱི་བ་པར་དགའ་བ་དང་། ༡༧ན་ཅ་སྤྱི་བ་པར་དགའ་བ་དང་།

བསྟན་པའི་བྱི་མ་མེད་དེ། རྩི་བཅུན་གྱིས་ཡུམ་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་པབ་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་འཆད་པ་ལྟར་ལེགས་སོ། །འདི་དག་ནི་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་མ་ཉི་ལྟ་བུ་གི་ཉིད་ལེགས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ཆོག་ལེན་འབྲས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་མཐུན་
གསུམ་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཉམས་ལེན་སྒྲིབ་བཞིའི་ཡན་
ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། འབྲས་བྱ་ཆོས་སྒྲིབ་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཐུན་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་དང་། ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ལམ་ཤེས་རྣམ་
པར་དག་བྱེད་གཞི་ཤེས་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། འབྲེལ་
བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ལྷན་ས་
བསྟུ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། ལྷན་ས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོར་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་རྣམ་
མཐུན་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་མཐུན་
དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་གདུལ་བྱས་འབྲས་བྱ་རྣམ་
མཐུན་གྱི་པན་ཡོན་མཐོང་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སློབ་བསྐྱེད་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྒྲིབ་པ་ལ། ཇེ་ལྟར་བསྟུས་པའི་དོན་
ཀུན་བསྟན་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཚུབ་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟུར་མ། ༡༩ ཤིང་ཕྱིན་མ། སློབ་དཔོན་སངས་ལེན་པའི་འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༩་ཉ།

འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་
པས་དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དེ་སྤྱད་པའི་ཆིག་ལེའུར་བྱས་
པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒྲོན་པ་བཤད་པར་བཞེད་དེ། ཞེས་གསུངས། རྒྱན་
སྤང་ལས་ཀྱང་།⁹ དེ་ལ་འབྲས་བྱ་སྒྲོན་པས་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་ན། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་བརྟོག་
དོ། ཞེས་གསུངས། སྤྱིར་མཆོམས་སྤྱར་ལ་བཤད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་
མཆོམས་སྤྱར་དང་། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་མཆོམས་སྤྱར་དང་། ཅི་བས་ལན་
འཛེན་པའི་མཆོམས་སྤྱར་གསུམ་ལས། འདིས་དང་པོ་གཉིས་ཀ་བཞུག།

གཉིས་པ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ལམ་གྱི་རང་
བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་དེ་དག་བྱེད་ཀྱི་གདམས་
ངག་འོད་པ་དང་། གདམས་ངག་གི་འབྲས་བྱ་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ་
དང་། གདམས་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྦྱབ་པའི་སྦྱབ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་དང་། རབ་དབྱེལ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་དངོས་དང་། དེ་མདོ་དང་སྤྱར་བའོ། །དང་པོ་
ལ། མཆོམས་སྤྱར། ཅ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། རྣམ་མཐུན་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཙུང་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡ ཤེར་བྱིན་ཆ། སྒྲོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། རྒྱན་སྤང་། ༩༡༩་²།

འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྒྱ་གཞི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་རྣམས་མཐུན་
ཐོབ་པ་ལ་བསམ་པའི་བྱུང་བར་འདི་ལྟ་བུ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཆོམས་སྦྱོར་བ་ལ།^༡ སེམས་བསྐྱེད་པ་རང་གི་
ངོ་བོ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ། ཞེས་གསུངས། ཡང་ན། རྣམས་མཐུན་འཆད་
པའི་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་ནས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་
སོགས་ཆོས་བཅུས་རྣམས་མཐུན་མཆོན་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མཆོན་ཚུལ་ཡང་། རྣམས་བཤད་ལས།^༢ རྒྱས་འབྲས་བྱ་མཆོན་ཚུལ་ལ་
ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། འབྲེལ་ཆེན་དུ་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཆོན་པར་
ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུས་
རྣམས་མཐུན་མཆོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱས་འབྲས་བྱ་མཆོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོར་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་སད་པ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་
བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་གདམས་པ་
ཉན་པའི་དོན་སྟོམ་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོམ་བྱུང་གི་སྦྱབ་པ་བྱུང་བར་
ཅན་ཐོབ་ཅིང་། དེ་ཡང་དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་ཆེད་དུ་
བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་སྦྱབ་པ་བཞི་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་མཐར་རྣམས་
མཐུན་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་མཆོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤིང་ཕྱིན་མ། རྟོག་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༢༡༩་༡༡།

^༢ རྒྱ་འབྲས་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཆོབ་རྩེ། རྣམས་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱ། ༡༩་ཅ།

ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་ཆོས་བརྩས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་
མཆོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་སྤང་ལས།^༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་
བ་དང་འབྲེལ་བ་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པར་འདོད་བ་ཉིད་ཀྱི་^༢ སྦྱོང་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་
བ་ཐམས་ཅད་མཐུན་བ་ཉིད་ཁོ་ན་སེམས་བསྐྱེད་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་
རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འདིར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱས་པའི་
ཕྱིར་ན་གཞུང་འདིའི་ཡེ་ལུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་།^༣ རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་ལུས་
བ་ཐུགས་སུ་ཆུད་བ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་བ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་བ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་
ལྟར་མཆོན་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
དེ། སྐྱབ་པའི་གདམས་ངག་ཉན། གདམས་ངག་གི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་
སྒྲངས་པས་རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་པལ་ཆེར་དང་བྲམ་ནས་རིགས་སད།
རིགས་ལ་དམིགས་པའི་བསྒྲུལ་བྱུང་གི་སྤྱོད་བསྐྱེས་ཏེ། དེ་ཡང་དམིགས་བ་
བརྩ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབ་བ་བཞི་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་མཐར་ཆེན་པོ་
གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་མཐུན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མཆོན་
བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཆོས་བརྩའི་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་དེ་འཆད་ན།

^༡ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༡ ཞེར་ཕྱིན་ཆ། སྐྱབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྤང་། ༡༠༩༥་༢།

^༢ ག་ཨ་ན་ཨ་ཀྱིས། ༩༩་ན་ན་ཨ་ཀྱིས། ༡༩་ན་བ་ཨ་ཀྱིས།

^༣ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༡ ཞེར་ཕྱིན་ཆ། སྐྱབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྤང་། ༡༡༥༠་༡༡

འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་གྱིས་
‘འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། ནང་པོ་ནི། དུམ་བར་མའི་མདོ་ལས། གྲེང་གཞིའི་
ལེ་བྱ་རྩོགས་མ་ཐག་ཏུ། འདི་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་
བྱ་ལ་བཀའ་སྤྱུལ་པ། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་མཛོན་པར་རྩོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་འཆལ་བས་ཤེར་བྱིན་ལ་བཙོན་པར་
བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་
པ་ནི་གཞན་དོན་བྱིར། །ཡང་དག་རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅེས་གསུངས།
དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། ཞེས་པས་མཆོན་བྱ་དང་། གཞན་དོན་བྱིར། །ཡང་
དག་རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅེས་པས་མཆོན་ཉིད་དེ་བསྟན།

གསུམ་པ་ལ། མཆོན་ཉིད་དངོས་དང་། ཚིད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ། རོ་བོ།
དབྱེ་བ། སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་ལས། ནང་པོ་ནི། གཞན་དོན་བྱིར། །ཡང་
དག་རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། གཞན་གྱི་དོན་
དུ་ཡང་དག་པར་རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་མཆོན་ཉིད། ཅེས་གསུངས།

^༡ ག་ཡ་ཙ་བ་ན་གྱི་ ༥༩ ན་བ་ན་གྱི་ ༡༩ ན་བ་ལ་གྱིས།

^༢ བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཉི་ཁྲི་ག་ བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་ཁྲི་ ༥༩་ཙ།

^༣ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེར་བྱིན་པ། སྒོ་བ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་གོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡་ཙ་ཙ།

གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ།^༡སྟོན་པ་དང་འབྲུག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་
སྟོ། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཞེས་པའི་དོན་འཆད་
པ་ལ།^༢སངས་རྒྱས་སུ་བྱུང་ནས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྐྱེལ་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་འབད་པར་བྱའོ། །ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་པ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་ཙྰད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་ལེ། གཞན་
དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ཆོས་
ཅན། སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་པའི་ཆོལ་བ་དེ་སྟོན་པ་ལ།^༣ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་པའི་
ཆོས་ལ་འདུན་པ་སེམས་ལས་བྱང་བ་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་སེམས་
ལུལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྤང་བ་ཅན་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་།^༤ རི་ལྟར་ན་དེ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེས། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱུའི་མིང་གིས་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་དང་། རྒྱོགས་གྱི་
མིང་གིས་རྒྱོགས་ཅན་ལ་བཏགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཙྰད་པ་དེའི་སྟོན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༡༥།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༡༣།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཇ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༡༦།

^༤ ག་༥༥་ན་༣་མ་ཡིན་ན་ནི། ༥༦་ཅན་མ་ཡིན་ན་ནི། ༡༥༩་བ་༡་མ་ཡིན་ན་མ།

མེད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དོན་དུ་
གཉེར་བའི་འདོད་པ་ལས་བྱུང་བས་ན་དེ་ལ་འདོད་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ^༡བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་འདིར་དགེ་བའི་ཆོས་
ལ་འདུན་པའི་མཆོན་ཉིད་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་
པས་རྒྱས་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་
ལ་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་འཕེལ་བར་འགྱུར་རྒྱུ་ལྟོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ^༢དེ་ལྟར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་རྒྱུ་ལྟོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི། བདེན་མོད་ཀྱི་ཞེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་^༣སྟོན་ནོ། །

གཉེས་པ་ནི། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བྱང་
ཆུབ་འདོད་པའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་རང་གི་ཁྲོགས་
སྒྲུ་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས་
དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ^༤རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་སྟོན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༡༩༡

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༡༡

^༣ ག་ཨ་ལ་ན་ཨ་ཀྱི། ༥༤་ཅ་ན་ཨ་ཀྱི། ༡༩་ཅ་བ་ཨ་ཀྱིས།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༩་ཅ།

ལམ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བ་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་
ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་སྟོང་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེའི་སྒྲར་བསྟན་པ་ནི། ཞེས་
གསུངས། བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་
བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་སེམས་དེ་སྟོལ། ཞེས་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། རྟེན་ལྡན་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་སྟོན་ལམ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་དེ་སྟོལ། ཞེས་བྱ་བར་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས། དངོས་ལ་གཞིན་བྱེད་སྒྲར་
བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་^༡མདོ་དང་སྒྲར་བ་ལ་རྩི་བས་མཆམས་སྒྲར། མདོ་ཡིས་ལན་
བསྟན། རྩིས་ལན་དེས་བྱུབ་པའི་དོན། མདོ་གཞན་མ་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཆན་
དང་བཞེ་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་བྱིར། ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
འདོད། ཁེས་འཆད་ན། ཡང་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་
ཡིན། དེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་དུ་འཛོག་པར་གང་ལས་
ཤེས་ཞེས་དང་། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཞན་གྱི་དོན་ནི་གང་། དེ་ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་འཛོག་པར་གང་ལས་
ཤེས། ཞེས་པའི་རྩི་བ་དེ་སྟོན་པ་ལ། ^༢ཡང་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་དང་གང་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཆ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༥་༦།

^༢ ག་ཨ་ལ་ཅ་གཉིས་པ་ལ། ༩་༩་ཅ་བ་ཨ་གཉིས་པ་ལ། ༡༡་༥་ན་ཨ་གཉིས་པ།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ཆ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༥་ཨ་།

གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན་གཞན་གྱི་དོན་ནི་^༡གང་ཡིན་ཞེས། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་དང་གཞན་དོན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པར་མདོ་ལས་བསྟན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པ་མདོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་དང་གཞན་དོན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ག་ལས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡུམ་བར་མ་ལས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་རྒྱས་བསྐྱས་གཉིས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དེ་དང་དེ་ནི་མདོ་བཞིན་དུ། །བསྐྱས་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་དང་། གཞན་དོན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་མདོ་ནས་བསྟན་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་མདོ་ལས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་དེ་རྒྱས་བསྐྱས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ^༢ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པས་བྱང་ཆུབ་དེ་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ^༣དེ་ནས་ཆེ་

^༡ ག་པ་ལ་བ་པ་དོན་གང་། ༡༦་བ་པ་པ་དོན་གང་། ༡༧་ལ་པ་དོན་ནི་གང་།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤ ཉི་ཁྱིམ་འཛིན་ལྟུང་འདས། ཉི་ཁྱི ༥༤་པ།

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤ ཉི་ཁྱིམ་འཛིན་ལྟུང་འདས། ཉི་ཁྱི ༥༤་པ།

དང་ལྷན་པ་ལྷ་རིའི་བྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོམ་
ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛོན་པར་རྫོགས་
པར་འཆང་བྱ་བར་འདོད་པས་རི་ལྷར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བཙོན་པར་བགྱ། བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་གནས་མེད་པའི་
ཚུལ་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ཏེ། ཕྱིན་པ་དང་། གཏོང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་ལེན་
པ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕྱིན་པའི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ལྷང་བ་དང་མི་ལྷང་བ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་། འབྲུགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་བཟོད་པ་དང་། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་བཙོན་
འབྲུས་ཉམས་པ་མེད་པའི་བྱིར་བཙོན་འབྲུས་དང་། རོ་མུང་བ་མེད་པའི་བྱིར་
བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།⁹ རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་ཤེར་
ཕྱིན་དང་། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ཕྱིན་པ་དང་།
ལེན་པ་སོ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱེད་
པའི་དོན་ཅན་དང་། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཞན་དོན་དེ་
མདོ་ལས་བསྟན་ཏེ། དེ་མདོ་ལས་རྒྱས་བསྟུས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་བསྟན་པ་ཡིན་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་ཟེ། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༩༥་༩༩།

པའི་ཕྱིར་ཉ། མདོ་ལས།^༡ ལྷ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་གང་གྲའི་སྐྱུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྩི་སྟེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐལ་བ་རྩི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་བྱང་པོ་སྟག་མ་མེད་པའི་སྐྱུང་ན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་སྐྱུང་ན་ལས་འདུང་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་སྐྱབ་ཅིང་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པས་དེའི་དམིགས་ཡུལ་གཞན་དོན་དེ་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ།^༢ དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་སེར་སྟ་ཅན་རྣམས་སྐྱིན་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ། གཞོད་སེམས་མང་བ་རྣམས་བཟོད་པ་ལ། ལེ་ལོ་ཅན་རྣམས་བཙོན་འགྲུས་ལ། སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་རྣམས་བསམ་གཏན་ལ། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་རྣམས་ཤེས་རབ་བྱན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།^༣ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐལ་བ་རྩི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱུང་ན་ལས་འདས་པ་དང་། སེར་སྟ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་སྐྱུང་བྱེད་པའི་དག་གིས་མདོའི་དོན་དང་མི་གལ་བར་བསྐྱས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྟོན་ས་ཡང་དག་པར་རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་གྱི་དོན་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༤ ཉི་ཁྲི་ག་བཙོམ་ལྷན་འདས། ཉི་ཁྲི་ ༥༥༧

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༤ ཉི་ཁྲི་ག་བཙོམ་ལྷན་འདས། ཉི་ཁྲི་ ༤༤༥

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེས་ཕྱིན་པ། སྟོན་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༥༡༥-༡༥༦

བསྟན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་རྩིས་ལན་དེས་བྱུང་བའི་དོན་བཤད་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་གོང་དུ་མདོ་བཞི་ལས་སྐྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།¹ དེ་ལྟར་ན་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་
པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་མདོ་གཞན་མ་བཀོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་
པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་གཉིས་ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་སྟོན་པའི་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་གཞན་སྟོན་གྲོས་མི་བཟང་
པའི་མདོ་དང་། སྟོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་སོགས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་
པའི་མདོ་རྣམས་ཁུངས་སུ་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཆོག་མང་དུ་དོགས་
ནས་དེ་ལྟར་མ་བྲངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།² གཙུག་ལག་གི་
གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པ་ལྟར་ལེན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་གསུངས་
མོད་ཀྱི་ཆོག་མང་དུ་དོགས་ནས་ཁུངས་ཉིད་དུ་མ་བྲིས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སྟོན་པ་ལ། མཆམས་སྦྱར་བ། ཅུ་བ།
འབྲེལ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་བཤད་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེར་ཕྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༥-༡༥༡

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེར་ཕྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༥-༩༡༡

ནས། དནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆིགས་བཅད་གཉིས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་
པ་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་དེའི་རབ་དབྱེ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
མཆམས་སྦྱར་བ་ལ།^༡ དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པ་དམིགས་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་
དང་བཅས་པ་བརྗོད་ནས། དནི་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས་བར་
སྐབས་ཀྱི་ཆིགས་སུ་བཅད་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། འོན། ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས་པོ་དེ་རྩི་བྱ་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་
ཡང་ས་གསེར་རྩི་བ་མ། །ཞེས་སོགས་སྒྲོག་གཉིས་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ་ཡང་། རོ་བོ་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བ་དང་། ས་མཆམས་
དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། འོན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་
མདོ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ན། དབྱེ་བ་མདོ་ལས་གསུངས་སམ་ཞེ་ན། དེ་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ས་ལྟ་བུའི་སེམས་
བསྐྱེད་དེ་གོང་དུ་བྲངས་པའི་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན་གྱི་མདོ་ལས་བསྟན་ནས།
དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་ས། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིང་ཆིག་དོན་གྱི་སྟོན་ས་
བཤད་པ་ལ།^༢ འདུན་པ་དང་། ཞེས་དང་།^༣ གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ས་དང་། ཆོས་
དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་རྒྱས་
བཤད་ཀྱི་མདོ་དེས། བསམ་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གསེར་ལྟ་བུའི་སེམས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ན། རྩི་བ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༢་ན།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ན། རྩི་བ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༢་ན།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཞེར་ཕྱིན་ན། རྩི་བ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༢་ན།

བསྐྱེད་དེ་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། གསེར། ཞེས་དང་། བསམ་པ་
དང་། ཞེས་དང་། གསེར་བཟང་པོ་དང་། ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་
འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། བདེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་དེ་གཉིས་རི་
ལྟར་བསྟན་ཞེས། དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བདེ་སྤྱི་མས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་
སྒྱིར་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་རྒྱུ་འཕྲོ་ཆོས་དཀར་པོ་ཅན་གྱི་རྒྱུར་བསྟན་པས་ས་ལྟ་
བྱ་དང་། བྱི་མས་ནི་བྱིན་དུག་གི་ཐབས་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པས་བྱིན་དུག་གི་
སློན་པ་ཆེ་འདི་ལ་བདེ་བ་དང་བྱི་མ་ལ་པན་པས་བསམ་པ་ནི་གསེར་ལྟ་བུ་ཡིན་
པའི་བྱིར་རྟོ། །ལྟག་པའི་བསམ་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་བ་ཆེས་པ་ལྟ་བུའི་
སེམས་བསྐྱེད་དེ་བསྟན་པ་ལ། ¹དེ་བཞིན་དུ་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་
གནས་ཏེ་བྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་
ནས། བཏང་སྟོམས་ཆེན་པོ་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་
དོན་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་བ། ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་སློན་པ་བཤད་པ་ལ།
ལྟག་པའི་བསམ་པ་དང་། ཞེས་དང་། རྒྱ་བ་ཆེས་པ་དང་། ཞེས་དང་། དགེ་བའི་
ཆོས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྒྱིར་བ་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྟོན་པ་ལ། ²ཐམས་ཅད་ཤེས་
པ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་རྣམ་པར་བལྟས་ནས་འདའ་བར་འདོད་པའི་

¹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༡༩ ཉི་མེད་གཙུག་ལྷན་འདས། ཉི་མེད་ ༩༠་༣།

² བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༡༩ ཉི་མེད་གཙུག་ལྷན་འདས། ཉི་མེད་ ༩༡་༣།

བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྐྱོམ་པ་
ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས། དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ལ། མེ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྐྱོ་
ནས་བཤད་པ་ལ། སྦྱོར་བ་དང་། ཞེས་དང་། མེ་དང་། ཞེས་དང་། ཐམས་ཅད་
མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པའི་བྱད་ཤིང་སྤེལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྤྱིན་
པའི་པར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཏེར་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་
ལ།^༡ སེམས་ཅན་སེར་སྒྲ་ཅན་སྤྱིན་པ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་གྱི་
ས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་སྤྱིན་
པ་གཏོང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་
ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པར་འདོད་པའི་བྱང་
ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།
གཏེར་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྐྱོ་ནས་བཤད་པ་ལ། སྤྱིན་པ་
དང་། ཞེས་དང་། གཏེར་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆོས་
པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་
གྱི་རིན་པོ་ཆའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་གནས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ།^༢ ཚུལ་
ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་འགོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༢༩ ཉི་ཁྲི་ག་བཙུན་འདས། ཉི་ཁྲི་ ༤༣་༢༡

^༢ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༠ ཤེར་ཕྱིན་ག་ སྐྱོབ་དཔོན་སངས་པོ་བཟང་པོ། ཡེ་ཤ་བརྒྱད་མ། ༤༤་༢༡

རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པའི་ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།
རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་བཤད་པ་
ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་འབྲུང་ཁུངས་གྱི་གནས་དང་། ཡོན་ཏན་རིན་
པོ་ཆེའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ།¹གཞོད་
སེམས་ཅན་རྣམས་བཟོད་པ་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
མཆོ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་བཤད་པ་ལ། བཟོད་པ་དང་།
རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དང་། མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཐོག་ཏུ་བབ་པས་མི་འབྲུག་པ་
དང་། ཞེས་གསུངས། བཙོན་འགྲུས་གྱི་པར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དོན་རྟོག་
བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ།²ལེ་ལོ་ཅན་རྣམས་བཙོན་འགྲུས་ལ། ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། དོན་རྟོག་ ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་སྒྲོ་
ནས་བཤད་པ་ལ། བཙོན་འགྲུས་དང་། དོན་རྟོག་དང་། ཡིད་ཆེས་པ་བརྟན་པས་མི་
བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
རི་བོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ།³སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་རྣམས་
བསམ་གཏན་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རི། ཞེས་
གསུངས། དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་བཤད་པ་ལ། བསམ་གཏན་དང་། རིའི་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༥༠ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། ལུ་བརྒྱད་ས། ༢༩་ཉ་༣།

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༥༠ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། ལུ་བརྒྱད་ས། ༢༩་ཉ་༣།

³ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༥༠ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། ལུ་བརྒྱད་ས། ༢༩་ཉ་༣།

རྒྱལ་པོ་དང་། དམིགས་པའི་རྣམ་པར་གཤེད་བས་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། ཞེས་
གསུངས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྤྲོན་ལྟ་བུའི་སེམས་
བསྐྱེད་སྤྲོན་པ་ལ།^༡ ཤེས་རབ་འཆལ་བ་རྣམས་ཤེས་རབ་ལ། ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྤྲོན། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་སྒོ་
ནས་བཤད་པ་ལ། ཤེས་རབ་དང་། སྤྲོན་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་
པའི་ནད་རབ་ཏུ་ཞི་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཐབས་ཀྱི་པར་བྱིན་དང་མཚུངས་
ལྡན་གྱི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྤྲོན་པ་ལ།^༢ དག་བའི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཅེས་ཡང་ཐབས་མཁས་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ཏུ་བསྐྱེས་པས་གཞལ་ཏུ་མེད་ཅིང་གངས་མེད་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་བྱང་ཆེན་
ཤེས་བྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ཞེས་པ་ནས། སྤྱི་བ་བྱང་ཆེན་པོའི་མཆོན་སུམ་ཅུ་
ཅ་གཉིས་སྐྱབ་པར་འདོད་པས་བྱང་ཆེན་ཤེས་བྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བཤེས་གཉེན་དང་། ཞེས་གསུངས།
དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། ཐབས་མཁས་པ་དང་། དག་བའི་
བཤེས་གཉེན་དང་། གནས་སྐྱབས་ཐམས་ཅད་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་
མི་གཏོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྤྲོན་ལམ་གྱི་པར་བྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
ཡིད་བཞིན་གྱི་ཁོར་བུ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྤྲོན་པ་ལ།^༣ ལྷ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་

^༡ བསྐྱན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༠ ཤེས་བྱིན་གྱི་སྤྲོན་དཔོན་པོའི་མེད་པོ་ལུ་བརྒྱུད་མ། ༤༥་༡༡།

^༢ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༤ ཉི་མེད་གྲུ་བཅོས་ལྡན་འདས། ཉི་མེད་ ༤༣་༡༡།

^༣ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༤ ཉི་མེད་གྲུ་བཅོས་ལྡན་འདས། ཉི་མེད་ ༤༤་༡༡།

བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱ་མཁན་གྱི་སྐུ་སྐྱབ་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་
བྱལོ། །ཞེས་པ་ནས། དགོ་བའི་རྩ་བ་གང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱ་མཁན་ལ་བཀུར་སྟོར་བྱ་བ་དང་། ལྷ་
མར་བྱ་བ་དང་རིམ་གྱིར་བྱ་བར་འདོད་པས་བདག་གི་དགོ་བའི་རྩ་བས་དེ་དང་
དེར་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་
བྱལོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཡིད་བཞིན་ཞོར་བྱ། ཞེས་
གསུངས། དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་སྒྲོན་པ་བཤད་པ་ལ། སྒྲོན་ལམ་དང་། ཡིད་བཞིན་
གྱི་ཞོར་བྱ་དང་། ཇི་ལྟར་སྒྲོན་པའི་འབྲས་བྱ་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
སྟོབས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉི་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་
ལ།⁹ ལྷ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཟས་དང་། སྒྲོམ་དང་། བྲི་དང་། སྤེང་བ་དང་།
མེ་ཉོག་དང་། བདུག་སྟོས་དང་། བྲེ་མ་དང་། རྒྱག་པ་དང་། མལ་ཆ་དང་། སྟན་
དང་། བྲིམ་དང་། ཞོར་དང་། འབྲུ་དང་། རྒྱན་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཞོར་བྱ་དང་།
སྤྲ་ཉིག་དང་། བེ་རྩུ་བྱ་དང་། མན་ཤེལ་དང་། རྒྱ་བྱ་དང་། ས་ལེ་སྐྱམ་དང་།
དབུ་ལ་དང་། སྤྱིད་མོས་ཆལ་དང་། རྒྱལ་སྤིད་ལ་སོགས་པ་ཡོ་བྱང་རྣམས་ཀྱིས་
ཡིད་ལ་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་
བྱལོ། །ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆེན་ཕྱོགས་བརྒྱའི་སངས་རྒྱ་མཁན་བཅོམ་ལྡན་འདས་
གང་དག་ཡིན་པ་དང་དེ་དག་གིས་བདག་གི་བསྐྱགས་པ་བརྫོད་པར་འདོད་པས་

⁹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༡༩ ཉི་མཱི་ག་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མཱི་ ༩༩་༣།

ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱཏོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
ཉི་མ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་བཤད་པ་ལ། སྟོབས་དང་། ཉི་
མ་དང་། གདུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
པར་ཕྱིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྐྱ་དབྱངས་སྟན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་
ལ།^༡ རྒྱ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོབ་པར་འདོད་པས་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱཏོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གྱི་པ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པར་ཡང་དུན་སུམ་ཆོགས་པ་དུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྩོགས་
པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལྷ། ཞེས་
གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་བཤད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་དབྱངས་སྟན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་འདུན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་
སྟོན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། མངོན་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་
སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ།^༢ རྒྱ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་པ་
གཅིག་གིས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་གང་གྲའི་སྒྲུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དུ་
འདའ་བར་འདོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་དང་། ཞེས་པ་ནས་ཟག་པ་ཟད་པའི་
མངོན་ཤེས་མངོན་དུ་བྱ་བར་འདོད་ཅིང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་ཡང་མི་
བྱེད་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱཏོ། །ཞེས་པའི་བར་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཉི་མེད་གཙུག་ལྷན་འདས། ཉི་མེད་ ༩༩༡༥

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཉི་མེད་གཙུག་ལྷན་འདས། ཉི་མེད་ ༩༩༡༥

གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྒྱལ་པོ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་
སྒྲོན་ས་བཤད་པ་ལ། མཛོན་པར་ཤེས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དང་། མཐུ་
ཐོགས་པ་མེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། བསོད་ནམས་
དང་ཡེ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བང་མཛོད་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་
ལ།¹ ལྷ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གང་གྲའི་སྒྲུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སངས་རྒྱས་
བཙུན་ལྡན་འདས་ཉན་ཐོས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགོ་འདུན་དང་
བཅས་པ་རི་སྟེད་ཅིག་བཞུགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བསོད་སྟོམས་གཅིག་
གིས་བྱབ་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ཞེས་པ་ནས།
སྒྲུང་པོ་མ་ལུས་པའི་སྒྲུང་ན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ཀྱི་བར་ལ་འདའ་བར་
འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། མཛོད་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆིག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་བཤད་པ་
ལ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། བང་མཛོད་དང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་མང་པོའི་མཛོད་ལྟ་བུ་དང་། ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ།² ལྷ་རིའི་བྱ་
གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་པ་དང་། མ་བྱོན་པ་

¹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ས། ༥༩ ཉི་མེད་ག་བཙུན་འདས། ཉི་མེད་ ༢༡༡

² བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ས། ༥༩ ཉི་མེད་ག་བཙུན་འདས། ཉི་མེད་ ༢༤༡

དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྩིས་སུ་
ཐོབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྩིས་སུ་ཐོབ་
པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་བྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་སོ་ཆེ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་
བཤད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མ་སྐྱབ་པའི་ཆོས་དང་། ལམ་སོ་ཆེ་དང་།
འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་གཤེགས་ཤིང་རྩིས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། ཞེས་
གསུངས། སྙིང་རྩི་དང་ལྷག་མཐོང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་
སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། །ལྟ་བུའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བར་འདོད་པས། ཞེས་པ་ནས། གང་
དག་དེ་ཡང་ཕྱོགས་བཅུའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱན་ནས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་བཞུགས་ཤིང་འཆོ་སྦྱང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་
ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་མཐོང་བར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་བྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་
བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བཞུགས་པ། ཞེས་གསུངས།
དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་འཆད་པ་ལ། སྙིང་རྩི་དང་། ལྷག་མཐོང་དང་། བཞུགས་
པ་དང་། འཁོར་བ་དང་ལྷ་དང་ལས་འདས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་ལྟོང་བར་བདེ་ལྷག་
ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཟུངས་དང་སྟོབས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
བཀོད་མའི་ཆུ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ། །ལྟ་བུའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་

⁹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༤ ཉི་མེ་ག་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མེ། ༥༧༡༡

ཆེན་ཕྱོགས་བཅུ་ཙམས་སུ་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཤད་པར་
 གྱུར་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བ་གང་ཇི་སྟེད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ།
 མདོ་དང་། དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་། ལུང་བསྟན་པ་དང་། ཆོག་གས་སུ་
 བཅད་པ་དང་། ཆེད་དུ་བཟོད་པ་དང་། སྒྲེང་གཞི་དང་། རྟོགས་པ་བཟོད་པ་དང་།
 དེ་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། སྐྱེས་པའི་རབས་དང་། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། ཆེས་ཆེད་དུ་
 བྱུང་བ་དང་། གཏན་ལ་ཤབ་པར་བསྟན་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
 ཀྱིས་ཐོས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཟུང་བར་འདོད་པ་དང་། བཅང་
 བར་འདོད་པ་དང་། བསྐྱུ་ག་^༡ བར་འདོད་པ་དང་། གུན་ཚུབ་པར་འདོད་པ་དང་།
 དེ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་སྟོན་
 བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། སྟེང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྡན་འདས་ཙམས་ཀྱིས་གང་ཅུང་
 ཟད་བཤད་པར་གྱུར་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཐམས་
 ཅད་གཟུང་བར་འདོད་པ་དང་། བཅང་བར་འདོད་པ་དང་། བསྐྱུ་ག་^༡ བར་འདོད་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་
 བར་སྟོན་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་
 གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བཀོད་མའི་ཆུ་དང་ནི། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་

ག་༥༠ན་༥་བསྟེད། ༥༩་བ་༥་བསྟེད། ༧༡༠༡་ན་༣་བསྟེད།

३ वा०ब०शुभाखा १८६०ब०शुभाखा १०००ब०५०शुभाखा

^੩ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਸ਼ਬਦ ੧੯੮੨-੮੩ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ।

ཆོག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། གཟུངས་དང་སྒོ་བས་བ་དང་། ཞེས་དང་།
བཀོད་མའི་ཚུ་དང་། ཞེས་དང་། རོས་བ་དང་མ་རོས་པའི་ཆོས་འཛིན་པས་མི་
ཟད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། འོན་པཀོད་མའི་ཚུ་དང་ཚུ་མིག་ལ་བྱད་པར་གང་
ཡོད་ཅེན། དེ་ཡོད་དེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས། ཚུ་མིག་ནི་སྒོ་ནས་ཚུ་འབྱུང་བ་
གང་ཡིན་པའོ། །བཀོད་མའི་ཚུ་ནི་ཚུ་གྱེན་དུ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྐྱ་སྟན་པ་ལྟ་བུའི་
སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལ།^༡ །ལྷ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གྲའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དག་ན་སྟན་པ་སྟན་ནག་སྟག་
དུ་གྱུར་པ་གང་དུ་ཉི་མ་དང་ཆེ་བ་དག་གིས་འོད་ཀྱི་གནས་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
དག་སྤྱང་བར་བྱེད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས།
སྟེང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གྲའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ནམས་སུ་
སེམས་ཅན་གང་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྤྲ་ཆོགས་སུ་སྟེ་བར་འབྱུང་བ་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་སྐྱ་སྟོག་
པར་འདོད་པ་དང་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་འགོད་པར་འདོད་
པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་
ལ། སྐྱ་སྟན། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་
དགའ་སྟོན་དང་། སྐྱ་སྟན་པ་དང་། ཐར་བ་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟན་པར་སྟོག་

^༡ བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༤ ཉི་མེད་བཙུན་འདས། ཉི་མེད་ ༡༠༡༡

བ་དང་། ཞེས་གསུངས། བཟོད་བ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་མཚུངས་ལྟ་བུ་ཆུ་བོ་
ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་བ་ལ།^༡ ལྷ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤར་ཕྱོགས་
ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གྲུའི་སྒྲུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
ཐམས་ཅད་ན་སྤྱན་པའི་མཁུས་ལྷན་ངར་གྲུར་པའི་སེམས་ཅན་གང་དག་ཡིན་བ་
དེ་དག་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བར་བྱའོ། །ཞེས་བ་ནས། ལྷ་ན་མེད་བ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་
པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་བ་ལ། ཆུ་བོ་ ཞེས་
གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྟོན་པ་འཆད་བ་ལ། བཟོད་བ་གཅིག་པའི་ལམ་
དང་། ཆུ་བོའི་རྒྱུ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
ཆོས་སྐྱེད་པ་མཚུངས་ལྟ་བུ་གྱི་སྤྱིན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་བ་ལ།^༢ ལྷ་རིའི་བྱ་
གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོད་ལམ་སྟོན་པར་འདོད་བ་དང་།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོད་བ་དང་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་བ་དང་། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་སྐྱེད་འཕྲིན་ལས་དང་། གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་དང་།
ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་ཏུ་འགོ་བས་ཡོངས་སུ་དག་
བ་དང་། སྒྲུང་པོ་ཆེའི་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་ལྟ་བར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་
བྱའོ། །ཞེས་བ་ནས། ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ས། ༥༤ ཉི་མེད་གཙུག་ལྷན་འདས། ཉི་མེད་ ༡༩༩༦།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ས། ༥༤ ཉི་མེད་གཙུག་ལྷན་འདས། ཉི་མེད་ ༡༩༩༦།

སྤྱིན་པའི་རྒྱུར། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་པོ་རྣམས་ཉེ་བར་ལེན་པ་རྣམས་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྤྱིན་རྣམས་ཀྱི། ཞེས་
གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་ལྷན་པ་ནི།
ཞེས་དང་། སྤྱིན་ལྷ་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། དགའ་ལྷན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་ལ་
སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་བྱང་བ་ཉིད་ཀྱི་གངས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

འོན། སྤང་པོ་ཆེའི་ལྷ་སྤངས་ཀྱིས་ལྷ་བར་འདོད་པས། ཞེས་པའི་དོན་གང་
ཞེན། དེའི་དོན་ཡོད་དེ། སྤང་ན་འདུག་པ་ལ་བཞུག་དེ་མི་ལྟ། འོག་ན་འདུག་པ་
ལ་བཞུག་དེ་མི་ལྟ། གཡས་གཡོན་ན་འདུག་པ་ལ་མིག་བཟུར་ཉེ་མི་ལྟ། རྒྱབ་ཏུ་
འདུག་པ་ལ་མཐིང་པ་བཟུར་ཉེ་མི་ལྟ། ཐག་རིང་པོ་ན་འདུག་པ་ལ་བསྐྱེམས་ཉེ་མི་
ལྟ། ཐག་ཉེ་བ་ན་འདུག་པ་ལ་བསྐྱེམས་པ་མེད་པར་ཡང་མི་ལྟ་བར་རི་ལྷར་འདུག་
པའི་སྒྲིབ་ལམ་དང་། རི་ལྷར་ལྷ་བའི་མིག་གིས་འཐིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་
ཅད་དུ་སེམས་ཅན་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྷ་བ་ནི་སྤང་པོ་ཆེའི་ལྷ་སྤངས་
ཀྱིས་ལྷ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རི་ལྷར་ཡུམ་གསུམ་གཞོད་འཛོམས་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ལ། དེ་ལྷར་ན་དེ་ཡང་ས་གསེར་
རྒྱ་བ་མེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ལྷ་ཅན་གཉིས་བཤད་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ས་མཆོམས་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལ་དང་པོ་གསུམ་ནི་རྩྱུང་དུ་དང་

⁹ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༥ ཞེར་ཕྱིན་ག། དུལ་སེན། ཡུམ་གསུམ་གཞོད་འཛོམས། ༢༡༡༡༡།

འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ལས་དང་པོ་བའི་སས་བསྐྱས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་
གཅིག་ནི་ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་བཅུ་ནི་
རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ས་བཅུས་བསྐྱས་ཏེ། མཐོང་བ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་
གྱི་སྒྲོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ལྷ་ནི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་
སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་ནི་སྒྲོར་བ་དང་དངོས་དང་མཇུག་
གི་སྒྲོན་ས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རབ་
ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་ལས་དང་པོ་བའི་ས་ནས་བཟུང་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱིས་
བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

འོན། འདིའི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་དེ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག །ས་བཅུ་གའི་
བྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས།^༡ འདི་དག་གི་རིམ་བ་
ནམས་དོན་གྱི་རིམ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ས་བཅུ་བའི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་
ལ་བཞག་གོ །འོན། ཐ་མ་གསུམ་སྒྲོར་བ་དང་དངོས་དང་མཇུག་གསུམ་པོ་དེ་
གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། དེའི་སྒྲོར་བ་རྒྱན་མཐའ་ལ་བྱེད་ཅིང་། དངོས་གཞི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སའི་མཉམ་གཞག་དང་། རྗེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྗེས་ཐོབ་ལ་བྱེད་
དོ། །དེ་ཡང་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། སྤྱིན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་
རྒྱད་ལྟན་གྱི་བྱང་སེམས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྟེའི་རྒྱན་ལས།^༢ རྒྱལ་སྤྲས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༡༡ རྟེན་གྲུ་ཆ། སྒྲོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་སོ། རྒྱན་སྒྲུང་། ༤༣༩༡༩།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༣༠ སེམས་ཅམ་གྱི། རྗེ་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྟེའི་རྒྱན། ༡༡༣༡།

ནམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། སྦྱོན་དང་འབྲ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིད།

སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་བཤད་
པ་དང་། བརྟེན་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལ། ལུས་རྟེན་བཤད་པ་དང་། སེམས་རྟེན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་
ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འགྲོ་བ་རིགས་དུག་གའི་རྟེན་ལ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་
ཡོད་དེ། མདོ་ལས། དེ་ཆེ་ལྷ་མི་སྟོང་ཐུག་བརྒྱས། །བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས།^༡ ལྷའི་བྱ་གང་དག་གིས་
སྐྱ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་
གིས་ཀྱང་སྐྱ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ལྷའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཆོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།^༢ ལྷ་ཉི་མེ་
ཆེག་སྟོང་གིས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཟ་མ་
ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། འཕགས་པ་འཛིག་རྟེན་དབང་དུག་གིས་ཡི་དྲགས་
མང་པོ་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཀོད་པར་གསུངས་པའི་དོན་བདེན་པ་མཐོང་བའི་
རྒྱ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བཀོད་པ་ལ་འཆད་རིགས་ཤིང་བདག་ཅག་གི་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ་ ༣^༢ ཉི་མེ་ལ། བཙུམ་ལྷན་འདས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ། ༣^༢།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༤ མདོ་སྟེ་ལ། བཙུམ་ལྷན་འདས། རྫོགས་རྒྱ་མཆོས་ཞུས་པའི་མདོ། ༡༠།༥།

སྟོན་པས་སྟོན་དཔུལ་བའི་རྟེན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱིན་ལན་བསམ་བའི་མདོ་
ལས་^༡གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེ་འགའ་ཞིག་ལས་དབང་གིས་
ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྒྲུབ་རྒྱན་ལས། ^༢སྟོན་ལྷན་
རྣམས་ཀྱི་ལས་དང་ནི། །གཞན་ཡང་སྟོན་ལམ་དག་དང་ནི། །ཉིང་རེ་འཛིན་དང་
དབང་འབྱོར་བའི། །དབང་གིས་སྐྱེ་བར་འདོད་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན། མཛོད་འབྲེལ་ལས། ^༣གསུམ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཁོ་ན་དང་སྤྱིང་
གསུམ་དག་ན་འཕེན་པར་བྱེད་ཀྱི་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་རིགས་པར་ཤེས་
རབ་དང་སྟོབ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འཐད་
དེ། དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་འཇུག་སྟོན་
གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། དེའི་རྟེན་ལ་སྟོན་སེམས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་བ་གང་
ཞིག །མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ལམ་རིམ་ལས། ^༤སྟོན་སྐྱེ་ལ་སོགས་ལུས་
དང་བསམ་བའི་སྟོན་སྟོན་སེམས་སྐྱེ་རུང་བ་ཐམས་ཅད་འདིའི་རྟེན་དུ་རུང་
ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་སྟོན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་དགོས་སམ་ཞེ་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མཆན་ཉིད་ཆང་
བ་གཅིག་མ་སྐྱེས་ཀྱང་འཇུག་སྟོན་ཐོབ་བ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༤ མདོ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཙོ་སྟོན་ལྷན་འདས། རྟེན་ལན་བསམ་བའི་མདོ། ༣༩༥་༥།
^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྟོན་ལྷན་རྣམས་མགོན། མདོ་སྒྲུབ་རྒྱན། ༤༤་༡༠།
^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༤ མཛོད་པ་ལ། སྟོན་དཔོན་དཔེ་བསྟན་གཉེན་མཛོད་འབྲེལ། ༥༡་༥།
^༤ སྐྱེ་འབྱས་དཔར་མ། གསུང་འབྱུང་མ། རྟོན་པ་ལ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༥༡་༣།

ཆོས་བཅས་ཀྱི་ཁྱོད་བ་ཅམ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་དེ། འཇུག་སྒོམ་ལེན་པའི་རྟེན་དུ་
རུང་བ་གང་ཞིག །དེ་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་བརྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་ལ་ཆོས་མེད་ཀྱི་
ཁྱོད་བ་ཐོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། དེ་འབྲེལ་བ་དེ་སྟོན་སེམས་ཆོགས་
ལེན་པའི་རྟེན་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས། །ལེན་པའི་རྟེན་ནི་སྤར་བ་ཤད་
བ་ལྟར་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་བ་ལ་སྒྲོ་སྤངས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡིད་
འགྱུར་གྱི་ཁྱོད་བ་ཅུང་ཟད་གཅིག་རྟེན་པ་ལ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང་། །སྤྱིར་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་ཁྱོད་བ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་བསྐྱབ་བྱའི་བྱ་བ་རྣམས་ཤེས་ཤིང་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པ་བརྟན་ནས་སྟོན་དུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྒོམ་པ་ཆོགས་བཟུང་ནས། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
སྦྱོང་བ་ལང་ཡོད་དོ། །སྦྱོང་འཇུག་ལས་སྟོན་དུ་སྒོམ་པ་བཟུང་ནས་དེའི་
བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིན་དུག་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་ལུགས་
རྣམས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུབ་
སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། །དེ་ལྟར་སྦྱིང་རྩི་ཆེན་པོ་བསྒྲོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མ་
ལུས་པར་བྱངས་པར་དམ་བཅས་ནས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེམས་མི་དགོས་པར་སྐྱེ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

^༡ སྐྱེ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་གྱི་ རྩི་ཅོང་ཁ་ལ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༩༡^པ་ན།

^༢ སྐྱེ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་གྱི་ རྩི་ཅོང་ཁ་ལ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༩༠^པ་ན།

^༣ ག་པ་ལ་ལ་སྦྱོང་། ༡༡༠༩་ན་ལ་སྦྱོང་། ༩^པ་ན་ལ་སྦྱོང་།

^༤ སྐྱེ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་གྱི་ རྩི་ཅོང་ཁ་ལ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ༩༠^པ་ན།

འདིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་སྒྲིམ་
རིམ་གྱི་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་^༡པའི་ཆད་བཤད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ལམ་སྒྲོན་ལས། ^༢སོ་སོ་^༣ཐར་པ་རིགས་བདུན་གྱི། ཉག་ཏུ་སྒྲིམ་གཞན་
ལྟ་བུ་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིམ་པ་ཡི། །སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་
མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་འདུག་སྒྲིམ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་ལྟ་
དགོས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འདུག་སྒྲིམ་ལེན་པའི་རྟེན་བྱང་པར་བ་ལ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འགྲེལ་པར། ^༤ལེན་པའི་རྟེན་བྱང་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྣང་རྗེ་ཆད་མེད་
གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྟེན་ལ་སྣང་རྗེ་ཆེན་པོ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྲལ།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་
གཏན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་^༥། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་^༦ཅི་རིགས་བ་ཡོད་
ཅིང་། དེ་ལ་འདོད་སེམས་མེད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་ན་བསམ་གཏན་

^༡ ག་པ་ན་ན་བསྐྱེད། ཏ་པ་ན་ན་བསྐྱེད། ༡༧༠༧་བ་པ་སྐྱེས།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བཅུར་མ། ༩༧ དབུ་མ་ཁྱི། རོ་མོ་ཐེ། བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན། ༡༩༧་ན་༡༠།

^༣ ག་པ་ན་ན་སོ་སོར། ཏ་པ་ན་ན་སོ་སོར། ༡༧༠༧་བ་པ་སོ་སོ།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བཅུར་མ། ༩༧ དབུ་མ་ཁྱི། རོ་མོ་ཐེ། ལམ་སྒྲོན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ། ༡༩༧་ཏ་པ་༡༡།

^༥ ག་པ་ན་ན་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས། ཏ་པ་ན་ན་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས། ༡༧༠༧་བ་པ་༥ གྱུར་པའི་འདོད་
སེམས།

^༦ ག་པ་ན་ན་དངོས་གཞི་ཅི་རིགས་བ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་འདོད་སེམས་མེད་དེ། ཐེག་ཆེན། ༡༧༠༧་བ་པ་༥ དངོས་གཞི་སོགས་ཅི་རིགས་པར་
ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན། ཏ་པ་ན་ན་དངོས་གཞི་ཅི་རིགས་བ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་འདོད་སེམས་མེད་དེ། ཐེག་ཆེན།

གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཐོབ་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐོབ་ན་ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་
པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས།^༡ སྦྱོར་བ་ཞེས་པ་ནི་ནི་ལྷག་ཟུང་དུ་
འབྲེལ་བའི་དོན་བསྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་ན་
ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་བྱུང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་^༢།

གཉིས་པ། བརྟེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ། རྒྱ། རོ་བོ།
དབྱེ་བ། སན་ཡོན། སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་བཅུས་
སྟུ།^༣ སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱོར་མཐོང་ནས་འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་ན་སྦྱུང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་
དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་
པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་རྒྱབ་པ་ལ་མ་བཟོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྟུག་
བསྐྱེད་ཀྱིས་མཐོང་བ་མཐོང་ནས་མ་བཟོད་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་བཞི་
གསུངས་ལ། བྱང་སེམས་དེ་གསུམ་སྟུ་མཚོགས་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱིས་ཐེན་པ། སྦྱོང་རྩེ་ཆེ་བ། འཁོར་བའི་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་འདིགས་པ་
སྦྱོང་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོ་འབྲུལ་
མཐོང་ཞིང་ཐོས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོང་ཐོས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་རྒྱབ་
ཏུ་ཉེ་བ་མཐོང་བ། སྐབས་འདིར་སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་པར་མཐོང་བ་སྦྱོང་བཞི་

^༡ སྦྱོང་བཅུས་དཔེ་མཁན། གསུང་འབུམ་ལ། རྒྱལ་མཚན་རྩི་བཅུན་གྱི་རྒྱུ་ ༤༩༥།

^༢ ག་༤༣ན་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ། ༥་༡ན་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ། ༡༠༥ན་པ་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ་དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་
དཔོངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ།

^༣ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་ལ། ༤༤ དབྱེ་བཞི། རྒྱལ་སྐུ་ཞི་བ་ལྷ། བསྐྱེད་བཅུས། ༡༠༡་༡༥།

^༤ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་ལ། ༥་༣ སེམས་ཅན་གྱི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། བྱང་སེམས་ ༥༤༡༥།

བཞི་དང་། རང་སྟོབས། གཞན་སྟོབས། རྒྱུ་སྟོབས། སྒྲོར་བའི་སྟོབས་ཏེ་
སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེས་པར་བཤད་ལ། དཀོན་མཆོག་སྟོན་མའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་
དང་རྒྱལ་བའི་ཆོས་ལ་དད་གུར་ཅིང་། །རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོད་ལ་དད་བྱེད་
ལ། །བྱང་ཆུབ་སྒྲོན་མེད་ལ་དད་བྱས་ནས། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་
སྦྱོལ་། །ཞེས་རྒྱལ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ། རྒྱལ་སྐས་ཀྱི་སྦྱོད་པ། རྩོགས་
བྱང་གི་པན་ཡོན་མཐོང་ནས་དད་པ་དང་གསུམ་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་ནི་
རྒྱ་མཚན་མཐའ་དབྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཀྱི་ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་
བ་གཅིག་དགོས་ཏེ། མདོ་སྤྱིའི་རྒྱན་ལས།^༡དེ་ཡི་ཙ་བ་སྤྱིང་རྩེར་འདོད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། རང་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྩོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་དོན་གཉེར་ཀྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་ལམ་ཀྱི་
འབྲུག་སྒྲོར་གྱུར་པའི་ལམ་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གཙོ་བོ་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་རིག་ཁྱད་པར་ཅན་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
བཤད་ལས།^༢གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་ཀྱི་
འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན། །ཞེས་དང་། དེས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྱིའི་རྒྱན། ༡༡༡༡༣།

^༢ སྤྱི་འབྲུམ་དཔར་མ། གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྒྱལ་ཆབ་རྩེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱན། ༡༠༥་༣།

ལན་རྒྱལ་སྤྱི་འཐུས་འབུམ་ལས།^༡ ཐེག་ཆོན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ནི་གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་ཐེག་ཆོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་ཞེས་ཐེག་ཆོན་སློས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་དོན་དུ་རྩོགས་བྱང་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཁྲུང་པར་ཅན། ཐེག་ཆོན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པ་གཅད་^༢ སར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་སློས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྩོགས་བྱང་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་ཐེག་ཆོན་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་ཡིན། དེ་ཐེག་ཆོན་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པས་དེ་ཐེག་ཆོན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པ་གཅད་^༣ སར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེའི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་འདུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཡུལ་ངེས་ལྡན་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱལ་གྱི་སའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

^༡ སྤྱི་འཐུས་དཔལ་མ། གསུང་འབུམ་དུ། རྒྱལ་ཆོབ་ཐེ། སྤྱོད་འཐུག་རྒྱལ་སྤྱི་འཐུས་འབུམ་ ༡༩༥།

^༢ ག་༤༥་ན་གཙོད། ༩་༢་ན་གཙོད། ༡༡་༡༠༩་བ་༥་གཙོད།

^༣ ག་༤༥་ན་གཙོད། ༩་༢་ན་གཙོད། ༡༡་༡༠༩་ན་༡་གཙོད།

ཡང་དེའི་ཟུར་དུ་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། སངས་རྒྱུ་ལམ་གསུང་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཛོན་སྤུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དེ་འདྲ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་རིག་ཡིན་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་རིགས་གནས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཆོགས་ལམ་འབྲིང་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་
སྒོ་མ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བསྐྱུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐོབ་པ་དང་དུས་
མཉམ་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་བྱུང་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱི་དོན་བྱ་དཀའ་ལ་
སྟོབ་ཆེ་བ། སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོན་མ་ཆོས་པ་ཆེ་བ། རང་གཞན་ལ་
ཕན་བདེ་སྐྱབ་པས་དོན་ཆེ་བ། བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པས་
འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་བྱུང་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ཏེ། མདོ་སྟོན་རྒྱུ་ལས། སྟོབ་ཆེ་དང་
ཆོས་པ་ཆེ། དོན་ཆེ་བ་དང་འབྱུང་བ་ཆེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
ཆེ། དོན་གཉིས་ལྡན་པའི་སེམས་འབྱུང་བ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྟོགས་བྱང་ལ་

¹ ག་པ་ན་ཆ་གཞན་གྱི་དོན་བྱ་དཀའ་བ་ལ། ཏ་ཨ་ན་ཆ་གཞན་གྱི་དོན་བྱ་དཀའ་བ་ལ། 1106ན་ཆ་གཞན་དོན་གྱི་བྱ་དཀའ་བ་ལ།

² བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་ལ། 20 སེམས་ཅམ་གྱི། རྟོན་བརྩོན་རྣམས་མགོན། མདོ་སྟོན་རྒྱུ། 1111ལ།

དམིགས་པའི་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་
རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་གྱི་རྣམ་རིག་ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་
རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་གཙོ་བོ་སེམས་དེ་མཆོན་
ཉིད་དེ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྤོལ།

ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མར་གྱུར་
པའི་^༡ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་གྱི་རྣམ་རིག་། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད། གཞན་དོན་དུ་རྩོགས་བྱང་ལ་དམིགས་ཤིང་གྲོགས་འདོད་པ་
དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་གྱི་རྣམ་རིག་དེ་སྦྱོང་
པའི་རྟོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། རང་གི་
དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་སངས་རྒྱལ་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པར་
གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཐེག་ཆེན་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་
གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྦྱུ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འདོད་པ་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་
མ་ཡིན་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་
བསམ་པའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དང་པོ་དེ་འཐད་

^༡ ག་༥་བ་༣་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མར་གྱུར་བའི། ཏ་༣་བ་༥་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མར། ཀ་༡༠༩་བ་༥་རིགས་མཆོན་ཉིད་པ་གྱུར་བའི།

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱུ་ལས་གསུངས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གང་ཐག་
གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན།
མཆོན་བྱ་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་དུ་རྟོགས་བྱང་
ལ་དམིགས་པ་གང་ཞིག །གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། རྣམ་མཐུན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུབ་སྟེ། སངས་རྒྱུ་ལས་གསུངས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཙོ་བོ་སེམས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དེ་འདྲའི་སེམས་བསྐྱེད་
ཆོས་ཅན། ཀྱན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རང་
གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀྱན་རྫོབ་དང་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་
པ་གང་ཞིག །གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། རྟོགས་བྱང་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་
མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གང་ཞིག །དེ་ཀྱན་རྫོབ་དང་
སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་
དོན་དུ་རྟོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་སྦྱོང་པའི་རྟེན་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་ཁས། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ། དཔའི་སྒྲོ་ནས། ས་མཆོམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས། བསྐྱེད་
ཚུལ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས། སྤང་བཤུགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས། རོ་བོའི་སྒྲོ་ནས། སྤྲུལ་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་

དབྱེ་བ་དང་བྱུག་། དང་པོ་ལ། དཔེ་སྒྲིག་ས་ལྟ་བུ་ནས། སྤྱིན་ལྟ་བུའི་བར་
ཉེར་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་ས་གསེར་རྒྱ་བ་མེ། །ཞེས་སོགས་དང་། མདོ་སྤྱིའི་
རྒྱན་ལས།^༡སྤྱིད་བ་ས་དང་མཚུངས་བ་སྟེ། །གཞན་ནི་བཟང་པོའི་གསེར་དང་
འབྲ། །རྒྱ་བ་ཡར་གྱི་ཆོས་བ་བཞིན། །གཞན་ནི་མེ་དང་འབྲ་ཤེས་བྲ། །ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ། མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མོས་བས་སྤྱོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད།
མ་དག་ས་བདུན་དུ་ལྟག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། དག་བ་ས་གསུམ་དུ་
ནམ་བར་སྤྱིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྤྱིབ་བ་སྤངས་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་དང་བཞི་ཡོད་དེ། མདོ་སྤྱིའི་རྒྱན་ལས།^༡སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ས་
ནམས་ལ། །མོས་དང་ལྟག་བསམ་དག་བ་དང་། །ནམ་བར་སྤྱིན་བ་གཞན་དུ་
འདོད། །དེ་བཞིན་སྤྱིབ་བ་སྤངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ལ། དང་པོར་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ནས་དེ་རྗེས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགོད་བར་འདོད་བ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་
བསྐྱེད། དང་པོར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བཀོད་ནས་དེ་
རྗེས་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་བར་འདོད་བ་སྤྲུགས་རྩི་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། རང་
ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་མཉམ་དུ་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་བ་མཉན་བ་ལྟ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྱིའི་རྒྱན། ༡༡༣༡༥

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྱིའི་རྒྱན། ༡༡༣༡༦

བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་གསུམ་དུ་ཡོད། བཞི་བ་ལ། སྤ་རགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་རགས་བ་བརྒྱུད་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྤ་བ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྤེའི་རྒྱན་ལས།¹ གྲོགས་སྟོབས་རྒྱ་
སྟོབས་ཅ་བའི་སྟོབས། ཐོས་སྟོབས་དགེ་བ་གོམས་བ་ལས། ཁི་བརྟན་བ་དང་
བརྟན་འབྱུང་བ། གཞན་ཀྱི་བརྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཤད། ཅེས་གསུངས་
བ་ལྟར། གྲོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་མི་བརྟན་བ་
དང་། རྒྱ་རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་བརྟན་བ་དང་། སྟོན་དགེ་བ་གོམས་པའི་
སྟོབས་བརྟན་བ་དང་། མང་དུ་ཐོས་པའི་སྟོབས་བརྟན་བ་དང་། ཆེ་འདིར་དགེ་བ་
གོམས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ། གཉིས་བ་
ནི། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་བུའོ།

ལྷ་བ་ལ། སྟོན་བ་སེམས་བསྐྱེད། འབྲུག་བ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ལས། དེ་
གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ས་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་འཛོག་སྟེ། ས་མ་ཐོབ་པའི་
རྒྱུད་ལ་འབྲུག་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་འབྲུག་སྒྲིམ་ཡོད་བ་གང་
ཞིག ཁཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། བསྐྱབ་བཏུས་སུ།² ཅི་སར་མ་ཆུང་
བ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་བ་ཡོད་དམ་ཞེན་
ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཀ་ལ་མིང་ཀའི་སྤུ་བྱ་སྟོང་འཛིན་པར་སྐད་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། 20 སེམས་ཅོམ་ལི། རྩི་བཟོན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤེའི་རྒྱན། 1994ལོ།

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། 62 དབྱ་མ་ཁི། སྟོན་དཔོན་ཞིབ་མ། བསྐྱབ་བཏུས། 2003ལོ།

འདོན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇུག་སྒོམ་
ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲོན་ས་ཀྱང་མི་འཛོག་སྟེ། འཇུག་སྒོམ་ཐོབ་ལ་ཉམས་པའི་བྱང་
སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་འཇུག་སྒོམ་ཐོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་
ཀྱང་སྒྲོན་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་ཟེན་མ་ཟེན་
གྱི་སྒྲོན་ས་མི་འཛོག་སྟེ། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོན་སེམས་རྣམས་སྐྱོད་པ་
ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་ཟེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས།^༡ས་ཐོབ་ནས་སེམས་
བསྐྱེད་སྐྱོད་པ་དང་བལ་བ་མི་སྤྲིད་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་སྒོམ་
རྒྱད་ལ་ལྡན་མི་ལྡན་གྱི་སྒྲོན་ས་མི་འཛོག་སྟེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་འཇུག་སྒོམ་རྒྱད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་
གི་རྒྱད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ཅིང་^༢། སྒྲོན་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་
ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱད་ལ་གཞན་དོན་དུ་རྩོགས་བྱང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་
སྒྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཞན་དོན་དུ་རྩོགས་བྱང་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་སྒྲོང་ཉིད་ལ་ཅེ་
གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོད་པ་ཉམས་ལེན་
གྱི་བྱ་བ་མཛོན་དུ་^༣གྱུར་པས་ཟེན་མ་ཟེན་གྱི་སྒྲོན་ས་ཀྱང་འཛོག་པ་མི་འཐད་དེ།
ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྐྱོད་པ་
ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་མཛོན་གྱུར་པས་ཟེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱད་ལ་དེ་མཛོན་

^༡ སྤྱི་འབུམ་བར་མ། གསུང་འབུམ་མ། རྩི་ཙོང་ཁ་བ། རྟེན་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ༡༤༦།

^༢ ག་༤༦་ན་མ་ཅིང་། ༡༡༠༩་བ་མ་ཞིང་། ༩་མ་མ་ཅིང་།

^༣ ག་༤༦་ན་མ་མཛོན་དུ་གྱུར་༩་མ་མ་མཛོན་དུ་གྱུར་༡༡༠༩་བ་མ་མཛོན་གྱུར་།

གྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་མངོན་
གྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པར་
ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་སློ་མངོན་གྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དམིགས་ནམ་འཇིན་
པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྲལ། ཁ་ཅིག་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སྒྲིབ་ལམ་ཅམ་དུ་ཟད་དེ་ཆོག་པ་བསགས་པ་ལས་སེམས་དེ་བསྐྱེད་པའི་
ཆོག་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པར་ཡང་མ་བྲལ་བའོ། །འདྲུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་
པའི་བཤེས་གཉིན་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
སེམས་བསྐྱེད་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས།
དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆོག་པ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ལ་བྱེད་བ་མི་འཐད་དེ། སྒྲིབ་སེམས་
ལེན་པའི་ཆོག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཆོག་པ་གྱི་མཆོག་
ནམས་ལ། ཁྱེད་སོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཁྱེད་ཀྱི་ཆོས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་
སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
པའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་
ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་རང་གི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སྙིང་རྩེ་

⁹ བསྐྱེད་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས། འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ། ༥༩་ན།

ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།^༡ དེ་ཡི་ཅ་བ་སྟོང་
རྩེར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོབ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྟོ་མེད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འདུས་བྱས་མི་
རྟག་པར་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་
བའི་གང་ཐག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་ནི། བསྐྱབ་བརྟུས་
སྟེ།^༢ བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་དུ་སྟོན་པའི་སེམས་
དང་། བྱང་རྒྱལ་དུ་ཆས་པའི་སེམས་སོ། །སྤྱོད་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་
པ། སེམས་ཅན་གང་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་དུ་
སེམས་སྟོན་པ་དེ་དག་ཀྱང་དཀོན་ལོ། །དེ་བས་ཀྱང་གང་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་དུ་ཆས་པའི་སེམས་ལེན་དུ་དཀོན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྟོན་རིམ་ལས།^༣ འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་པན་
པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་གང་ཐོག་མར་དོན་དུ་གཉེར་བ་ནི་སྟོན་
པའི་སེམས་སོ། །གང་པན་ཆད་སྟོན་པ་བཟུང་ནས་ཆོགས་རྣམས་ལ་ཞུགས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྩི་བཅུན་བྱས་མགོན། མདོ་སྡེའི་རྒྱན། ༡༡༡་༡༥༡
^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤ དབུ་མ་གྱི། སྟོན་དཔོན་ཞིབ་ལྗང། བསྐྱབ་བརྟུས། ༡༠༡་༤་༢༡
^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤ དབུ་མ་གྱི། སྟོན་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གྱེ་ལ། སྟོན་རིམ་དང་གོ། ༥་༣་༤༡

པ་ནི་འཇུག་པའི་སེམས་སོ། །ཞེས་དང་། ལྷོད་འཇུག་ལས།⁹ བྱང་ཆུབ་སེམས་
ནི་མདོར་བསྟུན། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །བྱང་ཆུབ་སྟོན་པའི་སེམས་
དང་ནི། །བྱང་ཆུབ་འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་
བ་ཡི། །བྲེ་བྲག་རི་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། །བྲེ་
བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
ལ་སྟོན་འཇུག་གཉིས་སུ་དབྲེ་བའི་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དཔེར་ན། སྟོང་
ཁྱེར་དེར་འགྲོ་བར་བྱའོ་སྟུང་པ་གཞིར་བྱས་ལ། གོམ་པ་བོར་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་
འགྲོ་བའི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟེན་མ་ཟེན་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་གཞིར་བྱས་ལ། ལྷོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟེན་མ་ཟེན་
གཉིས་ཡོད་པ་ལ། སྔ་མ་འཇུག་སེམས་དང་བྱི་མ་སྟོན་སེམས་སུ་འཛོག་ལ།
འཇུག་སྟོན་སྒྲངས་ནས་སྟོད་པ་ལ་སྟོབ་པའི་ཆེ་སྟོན་སེམས་མེད་པ་ལུང་དེའི་
དོན་མ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་སྟོན་བཟུང་བའི་རྗེས་སུ་སྟོད་པ་ལ་སྟོབ་པ་ལ་སྟོས་
འཇུག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས་དེ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་
ཡོད་པའི་བྱིར། འཇུག་སྟོན་ཐོབ་རྗེས་སུ་སྟོན་སོགས་སྟོད་པ་དངོས་སུ་ཉམས་
སུ་ལེན་བཞིན་པའི་དུས་ན་རྣམ་མཁུན་དོན་གཉིས་ཀྱི་བླ་འདུན་དུ་རེ་བས་
དངོས་སུ་ཟེན་པ་སེམས་བསྐྱེད་སྟོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟེན་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། 69 དབུ་མ་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཞིབ་སྒྲ། ལྷོད་འཇུག 493-61

པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས།^༡གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྟེལ་བའི་རྣམ་པ་
ཤར་བའི་དུས་ཉིད་ན་རྣམ་མཁུན་དོན་གཉེར་གྱི་བླ་འདུན་དུ་རེ་བ་དངོས་སུ་
ཡོད་པ་^༢ནི་སྟོང་བ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟེན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་
ལྟ་བུ་མེད་པའི་དུས་ན་དེ་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་སྟོན་སེམས་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱངས་
པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་མངོན་ཏེ། རྒྱན་མཐའ་པའི་རྒྱད་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
དེ་སྟོང་བ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམ་མཁུན་དོན་གཉེར་གྱི་བླ་འདུན་དུ་རེ་བས་དངོས་སུ་མ་ཟེན་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རྒྱད་ལ་རྣམ་མཁུན་དོན་གཉེར་གྱི་བླ་འདུན་དུ་རེ་བ་དངོས་སུ་
མེད་པའི་ཕྱིར། འདུག་སྟོན་ཐོབ་པའི་རྗེས་སུ་སྟོང་བ་ཉམས་སུ་ལེན་བཞིན་
པའི་དུས་ན་ཡང་རྣམ་མཁུན་དོན་གཉེར་གྱི་བླ་འདུན་དུ་རེ་བ་དེས་དངོས་སུ་མ་
ཟེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་
ལས།^༣སྟོན་སེམས་ཆོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཁས་སྐྱངས་པ་
ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་མངོན་ཏེ། ས་ཐོབ་ནས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་

^༡ སྤྱའབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཆབ་ཇེ། རྣམ་བཤད་སྟོང་ལོ་རྒྱུ། ༡༠༩་༣།

^༢ ག་༤་༡་ན་༤་རེ་བ་དངོས་སུ་ཡོད་པ། ༥་༡་༤་བ་༤་རེ་བ་དངོས་སུ་ཡོད་པ། ༡༡༡༠་ན་༣་རེ་བ་ཡོད་པ།

^༣ སྤྱའབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཆབ་ཇེ། རྣམ་བཤད་སྟོང་ལོ་རྒྱུ། ༡༠༩་༤།

རྟོགས་ཀྱང་དེས་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་དང་། ལམ་རིམ་ལས།^༡ ལྷོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་ཆེ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དེའི་རྩིས་ཟེན་པ་མི་
འགལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། ལྷོན་འཇུག་གང་རུང་ཡང་ཡིན་སྟོང་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་
དངོས་སུ་མ་ཟེན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་པ། ལྷོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད། དེ་གང་རུང་ཡང་ཡིན་སྟོང་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་
ཟེན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་པ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད།
དང་པོའི་ས་མཆམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད།
གཉིས་པའི་ས་མཆམས་དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་
སྟོང་འཇུག་ལས།^༢ བྱང་ཚུབ་ལྷོན་པའི་སེམས་ལས་ནི། །འཁོར་ཆེ་འབྲས་བུ་
ཆེར་འབྱུང་ཡང་། །རྩི་ལྟར་འཇུག་པ་ཉིད་བཞིན་དུ། །བསོད་ནམས་རྒྱན་ཆགས་
འབྱུང་བ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལྷོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་རྒྱུ་ལྟན་གྱི་ས་བརྒྱུད་པ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་
བས་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལྟན་གྱི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་

^༡ སྐྱེའབྲས་དཔར་ལ། གསུང་འབྲས་ལ། རྩི་རྩི་པོ་ཆེ། ལམ་རིམ། ༩༥༦་ན།

^༢ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ལ། ༦༡ དབྱ་མ་ལ། ལྷོད་པོན་ཞིབ་སྒྲུ། ལྷོད་འཇུག ༤༥༣་ཏ།

ན། བདེན་འཛིན་མཛོན་གྱུར་པ་རྒྱད་ལྟན་གྱི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན་མ་
བྱལ། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྩལ་
ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་
ཏེ། མདོ་ལས།^༡ སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱད་རེ་རེ་བཤོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རིགས་མཐུན་རྩལ་
ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་མཛོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་ལྟན་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པ་ལུང་
དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྩ་བར་མ་བྱལ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སེམས་བྱང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སར།^༢ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ནི་སེམས་
བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་དང་། མདོ་སྟེའི་རྒྱན་ལས།^༣ བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་
ནི། །སེམས་པ་འདུན་དང་བཅས་པ་སྟེ། །ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་བར།^༤ ཡོན་
ཏན་གསུམ་དང་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་འདུན་པ་དང་ལྟན་པའི་སེམས་པ་
ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། དེས་
ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྟོན་ལམ་དང་འདུན་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་

^༡ རྒྱན་སྐྱེད་དུ་བྱངས་པའི་མདོ། བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༡ཤེར་ཕྱིན་ཆ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། རྒྱན་སྐྱེད་༡༥༣༣༡༥།

^༢ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༣ སེམས་ཅན་མེ། འབགས་པ་རིགས་མེད། བྱང་ས། ༤༤༡༥༡།

^༣ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་མེ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མདོ་སྟེའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ།

^༤ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་མེ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མདོ་སྟེའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ། ༡༡༥༦༡༥།

བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྤེའི་རྒྱན་ལས།^༡སྒྲོ་བ་ཆེ་དང་ཚོམ་པ་
ཆེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་གཙོ་སེམས་སུ་བསྟན་པར་
རྒྱན་སྒྲུང་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཉི་སྒྲུང་ལས།^༢སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྲ་
བ་ནི་སེམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པའོ་རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་ཡང་
གང་ཞེན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ཤོང་གི་མདོ་དཔེ་དོན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་
ཅིག་ཅར་དུ་^༣རྒྱད་ལྗན་གྱི་སེམས་ཅན་མེད་པར་འཆད་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཤེས་པ་རྗེས་ཐ་དད་པ་^༤དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་མཛོན་གྱུར་དུ་མེད་པར་འཆད་
པ་མི་འཐད་དེ། བདེན་འཛིན་མཛོན་གྱུར་བ་རྒྱད་ལྗན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་
ལ་བདེན་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་^༥“དང་། གཏོང་སེམས་སྤེལ་བ་ཞིན་
པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་གཏོང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
གཅིག་དང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མཛོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པ་གང་ཞེས། རྟེན་གཉིས་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༠ སེམས་ཙམ་གྱི། རྟེན་གྲུས་མགོན། མདོ་སྤེའི་རྒྱན། ༡༡༡༩།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༩ ཤེས་བྱིན་ཀ་ འཕགས་པ་རྟོལ་སྟེ། ཉི་སྒྲུང་། ༤༣་༣།

^༣ ག་༤་ན་པ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག །༥་པ་པ་པ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག །༡༡༡༡་བ་༡་དུ་མཛོན་གྱུར་དུ་ཅིག་ཅར་དུ།

^༤ ག་༤་ན་པ་པ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག །༥་པ་པ་པ་པ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག །༡༡༡༡་བ་༡་དུ་མཛོན་གྱུར་དུ།

^༥ ག་༤་ན་པ་པ་པ་པ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག །༥་པ་པ་པ་པ་པ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག །༡༡༡༡་བ་༡་དུ་མཛོན་གྱུར་དུ།

པའི་ཕྱིར་རོ།།

དུག་པ་ལ། སྤྲུལ་བ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེ་ན། རོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་།
ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་
མཆོས་ས། སྤྲུལ་བ་དང་། བྱེད་ཆོས་སོ། དང་པོ་ནི། རོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་།
ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་གང་རུང་གང་ཞིག །རྩིགས་བྱང་གི་གནས་ལུགས་ལ་
གཉིས་སྒྲུབ་ཅིང་ཤེས་རབ་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་རྩིགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་
ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་རོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གང་རུང་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
སངས་རྒྱུས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་
རྩིགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་རོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པ་གཅད་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། ཉན་ཐོས་དག་བཙུགས་ཀྱི་རྩིགས་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྩིགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དེ་
ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་བྱེད་པར་ཅན་སྒྲོས་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་
བསྐྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་
དབྱེ་ན། ས་དང་པོ་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སའི་བར་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དོ། །

⁹ ག་པ་ན་པ་རྩིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ད་པ་ལ་པ་རྩིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ག་ཀྱང་བ་ལ་རིགས་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་ནི། ས་མཆམས་ས་དང་པོ་ནས་འཛོག་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།^༡ དེ་ཡི་རབ་དགའ་བྱང་པར་འཕགས། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས།^༢ དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་ཀྱི་སོ་སོ་སྟེ་བོ་ལ་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་སྐྱབ་བཤད་ཅམ་ལ་བྱབ་པ་མི་འཆའོ། །ལྔ་པ་ལ། དེས་ཆོག་གི་སྟོན་ས་མདོར་བསྟན། རྣམ་གཞག་གི་སྟོན་ས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རབ་ཏུ་མཉེས་པར་གྱུར་པ་དང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་རབ་ཏུ་བསགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟེས་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རབ་མཉེས་བྱས། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཆོགས་རབ་བསགས། །ཆོས་ལ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི། །སྟེ་བྱིར་དེ་ནི་དམ་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རབ་དགའ་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་ལྷན་ཏེ། ཆོས་དང་། སེམས་ཅན་དང་། རང་གཞན་གྱི་བྱ་བ་དང་། ཐོབ་བྱ་མཆོག་རྣམས་ལ་སེམས་མཉམ་པ་བརྟེས་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱབ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྫོགས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱབ་སྟེ།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྫོགས་བྱས་སྟོན། མདོ་སྡེའི་རྒྱན། ༡༡༩་༥།
^༢ སྐྱེ་འབྱས་དཔར་མ། གསུང་འབྲས་ལ། རྒྱལ་ཚབ་ཇེ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན། ༡༠༩་༣།
^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྫོགས་བྱས་སྟོན། མདོ་སྡེའི་རྒྱན། ༡༡༩་༣།

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་འབྲུག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་གཞན་གྱི་སྤྱད་
བསྐྱལ་ཟད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་
ཆོས་བདག་གིས་སྟོང་པ་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ནི། །དེ་ཡི་བྱ་བ་སངས་རྒྱས་
ཉིད། །མཆོག་ལ་སེམས་མཉམ་བཞེས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རབ་དགའ་བྱད་པར་
འཕགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བྱད་པར་བྲུག་དང་ལྡན་
ཏེ། སྟེ་བའི་བྱད་པར། རྒྱ་ཆེ་བའི་བྱད་པར། སྟོ་བའི་བྱད་པར། བསམ་བ་དག་
པའི་བྱད་པར། ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་མཁས་པའི་བྱད་པར། སྤང་བྱ་ལ་ངེས་
པར་འབྱུང་བའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྤེའི་རྒྱན་ལས། སྟེ་བ་རྒྱ་
ཆེན་དེ་ལ་སྟོ། །བསམ་བ་ཡང་ནི་དག་པ་དང་། །ལྷག་མ་དག་ལ་མཁས་པ་
དང་། །ངེས་པར་འབྱུང་བར་ཞེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན།
ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱ་དང་བཅས་
པའི་བྱད་པར། བསམ་པའི་བྱད་པར། མོས་པའི་བྱད་པར། དམིགས་པའི་བྱད་
པར། འགོ་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར། རྟེན་གྱི་བྱད་པར། ཉེས་དམིགས་གྱི་བྱད་པར།
མི་མཐུན་ཕྱོགས་གྱི་བྱད་པར། པན་ཡོན་གྱི་བྱད་པར། སྤང་བྱ་ལ་ངེས་པར་
འབྱུང་འདོད་གྱི་བྱད་པར། མཐར་ཐུག་གི་བྱད་པར་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

⁹ བསྐྱེད་འགྲུང་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤེའི་རྒྱན། ༡༡༣༥།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལྷོང་རྗེའི་རྩ་བ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། བདེ་སྤེའི་རྒྱན་ལས། དེ་
ཡི་རྩ་བ་སྤྲོད་རྗེར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཏྲག་ཏུ་
སེམས་ཅན་ལ་པན་པར་སེམས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ ཏྲག་ཏུ་སེམས་ཅན་
པན་པར་སེམས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཆོས་ལ་མོས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢ ཆོས་ལ་མོས་དང་། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། བཞེ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འཆོལ་བར་དམིགས་པའི་
བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༣ དེ་བཞིན་དེའི་ །ཡེ་ཤེས་འཆོལ་བར་དམིགས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་གྲུབ་སྟེ། ས་གོང་ནས་གོང་དུ་འདུན་པའི་སྟོབས་
ཀྲིས་འགྲོ་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༤ གོང་དུ་འདུན་པས་འགྲོ་བ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། རྒྱག་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྟོམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༥ སྟོམ་པ་རྒྱ་ཆེན་དེ་ཡི་རྟེན། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། བདུན་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འགོག་པ་དེ་དེའི་ཉེས་དམིགས་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༦ ལམ་འགོག་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
བརྒྱད་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་དམན་གྱི་སེམས་ཀྱན་སྟོང་ཞིང་དང་དུ་ལེན་པ་དེ་དེའི་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། བདེ་སྤེའི་རྒྱན། ༡༡༡་༡༣།
^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། བདེ་སྤེའི་རྒྱན། ༡༡༡་༡༣།
^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། བདེ་སྤེའི་རྒྱན། ༡༡༡་༡༤།
^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། བདེ་སྤེའི་རྒྱན། ༡༡༡་༡༥།
^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། བདེ་སྤེའི་རྒྱན། ༡༡༡་༡༦།
^༦ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། བདེ་སྤེའི་རྒྱན། ༡༡༡་༡༧།

མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས། །སྒྲིང་ཞིང་
དང་དུ་ལེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགུ་བ་བྱུབ་སྟེ། བསོད་ནམས་
དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་དགོ་བ་འཕེལ་བའི་པན་ཡོན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱི། །དགོ་བ་འཕེལ་བ་དེའི་
པན་ཡོན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཅུ་བ་བྱུབ་སྟེ། བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་
ལ་སྒྲིང་ཞིང་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༣བ་རོལ་ཕྱིན་
ལ་ཉག་སྒྲིང་བ། །དེ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བརྟེན། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བཅུ་གཅིག་པ་བྱུབ་སྟེ། སོ་སོ་རང་གི་སྐྱབས་དང་སྒྲིང་བས་མཐར་ཐུག་པར་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༤འདི་ཡི་མཐར་ཐུག་ས་ཡིན་ཏེ། །སོ་སོ་རང་
གི་དེར་སྒྲིང་བས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་པན་ཡོན་ཁྲུང་པར་ཅན་དུ་མ་དང་
ལྷན་ཏེ། འདི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་དམ་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
བསོད་ནམས་རྒྱན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་དང་། ངན་འགྲོའི་རྒྱ་སྤར་བསགས་
འདག་ཅིང་ཕྱི་མ་འཕྲོ་ཆད་པ་དང་། བདེ་འགྲོའི་རྒྱ་གསར་དུ་བསག་ཅིང་། སྤར་

^༡ བསྐྱན་འབྱུང་དཔེ་བསྐུར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། བདོ་སྤྲེའི་རྒྱན། ༡༡༡༡༥།

^༢ བསྐྱན་འབྱུང་དཔེ་བསྐུར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། བདོ་སྤྲེའི་རྒྱན། ༡༡༡༡༦།

^༣ བསྐྱན་འབྱུང་དཔེ་བསྐུར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། བདོ་སྤྲེའི་རྒྱན། ༡༡༡༡༧།

^༤ བསྐྱན་འབྱུང་དཔེ་བསྐུར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། བདོ་སྤྲེའི་རྒྱན། ༡༡༡༡༨།

བསགས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། དགེ་བ་སྤར་བསགས་རྣམས་གསེར་
འབྲུར་གྱི་ཅིས་ལྷགས་སྤར་སྟོང་ལྷག་མང་པོ་གསེར་དུ་བསྐྱར་བ་ལྟར། ལྷ་མེད་
རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱར་འབྲུར་བས་ཟད་པའི་མཐའ་མེད་པ་དང་། རྟེན་གྱི་གང་
ཟག་རིམ་ལྟར་དམན་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་འགོ་བ་
ལྟ་མི་ཐམས་ཅད་གྱི་བྱག་མཆོད་གྱི་གནས་སུ་འབྲུར་བ་རྣམས་དང་ལྟན་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ་ལས།^༡ བྱང་རྒྱལ་སེམས་ནི་
མ་བསྐྱེད་པར། །སངས་རྒྱས་ནམ་ཡང་མི་ཐོབ་ཅིང་། །འཁོར་བར་གཞན་དོན་
སྦྱུང་བ་ཡི། །ཐབས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་
ལས།^༢ བདག་ཉིད་དང་ནི་འཛིག་རྟེན་འདི། །ལྷ་མེད་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེ་
ཡི་ཙུ་བ་བྱང་རྒྱལ་སེམས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། ལྷོད་
འཇུག་ལས།^༣ གང་ནས་བཟུང་སྟེ་སེམས་ཅན་ཁམས། །མཐའ་ཡས་རབ་ཏུ་
སྒྲོལ་བའི་ཕྱིར། །མི་ལྷོག་པ་ཡི་སེམས་ཀྱིས་སུ། །སེམས་དེ་ཡང་དག་སྦངས་
བྱུར་པ། །དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཉིད་ལོག་གམ། །བག་མེད་བྱུར་ཀྱང་བསོད་
ནམས་བྱགས། །རྒྱན་མི་ཆད་པ་དུ་མ་ཞིག་ །ནམ་མཁའ་མཉམ་པར་རབ་ཏུ་
འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། ལྷོད་འཇུག་ལས།^༤ སྟོན་

^༡ བསྐྱར་འབྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༩ རྒྱད་ཅི། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱུལ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ། ༡༡༩་༡༡

^༢ བསྐྱར་འབྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༦ སྟོན་རབས་གེ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱུལ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ། ༣༠༩་ན།

^༣ བསྐྱར་འབྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༦༡ དབུ་མ་ལ། སྟོན་དཔོན་ཞིབ་སྒྲ། ལྷོད་འཇུག་ ༤༩་༣་༡༩།

^༤ བསྐྱར་འབྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༦༡ དབུ་མ་ལ། སྟོན་དཔོན་ཞིབ་སྒྲ། ལྷོད་འཇུག་ ༤༩་༣་༡།

བ་སྟོབས་ཆེན་མི་བཟད་བྱས་ན་ཡང་། །དབང་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིགས་བ་ཆེན་པོ་
ལྟར། །གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུད་ཀྱིས་འགྲོལ་འགྱུར་བ། །དེ་ལ་བག་ཅན་རྣམས་
ཀྱིས་ཅིས་མི་རྟོན། །ཞེས་དང་།^༡སྟོབས་སྟོབས་ཆེན་ལོན་ཏུ་མི་བཟད་བ། །དེ་ནི་
རྩིགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་མིན་བ། །དགོ་གཞན་གང་གིས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།^༢དེ་ནི་དུས་མཐའི་མེ་བཞིན་སྟོབས་ཆེན་རྣམས། །སྐད་
ཅིག་རེ་རེར་སྟེག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་
པའི་མདོ་ལས།^༣རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩི་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཆག་གྲང་
གསེར་གྱི་རྒྱན་ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་རྩི་
རྩི་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བརྟོག་
གོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྩི་རྩི་
རིན་པོ་ཆེ་ནི་ནན་ཏན་དང་བྲལ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ཀྱི་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་
མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་འཁོར་བའི་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བརྟོག་གོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། བཞི་བ་དང་ལྔ་བ་གྲུབ་སྟེ། སྟོང་འཇུག་ལས། །གསེར་
འགྱུར་ཅི་ཡི་རྣམ་པའི་མཆོག་ལྟ་བུ། །མི་གཅང་ལུས་འདི་སྦངས་ནས་རྒྱལ་བའི་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༡ དབུལ་ལ། སྟོབས་དཔོན་ཞིབ་སྟོན། སྟོང་འཇུག ༤༥༩་༥༡

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༡ དབུལ་ལ། སྟོབས་དཔོན་ཞིབ་སྟོན། སྟོང་འཇུག ༤༥༩་༩༡

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༩ བལ་པོ་ཆེ་ལ། བཅོམ་ལྷན་འདས། སངས་རྒྱས་པལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལོན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།
༢༡༩་༡༥༡

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༡ དབུལ་ལ། སྟོབས་དཔོན་ཞིབ་སྟོན། སྟོང་འཇུག ༤༥༩་༡༥༡

སྒྲ། །རིན་ཆེན་རིན་ཐང་མེད་པ་བསྐྱར་བས་ན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་
རབ་བརྟན་གཟུང་། །ཞེས་དང་། དགོ་བ་གཞན་ཀུན་ཆུ་ཤིང་ངེ་བཞིན་དུ། །འབྲས་
བྱ་སྐྱད་པས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལྷོན་ཤིང་རྟག་པར་
ཡང་། །འབྲས་བྱ་སྐྱད་པས་མི་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དཔལ་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་ལས།^༡ །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གང་། །གལ་ཏེ་དེ་ལ་གཟུགས་
མཆིས་ན། །ནམ་མཁའ་ཁམས་ནི་ཀུན་གང་སྟེ། །དེ་ནི་དེ་བས་ལྷག་པར་
གྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །དུག་པ་གུབ་སྟེ། །སྟོང་འཇུག་ལས།^༢ །བྱང་ཆུབ་
སེམས་བསྐྱེད་གྱུར་ན་སྐད་ཅིག་གིས། །འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྐྱམས་པའི་
ཉམ་ཐག་རྣམས། །བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྤྲས་ཞེས་བརྗོད་བྱ་ཞིང་། །འཛིག་
རྟེན་ལྷ་མིར་བཅས་པའི་ཕྱག་བྱར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །

ལྷ་བ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ། །སེམས་
བསྐྱེད་པའི་ཆད། །ཆོ་གས་གཟུང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། །རྩོ་བོའི་ལུགས་
དང་། །རྒྱལ་སྤྲས་ཞི་བ་ལྟའི་ལུགས་གཉིས་ལས། །དང་པོ་ལ། །རྒྱ་འབྲས་མན་
རག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོ་སྟོང་བར་གསུངས་ཏེ། །མར་ཤེས་ནི། །བཤེས་སྤྲིངས་
ལས།^༣ །མ་ཡི་ཐུག་མཐའ་རྒྱ་ཤུག་ཆིག་གུ་ཅོམ། །རིལ་བྱས་བཟངས་ཀྱང་ས་
ཡིས་ལང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །སེམས་ཅན་གཅིག་གིས་བདག་

^༡ །གཤམ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༣ །དཀོན་བཞེགས་ཅ། །བཙོན་ལྷན་འདས། །དཔལ་ཕྱིན་གྱི་མདོ། ༥༩་ན་༥།

^༢ །བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༡ །དབྱ་མ་ལ། །སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་སྟེ། །སྟོང་འཇུག་ ༤༥་ན་༡༩།

^༣ །བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༤ །སྤྲིངས་ཡིག་དེ། །མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱུག་ །བཤེས་སྤྲིང་། ༤༩་ན་༤།

གི་མ་དེའི་ཡང་མར་བྱས་པའི་གངས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སའི་རྩལ་རིལ་བྱ་བྱུག་གི་ཆོག་གྲུ་ཙམ་དུ་བྱས་ཏེ་བགངས་ཀྱང་བགངས་མི་ཆོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་ཙན་ཐམས་ཙད་བདག་གི་མ་བྱས་པ་ལ་སྟག་ཡིན་སྟམ་དུ་བསྐྱོམ། རིན་འབྲུག་གི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས།^༡ རེ་རེས་རྒྱ་མཚོ་བཞི་ལས་ལྷག་པ་ཡི། །འོ་མ་འཐུང་སྟེ་ད་དུང་སོ་སོ་ཡི། །སྤྱོད་པའི་རྩལ་འབྲུང་བའི་འཁོར་བ་པས། །དེ་བས་ཆེས་མང་ཉིད་དུ་བརྟུང་འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་གི་མ་བྱས་པར་མ་བྱད། མ་བྱས་རེས་ཀྱི་བདག་གི་བདེ་བ་སྐྱབ། སྐྱག་བསྐྱལ་བསལ་བཞིན་བྱ་ཞོས་བསྐྱངས་པ་ལ་སྟག་ཡིན་སྟམ་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །

རིན་གཙོ་བཞི། སྤོབ་སྤྲིངས་ལས།^༢ ཉེ་དུ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁོངས་སུ་ཆུད་གྱུར་པ། །ཁྲོད་གི་ནང་དུ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུར་སྤང་བཞིན་དུ། །སྤྱོད་ཆེ་འཕོས་པས་རོ་མ་ཤེས་པ་དེ་བོར་ནས། །གལ་ཏེ་གཅིག་ཐར་བྱེད་ན་དེ་ལས་ཁྲིལ་བོར་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་གིས་སེམས་ཙན་ཐམས་ཙད་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱབ་ཅིང་སྐྱག་བསྐྱལ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་ཏེ། སེམས་ཙན་འདི་དག་ཐམས་ཙད་ནི་བདག་གི་བདེ་བ་སྐྱབ་ཅིང་སྐྱག་བསྐྱལ་བསལ་བའི་རིན་ཙན་ལ་སྟག་ཡིན་སྟམ་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །

ཡིད་ཁོང་གི་བྱམས་པ་ནི། སེམས་ཙན་ཐམས་ཙད་ལ་དམིགས་ནས་རིན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤ སྤྲིངས་ཡིག་དེ། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། བཤེས་སྤྲིང་། ༤༡༡་༣།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤ སྤྲིངས་ཡིག་དེ། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། སྤོབ་སྤྲིང་། ༡༠༠་༡།

ཅན་འདི་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་མཉན་ན་འཕྲད་པར་གྱུར་ཅིག །འཕྲད་པར་བྱའོ་
སྟམ་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བྱམས་པ་དེ་མན་ཡོན་དང་ལྷན་ཏེ། ཉིང་
ངེ་འཇིན་རྒྱལ་པོ་ལས།⁹ གྲེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་དགྲིགས་པའི་ཞིང་དག་ན། །མཆོད་པ་
རྣམས་མང་དཔག་མེད་རྩི་སྟོད་པར། །སྦྲེས་མཆོག་རྣམས་ལ་དེ་ཡིས་རྟག་མཆོད་
པས། །བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱི་གངས་དང་ཆར་མི་པོ། །ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་རིན་
ཅན་འདི་རྣམས་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱིས་མཉན་བ་སྟོང་རྩེ་སྟམ་དུ་ཡིད་འཁུལ་འཁུལ་
གྱི་བར་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །

ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ནི། དེའི་རྩེས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་འདི་
བདག་གཅིག་ལུས་བསལ་བར་བྱའོ་སྟམ་དུ་ཡིད་འཁུལ་གྱི་བར་དུ་བསྐྱོམ་
པའོ། །དེ་དུག་པོ་དེ་རྒྱུའི་མན་ངག་དུག་པོ། །

འབྲས་བུ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ནི་དེ་ལྟར་སྟོ་སྦྱངས་པའི་རྩེས་སུ་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་བ་དང་། བདེ་བ་སྦྱབ་པའི་ཐབས་དེ་ལྟར་
བདག་ལ་མི་འདུག་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་
པར་རྟོགས་པའི་སྟོན་ས་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྤྱག་
བསྐྱེད་ལས་བསྐྱེད་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟམ་དུ་དམ་བཅའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

⁹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༥༥ མདོ་སྟོན་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉིང་ངེ་འཇིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ ༩༥༥༥

གཉིས་པ་ནི། བདག་གཞན་བརྩེ་བའི་སྒོ་ནས་སྒོ་སྤངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྒོ་དོར་ནས་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཡིན་
ཏེ། བདག་གི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྲོད་པར་གྱུར་
ཅིག །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱུལ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་སྤྲོད་པར་
གྱུར་ཅིག །སྤྲོད་བསྐྱུལ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྲོད་འཇུག་ལས།^༡ གང་
ཞིག་བདག་དང་གཞན་དག་ནི། སྤྲོད་བསྐྱུལ་པར་འདོད་པ་དེས། །བདག་དང་
གཞན་དུ་བརྩེ་བྱ་བ། །གསང་བའི་དམ་པ་སྤྲད་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། འཛིག་རྟེན་
བདེ་བ་ཇི་སྟེད་པ། །དེ་ཀྱན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །འཛིག་རྟེན་སྤྱད་
བསྐྱུལ་ཇི་སྟེད་པ། །དེ་ཀྱན་བདག་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆད་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མན་ངག་བཞིན་
དུ་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ལེགས་པར་འཁུལ་སྤུབ་པའི་སྤྱོད་བསྐྱེད་པར་
ཅན་སྤྲོས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྤྲོས་པའི་ཆད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བྱ་རམ་
གྱི་ཤུན་པའི་ནང་གི་རྩ་མཐུང་བ་དང་འབྲེལ། སྤྱོད་བསྐྱེད་པར་ཅན་མ་སྤྲོས་
གོང་གི་གཞན་དོན་དུ་རྩོགས་བྱང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ནི། བྱ་རམ་
ཤིང་གི་ཤུན་པའི་རྩ་མཐུང་བ་ཅམ་དང་འབྲེལ་སྟེ། སྤྱད་བསྐྱུལ་པའི་མདོ་

^༡ བསྐྱེད་འགྲུང་དཔེ་བསྐྱུང་མ། ༩༡ དབུ་མ་ལ། སྒོ་བ་དཔོན་ཞིབ་སྒྲུ། སྤྱོད་འཇུག་ ༡༠༡༠༡༤།

ལས།¹ བྱ་རམ་ཤིང་ཤུན་སྒྲིང་པོ་ཅི་ཡང་མེད། །དགའ་བར་བྱ་བའི་རོ་ནི་ནང་
ན་འདུག། །ཤུན་བ་ཟོས་པའི་མིས་ནི་བྱ་རམ་རྟོ། །ཞིམ་པོ་རྟེན་པར་རུས་བ་
མ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྷར་ཤུན་བ་དེ་བཞིན་སྒྲི་བ་སྟེ། །རོ་ལྷ་བྱ་ནི་དེ་ལ་དོན་སེམས་
ཡིན། །དེ་ལྷ་བས་ན་སྒྲི་ལ་དགའ་སྟོངས་ལ། །རྟག་རྒྱ་བག་ཡོད་བྱས་ལ་དོན་
སེམས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་བ་ལ། ལྷང་བའི་ཡུལ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག །རི་ལྷར་ལྷང་བའི་ཆ་
གཤོ། །དང་པོ་ནི། གོང་མ་རྣམས་སྟོན་སེམས་དང་ལྷན་ཞིང་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
གནས་པས་མི་ཆོག་གི། །འདུག་སྟོན་དང་ལྷན་བ་གཅིག་དགོས་པར་བཞེད་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷ་སྐྱ་སོགས་ལུས་དང་བསམ་པའི་སྟོན་སྟོན་སེམས་སྐྱེ་
རུང་བ་ཐམས་ཅད་འདིའི་རྟེན་དུ་རུང་ཡང་འདི་ནི་ལམ་སྟོན་འགྲེལ་བར་² །འཁོར་
བའི་ཡིད་འབྱུང་བ་འཆི་བ་མི་རྟག་བ་བྱས་པ་ལེས་རབ་དང་སྦྲིང་རྩེ་ཆེ་བ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རྟོ། །

གསུམ་བ་ལ། སྦྱོར་དངོས་མཐུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱབས་འགྲོ་
ཁྱད་པར་ཅན་བྱ་བ་དང་། གནས་བརྒྱན་ཅིང་། རྟེན་བཟུམ། མཆོད་བ་བཤམས།
གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྟོན་དཔོན་གྱི་མདུན་དུ་ཅོག་བྱར་འདུག་སྟེ། ཐལ་མོ་

¹ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༣ དཀོན་བཅེགས་ཅ། བཅོམ་ལྷན་འདས། ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བའི་མདོ། ༤༠༣་༥།

² བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༦༤ དབུ་མ་གྱི། རོ་བོ་རྩེ། ལམ་སྟོན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ། ༡༦༤་༥།

སྦྱར་ནས། རྩོགས་བཅུན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ་ལམ། སློབ་དཔོན་དགོངས་སུ་
གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་སྦྱེ་བ་འདི་དང་སྦྱེ་བ་གཞན་དང་གཞན་
དག་ཏུ་སྦྱིན་པའི་རང་བཞིན་དང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། སློམ་པའི་
རང་བཞིན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་དང་། བགྱིད་དུ་སྦྱལ་བ་
དང་བགྱིས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདིས་རི་ལྗར་སྟོན་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱེ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཞམས་དང་ས་ཆེན་པོ་ལ་རབ་ཏུ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་ཞམས་ཀྱིས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཐུགས་
བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་ཀྱང་དུས་
འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་རི་མིང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་སྒྲ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བགྱིའོ། །མ་
གྲོལ་བ་ཞམས་གྲོལ་བར་བགྱིའོ། །དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་ཞམས་དབུགས་དབྱུང་
བར་བྱའོ། །ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་མ་འདས་པ་ཞམས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་
འདའ་བར་བགྱིའོ། །ཞེས་ལན་གསུམ་བཟོད་དེ་སྤང་ངོ། །སློབ་དཔོན་མ་རྟེན་ན།
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་རྩི་ཐོས་མཛད་པ་ལས། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་མེད་ཀྱང་
བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤུག་
ཐུབ་པ་དང་རྩོགས་བཅུན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་བསམས་

ཏེ། བྱག་འཆའ་བ་དང་མཆོད་པའི་བྱིར་ཆོག་ལ་སོགས་པ་བྱས་ནས་གསོལ་བ་
གདབ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་སྤངས་པའི་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་ལ་
སོགས་པའི་གོ་ངེས་སྒྲ་མ་བཞིན་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་སློན་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་སློབ་མ་
ལ་བརྗོད་པར་བྱ། དེས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་
དང་། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་
ལ་ཐོས་བསམ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་སློན་ཉེས་སྡོད་མཐའ་དག་སྤོང་བ་
དང་། དགོ་ཆོགས་མཐའ་དག་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབ་ཅིང་གཞན་ཡང་དེ་ལ་འགོད་
པ་དང་། དེ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་དགོ་བའི་ལེགས་སོ་བརྗོད་ཅིང་ཡིད་གྱིས་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བསྟོམས་ཤིང་རང་གཞན་གྱི་དགོ་ཅ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་
སེམས་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་ཤིང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་
བའི་བྱིར་དུ་ཉིན་ལན་གསུམ་མཆོན་ལན་གསུམ་དུ་བསྡོམ་དང་སློན་ལམ་རྣམ་
པར་དག་པས་རྒྱས་གདབ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་དག་གྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ་ལ། མཆོམས་
སྒྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་དུ།
སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གདམས་ངག་དང་། །ཞེས་བཤད་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་གདམས་ངག་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་དེ་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་

⁹ ག་ལྔ་ན་ཉ་ལེགས་སོ་བརྗོད་ཅིང་། ཏ་ལྔ་ལ་ལེགས་སོ་བརྗོད་ཅིང་། ཀ་ཉ་ལ་ལེགས་སོ་བརྗོད་ཅིང་།

དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འདོད་པའི་ཡུལ་དུ་འཕངས་པའི་རྣམ་མཁུན་ཐོབ་
པ་ལ་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉམས་སྲུ་ལེན་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཆོམས་སྦྱོར་བ་ལ།⁹ དབྱེ་བ་ཞར་ལ་
བརྗོད་ནས་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་འབྲུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོན་
ཏན་ཐོབ་པ་ཡོངས་སྲུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་གྱིས་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་འདོམས་པ་ནི་གདམས་ངག་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། གདམས་ངག་སྦྱིར་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་
ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བསྟན་བཤད། མཐུག་བསྐྱུ་བཤོ། དང་པོ་
ནི། གདམས་ངག་ནི། །བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་པས་བསྟན།

གཉིས་པ་ལ། སྦྱབ་པ་རང་གི་ངོ་པོ་ལ་གདམས་པ། སྦྱབ་པའི་དམིགས་པ་
བདེན་བཞི་ལ་གདམས་པ། རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ། སྦྱབ་པ་
ལུན་སྦྱུང་ཆོགས་པའི་རྒྱ་ལ་གདམས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སྦྱབ་དང་།
ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་
ནི། སངས་རྒྱུས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། ཞེས་བཤད། བཞི་པ་ལ།
སྦྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བ། སྦྱབ་པ་གཞན་གྱི་རིང་ལ་མི་འཛོག་པ། སྦྱབ་

⁹ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེར་ཕྱིན་མ། སྦྱོབ་དཀོན་སེང་གེ་བཟང་གོ་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༦༡

པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ། སྐྱབ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱ་ལ་གདམས་
པའོ། དང་པོ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས།^༡ ལེ་ལོ་ངན་ལ་ཞེན་པ་དང་། །སྤྱིད་ལུག་
བདག་ཉིད་བརྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོམས་ལས་འཛིན་པའི་ལེ་ལོ་
སྤོང་བྱེད་མ་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ། སྤྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ་སྤོང་
བྱེད་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ། བདག་ཉིད་ལ་བརྟན་
པའི་ལེ་ལོ་སྤོང་བྱེད་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་
དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མ་ཞེན། ཞེས་བཤད། གཉིས་པ་ནི། ཡོངས་སུ་མི་
ངལ་དང་། །ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་
བཤད། གཉིས་པ་ནི། སྐྱུན་ལྡང་ནི། ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་ནི། མཛོན་ཤེས་
ཀྱི། །ཡོན་ཏན་བྱུག་དང་། །ཞེས་བཤད། བཞི་པ་ལ། མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ་
དང་། །སྟོམ་ལམ་ལ་གདམས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་དང་། །ཞེས་
བཤད། གཉིས་པ་ནི། སྟོམ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་བཤད། གསུམ་པ་མཇུག་བསྐྱུ་
བ་ནི།^༢ དེ་ལྟར་བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་དང་། ཞེས་པ་ནས།^༣ དེ་དག་ནི་གདམས་
ངག་གི་སྐབས་སུ་ཉེན་འདི་ཅམ་ཁོ་ནས་དོན་ཐམས་ཅད་ཐུན་སུམ་ཆོག་པས་པར་
འགྱུར་བས་གདམས་ངག་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་རྫོགས་
དགའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། དབང་པོ་རྒྱལ་དང་རྟོན་པོ་དག །ཅེས་སོགས་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༢༡ དབུ་མ་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་ཤ། སྤྱོད་འཇུག ༤༤༩་༡༥།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ ཞིང་ཕྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༩༡་༡༤།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ ཞིང་ཕྱིན་མ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༩༩་༥།

གསུངས།

དེ་རྒྱལ་སྤྱི་ནང་ནས་དབྱེ་བ་ཞར་ལ་བརྗོད་ནས་གདམས་ངག་སྟེ། ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཉན་པའི་ཉེན།
རྒྱ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་པ། ཡུལ་གང་ལ་ཉན་པ། གདམས་ངག་གི་ངོ་བོ། ས་
མཆོམས་དང་ལྔ་ལས།

དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཉན་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་གང་
ཐག་ཉན་ཐོས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྒྱལ་སྤྱི་ཡོད་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོག་ལམ་
ཆེན་པོ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་དངོས་ལ་གདམས་ངག་ཉན་ཅུས་ཏེ། ^༡དེ་ལྟར་
བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་
དཔའ་དུས་རིམ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ། ཞེས་དང་། མདོ་སྤྱིའི་
རྒྱན་ལས། ^༢བསམ་གཏན་ལ་ཐོབ་མཛོན་པར་ཤེས། །མཛོན་པར་སྦྱབ་པའི་སྒོ་
ནས་ནི། །སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ། །མཆོད་པའི་ཕྱིར་དང་ཉན་པའི་
ཕྱིར། །འདིག་ཉེན་ཁམས་ན་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཆོག་
གི་སྦྱལ་སྦྱུ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དངོས་སུ་ཉན་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་
གང་ཐག་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས། ^༣ལྟའི་བྱ་གང་དག་གིས་སྒྲ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་སྒྲ་ན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ ཤེར་ཕྱིན་ན། རྫོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༤་༦།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྱིའི་རྒྱན། ༤༧་༦།

^༣ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༥ ཉི་མཁུ ཁ་བཅོམ་ལྟན་འདས། ཉི་མཁུ ༣་༥།

མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ནས་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་
རེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱོད་ལས་གདམས་དག་དངོས་སུ་ཉན་པ་
ཡིན་ཏེ། མདོ་སྤྱེའི་རྒྱན་ལས།^༡དེ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་ལས་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་
ལས་ཞི་གནས་དང་། །ཡེ་ཤེས་ཡངས་པ་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །གདམས་དག་རྒྱ་ཆེན་
འོད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན། ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་
གང་ཞིན། འདི་ལ་ངོ་མོ། སྤྱོད་བཤད། ས་མཆོམས་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། གསེར་སྒྲེང་ལས།^༢མཆོན་ཉིད་ནི་གང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ན་
རྒྱལ་བ་རྣམས་ལས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་བབྱང་ལས་འདས་པ་འཛིན་པར་
བྱས་པའི་བླན་པ་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་^༣། །ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས།^༤ལམ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
དངོས་སུ་མཐོང་བ་དང་། དེ་ལ་ཆོས་ཐོས་པའི་སྤྱི་བ་བྱེད་རགས་པ་པལ་ཆེར་
སྤྱངས་ནས་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱོད་ལས་གདམས་དག་དངོས་སུ་ཉན་པའི་བྱས་
པ་བྱེད་པར་ཅན་སྤྱེས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི། ཆོས་རྒྱན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྱེའི་རྒྱན། ༤༩་༡༥།

^༢ སྤྱོད་བཤད་དཔར་མ། གསུང་འབྲས་ཅི། རྩེ་ཚོང་ཁ་བ། ལེགས་བཤད་གསེར་སྒྲེང་། ༩༩་༤།

^༣ ག།༤་ན་༥་བླན་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི། ༥་༡་ན་༡་བླན་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི།
༡༡་༡༡་བ་༡་བླན་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི།

^༤ སྤྱོད་བཤད་དཔར་མ། གསུང་འབྲས་ཁ། རྒྱལ་ཆོབ་རྩེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་མོ་རྒྱན། ༡༩་༥།

གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེའི་རྒྱུར་བསྐྱལ་བ་དུ་མར་ཆོག་ས་བསགས་བ་
དང་ལྷན་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་བ་དང་། ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་རིགས་
དང་ལྷན་བ་དང་། རོས་བ་མང་བ་དང་། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་པལ་ཆེར་
དང་བལ་བ་དགོས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅེའི་ཕྱིར་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་ཞེན། ཆོས་
གསུང་རབ་གྱི་ཆོག་དོན་གངས་ལས་འདས་བ་རྒྱན་བར་མ་ཆད་བར་འཛིན་
རྒྱས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ནི། རྒྱན་སྤང་ལས།^༡ ཆོག་ས་ལམ་བ་ཉིད་དུ་སེམས་ལས་སུ་བྱང་བར་གྱུར་ན་
གང་ཞེག་རོས་པས་ཆོག་དང་དོན་མ་ལུས་པར་འཛིན་པར་རྒྱས་པའི་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་འཐོབ་ལ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར། ཐེག་ཆེན་
གྱི་ཆོག་ས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་
ནི། སྤྱོད་ས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར།
ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཉན་རང་ལམ་མ་
ཞུགས་ཀྱི་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་སོགས་དུ་མ་ཡོད།

བཞི་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བའི་ཐབས་སྟོན་^༢་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངག་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་

^༡ བསྐྱེད་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༡ ཞེར་ཕྱིན་ཆ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། རྒྱན་སྤང་། ༡༩༩༡་ན།

^༢ ག་༩༩་བ་༥་ཐབས་སྟོན། ༡་༡་ན་༥་ཐབས་སྟོན།

ན། གདམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དང་། རྗེས་བསྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གཉིས་ལས། རོབ་ཟེན་གྱི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བྱེད་དུ་གདམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། སྤར་མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གསར་དུ་ཐོབ་བྱེད་དུ་འདོམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་དེ། གཉིས་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཁྱི་རྣམ་འགྲེལ་ལས།^༡ དེ་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་དོན་ཐོབ་པའི་བྱ་བ་ཉི་བར་སྟོན་པ་ནི་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རོབ་ཟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་དོན་གྱིས་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི་གདམས་ངག་ཡིན་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ན། རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འགྲེལ་པ་འདི་ལྟར་ན་གོ་རིམས་བསྐྱོག་སྟེ་འཛོག་དགོས་ཏེ།^༢ དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་འབྲུག་པར་བྱ་བའི་བྱིར་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོང་བའི་དོན་གྱིས་མཛོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་འདོམས་པ་ནི་གདམས་ངག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱའི་ཐབས་མ་ཞོར་བར་སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངག་རྣམ་དག །ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་བྱུང་བདེན་བྱུང་ཙམ་དུ་^༣ སྟོན་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་ཙན། མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཞེས་ཕྱིན་ཁ། བཅོན་བཟོལ་སྟེ། ཉི་ཁྱི་རྣམ་འགྲེལ། ༡༧༩།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེས་ཕྱིན་ཁ། རོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡་༤།

^༣ གཤམ་ན་མ་ཙམ་དུ་སྟོན། ༡༡་བ་མ་ཙམ་དུ་སྟོན། ༡༡་༩༠ན་༩་བདེན་བྱུང་དུ་སྟོན་པའི།

བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ངག་རྣམ་དག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ།
གཞན་དབང་དང་ཡོངས་བྱུང་བའི་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་། དེ་འདྲ་བའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་^༡ རབ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་
ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་
བཅོས་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཆོག་གསལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དེ། ཤེར་འབྱུང་གི་བསྟན་
དོན་ལས། ^༡ ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་
གདམས་ངག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་སེམས་སྦྱབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེ་གདམས་ངག་དངོས་
སྲ་ཉན་པ་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཆོས་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་
བཞིན་པའི་ངང་ནས་རྣམ་མཐུན་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོག་གསལ་
ལས། ^༢ བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ལ་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་མི་བྱེད་དེ། རང་བྱུང་
གི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པར་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། །སྲིད་པ་ཐ་མའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གདམས་ངག་དངོས་སྲ་མི་

^༡ གཤམ་པ་གསུངས། ༩༡་བ་༣་གསུང། ༡༡༩༠་བ་༩་གསུང།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ལ། ༤༩ ཤེར་ཕྱིན་ན། ཤེས་འབྱུང་རྫོགས། བསྟན་དོན། ༤༤༠༡་ན།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ལ། ༤༩ ཤེས་ཕྱིན་ན། རྫོག་དཔོན་ཆོས་བཤེས། འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ། ༤༠༩་ཉ་།

ཉན་ཏེ། མདོ་ལས། ཉེར་འགྲོང་ནི་སངས་རྒྱས་ཏེ། །ང་ལ་སློབ་དཔོན་སྤྱུ་ཡང་
མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྲབ་སྟེ། སྤེད་པ་ཐ་མའི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་མཛོན་
དུ་བྱེད་པའི་ཆེ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་གདམས་ངག་ལ་མི་སྟོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་
བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆོན་བརྩ་
གཉིས་ཐོབ་པའི་སྤེད་པ་ཐ་མའི་བྱང་སེམས་མེད་པར་ཐལ། དེ་དང་གངས་མཉམ་
པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཉན་པའི་དེ་མེད་པའི་བྱིར། དག་
དོན་ནི། མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་
ཆོགས་ལམ་པ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། དེས་སྤར་མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་ཐེན་གྱི་ཡོན་
ཏན་རྣམས་མི་ཉམས་ཤིང་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ངག་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་
བུས་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་ངག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངག་ཡིན་པའི་བྱིར་
ན། ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པ་ལ་མ་བྲབ། ཁོ་ན་རེ། དག་མ་སྤྱུས་པར་གདམས་ངག་
སྟོན་པ་མེད་པར་ཐལ། གདམས་ངག་ཡིན་ན། དག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། དག་མ་སྤྱུས་པར་ཆོས་སྟོན་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན་མ་བྲབ། གཞན་

⁹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༥༩། ཤེར་བྱིན་ཉ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན། འབྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་དུ་མདོ་དངས་ག། ༥༥༡། ༣།

ཡང་། གདམས་ངག་ཡིན་ན། རང་རྒྱ་སྤྱོད་བྱེད་པ་ལྟེ་ཀན་ལས་བྱུང་བས་
ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ངག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་པོ། །

འོན། སྤྱབ་དང་། ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་སྤྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་
པའི་གདམས་ངག་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་
གསུངས་ཚུལ་དང་། བརྟན་བཅོས་གྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་
སྤྱབ་པའི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་བར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གོང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་
གྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་ཆེན་ཤེས་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་
འགྲེལ་ནས།^༡ དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་ལྷུལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆེ་དང་
ལྷན་པ་ལྷ་རིའི་བྱས་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་རི་ལྟར་བྱང་
ཆེན་ཤེས་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པར་བགྱི། དེ་སྐད་ཅེས་གསལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྷན་
འདས་གྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་ལྷུལ་རྟོ། །ལྷ་རིའི་
བྱ་འདིས་བྱང་ཆེན་ཤེས་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པའི་ཆེ་བྱང་སེམས་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དབའ་ཡང་དག་པར་རྩེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་པ་ནས། ལྷ་རིའི་
བྱ་དེ་ལྟར་སྦྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་ཤེས་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
འཆད། གཉིས་པ་ནི།^༢ ལྷ་རིའི་བྱ་གལ་ཏེ་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་དགེ་སློང་ལྷ་
རིའི་བྱ་དང་། མོའུ་འགལ་གྱི་བྱ་དང་། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་མེད་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་མེད་ ༢༡་༡༩

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་མེད་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་མེད་ ༢༦་༢༡

འདྲེས་པ་བཙོ་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིན་པ་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
གཉིས་པ་མདོ་དཔེ་དོན་བཤད་པའི་སྒྲིན་པ་སྐྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་
པའི་གདམས་ངག་སྟོན་པ་ལ། སྐྱབ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་
སྒྲིན་པ་འཆད་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེ་ལ་ཡང་། ཤེས་རབ་ལ་གདམས་པ་དང་། ཐབས་ལ་གདམས་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ཆོན་དང་པོའི་དོན་བཤད་པའི་སྒྲིན་པ་ཤེས་རབ་ལ་
གདམས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཀྱན་རྫོབ་དང་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བས་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་
པར་བྱའོ། །ཞེས་སྒྲོབ་པ་སྐྱབ་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཉིས་
པ་ནི། མདོ་ཆོན་གཉིས་པ་དཔེ་དོན་བཤད་པའི་སྒྲིན་པ་ཐབས་ལ་གདམས་པ་
དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རི་སྐད་བཤད་པ་སྐྱབ་པ་
ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
འཇུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སྒྲོབ་པ་སྐྱབ་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་
ཡང་མདོ་དང་པོའི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་བཞིན་དུ། ཞེས་པས། ཀྱན་
རྫོབ་བདེན་པ་བསྟན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
མཐོང་དོ། །ཞེས་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོས། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་མས། དོན་དམ་པར་མེད་པར་བསྟན་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེང་ཕྱིན་མ། སྒྲོབ་དཔོན་མེང་གི་བཟང་པོ། འབྲེལ་མ་དོན་གསལ། ༡༩༩༡

པའི་ཕྱིར།

མདོ་ཆོན་གཉིས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་བཤད་པ་
དང་། རྒྱགས་བསྟན་གྱི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉན་རང་གི་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་མི་སྟོབ་པའི་མིང་ཅན་
ཤུ་རིའི་བྱ་དང་མོ་ལྟ་འགལ་གྱི་བྱ་གཉིས་མཚོག་བྱང་གཅིག་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་
གཉིས་དང་སྤངས་རྟོགས་ཆ་འདྲ་བའི་ཉན་ཐོས་མི་སྟོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཛུམ་
བྱའི་སྤྱིང་འདིས་མཚོན་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཛིག་རྟོན་གྱི་ཁམས་ཡོངས་སུ་གང་
བར་གྱུར་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྟན་པ་མང་པོར་
བསྟོམས་པའི་བསོད་ནམས་ལས། བྱང་ཆོན་ཉིན་གཅིག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་སྟོམ་པ་བསོད་ནམས་ཆེས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་པ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
མི་གནས་པའི་སྤྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ལ། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་དེ་
དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉི་སྤང་ལས། རིས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་
དང་མ་ཐུན་པ་བཞི་པོ་རྣམས་མཐོང་བ་དང་སྟོམ་པའི་ལམ་དག་ལས་གོ་རིམས་
བཞིན་དུ། འདས་བྱའི་ཆ་ལ་ལྟར་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཞོད་པ་རྒྱུར་དུ་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ ཤེས་ཕྱིན་གྱི་འཕགས་པ་གྲོལ་སྟེ། ཉི་སྤང་། ༩༥༥

ཡང་མི་བཟོད་པ་དང་། འོད་མའི་ཆལ་མེ་མཆོན་དག་གིས་གཅོད་^༡ དཀའ་བ་
བཞིན་དུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་བྲག་པོའི་གཞོད་པ་དང་སྤང་ཀྱང་དགེ་བའི་ཅ་
བ་མི་ཆད་པ་དང་། བྱ་རམ་ཤིང་དང་འབྲ་བར་གནས་སྐབས་གཞན་ཐོབ་ཀྱང་
ངན་སོང་ཆད་པའི་ཕྱིར་བདེ་འགྲོའི་སྒྲི་བ་རྒྱན་མ་ཆད་པའི་སྒྲིར་བས་ཆོས་
བསྐྱོམ་པའི་མངར་བ་ལས་མི་འདའ་བ་ཉིད་དང་། སྤྲིག་མ་དང་འབྲ་བར་སྒྱར་
དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དང་།
འབྲས་དང་འབྲ་བར་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་འབྲས་བྱ་
མཆོག་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། རི་ལྟར་མཐོང་ལམ་ལ་མངོན་དུ་སྤྲོགས་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་ཉིལ་དང་འབྲ་བར་མེ་རྟོག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཐ་མི་དད་དུ་ཟིན་ཀྱང་
དུས་གཞན་དུ་སྒྲོམ་པ་ལས་སྤངས་པའི་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
དེ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི་སྤར་གྱི་མདོ་
དེས་འཁྱགས་ལ་འཐོབ་བྱའི་རྟོགས་པའི་ཆོས་དྲུག་བསྟན་ལ། དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྒྲིར་ལམ་བྱོད་དེ་འདམ་བྱ་དང་འབྲ་སྟེ། འདམ་བྱ་གཞོད་པ་རྒྱུད་དུ་ཡང་མི་བཟོད་
པ་བཞིན་དུ། འདིས་ཀྱང་ལས་ཉོན་གྱི་གཞོད་པ་རྒྱུད་དུ་ཡང་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར།
ཅེ་མོ་ནི་འོད་མ་དང་མཆོངས་ཏེ། འོད་མ་དེ་མེ་མཆོན་གྱིས་གཅོད་^༢ དཀའ་བ་
བཞིན་དུ། འདི་ཐོབ་ནས་ལོག་ལྟས་དགེ་ཅ་གཅོད་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། བཟོད་པ་

^༡ ག༥༩་བ་ཨ་གཅོད། ༩་པ་ན་ཨ་གཅོད། ༡༡་ཨ་བ་ལ་གཅོད།

^༢ ག༥༡་ན་ལ་གཅོད། ༩་པ་ན་ལ་གཅོད། ༡༡་ཨ་ན་ལ་གཅོད།

བྱ་རམ་ཤིང་དང་འབྲས་སྟེ། བྱ་རམ་ཤིང་དེ་མངར་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལྟར་
འདི་ཐོབ་ནས་བདེ་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མི་ཆད་པའི་སྟོན་ས་ཆོས་སྟོམ་པའི་མངར་
བ་ལས་མི་འདའ་བའི་བྱིར། ཆོས་མཆོག་སྟེག་མ་དང་འབྲས་སྟེ། སྟེག་མས་རང་གི་
ལྷན་པ་ལྟར་དུ་གཅོད་པ་བཞིན་དུ། འདིས་ཀྱང་མཐོང་ལམ་ལྟར་དུ་རྟོགས་པར་
བྱེད་པའི་བྱིར། མཐོང་ལམ་འབྲས་དང་མཚུངས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་འཆགས་པའི་ཆེ་
འབྲས་དེ་ལོ་ཐོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་འབྱུང་བ་ལྟར། དེ་འབྲས་པའི་རྟོགས་
པའི་ས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སྟེ་དང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོམ་ལམ་ཉིལ་དང་འབྲས་སྟེ།
ཉིལ་དེ་མེ་རྟོག་དང་སྟོང་བྱ་སོགས་རིགས་ཐ་མི་དད་ཀྱང་རྒྱས་པ་ལ་མི་འབྲས་བའི་
བྱེད་པར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་དང་
སྟོམ་ལམ་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་མི་འབྲས་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། སྤང་བྱ་སྟོང་བའི་རྒྱས་
པ་ལ་མི་འབྲས་བའི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར།

འོན། ཆོས་སྟོས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེས། དབང་པོ་རྣེས་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་
ཐོད་ལ་སོགས་པ་ནང་ཆོན་ཐ་དད་ཀྱང་ཐོད་ལ་སོགས་པར་རིགས་གཅིག་པར་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉི་སྤང་ལས།^༡ ཆོས་སྟོས་པའི་དོན་
ཅི་ཡིན་ཞེས། གང་ཟག་གི་བྱེད་པར་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱེད་པར་ལ་སོགས་
པ་ཡིན་ཡང་། ཐོ་བར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཐ་མི་དད་པར་
ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་མང་པོ་རྟོགས་པ་ནི་དཔེ་གཅིག་གིས་ཆོག་པར་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ ཞེས་བྱིན་ཀ འབྲས་པ་ཐོབ་སྟེ། ཉི་སྤང་། ༩༩༽

འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འམ་སྒོས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱི་མ་
 བྱི་མ་བྱང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་ཐ་མར་འམ་སྒོས་པ་མི་འཐད་
 དེ། དེས་བྱི་མ་བྱང་རྒྱ་མེད་པའི་བྱིར་ན། ཏྲགས་མ་བྱུབ་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་
 ཟག་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་དཔེ་གཞན་བྱང་བར་བྱ་བའི་
 ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉི་ལྟང་ལས།^༡ རེ་ཤིག་འམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲི་སྒྲི་མ་སྒྲི་མ་
 སྒོས་པ་ནི་དེས་བྱི་མ་བྱི་མ་བྱང་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཏེ། ཐ་མར་འམ་
 སྒོས་པ་ནི་ཅིའི་དོན་དུ་ཡིན་ཞེ་ན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ཆོས་
 ལ་བདེ་བར་གནས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། དཔེ་གཞན་བྱང་བར་བྱ་བའི་
 དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དོན་ལ་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་ཆིག་
 ཟེན་ལ་ཐ་མར་སྒོས་པ་མེད། ཉི་ལ་གྱི་ཆའ་ལྟར་ཡོངས་སུ་གང་བར་གྱུར་ཀྱང་།
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་གསེར་ཐེང་ལས།^༢ ད་ ལྟར་འགྱུར་བ་འདི་
 རྣམས་ལ་ཐ་མར་འམ་སྒོས་པ་མི་སྣང་། ཞེས་གསུངས། བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ཉིན་
 གཅིག་སྒོམ་པའི་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆེན་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་སེམས་དང་པོ་
 བསྐྱེད་པ། སྐྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ། བྱིར་མི་སྒྲོག་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་
 དང་བཞི་ལས། བཞི་པ་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། ས་བརྩུ་པར་སངས་རྒྱས་དང་

^༡ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ ཞེས་བྱིན་ཀ འཕགས་པ་ཐོལ་སྟེ། ཉི་ལྟང་། ༩༩༥།

^༢ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ ཞེས་བྱིན་ཀ འཕགས་པ་ཐོལ་སྟེ། ཉི་ལྟང་། ༩༩༧༡།

^༣ སྐྱེ་འབྱུང་དཔེ་མ། གསུང་འབྱུང་ཙ། རྩེ་ཅོང་ཁ་པ། འཕགས་པ་འདད་གསེར་ཐེང་། ༩༩༩༡།

^༤ གཞུང་བཞུང་། ༩༡༣༧༩། ༡༡༣༩༩༣༣།

སྤངས་རྟོགས་ཆ་འདྲ་བར་བཤད་པས་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་ལྷགས་པར་རྟོགས་སྤྲོ་
བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཉི་སྤང་ལས།^༡ རེ་ཞིག་བཞི་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བརྩུ་བ་ལ་ནི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ས་
བརྩུད་པ་བ་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེར་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་སྤང་འདས་མཛོན་
དུ་བྱེད་པ་བཀག་པས་དེ་དེ་ལས་ཁྱད་ལྷགས་པར་རྟོགས་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྤང་
ལས།^༢ གསུམ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བརྩུད་པ་ལ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་སྤང་
རན་ལས་འདས་པ་བཀག་པ་ཉན་ཐོས་ཐམས་ཅད་ལས་ཤེས་པ་ཁྱད་ལྷགས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། སྤྱོད་པ་ལ་ལྷགས་པ་མ་དག་ས་བདུན་ལ་གནས་པ་
ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། ས་དང་པོར་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འདུས་
པར་གསུངས་པས་དེ་དེ་ལས་ཁྱད་ལྷགས་པར་རྟོགས་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྤང་
ལས།^༣ གཉིས་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དེ་རྣམས་ལས་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་
འཕགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེའི་ལན་ཉོན་བ་ལ། ཉི་སྤང་ལས། དེ་བས་
ན་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་བརྒྱུད་པའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐབས་དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འདིར་མཛོན་པར་བཞེད་པར་མཛོན་ལོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ ཞེས་ཕྱིན་གྱི་འཕགས་པ་ཤོལ་སྟེ། ཉི་སྤང་། ༤༥་༡༡

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ ཞེས་ཕྱིན་གྱི་འཕགས་པ་ཤོལ་སྟེ། ཉི་སྤང་། ༤༥་༡༥

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ ཞེས་ཕྱིན་གྱི་འཕགས་པ་ཤོལ་སྟེ། ཉི་སྤང་། ༤༥་༢༡

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ ཞེས་ཕྱིན་གྱི་འཕགས་པ་ཤོལ་སྟེ། ཉི་སྤང་། ༤༥་༣༡

ནི། མདོ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བྱང་སེམས་དེ། བྱང་སེམས་ཕྱི་མ་གསུམ་
པོ་དེ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ལ་དོན་
དམ་པའི་བྱང་སེམས་དང་བརྟེན་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་གཉིས་
ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་དེ་ཡང་འདྲིའི་སྐབས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱི་མ་འདི་
ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། སྤར་བཤད་པའི་བྱང་སེམས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་འདྲིའི་
སྐབས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབ་པ་དེ་
དེ་བཞི་གའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་གསེར་ཐོང་ལས། སྐབ་པ་འདི་
བྱང་སེམས་དེ་བཞི་གའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཀྱན་བརྟུས་ལས་བསྟན་པ་ཡིན་
པ་མི་འགལ་བར་དགོངས་པར་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རེ་ཞིག་བཞི་པ་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ཕྱོགས་སུ་སྟོན་པའི་
གཞུང་ཡིན་གྱི་རང་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོན། ས་བརྒྱུད་པ་ལ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་
བཀག་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི། རྣམ་བཤད་
ལས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་མཐོང་བས་བཏྲས་ནས་འདའ་བ་དང་། ཞེས་
དང་། གཞོན་ཅུའི་ས་ལས་འདའ་བར་འདོད་པའི་“ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་

¹ ག་ལ་ན་ལ་ཕྱིར། ༡་ལ་ན་ལ་ཕྱིར། ༡་ལ་ན་ལ་ཕྱིར་ཏེ།

² སྐྱེ་འབྱས་དཔར་མ། གསུང་འབྱས་མ། རྩེ་ཚོང་ཁ་བ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཐོང་། ༡་ལ་ན་ལ་ཕྱིར་ཏེ།

³ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༤་ལ་ཤེས་ཕྱིན་ཀྱི་འཕགས་པ་ཐོལ་ཕྱེ། ༡་ལ་ན་ལ་ཕྱིར་ཏེ། ༡་ལ་ན་ལ་ཕྱིར་ཏེ།

⁴ སྐྱེ་འབྱས་དཔར་མ། གསུང་འབྱས་མ། རྩེ་ཚོང་ཁ་བ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོའི་རྒྱུ། ༡་ལ་ན་ལ་ཕྱིར་ཏེ།

⁵ རྣམ་བཤད་སྟོང་པོའི་རྒྱུ། ༡་ལ་ན་ལ་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པས་ཞེས་གསུངས་པས། མཐོང་ནས།

འདའ་བ་དང་གནས་ནས་འདའ་བ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་པས་
ཉན་རང་གི་ལམ་མཐོང་ལམ་གྱི་^༡སྐབས་སུ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདའ་
བ་དེ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་བ་སྟེ། དེ་ལས་འདའ་
བའི་དོན་ནི་ས་བརྒྱད་པར་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྐྱལ་ན་དེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཕྲོ་བའི་དོན་རྒྱུན་བཅད་ནས་ཐག་
བ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
བསྐྱལ་ཏེ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་རྒྱན་ཆགས་སུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཀྱང་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལས་འདའ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ས་བརྒྱད་
པ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྩིས་ཐོབ་ཏུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་
གསོག་པ་ལ་མ་བསྐྱལ་ན་དེས་དུས་མ་ཡིན་པར་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་
ཁྲབ་པ་འདྲུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཏེ་བར་ཞི་བའི་དབྱིངས་དེ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་
ཟུང་འདས་ཡིན། དེས་ན་རྣམ་བཤད་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཐག་མེད་ཀྱི་
དབྱིངས་དེ་དེ་འདྲའི་ཉར་ཞིའི་དབྱིངས་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ། འདིའི་ཐག་མེད་
ཀྱི་དབྱིངས་དེ་རྫོགས་སྟོན་སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་
མངོན་དུ་མ་བྱེད་ཅིག་ཅས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡང་དག་མཐའ་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། ^༡བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་དམན་ལམ་

^༡ ག༥༧་བ་པ་ཉན་རང་གིས་མཐོང་སྟོན། ག༧༥་ན་པ་ཉན་རང་གིས་མཐོང་སྟོན། ཏ་༤་བ་པ་ཉན་རང་གིས་མཐོང་སྟོན། རྣམ་བཤད་ལས།
ཉན་རང་གི་ལམ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ།

^༢ སྤྱུ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་རྩི། རྣམ་བཤད་སྤྱིར་བོ་རྒྱུ། ༩༡༥།

སྒྲིན་དུ་མ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་གསུམ་མ་རྫོགས་བར་དུ་ཡང་དག་པའི་
མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་རྒྱས་སམ། མངོན་དུ་བྱས་ན་ཚུལ་རིམ་བྱ་ཞེས། མངོན་
དུ་བྱེད་པར་འདོད་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་རྗེས་དེ་ནས་
རྒྱས་ན་ས་བརྒྱད་པ་ལ་ལྟ་ཅི་སྟོས། འོན་ཀྱང་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་དོགས་པ་
ཚུང་ལ། ས་བརྒྱད་པར་དོགས་པ་ཆེ་བས་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྟོང་བར་མཛད། དེ་ཡང་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་ཅམ་ཡིན་
གྱི། ཞེས་སོགས་དང་། བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱིས། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ལྔ་ལས། འདིར་དམ་པའི་
ཆོས་བརྒྱ་དཀར་པོ་ཆད་མར་མཛད་པ་ན་འི་ལྟར་འཕགས་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་ལ་
སོགས་པའི་བྱང་ཆེན་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྤྱད་ན་ལས་འདས་པའི་
རྣམ་པར་དག་པ་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་སྤྱད་ན་
ལས་འདས་པ་ཡིན་པར་ཞེས་པར་བྱ་སྟེ། དུས་དེའི་བར་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་རྒྱ་
བཅད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེས། ལྷ་རིའི་བྱ་ལ་སོགས་པའི་
བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤྱད་འདས་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་
འདི་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་སྤྱད་འདས་དེ་སྤྱད་འདས་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་ཞེས་

^༡ སྤྱ་འབྲས་དཔར་མ། གསུང་འབྲས་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་རྗེ། རྣམ་བཤད་སྤྱི་ལོ་བྱ་བ། ༡༩༠༡

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ ཞེས་ཕྱིན་ཀ འཕགས་པ་ཐོལ་སྟེ། ཉི་ལྔ་ད། ༤༠༡༥

^༣ ག་༤༩ན་༣ན། ༡༡༩༥་བ་ཅན། ༩༠་བ་༤ན།

^༤ ག་༤༩ན་ཅ་འདུས། ༡༡༩༥་བ་ལ་དུས། ༩༠་བ་ཤ་འདུས།

པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་འདིར་ཚལ་བྱུག་གི་དཔེས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཚལ་དེ་རྣམས་འབྲུག་པའི་དཔེ་ཡིན་པས་གང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞོད་
འཛེམས་སུ་འབྲུག་པ་དང་མཐོ་བ་ལ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་དུ་བྱས་ནས། འབྲུག་
མཐོ་ཆེ་བ་གཉིས་འདམ་འོད་གཉིས་དང་། དེ་འབྲིང་གཉིས་བྱར་སྒྲིག་གཉིས་
དང་། འབྲུག་མཐོ་ཆུང་བ་གཉིས་འབྲས་ཉིལ་གཉིས་དང་སྐར་ནས་སྐ་མ་སྐ་མ་
འབྲུག་ །སྐ་མ་སྐ་མ་སྐ་མ་པར་བཞད་ཀྱང་། མདོ་དང་བསྒྲིགས་ན་སྐ་མ་སྐ་མ་
ལས་སྐ་མ་སྐ་མ་འབྲུག་པ་འགྲིག་སྟེ། ཉན་ཐོས་མང་པོས་གང་བ་མཚོན་པ་ལ་
དེས་འདམ་ག་ཅན་འདི་རྣམས་བྱང་བའི་ཕྱིར།

དེས་ན་སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི།
གངས་ངེས། དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན། སྐ་བཞད་པ། གཅིག་དང་ཐ་དད་
བརྟགས་པ། ཤེས་པའི་པན་ཡོན། མ་ཤེས་པའི་ཉེས་པ་དང་བདུན་ལས། དང་པོ་
ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ཡང་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ། ཡབ་སྐས་
མཇལ་བའི་མདོ་ལས།^༡འདི་ལྟར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གསུམ་སུ་ཆུད་དེ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀྱན་རྫོབ་དང་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་གཉིས་སུ་ཟད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་ལས།

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༩ དཀོན་བཞེགས་ང། བཅོམ་ལྷན་འདས། ཡབ་སྐས་མཇལ་བའི་མདོ། ༡༤༡་༡༩༡

དང་པོ་ནི། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མས་གཉིས་སྒྲང་
བྱུང་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་
སྟོང་གཞིའི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་ན། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དང་། བཙོ་བརྒྱད་དང་། བཙུ་བྱག་
སོགས་སུ་བཞུགས་ཀྱང་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་མ་གཏོགས། རོ་བོས་བྱས་པའི་དབྱེ་
བ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་དགག་བྱ་བདེན་བྱུང་བཞག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཏུ་རིགས་
གཅིག་པའི་ཕྱིར།

དོན་དམ་ཙམ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་ན། ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་
དང་། ཡུལ་དོན་དམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས།
རྣམ་གྲངས་པའི་དང་། རྣམ་གྲངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ། གཉིས་
པ་ནི། དོན་དམ་གཟིགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ། རྣམ་གྲངས་པའི་དང་། རྣམ་གྲངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་
དོན་དམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་གྲུ་དང་བདེན་མེད་^༡ གྱི་ཆོགས་དོན་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་། སྟོང་
ཐུན་ལས། ^༢བདེན་མེད་ལྟ་བུའི་མེད་དགག་དོན་དམ་དངོས་དང་། བདེན་མེད་
དང་ལྷ་གྲུ་ཆོགས་པའི་མ་ཡིན་དགག་ལྟ་བུ་ནི་མཐུན་པའི་དོན་དམ་དུ་འཛོག་

^༡ ག། ༤༩་བ་ ༩་བདེན་མེད། ག། ༡༢༩་བ་ ༩་བདག་མེད། ཏ་ ༡༥་བ་ ༣་བདེན་མེད།

^༢ སྒྲི་འབྲས་དཔར་མ། གསུང་འབྲས་ཁ། མཁས་བྱུང་། སྟོང་ཐུན་ཆོན་མོ། ༩༩་པ།

བས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲེད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་སོ། །ཞེས་
གསུངས།

འོན། བདེན་གཉིས་ལས།^༡སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་བཀག་བ་ཡང་། །ཡང་དག་བ་
དང་མ་སྐྱུན་བའི་ཕྱིར། །དོན་དམ་ཡིན་པར་ཁོ་བོས་འདོད། །ཅེས་གསུངས་བ་
དང་། དབུ་མ་རྒྱན་ལས།^༢དམ་བའི་དོན་དང་མ་སྐྱུན་བའི་ཕྱིར། །འདིར་ནི་དམ་
བའི་དོན་ཞེས་བྲ། །ཡང་དག་དུ་མ་སྐྱོས་བ་ཡི། །ཆོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་
གྲོལ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དབུ་མ་སྤང་བར།^༣དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བ་མེད་བ་འདི་ཡང་དོན་
དམ་བ་དང་མ་སྐྱུན་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་བ་ཞེས་བྲ་ཡི། དངོས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
དངོས་སུ་ནི་ཡང་དག་བ་སྐྱོས་བ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་བའི་
དོན་གང་ཞེས།

འདི་ལ་བསྟན་པའི་གཙོ་བོ་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་བ་དང་།
ཞར་བྱང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཡུལ་
ཅན་དོན་དམ་དངོས་དང་མ་སྐྱུན་བའི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། གང་གི་གཞིགས་ངོན་གཉིས་སྤང་གི་སྐྱོས་བ་མ་ལུས་བར་ལོག་བའི་སྐྱོན་ས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱི་རྟོག་མེད་ནི་ཡུལ་ཅན་དོན་
དམ་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་

^༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ དབུ་མ་ས། སྐྱེ་བ་དོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིར་སོ། དབུ་མ་བདེན་གཉིས། ༢༡༩་༢༡

^༢ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ དབུ་མ་ས། སྐྱེ་བ་དོན་ཞེས་འཛོམས། དབུ་མ་རྒྱན། ༤༠༡་༡༡༤

^༣ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ དབུ་མ་ས། ཀ་མ་ལ་ཤིག། དབུ་མ་སྤང་བ། ༡༡༤་༣༡

ཇེས་དཔག་ནི་རང་གི་སྒྲོ་དོར་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པ་གཙོད་རྒྱས་ཀྱང་གཉིས་
སྒྲུང་གི་སྒྲོས་པ་གཙོད་མི་རྒྱས་པས་མ་སྒྱུན་པའི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་ཡིན་ཀྱང་།
ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་དངོས་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་དེ་ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་
ཤེས་ཇེས་དཔག་གི་དོར་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པ་གཙོད་པའི་དོན་དམ་ཡིན་
ཀྱང་། དེའི་དོར་གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲོས་པ་གཙོད་པའི་དོན་དམ་དངོས་མ་ཡིན་ཞེས་
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་དོ་བོར་གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་
དམ་པ་དང་ཇེས་སུ་མ་སྒྱུན་པའི་དོན་དམ་ཡིན། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ཁ་ཅིག །མཐར་སྒྲུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དོན། དོན་དམ་བདེན་
པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། གཞི་གྲུབ་ན་དེའི་རྟེན་དོན་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྟེན་དོན་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེའི་དངོས་ཀྱི་རྟེན་དོན་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། བདེན་མེད་
རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་ཇེས་དཔག་གི་བདེན་མེད་ཀྱི་དོན་སྒྲི་དངོས་སུ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཐར་སྒྲུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །དེ་ཁྱོད་
ལ་བལྟས་ཏེ་མཐར་སྒྲུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
བྱམ་པ་ལ་བལྟས་ཏེ་མཐར་སྒྲུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བལྟས་ཏེ་མཐར་སྒྲུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་

ལ་བཟླས་ཏེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །རང་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གཉིས་སྣང་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག །སྐྱབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཟེར་ན།
སྣང་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མས་
གཉིས་སྣང་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
ཟུར་དུ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སྣང་སྣང་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དེ་ཡང་དེར་ཐལ་
ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།
དང་པོ་སྟེ། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁུན་མ་
ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་
ཡིན་པར་ཐལ་^༡། སྐྱབ་པའི་རྣམ་པར་ཆད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་^༢།

གསུམ་པ་ནི་^༣། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མས་
གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྟོན་སྟེ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་
མཆོན་ཉིད། དེ་ལྟར་ཡང་སྟོད་འཇུག་ལས། ^༤ ཀྱན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ། །འདི་

^༡ ག༡༠༠་བ་༤་དེ་ཆོས་ཅན་ དེ་ཡིན་པར་ཐལ། ག༡༩༩་ན་༥་ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏ་༩༦་ན་༤་དེ་ཆོས་ཅན་ དེ་ཡིན་པར་ཐལ།
^༢ ག༡༠༠་བ་༤་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ཏ་༩༦་ན་༤་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྲབ། ག༡༩༩་ན་༥་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། དེར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
^༣ གཉིས་པ་ཡིན་ནམ་བཟླ།
^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡ དབྱ་མ་ལ། རྫོབ་དཔོན་ཞིབ་སྟེ། སྟོད་འཇུག ༡༠༡་པ།

ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །དོན་དམ་སློལ་སྒྲིབ་ཡུལ་མིན། །སློལ་གྱི་ལྷོ་ཆ་རྒྱུ་རྒྱུ་
ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས། དེ་ལ་སྐྱེས་བཞེད་རིགས་ཀྱི་སློལ་སྐྱེས་དབྱེ་ན།
ཡང་དག་གྱུར་རྒྱུ་དང་། ལོག་པའི་གྱུར་རྒྱུ་གཉིས་སུ་ཡོད། གྱུར་རྒྱུ་བདེན་
པ་གང་ཞིག་། །རང་སྒྲིབ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སློལ་སྐྱེས་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འདིག་
ཏེན་རང་ག་བས་ཏྟགས་མི་རྒྱས་པ། ཡང་དག་གྱུར་རྒྱུ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་
ན། གཟུགས་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་དག་གྱུར་རྒྱུ་དང་ལོག་
པའི་གྱུར་རྒྱུ་གང་རུང་གང་ཞིག་། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འདིག་ཏེན་རང་ག་བས་
ཏྟགས་རྒྱས་པ་དང་རང་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པ་འབབ་པ་
གང་རུང་། ལོག་པའི་གྱུར་རྒྱུ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱེད་
བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ། དེ་
ལྟར་ཡང་། བདེན་གཉིས་ལས། ལྷོ་ཆ་དུ་འབྱུང་ཡང་དོན་བྱེད་དག །རྒྱས་པའི་ཕྱིར་
དང་མི་རྒྱས་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ། །གྱུར་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
བྱས། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། ཞེས་པ་ལ་གསལ་བར་སྐྱང་བའི་རྣམ་པ་
སྐྱང་བ་ཅན་དུ་འབྱུང་ཡང་རི་ལྟར་སྐྱང་བ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་པ་ལ་མི་སྐྱེ་བ་དང་བསྐྱེ་
བའི་བྱེད་པར་ཞེས་པར་བྱས་ཏེ། ལྷོ་ཆ་སོགས་པ་དང་། ལྷོ་ཆ་སོགས་པ་

^༡ ག་༡༠༡ན་གྱུར་རྒྱུ་བདེན་པ་གང་ཞིག་ །༡༡༢༤ན་ཡང་དག་གྱུར་རྒྱུ་དང་ལོག་པའི་གྱུར་རྒྱུ་གང་རུང་གང་ཞིག་ །༡༥་ལ་གྱུར་
རྒྱུ་བདེན་པ་གང་ཞིག་ །

^༢ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༤༩ དབྱུ་མ་ས། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་ལོ། དབྱུ་མ་བདེན་གཉིས། ༢༥་༤༡༩།

^༣ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ༤༩ དབྱུ་མ་ས། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་ལོ། བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ། ༢༥་༤༡༩།

^༤ ག་༡༠༡ན་ལ་སྐྱེགས། །༡༡༢༤་ལ་སྐྱེགས། ༡༥་ལ་སྐྱེགས།

ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་རྟོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ། ཀུན་
རྩིབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེས་གཉིས་སྣང་རྒྱབ་པའི་
ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་དེ་
ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་གང་
ཞིག། དེས་ཁྱོད་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒྲོན་མ་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར་ན་མ་
བྱལ་སྟེ། ཆད་མ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། དང་པོ་བྱལ་སྟེ། གཞི་བྱལ་
པའི་བྱིར། གཉིས་པ་མ་བྱལ་ན། ཆད་མ་དང་ཐ་དད་ཏུ་ཐལ་ལོ། །ཅེ་བར་འདོད་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་ལ་རང་རིག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་ཤེས་པ་ཆོས་
ཅན། མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ། ཀུན་རྩིབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ།
དེས་གཉིས་སྣང་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་དེ་
ཉམས་སུ་ཁྱོད་བའི་རང་རིག་གིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་
བྱལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ། ཀུན་རྩིབ་བདེན་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་མི་རྟག་པ་
ལ་གཉིས་སྣང་རྒྱབ་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་རྟག་པས་སྟོང་པ་ལ་དེའི་
བྱིར་ཏེ། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ལ་དེའི་བྱིར། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས།

ཁ་ཅིག །མདོན་སྤྲུལ་ལ་སྦྱང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
དམིགས་པ། ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་དང་། དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
དམིགས་པ། ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེས་
པོ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཉེ། དེ་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཁས། ཏྲགས་བྱུབ་སྟེ།
དེ་དང་། ཚུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་སྟེ། འདོད་ན། སྟེག་རྒྱ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཏྲགས་བྱུབ་སྟེ། རྒྱན་སྦྱང་ལས། སྟེག་རྒྱ་ནི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
བྱད་པར་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རྒྱས་ཉེ། ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་
མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ནམ་མཁའ་སོགས་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་ཞིག །རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་
བྱུབ་པ། ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་དང་། དེ་གང་ཞིག །དེར་མ་བྱུབ་པ། ལོག་པའི་ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། བྱད་བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་དང་།
སྟེག་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ། གང་ཟག་གི་བདག་
དང་། རི་བོང་གི་རྩ་སོགས་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་གང་ཞིག །སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་ལ་དུ་རང་ཉིད་སྦྱང་བ་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥9 ཞེང་ཕྱིན་ཆ། སྟོན་དཔོན་མེད་གོ་བཟང་ལོ། རྒྱན་སྦྱང་། 9209/11

ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་རུས་པ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་། དེ་གང་ཞིག །དེ་
ལྟར་རྟོགས་རུས་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ།
གཟུགས་དེ་སྤྱང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སྤྲོད་ལ་དུ་རང་ཉིད་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་
རྟོགས་རུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་ན། སྤྱང་ཉིད་རྟོགས་པས་མ་ཁུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱང་ཉིད་མ་རྟོགས་
པའི་རང་རྒྱལ་དག་བཅོས་པས་དེ་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེས་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འདྲིན་དབང་ཤེས་འབྱུང་ཤེས་སུ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་གཉིས་སྤྱང་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་ལ། དེ་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སྤྱང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཟུགས་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་
པ་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གནས་ལུགས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ།

གཞན་ཡང་། དེ་རྟོགས་ནས་སྤྱང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན།
གཟུགས་སྤང་བ་ལྟར་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། གཟུགས་སྤང་བ་ལྟར་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་བདེན་པར་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་
རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ། ཁ་ཅིག །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་
ན། སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་མ་ཁུབ་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་

⁹ ག་ཀྱའན་ན་ཀ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས། ༥་ཤ་ན་ཆ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས། ༡་ཀྱའན་པ་ཀ་ལྟར་རྟོགས།

ཏེ། དེ་རང་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་རང་རིག་ལ་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་བྱིར་ན་མ་བྲལ།
ཁོ་ན་དེ། རྣམ་མཁུན་ལ་སྤང་བ་ཆོས་ཅན། སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། སྟོང་ལ་
སྤང་བ་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། སྟོང་མ་འབྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ན་མ་བྲལ། གཞན་ཡང་། མཆོན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་དེ། བདེན་གྲུབ་དེ་ལོག་པའི་
ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དེ་སྤང་བ་ལྟར་
མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་རུས་པའི་བྱིར། དེ་དེར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ན་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པས་བྲལ་བའི་བྱིར།

བཞི་པ་ནི། ལུས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྟོང་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རྫོང་དོན་དམ་པ་མ་འབྲལ་བ་འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་^༩ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་རྩིས་བདེན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་
བྱིར། ལུས་པ་ཆོས་ཅན། སྟོང་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། རྫོང་ཀུན་རྫོབ་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྩིས་བདེན་ཀྱི་དོན་ལ་རྩལ་པས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་བྱིར། དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྟོང་ལ་རྫོང་ཀུན་རྫོབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་རྫོང་ཡིན་པས་དེ་
ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། སྒྱིར་གཅིག་ལ། རྩས་གཅིག་དང་། རོ་བོ་གཅིག་དང་། བདག་ཉིད་

⁹ གཤམ་བཟུང་བཞག་ ༡༡༣༠ན་ཅ་གཞག་ ༩༥་བ་༩་གཞག་

གཅིག་དང་། རོན་གཅིག་དང་། རྒྱུག་པ་གཅིག་དང་། ཐ་དད་ལ། རྩས་ཐ་དད། རོ་
བོ་ཐ་དད། རང་བཞིན་ཐ་དད། རོན་ཐ་དད། རྒྱུག་པ་ཐ་དད། གཅིག་བཀག་པའི་ཐ་
དད་སོགས་དུ་མ་གསུངས། འདིར་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་རྒྱུག་པ་ཐ་དད་པ་བྱས་པ་མི་
ཉག་པ་ལྟ་བུར་གནས་ཏེ། བདེན་པར་མེད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་གཉིས་
ངོ་བོ་གཅིག་ལ་རྒྱུག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལས་ཀྱང་
བདེན་སྟངས་ངོ་བོ་གཞན་མ་ཡིན། བདེན་སྟངས་ལས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ངོ་བོ་
གཞན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བདེན་སྟངས་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་
དང་ངོ་བོ་གཅིག་ ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་བདེན་སྟངས་དང་^༡ ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཤེས་རབ་སྣང་བོ་ལས། ^༢ གཟུགས་སྟངས་པའོ། སྟངས་པ་ཉིད་གཟུགས་
སོ། གཟུགས་ལས་སྟངས་པ་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། སྟངས་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཟུགས་
གཞན་མ་ཡིན་ནོ། ཁེས་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ^༣ ཀུན་རྫོབ་ལས་
ནི་ཐ་དད་པར། དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་སྟངས་པ་ཉིད་དུ་བཤད།
སྟངས་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་བྱིར། བྱས་དང་མི་ཉག་
པ་བཞིན་ནོ། ཁེས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ^༤ འདུ་བྱེད་ཁམས་དང་རོན་དམ་
མཆོན་ཉིད་རྣམས། གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཆོན་ཉིད་དེ། གཅིག་དང་

^༡ ག་༡༠༩་བ་༦་བྱ། ཀ་༡༣༠་བ་༣་དད། ཏ་༥༥་ན་༣་དད།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༩ ཤེས་རབ་སྣང་བོ་ཚོགས་ཀྱི་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཤེས་རབ་སྣང་བོ། ༩༠༣་༡༠༡

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༥་རྒྱུད་དེ་ མགོན་པོ་བླ་སྤྲུལ། བྱང་ཚུབ་སེམས་འགྲེལ་ ༡༡༩་༣༧

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ མདོ་སྡེ་༡༥ བཅོམ་ལྷན་འདས། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ ༩༡་༩༡

ཐ་དད་དུ་ནི་གང་རྟོག་པ། །དེ་དག་ཚུ་ལ་མིན་ལྟ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་།
དབུས་མཐའ་^༡ ཐ་དད་གཅིག་པའི་མཆན་ཉིད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན། རྣམ་བཤད་ལས།^༢ བདེན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ན་དགོངས་འགྲེལ་
ལས་གསུངས་པའི་ཉེས་པ་བཞིར་འགྱུར་ལ། རོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཡང་ཉེས་པ་
བཞིར་འགྱུར་བས་རོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་
ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་སེམས་ཅམ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་གཅིག་
ཡིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བཞི། རོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བཞི་གསུངས་
ནས་བདེན་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་དབུ་
མའི་སྐབས་འདིར་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་
པ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་
པར། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་དེ་དབུས་མཐའ་
ནས་གསུངས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །གཞོད་བྱེད་ནི། ལུས་པ་
དང་བུམ་པ་བདེན་སྟོང་གཅིག་ཡིན་ན། ལུས་པ་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། སོ་སོ་
^༣སྒྲེ་བོའི་མཛོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩི་བཙུན་བུམས་མགོན། དབུས་མཐའ་ ༤༠༣་ཀ་༡།

^༢ སྒྲེ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ལ། རྒྱལ་ཚབ་རྩེ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན། ༡༣༥་ཀ་༡།

^༣ ག་༡༠༣་ན་༤་སོ་སེམ། ག་༡༣༡་ན་༤་སོ་སེམ། ཏ་༤༤་བ་༣་སོ་སེམ།

ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དམིགས་པས་^༡ ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་
ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྣལ་
འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་^༢ བྱམ་པ་མཐོང་བ་ལས་ལོགས་སུ་ཁྱོད་སྒྲོམ་པའི་འབད་
ཚོལ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན།
བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདེན་སྟོང་འཇལ་བའི་ཆད་མས་བྱམ་པ་ལ་བདེན་པར་
འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མི་གཅོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་བདེན་སྟོང་དང་ངོ་བོ་ཐ་
དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱམ་པའི་ཆོས་ཉིད་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་བྱམ་པ་བདེན་བྱུབ་ཀྱི་དགག་གཞི་མ་^༣ ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་བདེན་
སྟོང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་བྱམ་
པ་བདེན་སྟོང་དུ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་དང་། བྱམ་པ་བདེན་སྟོང་བྱམ་པ་དང་ངོ་བོ་
ཐ་དད་དུ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། བྱམ་པ་བདེན་སྟོང་བྱམ་པ་
དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པས་ཕན་ཡོན་བྱུང་པར་

^༡ ག༡༠༣ན་༤་པས་ ག༡༡༣ན་༤་པའི་ ༡་པ་བ་༣་པས་

^༢ ག༡༠༣ན་༣་ཀྱི་ ག༡༡༣ན་༥་ཀྱིས་ ༡་པ་བ་༣་ཀྱི་

^༣ ག༡༠༣་བ་༣་ཡིན་པར་ཐལ། ག༡༡༣་བ་༣་ཡིན་པར་ཐལ། ༡་པ་བ་༥་ཡིན་པར་ཐལ།

ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དོན་ལ་མི་ཚོངས་ཤིང་། ཚོགས་གཉིས་
རྒྱབས་ཆེན་བསགས་ནས་རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་མཆོག་དུ་
འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས།^༡ བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་
པ་དག། ཐུབ་པའི་བཀའ་ལ་མི་ཚོངས་ཏེ། །དེ་དག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་
ནས། །འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་དག་དུ་འགྲོ། །ཞེས་དང་། །འབྲུག་པར།^༢ གྲུ་རྩོམ་དེ་
ཉིད་གཤོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་བྱུར་པ། །ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་སྤྱི་བོང་པ་
ཡི། །མདུན་དུ་བདར་ནས་དགོ་བའི་རྒྱུད་གི་བྲགས་སྟོབས་ཀྱིས། །རྒྱལ་བའི་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་མཆོག་དུ་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་
རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ་ལས།^༣ ཚོས་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་
བྱུ་རྟོགས་པ་གང་། །མད་བྱང་བས་ཀྱང་འདི་མད་བྱང་། །དོ་མཆར་བས་ཀྱང་འདི་
དོ་མཆར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་ལ་ཚོངས་པ་ནི་ཉེས་པ་དུ་མའི་
འབྱུང་གནས་ཡིན་ཏེ། གྲུ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པ་ལས།^༤ གྲུ་ཡ་ན་གང་གི་
ཕྱིར། །འཛིག་རྟེན་འདི་ན་པལ་ཆེར་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་ལ་མཛོན་པར་
ཞེན་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་སྤྱི་བ་དང་། ག་བ་དང་། ར་བ་དང་། འཆི་བ་དང་། ལྷ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༩ དབྱ་མ་ས། རྫོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ། དབྱ་མ་བདེན་གཉིས། ༢༥༥་༥།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༠ དབྱ་མ་ལ། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གསལ་བ་ དབྱ་མ་འབྲུག་པ་ ༥༥་༢་༦།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ རྒྱུད་དེ། མཐོན་པོ་ཀླ་སྟོབ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ། ༡༡༢་༡༩།

^༤ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠ འདུལ་བ་མ། བཅོམ་ལྷན་འདས། འདུལ་བ་རྒན་ཆོགས་ཀྱི་གཞི། ༢༤༥་༢༠།

ངན་དང་། སྤྲེ་སྤྲུག་འདོན་པ་དང་། སྤྲུག་བསྐྲུལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་
དང་། འཁྲུག་པ་ལས་ཡོངས་སུ་མི་གྲོལ་ལོ། །ཞེས་བདེན་གྲུབ་ཡོད་པར་ཞེན་
པ་དང་། གྲུན་རྩོལ་ཏུ་མེད་པར་ཞེན་པ་སྤྲོ་སྤྲུང་གི་ལྟ་ངན་ཡིན་པས་དེའི་དབང་
གིས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་སྤྲོ་ཆོག་སྤྲོང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་
ལས།^༡གང་དག་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི། །ནམ་དབྱེ་རྣམས་པར་མི་ཤེས་པ། །དེ་
དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ནི། །ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམས་^༢མི་མཐོང་། །ཞེས་དང་།
འབྲུག་པར།^༣བདེན་གཉིས་རྣམས་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་
པའི་ལམ་ངན་ཞུགས། །ཞེས་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས།^༤ཡང་དག་གྲུན་
རྩོལ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་པ་ཡི། །སྤྲིང་དུ་འཛེག་པར་བྱ་བ་
ནི། །མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན།
གཉིས་ཀ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་
ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པར།^༥“འོད་སྤང་ཡོད་ཅེས་བྱ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧ དབུ་མ་ཙ། མགོན་པོ་ཀླ་སྤྲུལ། ཅུ་བ་ཤེས་རབ། ༣༦་༣།

^༢ ག་༡༠༤ན་ཙམ། ག་༡༣༥ན་ཙམས། ཏ་༤༩ན་ཙམས།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༦༠ དབུ་མ་ལ། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་ཐུགས་པ། དབུ་མ་འབྲུག་པ། ༥༩་༤།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ དབུ་མ་འ། སྤྲོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད། དབུ་མ་སྤྲིང་ལོ། ༤་༡།

^༥ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤ དཀོན་པ་རྟེན་པ་ཆ། བཅོམ་ལྡན་འདས། འཕགས་པ་འོད་སྤང་གི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ༣༦༠་༡༦།

བཞི་མཐའ་གཅིག་གོ། མེད་ཅེས་བྱ་བཞི་མཐའ་གཉིས་སོ། མཐའ་དེ་གཉིས་
སྤངས་བཞི་དབུ་མའི་ལམ་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
ལྷུང་དང་པོའི་དོན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་བདེན་
པར་མ་གྲུབ། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་དེར་མ་གྲུབ། དོན་དམ་པར་ཡོད་
པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ། དེ་གཉིས་ཀ་
མ་ཡིན་པ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་དང་། གཉིས་པའི་དོན་ནི་བདེན་
པར་ཡོད་པར་ལྟ་བུ་རྟག་ལྟ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པར་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་མ་ཡིན་
ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚྱོད་བརྒྱུག་ལས། རང་
བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལོག་ན། རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རབ་བྱུང་འགྲུལ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདེན་སྟོང་ལ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་མི་རུང་བས་བྱུང་བར་
ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཅ་
བ་ཤེས་རབ་ལས། ^༡གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀུན་སྟོང་ན། འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་
པ་མེད། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས། ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥^༡ དབུ་མ་ཙ། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། ཚྱོད་བརྒྱུག་ ༢༩-༡༩།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥^༡ དབུ་མ་ཙ། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། ཅ་བ་ཤེས་རབ། ༣༥-༡༣།

འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་རང་གཞུང་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན།^༡གལ་ཏེ་འདི་
ཀུན་མི་སྟོང་ན། །འགྱུར་བ་མེད་ཅིང་འཛིག་པ་མེད། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
པོ་ནམས། །ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་སྤྱོདས་
སྤྲ་མའི་གཞུང་དུ་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས།^༢གང་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་
ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
བདེན་སྟོང་ལ་བྱ་བྱེད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང་། གཟུགས་མེད་པར་ཐལ།
མདོ་ལས།^༣གཟུགས་མེད། སྤྲ་མེད། ཅས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་པ་
ཁས། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་
དང་ཁམས་དང་སྦྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་
པ་ཁས།

གཞན་ཡང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། མེད་པ་ཡང་ཡིན། གཉིས་
ཀ་ཡང་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་
ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་
ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། གཞན་ཡང་། ཕུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་
བཞི་པོ་དེ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་མ་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧ དབུ་མ་ཙ། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། ཅ་བ་ཤེས་རབ། ༣༧་༦༡

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧ དབུ་མ་ཙ། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། ཅ་བ་ཤེས་རབ། ༣༦་༡༦༡

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༦ ཉི་མེད་ག་ བསྟན་པ་བཅས་ལྟན་འདས། ཉི་མེད། ༡༠༩་༡༡༡

ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་
ཡིན་པར་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་དེ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་^༡མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱབ་སྟེ། ཡོད་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཏུ་ཐལ། སྟེ་བ་སྟེ་ཕྱི་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པར་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་བདེན་བྱུང་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། ཀུན་
གཏགས་^༢དང་གཞན་དབང་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ།
གཞན་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྱུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་
བྱུག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་ཉིད་བདེན་བྱུང་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་
གང་ཞིག །རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་^༣ཡེ་
ཤེས་ཡིན་ན། བྱིན་བྱུག་ཉམས་ལེན་གྱི་སྟོང་པ་བྲད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྟོ་
ནས་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
ལས། ^༤རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། བྱིན་པ་མ་
ཆང་བ་མེད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་། བཟོད་པ་མ་ཆང་བ་

^༡ ག་ ༡༠༥ ན་ ༣ བཞག ༡༡ ༣ ༣ ༦ གཞག ༡༥༠ ན་ ༣ གཞག

^༢ ག་ ༡༠༥ ན་ ༤ བཏགས། ༡༡ ༣ ༣ བ་ ༡ བཏགས། ༡༥༠ ན་ ༤ བཏགས།

^༣ ག་ ༡༠༥ ན་ ༥ མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི། ༡༡ ༣ ༣ བ་ ༥ རྟོགས། ༡༥༠ ན་ ༥ མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི།

^༤ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ཆ། ༤༤ དཀོན་པ་རྟེན་ཆ། བཅོམ་ལྡན་འདས། འཕགས་པ་འོད་སྟངས་གི་ལེ་བྲུ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ༦༡༥-༡༦༡

མེད་པ་དང་། བཙུན་འབྲས་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་། བསམ་གཏན་མ་ཆང་བ་
མེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན་^༡ ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལུས་སྤྱི་གང་ཡང་མི་ཤེས་པའི་ལྷ་བཟོ་བས་
འཁོར་ལོས་སྐྱར་^༢ པའི་རྒྱལ་བའི་གཟུགས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་འབྲི་ཤེས་པར་
ཐལ། པར་ཕྱིན་དུག་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྱོད་པ་མ་ཆང་བའི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་
གྱི་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ལྟ་བུའི་
སྤྱོད་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་^༣ ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་རྣམས་ངས་དོན་དུ་
སྐྱར་ནས་རིགས་ལམ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ། རྒྱུད་ལྷན་མ་ལས། རི་ལྟར་རི་
མོ་འབྲི་བྱེད་པ། །གཞན་དང་གཞན་ལ་མཁས་པ་དག །ཅེས་པ་ནས། སྤྱིན་དང་
ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་ལ་སོགས། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་པའི། །སྤྱོད་པ་ཉིད་
ནི་གཟུགས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞུང་དོན་ནི། བྱང་ཆེན་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
མཐོང་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྐབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་ཡུལ་ཅན་ཐབས་ཤེས་བྱང་
འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལོངས་ཤིག །ཅེས་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་

^༡ ག་༡༠༥་ན་པ་འདོད་ན། ག་༡་༣་༣་བ་ལ་གཞན་ཡང་། ཏ་༤༠་ན་༤་འདོད་ན།

^༢ ག་༡༠༥་ན་པ་བསྐྱར། ག་༡་༣་༣་བ་ལ་སྐྱར། ཏ་༤༠་ན་པ་སྐྱར།

^༣ ག་༡༠༥་བ་༡་རྟགས་ཁས། ག་༡་༣་༣་བ་ལ་ཁྲུབ་པ་ཁས། ཏ་༤༠་བ་༡་རྟགས་ཁས།

^༤ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། པ་༡༠ མེམས་ཅན་མི། རི་བཅུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་ལྷན། ༤༩༩་༥༡

ཕྱིར། གལ་ཏེ་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་འདིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྐྱབ་པའི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྲད་པར་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་
ཕྱིར་དུ་ཐེག་དམན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བསམ་པ་དང་མ་འདྲེས་པར་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་
ལོངས་ཤིག། ཅེས་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། །ཞེས་པས་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ལ་
འདོམས་པ་དེ་འཆད་ན་དེའི་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་
དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་དང་། མཐའ་དབྱེད་^༡ པའོ། །དང་པོ་ནི།
གོང་དུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བཙུན་པར་བྱ་བ་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་
ནས། ^༢དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཇི་ལྟར་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་བཙུན་པར་བགྱི། ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་
ལ་བཙུན་ན་བཙུན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་
དོན་བཤད་པ་ལ། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ཆོག་
དོན་གྱི་སྟོན་པ་བཤད་པ་ལ། ^༣སྐྱབ་བསྐྱལ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་
བྱར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།

འདི་ལ་ཡང་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།

^༡ ག༡༠༥་བ་༤་བཅད། ག༡༡༣༥ན་༥་དབྱེད། ༡༥༠་བ་༥་བཅད།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉིམ་གྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉིམ་ ༡༠༥་ཤ།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་པ་དོན་མེད་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡་པ་༡༥།

འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱེལ་བདེན་པ། རྒྱ་ཀྲན་འབྲུང་བདེན་པ། འབྲས་བུ་འགོག་
བདེན་དང་། རྒྱ་ལམ་བདེན་ལ་གདམས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་
ལས།^༡ གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཙོན་ན་བཙོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ལ་བཙོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བཙོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་
མི་མཐོང་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལྷ། སྤྱེ་མཆེད་བཅུ་
གཉིས། ཁམས་བཙོ་བརྒྱད། བདེན་པ་བཞི། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས།
སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཤིང་། འབྲས་དང་།^༢ ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་
པར།^༣ སྟོང་ཉིད་བདུན་པོ་འདི་དག་ལ་བཙོན་ན་བཙོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་
ནི།^༤ གཞོད་འཛོམས་སྤྱ། ཕུང་པོ། ཁམས། བདེན་པ། རྟེན་འབྲེལ། ཆོས་ཐམས་
ཅད། འདུས་བྱས། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ལ་
བཤད་དོ། །མདོ་དཔེ་དོན་འབྲེལ་པར་འཆད་པ་ལ།^༥ སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཤེར་ཕྱིན་དག་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།
གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐྱེལ་བདེན་པ་
ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཤེས་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཉི་ཁྱི་ག་བཙོན་ལྡན་འདས། ཉི་ཁྱི་ ༡༠༥་༡༩།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༩ འབྲས་ཀ་བཙོན་ལྡན་འདས། འབྲས་ ༡༩༩་༡༩།

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ ཁྱི་བརྒྱད་ཀ་བཙོན་ལྡན་འདས། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་ ༩༩་༩༠།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ན་ རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྷུ་བཙན་ འབྲས་ཀྱི་གཞོད་འཛོམས་ ༢༥༥་༡༩།

^༥ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་གོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༡༩།

པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས།¹ གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ་འགག་པའི་ཆོས་
ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སྤྱི་མི་མཐོང་དོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་
སྟོང་པ་ཉིད། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད།
དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།² གྲུན་འབྱུང་བ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
རྒྱར་གྱུར་པ་དག་ཅ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་གྲུན་འབྱུང་
བ་དང་འགོག་པ་དང་གྲུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་
ཅན་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། གྲུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་གདམས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྤང་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་
ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མདོ་ལས།³ དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། །འུ་རིའི་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མི་སྐྱེ་
མི་འགག་ཅིང་གྲུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན། རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན། འགྲིབ་
པ་མ་ཡིན། འཕེལ་བ་མ་ཡིན། འདས་པ་མ་ཡིན། མ་འོངས་པ་མ་ཡིན། ད་ལྟར་
བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། །འུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོང་པའི་ཆོ།
དེ་ལྟར་བཅོན་ན་ནི་བཅོན། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱལོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།

¹ བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་མེ་ག་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་མེ། ༡༠༥་༥།

² བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་མ། སྤོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འཕྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༩༠།

³ བཀའ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་མེ་ག་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་མེ། ༡༠༩་༩།

དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།^༡ འགྲོག་པ་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་སྦྱེ་བ་དང་། འགག་པ་དང་། ཀུན་
ནས་ཉོན་མོངས་བ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ཉམས་བ་དང་། འཕེལ་བ་ལ་
སོགས་བ་དང་བྲལ་བ་ལ་ནི། གཟུགས་མེད་པ་ནས། མ་རིག་པ་སྦྱེ་བ་ཡང་མེད།
མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད། སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་
མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སྟོང་ཉིད་མི་སྦྱེ། ཞེས་སོགས་
ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། འགྲོག་བདེན་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཐོབ་བྱར་བདེན་
ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ནི། མདོ་ལས།^༢ ལྷ་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་ཤར་ཕྱིན་
ལ་སྦྱོད་པའི་ཆེ་བདག་ཉིད་ལ་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དེར་བཙོན་ཞེས་བྱ་
བའོ། མི་བཙོན་ཞེས་བྱ་བར་^༣ ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་དོ། །ཞེས་བ་
ནས། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་བཙོན་པ་ནི་ཤར་ཕྱིན་ལ་བཙོན་ཞེས་བརྗོད་
པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།^༤ ལམ་ལ་སྦྱིན་པ་
ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་བདག་ཉིད་དམ་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་
པ་ནི། ཕྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། སྦྱོན་གྱི་མཐའ་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་
དག་པན་ཚུན་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པོ། །ཞེས་གསུངས།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤར་ཕྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༣།

^༢ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་ཁྲི་ག་བཙོན་ལྡན་འདས། ཉི་ཁྲི་ ༡༡༩་༡།

^༣ ག༡༠༩་བ་༡་བྱ་བ། ག༡་༣༥་བ་༣་བྱ་བ། ༩༩༡་བ་༣་བྱ་བ།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤར་ཕྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༡༩་༣།

འདི་ལ་ཡང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལོ་ཆེན་ནི། ལམ་གྱི་ངོ་བོ། རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཚུ་ལ། དེས་འབྲེན་ལ་གདམས་པ་དང་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པ་ལྟར། དང་
པོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆེ་བདག་ཉིད་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
‘བསྐྱན། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ལམ་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།
བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱར་བ་མི་
བྱེད་’¹དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱན།
དེའི་དོན་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི། ཞེས་སོགས་²གསུངས། གསུམ་
པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆེ། སྟོན་གྱི་མཐའ་སྦྱར་བར་མི་བྱེད། འབྱེད་པར་
མི་བྱེད། ཕྱི་མའི་མཐའ་སྦྱར་བར་མི་བྱེད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱན་³། དེའི་དོན་
བཤད་པ་ལ། སྟོན་གྱི་མཐའ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དོན་ནི། བདག་
ཉིད་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཞེས་བསྐྱན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་བརྟེན།

¹ ག་ཀྱང་པ་ན་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱན། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ལམ་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ཏ་ལྟ་བ་ལ་ག་དང་
མཚུངས། ག་ཀྱང་པ་ན་མ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དེའི་དོན་ལ་ལ་ཞེས་སོགས་ཆོགས་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་ཆེན།

² ག་ཀྱང་པ་ན་མ་སྦྱར་བ་མི་བྱེད། ག་ཀྱང་པ་ན་མ་སྦྱར་བར་མི་བྱེད། ཏ་ལྟ་བ་ལ་སྦྱར་བར་མི་བྱེད།

³ ག་ཀྱང་པ་ན་མ་ཞེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆེ། སྟོན་གྱི་མཐའ་སྦྱར་བར་མི་བྱེད། འབྱེད་པར་མི་བྱེད། ཕྱི་མའི་
མཐའ་སྦྱར་བར་མི་བྱེད། ཏ་ལྟ་བ་ལ་ག་དང་མཚུངས། ག་ཀྱང་པ་ན་མ་ཞེས་སོགས་ཆོག་གསུམ་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆེ་སྟོན་གྱི་མཐའ་
ཕྱི་མའི་མཐའ་སྦྱར་བར་མི་བྱེད།

⁴ ག་ཀྱང་པ་ན་མ་ཅེས་སོགས་ཀྱི། ཏ་ལྟ་བ་ལ་ཅེས་སོགས་ཀྱི་བསྐྱན། ག་ཀྱང་པ་ན་མ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱན།

གསུམ་པ་ལ། དེས་ཆོག་གྲངས་ངེས། གོ་རིམས། མོ་མོའི་རང་བཞིན།
གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པ། བྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ངོས་གཟུང་^༡ བཤོ། །དང་པོ་
ནི། འདི་བཞི་ལ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། འདིའི་བྱད་ཆོས་
རྣམས་གསུང་རབ་ལས་བསྟན་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས། འདི་ཉིད་རྟོགས་ཐིན་
གོམས་པར་བྱས་པས་སྒྲིབ་པ་རྣམས་པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྟུ་བ་
ལས། ^༢ བདེན་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སྒྲས་པ་བསྟན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་མཐོང་ན་རྣམས་པར་དག་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བའི་དོན་ནི་
བདེན་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་
བཞི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། འཕགས་པས་གཟིགས་པའི་བྱད་ཆོས་
བཅུ་དྲུག་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་སར། ^༣ འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་
དག་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་པར་བདེན་པའི་སྒྲོམ་པ་ཡང་དག་པ་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
མཐུན་ཅིང་གཟིགས་ཀྱི། གྲེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་མཐུན་པ་ཡང་དག་པ་རྗེ་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་མི་མཐོང་བས་ན་དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་
ཞེས་བཤོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། ཐར་པ་ཅམ་དོན་དུ་གཉིར་བའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙུག་པོ་ལ་དེ་

^༡ ག་༡༠༧་ནང་བཞུང་། ག་༡༣༩་ནང་གཞུང་། ཏེ་༥༩ན་གཞུང་།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༤ སེམས་ཅམ་ཞི འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྣམས་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྟུ་བ། ༡༩༩་ཉ།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༣ སེམས་ཅམ་རྗེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྣམས་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སར། ༩༣༡་ཉ།

བཞིར་གྲངས་ངེས་པའི་བྱིར། དེའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྤྱག་ཀུན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་
གཙོ་བོ་ལ་འགོག་ལམ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་བྱིར། འཁོར་བར་འབྱུག་ཕྱོག་
གི་རྒྱ་འབྲས་ལ་བཞི་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ལ་ཡང་རྒྱ་འཆིང་
བྱེད་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ། འབྲས་བུ་བཅེངས་པ་སྤྱག་བསྐལ་བདེན་པ་གཉིས་
སུ་གྲངས་ངེས། རྣམ་བྱང་ལ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་
ལམ་བདེན་དང་། གྲོལ་བའི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་འགོག་བདེན་གཉིས་སུ་གྲངས་
ངེས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་དང་བསྐྱུན་ནས་ཀུན་འབྱུང་དང་
ལམ་བདེན་དང་པོར་བསྐྱུན་ནས། སྤྱག་བདེན་དང་འགོག་བདེན་གྱིས་བསྐྱུན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བདེན་རང་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལས་བྱང་ཞིང་།
འགོག་བདེན་ལམ་བདེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་ཡུལ་
ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་མ་ཐུན་པར་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉིས་དམིགས་ལེགས་
པར་བསམས་ནས་སྤྱག་བསྐལ་ལས་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲེད་གོས། དེ་སྒྲེས་
པ་ན་སྤྱག་བསྐལ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ཀུས་སམ་མི་ཀུས། སྤྱག་བསྐལ་ལ་ཡང་
རྒྱ་ཡོད་དམ་མེད། རྒྱ་དེ་ཡང་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྟུང་དུ་ཀུན་འབྱུང་ལ་རྟོག་པར་
བྱེད། དེ་ལྟར་རྟོག་པ་ན་རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན་གྱི་ལས་

དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་སྟག་བསྐལ་གྱི་རྒྱུར་ཁོང་དུ་ཅུད་ནས་དེ་ལ་སྒོང་
འདོད་ཀྱི་སྒོ་སྒྲེ་བས། སྟག་བདེན་དང་པོ་དང་ཀྱན་འབྱུང་གཉིས་པར་བསྟན། དེ་
ལྟར་ཀྱན་འབྱུང་སྒོང་རྒྱས་སུ་མཐོང་བ་ན་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་རྒྱས་སུ་མཐོང་
བར་འབྱུང་བས། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་ལམ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ཅིང་གོམས་
པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པས། འགོག་བདེན་དུས་གསུམ་པ་དང་ལམ་བདེན་
དུས་བཞི་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། ཉན་པ་འགའ་ཞིག་དང་པོར་
ཉན་དེ་ཉིད་ཤེས་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཉན་གྱི་རྒྱ་སྒོང་བར་འདོད་པ་དང་།
དེ་རྗེས་ཉན་དེ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་སྟན་བསྟེན་པར་འདོད་པ་
བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་ཟླ་མར་ཉན་ནི་ཤེས་བྱ་ཉན་གྱི་རྒྱ་ནི་སྤང་
བྱ་ལ། །བདེ་གནས་ཐོབ་བྱ་སྟན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར། །སྟག་བསྐལ་རྒྱ་དང་
དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལས། །ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རེག་པར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་
བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཀྱན་བརྟན་ལས། ^༡བདེན་པ་ནམ་
པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག་སྟེ། སྟག་བསྐལ་བ་
དང་། ཀྱན་འབྱུང་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

^༡ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅིམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་ཟླ་མ། ༤༥༠༡༦༡

^༢ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༦ སེམས་ཅིམ་ཡི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀྱན་བརྟན་ ༡༤༦༡༣༡

གཉིས་པ་ལ། ཁ་ཅིག །རང་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་
བྱུང་གྱུར་པའི་ཟག་བཅས། སྤྱག་བདེན་གྱི་མཆན་ཉིད། རང་འབྲས་སྤྱག་བདེན་
གྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཟག་བཅས། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཆན་
ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། མ་དག་པའི་སྟོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་
འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྐྱུས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས།^༡ སེམས་ཅན་བརྗོད། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་དེ་ཡང་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཟག་བཅས་སྤྱུར་བའི་དེ་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རྟེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས།^༢ རྣམ་སྤྲིན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆོས། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསམ་པ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་
གྱི་ཀུན་སྟོང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དེ་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་རྟེ། དེ་ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པ་གང་ཞིག །ཟག་བཅས་སྤྱུར་བའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་ལ་མི་དགེ་བ་དང་།
དགེ་བ་ཟག་བཅས་གཉིས་སྤྱུངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། ཁམས་
གོང་གི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། མཛོད་རྩ་བ་
ལས།^༣ གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༣༩ མཛོད་པ་ཀུ སྟོང་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རྩ་བ། ༡༣༡༡

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༣༩ མཛོད་པ་ཀུ སྟོང་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རྩ་བ། ༡༣༡༠

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༣༩ མཛོད་པ་ཀུ སྟོང་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རྩ་བ། ༣༣༡༩

བྱུང་སྟེ། མཛོད་ཙ་བ་ལས།^༡ རྣམ་སྒྲིན་རྒྱ་ནི་མི་དག་དང་། དག་བ་ཟག་བཅས་
རྣམས་ཁོ་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མི་ཉག་སྤྱག་བསྐལ་སྟོང་བདག་མེད་བཞིའི་ཆོགས་དོན། སྤྱག་
བདེན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་སྒྲོམ་ལམ་^༢ པའི་རྒྱད་ཀྱི་མི་
ཤེས་བ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོར་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐལ་དེ་སྤྱག་བདེན་
མ་ཡིན་ཞིང་། མཆན་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བྱུང་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞིག །རྣམ་གྲོལ་
དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲེས་བྱས་ནད་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ། སྤྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་
མཆན་ཉིད།

དེ་གང་ཞིག །དེས་ནད་ཀྱི་རྒྱ་ལྟར་སྤང་བར་བྱ་བ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་
མཆན་ཉིད། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞིག །དེས་སྒྲན་ལྟར་བསྒྲན་པར་
བྱ་བ། ལམ་བདེན་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །དེས་ནད་དང་བྲལ་བ་ལྟར་
མཛོན་དུ་བྱ་བ། འགོག་བདེན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཀུན་འབྱུང་
བདེན་པ་ཡིན་ན། སྤང་བྱ་ཡིན་པས་མ་བྲལ་པའི་ཕྱིར་ཉེ། །ལམས་གོང་མའི་སྒྱེ་བ་
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཟག་བཅས་དག་པའི་ལས་དེ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་དག་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་མཁྱེན་དེ་དེའི་ནད་དང་བྲལ་བ་ལྟར་མཛོན་དུ་བྱ་

^༡ བསྐྱར་འབྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ^༢ མཛོན་པ་ཀུ སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་ཙ་བ། ༡༣༥།

^༢ ག་༡༠༤་བ་པ་སྒྲོམ་ལམ། ༡༡༣་བ་པ་དབྱ་བཅོམ། ༡༤༣་ན་པ་སྒྲོམ་ལམ།

བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྱག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་མི་འགལ་ཏེ། གསེར་སྤེང་དུ།^༡ འགོག་བདེན་དང་གཞན་གསུམ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ལ། གཞན་གསུམ་ནི་^༢ འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་^༣ ལམ་བདེན་དང་སྤྱག་བདེན་རྩལ་ཐ་དད་ལ་རྩལ་ཐོབ་ཀྱི་ལམ་བདེན་ནི་སྤྱག་བདེན་དང་མི་འགལ་ལོ། །སྤྱག་ཀུན་གཉིས་ཀྱང་ཀུན་འབྱུང་ལ་སྤྱག་བདེན་གྱིས་བྱུང་ལ། སྤྱག་བདེན་ལ་དེས་མ་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ལྷོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། དབང་པོ་ལྔ་དང་། གཞན་ཡང་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཟག་བཅས་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལམ་བདེན་དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་མི་འགལ་བ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་དང་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་འགལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དང་། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་འགལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྦྲང་ལས།^༤ འདི་གཉིས་པན་ཚུན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་ཐ་དད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་སྤིང་པ་ལན་བདུན་པ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཡིད་

^༡ སྤྱ་འབྱུམ་དཔར་མ། གསུང་འབྱུམ་ཙ། རྩེ་ཙོང་ཁ་བ། ལེགས་བཞད་གསེར་སྤེང་། ༩༥༣་པ།

^༢ ག་ཀྱང་ལྷན་ནི། ཀ་ཀྱང་ལྷན་གྱི། ༡༩༣་པ་ནི།

^༣ ག་ཀྱང་ལྷན་བཞག་གི། ༡༩༣་པ་ནི་གཞག། ཀ་ཀྱང་ལྷན་བཞག།

^༤ བསྟན་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༡ ཤེས་ཀྱི་ཆ། སྤོབ་དཔོན་མེད་གེ་བཟང་ལོ། རྒྱན་སྦྲང་། ༩༩༩་པ།

གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲུབ་། དེར་ཐལ། དེས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་སྤྲོད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འདོད་པར་རིགས་མ་ཐུན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལན་བདུན་ལོན་པར་དེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་།

ཁ་ཅིག །ཟག་བཅས་འབྲས་དུས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ། སྤྱག་བདེན་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཟག་བཅས་རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དེ་སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱག་ཀུན་གང་རུང་ལ་སྤྲང་བྲས་མ་ཁྲུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་སྦྱོར་ལམ་པ་དང་། ཁམས་གོང་གི་སྤྱོད་པ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཟག་བཅས་དག་པའི་ལས་རྣམས་སྤྱག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོར་དམིགས་པ། སྤྱག་བདེན་གྱི་མཆོན་ཉིད། སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པ་འབྲས་བྱ་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པར་དམིགས་པ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འཛོག་

^༡ ག་ཀྱང་ལྟོ་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲུབ། ༡༩༣་བ་༩་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲུབ། ༡༩༣་བ་༣་ཕྱིར།

^༢ ག་ཀྱང་ལྟོ་ཕྱིར། ༡༩༣་བ་ལ་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲུབ། ༡༩༣་བ་༣་ཕྱིར།

བ་མི་འཐད་དེ། དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་ས་གསུམ་བ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་
ཉོན་མོངས་དེ་དང་པོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་སྤྱག་བསྐལ་བདེན་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
མཆན་ཉིད་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
བྱུང་སྟེ། དེའི་རྒྱད་ལ་སྤྱག་བདེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྒྱད་ཟླ་མ་ལས།^༡ འཕགས་
པས་འཆི་དང་ཆ་བ་དང་། །ན་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཅད་ནས་སྤངས། །ལས་དང་ཉོན་
མོངས་དབང་གིས་སྟེ། །དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སྤྱག་བདེན་ཡིན་ན། འཁོར་བ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། ལྷག་བཅས་ཐུང་འདས་
པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་ཐུང་དེ་སྤྱག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་བདེན་བ་
ལ་སེམས་ཐུང་གིས་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་དང་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་བ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་བ་
གང་རུང་ལ་སེམས་ཐུང་གིས་བྱུང་གོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ལ། བདེན་བ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི། དང་པོ་ནི། ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་བ་གང་ཞིག །མི་རྟག་བ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་བ་
དང་། རོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་^༢སྟོང་བ། རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་བ་བཞིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། སྤྱག་བདེན་གྱི་
མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་མ་དག་པའི་སྟོད་བཟུང་གྱི་འཛིག་རྟེན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ།

^༡ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་ན། ༥༠ སེམས་ཅམ་ཡི། རྩེ་བཅུན་བྱམས་མགོན། རྒྱད་ཟླ་ས། ༤༤༥༥།

^༢ ག་༡༠༤་བ་༤་གི་༡༡༣༤་ན་༤་གིས། ༥༤༤་ན་༤་གིས།

ཀུན་བརྟུས་ལས།^༡ སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞིན། སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་དང་
སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་ཞེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ་
སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེལ། འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ། ཐུབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་
བསྐྱེལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཁའ་མའི་བྱུག་གཟེར་ལ་སོགས་པའི་
ཆོར་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཟས་ཞེས་པོ་ལ་སྟེན་ནས་རོ་སྤྱངས་པའི་ཆོར་བ་ལྟ་
བུ། གསུམ་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་གང་ཞིག །རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྐྱེ་རྒྱེན་བཞིས་བྱང་པར་
དུ་བྱས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལས་ཀྱི་
ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་དེ།
ཀུན་བརྟུས་ལས།^༡ ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་གང་ཞིན། ཉོན་མོངས་པ་དང་དེའི་
དབང་གིས་བྱུང་བའི་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན།
འཁོར་བས་བསྐྱེས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས།
མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ལ། མིར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་
དང་། འདོད་ལྡན་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སྦྱིང་
བཞིའི་མིར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཞི་ཡོད། གཉིས་པ་ལ། འདོད་ལྡན་རིགས་
དུག་ཏུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དུག་ཡོད། གཉིས་པ་ལ། ངན་སོང་གསུམ་

^༡ བསྐྱེན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༤ སེམས་ཅན་གྱི་ འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ༡༩༤་༡༧།

^༢ བསྐྱེན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༤ སེམས་ཅན་གྱི་ འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ༡༩༤་༡༧།

དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་དུ་ཡོད། གསུམ་བ་ལ། གཟུགས་ཁམས་
དང་། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ། གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། ཆངས་རིས། ཆངས་བ་མདུན་^༡ན་འདོན། ཆངས་
ཆེན་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་དུ་ཡོད། གཉིས་བ་ལ། འོད་ཚུང་། ཆང་
མེད་འོད། འོད་གསལ་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་དུ་ཡོད། གསུམ་བ་
ལ། དགོ་ཚུང་། ཆང་མེད་དགོ། དགོ་རྒྱས་སུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་
དུ་ཡོད། བཞི་པ་ལ། སྤྱོན་མེད། བསོད་ནམས་སྤྱེས། འབྲས་བུ་ཆེ་བ། མི་ཆེ་བ།
མི་གདུང་བ། གུ་ལོ་སྤང་བ། ལེན་ཏུ་མཐོང་བ། འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་བརྒྱད་དུ་ཡོད། གཉིས་བ་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྤྱེ་མཆེད། རྣམ་ཤེས་
མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད། སྤིང་ཅེར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཞི་ཡོད།

གཉིས་བ་ལ་རྩ་ཉོན་བྱུག་དང་། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས།
ཁོང་ཁྱོད་རྒྱུ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་^༢ཀྱི་མ་རིག་པ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་བྱུབ་སྟེ། ཁོ་བོ་
^༣དུ་འཛིན་པ། འཆབ་པ། འཆིག་པ། སྤྲུག་དོག་། ཤེར་སྒྲ། གཡོ། སྒྲ། རྒྱགས་པ།
བརྒྱབ་སེམས། ཁྲེལ་མེད་པ། རོ་ཆ་མེད་པ། རྒྱགས་པ། རྒྱོད་པ། མ་དད་པ། ལེ་

^༡ ག་༡༡༠ན་༩་འདུན། ག་༡༩༠ན་༡་མདུན། ཏ་༩༩་བ་༥་མདུན།

^༢ ག་༡༡༠་བ་༡་ཉོན་མོངས་བ་ཅན། ག་༡༩༠ན་༩་ཉོན་མོངས་ཅན། ཏ་༩༩་བ་༡་ཉོན་མོངས་ཅན།

^༣ ག་༡༡༠་བ་༣་འཁོན། ག་༡༩༠ན་༩་ཁོན། ཏ་༩༩་བ་༡་འཁོན།

ལོ། བག་མེད། བརྟེན་ངས། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་གཡེང་བ་རྣམས་
སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རྣམ་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞིག །འགོག་པ་ཞི་བ་གྲ་
ཚོས་ངེས་འབྱུང་བཞིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། འགོག་བདེན་གྱི་
མཚན་ཉིད།

དབྱེ་ན། དངོས་བཏགས་སོ་སོར་མ་བྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཟབ་པའི་
འགོག་པ། བརྟེན་འགོག་པ། རོན་དམ་པའི་འགོག་པ། ཡོངས་སུ་མ་རྩོགས་པའི་
འགོག་པ། ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་འགོག་པ། རྒྱན་མེད་པའི་འགོག་པ། རྒྱན་
དང་བཅས་པའི་འགོག་པ། ལྷག་བཅས་ཀྱི་འགོག་པ། ལྷག་མེད་ཀྱི་འགོག་པ།
བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་འགོག་པ་དང་བཅུ་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟུས་ལས།^༡ འགོག་
པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ཟབ་པ་དང་། བརྟེན་དང་། རོན་དམ་པ་དང་། ཡོངས་
སུ་མ་རྩོགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་དང་། རྒྱན་མེད་པ་དང་། རྒྱན་དང་
བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་མེད་པ་དང་། བྱད་པར་
དུ་འཕགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་འདོད་
ཉོན་མཛོན་གྱུར་པ་རེ་ཞིག་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། འཕགས་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ཐེག་དམན་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༩ སེམས་ཅན་གྱི་ འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས་ ༡༡༤་༥།

བདེན་ལྟ་བུ། ལྷ་པ་ནི། ཐེག་དམན་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ།
དྲུག་པ་ནི། ཤེས་རབ་རྒྱུད་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལྷག་བཅས་མྱུང་འདས་
ལྟ་བུ། བདུན་པ་ནི། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལྷག་མེད་མྱུང་འདས་ལྟ་
བུ། བརྒྱུད་པ་ནི། ཤེས་རབ་རྒྱུད་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལྷག་བཅས་མྱུང་
འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། དགུ་པ་ནི།
གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལྷག་མེད་མྱུང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་
དག་བཅོམ་པའི་འགོག་བདེན་ལྟ་བུ། བཅུ་པ་ནི། མི་གནས་པའི་མྱུང་འདས་ལྟ་བུ།
དེ་ཡང་བསྟུན། བརྟེན་དང་། དོན་དམ་པའི་འགོག་བཅོམ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། གཉིས་
པ་ནི། བཏགས་པ་བ་དང་། གཞན་རྣམས་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ། དེ་གང་ཞིག །ལམ་རིག་པ་སྦྱབ་^༡ པ་ངེས་འབྱིན་བཞིས་བྱུང་
པར་དུ་བྱས་པའི་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ། ལམ་བདེན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན་འཁོར་དང་
བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་^༢ ཆོགས་ལམ་སོགས་ལྷ་ལས། དང་པོ་
གཉིས་བཏགས་པ་བ་དང་། སྤྱི་མ་གསུམ་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་
ལས། ^༣ ལམ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ལམ་གང་གིས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཡོངས་སུ་ཤེས་
པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྤངས་པ་དང་། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ལམ་སྒྲོམ་

^༡ ག་༡༡ན་ན་བསྟུན། ག་༡༢ན་ན་སྦྱབ། ཏ་༥༥་བ་༡་སྦྱབ།

^༢ ག་༡༡ན་ན་ནས། ག་༡༢ན་ན་ན། ཏ་༥༥་བ་༡་ན།

^༣ བསྟན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟུང་མ། ༣༤ མེས་མ་ཙམ་ཟི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བཏུས། ༥༣༥་༡་^༡

ཁྱེ་ལྟེ་འདི་ནི་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་མདོར་བསྟུས་བཤོ། །ཡང་ལམ་རྣམ་པ་ལྟེ།
ཆོག་གསུང་གྱི་ལམ་དང་། སྤྱོད་བཤོ་ལམ་དང་། མཐོང་བཤོ་ལམ་དང་། སྒོམ་བཤོ་
ལམ་དང་། མཐར་ཕྱིན་བཤོ་ལམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་བཤོ་ཕྱིར།

ལྟེ་པ་ནི། འགོ་ག་བདེན་དེ་བདེན་པ་གཞན་གསུམ་དང་གཅིག་བཀག་བཤོ་ཐ་
དད་ཡིན་ལ། སྤྱུག་ཀྱན་གཉིས་ལྟེ་ག་པ་ཐ་དད་ཡིན་གྱི་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་
འབྱུང་བདེན་པ་ལ་སྤྱུག་བདེན་གྱིས་བྱུང་བཤོ་ཕྱིར། །ལམ་བདེན་དང་དེ་འགལ་
ཏེ། ལམ་བདེན་ཡིན་ན་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་དགོས་
བཤོ་ཕྱིར། ལམ་བདེན་དང་སྤྱུག་བསྟུན་མི་འགལ་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྒོམ་ལམ་^༡ བཤོ་
རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་ཀྱན་ཤེས་བཤོ་དབང་པོར་གྱུར་བཤོ་ཆོར་བ་སྤྱུག་བསྟུན་དེ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་བཤོ་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ལ། ལོག་ཞུགས་བཅུ་དྲུག་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་དང་འགལ་བཤོ་
རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ངོས་གཟུང་བཤོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱུག་བདེན་ལ་ལོག་ཞུགས་བཞི་
ཡོད་དེ། ཉར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་གཙང་བདེ་ཉག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་
བཤོ་ཕྱིར། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་བཞི་ཡོད་དེ། སྤྱུག་བསྟུན་རྒྱ་
མེད་དུ་འཛིན་པ། རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ། དབང་སྤྱུག་ལ་སོགས་
པ་གཞན་གྱི་སྒྲིའི་གཡོ་བ་སྟེན་དུ་བཏང་ནས། བྱས་པར་འཛིན་པ་དང་། རང་

^༡ ག་༡༡༡ན་ཅ་སྒོམ། ག་༡༡༢ན་ཅ་སྒོམ། ཏ་༤༥བ་ཅ་སྒོམ།

^༢ ག་༡༡༡ན་ཅ་སྒོམ་ལམ། ག་༡༡༢ན་ཅ་དྲུག་བཅོས། ཏ་༤༥བ་ཅ་སྒོམ་ལམ།

བཞིན་ཏུ་ལ་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འགོག་བདེན་ལ་ལོག་ཞུགས་བཞི་ཡོད་དེ། ཐར་པ་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ།
ཐག་བཅས་ཀྱི་བྱང་པར་འགའ་ཞིག་ཅེས་ཐར་པར་འཛིན་པ། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་
བྱང་པར་འགའ་ཞིག་ཅེས་བྱ་ཞེས་པའི་ཐར་པར་འཛིན་པ། སྤྱག་བསྐྱལ་ཟད་པ་
ཡོད་ཀྱང་སྐར་ལྡོག་པར་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལམ་བདེན་ལ་ལོག་
ཞུགས་བཞི་ཡོད་དེ། ཐར་ལམ་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཐར་ལམ་དུ་མི་རིགས་པར་འཛིན་པ། བསམ་གཏན་གྱི་བྱང་པར་འགའ་
ཞིག་ཐར་ལམ་དུ་འཛིན་པ། སྤྱག་བསྐྱལ་གཏན་ཟད་དུ་བྱས་པའི་ཐར་ལམ་མེད་
པར་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས།⁹ བདེན་པ་བཞི་ལ་
བརྟེན་པ་དང་། །བདེ་དང་ང་དང་ངའི་ཞེས་སོགས། །ཡང་དག་མ་ཡིན་རྣམ་བཅུ་
དུག །སློབ་པ་ཉག་ནས་ནི་ཡོངས་སུ་སྟེ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རེ་འགའ་སྟེ་
པའི་ཕྱིར། སྤྱག་བསྐྱལ་བ་ཡིན་ཉེ། ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབང་སྦྱར་
བ་པོའི་བདག་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
རང་དབང་པའི་བདག་གི་ངོ་ཐོར་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
ཀྱི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་ལས་དང་སྟེད་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།

⁹ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༦ ཆད་མ་ཅེ། དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས། ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ། ༡༩༩༡/༦༡

རང་འབྲས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཙ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་
སྐྱེད་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་སྤྱག་བསྐྱེད་ལྷགས་དག་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྤྱིད་པའི་སྤྱེད་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་སྤྱག་
བསྐྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་གཏན་ཟད་པའི་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན།
འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་
འོས་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བན་བདེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་མི་ལྟོག་པའི་ཐར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལམ་
གྱི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐར་པར་བཟོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་ཕྱིར། དེག་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་གཉེན་དུ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། སྦྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱེན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་
གཏན་ཟད་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོན། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། །ཞེས་པས་སྦྱབ་པའི་
རྟོན་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་འཆད་རྩིས་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་

གསུངས་^༡ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། ^༢ལྷ་རི་དྲ་ཉིའི་བྱ་གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆེ་གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་སྟོར་བར་མི་བྱེད་དེ། འདི་ལྟར་གཟུགས་ཉིད་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོའི་དོན་
བཤད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དགོན་མཆོག་གསུམ། །ཞེས་གསུངས།
དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་འཆད་པ་ལ། ^༣སངས་རྒྱས་ལ་སངས་རྒྱས་དང་།
ཞེས་སོགས་གསུངས།

འདི་ལ་ཡང་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ།
སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་། ཆོས་དགོན་མཆོག་། དག་འདུན་དགོན་མཆོག་ལ་
གདམས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ^༤བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆེ་
གཟུགས་ལ། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་པོ། །ལྷ་རི་དྲ་ཉིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་བཙོན་ཞེས་བརྗོད་
པར་བྱལོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ^༥“སངས་རྒྱས་
ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་དག་མཆོན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་མི་དམིགས་

^༡ ག་༡༡ན་པ་གསུང་། ༡༡༩་བ་པ་གསུངས། ༡༤༤་བ་༡་གསུངས།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉིམ་གྱི་བཅོས་ལྷན་འདས། ཉིམ་ ༡༡༤་པ།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༤་པ།

^༤ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉིམ་གྱི་བཅོས་ལྷན་འདས། ཉིམ་ ༡༡༤་པ།

^༥ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༤་པ།

བ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་སྦྱར་བས། དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་
པར་བྱེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་
ནི། གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མི་སྦྱར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་
ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་དགོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྦྱབས་
གནས་ཡང་དག་ཏུ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་རི་དུ་ཉིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེས་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་
པའི་ཆོ། གཟུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་
ངོ། །གཟུགས་དངོས་པོ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་
ངོ། །ཞེས་པ་ནས། ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་ ིོ། ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཆོས་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་
གྱིས་བསྟུས་པའི་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་བསྟུས་པ་དག་གིས་
བསྟུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། གཟུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྦྱར་པོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་
ཆོས་ཅན། ཆོས་དགོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་མདོན་དུ་བྱ་བར་
བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཉི་ཁྱིལ་བཙུན་འདས། ཉི་ཁྱི ༡༩༠ནས༡༩༥༧ལ།

^༢ ག༡༡༩་བ་ལ་བསྐྱེད། ༡༡༧་ན་ན་སྐྱེད། ༡༩༩་ན་ཉི་སྐྱེད།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེས་ཕྱིན་ཇ། སྦྱོར་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༩་ཉ།

གསུམ་པ་ལ། བོད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོང་པའི་བྱང་ཆེན་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་
འཕྲོས་ནས།^༡ དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་ལྷུལ་པ་དང་། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རི་དུ་ཉིད་
བྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་
ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པ་འདིས་གནས་པ་དེ་^༢ གང་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་འདིར་སྐྱེ་
བ་ལགས། འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་གང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ལགས། དེ་སྐད་
ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རི་དུ་ཉིད་བྱ་ལ་
འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་ལྷུལ་རྟོ། །ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདིས་གནས་པ་
དེ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།^༣ དག་འདུན་ལ་སངས་
རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་བཅོམ་པ་མ་གཏོགས་
པ་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་དང་ཞུགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོ་བདུན་
པོ་རང་སངས་རྒྱས་དང་ལྡན་ཅིག་བརྒྱད་པོ་དབང་པོ་རྩལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་
བྱེ་བྲག་གིས་གངས་ཉི་ཤུར་འཆད་པ་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་
སྟོབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ནམས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་ལུང་
འཕོགས་པ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། བྱང་ཆེན་གང་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་
སྐྱེས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། དག་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལམ་སྐྱབ་པའི་སྒྲོགས་སུ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཉི་ཁྱིལ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་ཁྱི ༡༣༩༡༥།

^༢ ག་༡༡༣ན་༡་གནས་པ་དེ། ༡༡༣༣་བ་༡་གནས་པ་འདིས་གནས་པ་དེ། ༡༥༥་ན་༣་གནས་པ་དེ།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སངས་ཤི་བཟང་པོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༡༥༡༤།

འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་
འདོམས་པ་དང་། ཞེས་པས་འཆད།

སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། རྒྱུད་ཆེ་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་།
མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། ཉམས་སྲུ་ཡོན་པའི་རིམ་བཤུར་
ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ངོས་གཟུང་བ་དང་། སྐབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་^༡ བཤད་པ། ཀུན་རྫོབ་པའི་
སྐབས་དང་དོན་དམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱད་པར་བཤད་པ། དཀོན་མཆོག་གི་སྐྱ་
དོན་བཤད་པ་དང་བཞེ་ལས། དང་པོ་ནི། འདུས་མ་བྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་བརྒྱུད་དང་ལྷན་པའི་མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་གནས། སངས་རྒྱས་དཀོན་
མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཀུན་རྫོབ་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་།
དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་
སྐྱ་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་ཡེ་ལེས་ཆོས་སྐྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་
ཏེ། རྒྱུད་ཆེ་མ་ལས། ^༢ བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྤྱོད་པའི་གནས། །དམ་པའི་དོན་གྱི་
^༣ སྐྱ་ཡིན་ཏེ། །བྱང་སྤོང་རྣམས་ཀྱི་བད་ཡི་སྐྱ། །པ་རོལ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་
གནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཡོན་
ཏན་བརྒྱུད་དང་ལྷན་ཏེ། སྤྱི་འཛིན་དང་བྲལ་བ་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན།

^༡ ག༡༡ ན་ན་པ་བཞག །ག༡༩ ན་བ་ཇ་གཞག །ཏ་ལེ་བ་ཉ་གཞག །

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། པ་༠ སེམས་ཅམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བུམས་མགོན། རྒྱུད་ཆེ་མ། ༤༦༠༡༭

^༣ ག༡༡ ན་བ་པ་ནི། ག༡༩ ཇ་ན་པ་ཀྱི། ཏ་ལེ་བ་ན་ཀྱི།

འབད་ཚེ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན། རང་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་
བའི་ཁྲོ་ལ་སྤང་བ་ལྷན་རྫོང་བྱེད་གི་སྤྲ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པས་རི་ལྷ་བ་བཞིན་
དུ་རྟོགས་མི་རྒྱས་པའི་ཡོན་ཏན། རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་བ་མཁའ་པའི་ཡོན་ཏན།
བཙེ་བའི་ཡོན་ཏན། རྒྱས་པའི་ཡོན་ཏན། རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན། གཞན་དོན་གྱི་
ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷན་
གྱིས་བྱུང། །གཞན་གྱི་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་མིན་པ། །མཁའ་དང་བཙེ་དང་རྒྱས་
པར་ལྡན། །དོན་གཉིས་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་བསྐྱེད་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཕྱི་
མ་གསུམ་གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢ དང་པོ་གསུམ་ནི་རང་
དོན་ཏེ། །ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་གཞན་དོན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བསམ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་
པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བུར་བདེན་པ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད།
དབྱེ་ན། སྤྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་རྫོང་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་།
དོན་དམ་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་
བརྩུ་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འགོག་བདེན་དང་ལམ་བདེན་ལྟ་བུ། ཐེག་ཆོན་
གྱི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྡན་ཏེ། ལུ་བཞིར་རྟོག་

^༡ བསྐྱེད་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༣༠ སེམས་ཅམ་ཡི། རི་བཙན་བྱམས་མགོན། ལྷོད་ཆ་མ། ༤༣༦་པ།

^༢ བསྐྱེད་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༣༠ སེམས་ཅམ་ཡི། རི་བཙན་བྱམས་མགོན། ལྷོད་ཆ་མ། ༤༣༦་ཀྱི།

གེ་བའི་སྒོས་རི་ལྷ་བ་བཞེན་དུ་བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། ལས་ཉོན་གཉིས་ཅི་
རིགས་པ་མེད་པ། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ། ལམ་གྱི་རོ་
བོ་སྒྲིབ་པ་དང་མ་འདྲེས་པས་དག་པ། གསལ་བ་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་པ་རིག་པ།
མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་བོ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། གང་ཞིག་ལ་ཆགས་པ་དང་
བྲལ་བའི་འགོག་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན། གང་གིས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་
ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་རྟེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ བསམ་
མེད་གཉིས་མེད་རྟོག་མེད་པ། །དག་གསལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱིས། །གང་
ཞིག་གང་གིས་ཆགས་བྲལ་པ། །བདེན་གཉིས་མཆོན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་བསྐྱུ་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། དང་བོ་གསུམ་འགོག་
བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། བྱི་མ་གསུམ་ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་བྱིར་
རྟེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢ ཆགས་བྲལ་གཉིས་ནི་འགོག་པ་དང་། །ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་
གིས་བསྐྱུས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

རིག་གོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པའི་གང་
ཟག །དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། སྤྲས་བརྗོད་རིགས་
ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དང་། རོན་དམ་པའི་དགེ་
འདུན་དཀོན་མཆོག་གཉིས་ལས། དང་པོ་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་དོན་

^༡ བསྐྱུ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༡༠ མེམས་ཅོམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་ཆེན་མ། ༤༣༦་༡༥།

^༢ བསྐྱུ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༡༠ མེམས་ཅོམ་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་ཆེན་མ། ༤༣༦་༡༥།

གཅིག་གཉིས་པ་ནི། འགོག་བདེན་དང་། ལམ་བདེན་ལྟ་བུའོ། ཟེག་ཆེན་གྱི་
དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྔ་ཉེ། ཇི་ལྟ་བུ་རིག་
པའི་ཡོན་ཏན། ཇི་སྟེང་པ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ཉང་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། རང་གི་
ངོས་སྐལ་གྱི་ཆགས་ཐོགས་དམན་གསུམ་ཅི་རིགས་པས་དག་པའི་ཡོན་ཏན་
གསུམ། རིག་པའི་ཡོན་ཏན། གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེང་ནང་གི་ནི། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར། །སྒོ་
ལྔ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོགས། །སྒྲ་མེད་ཡོན་ཏན་དང་ལྔ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བསྟུན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན།
ཕྱི་མ་གསུམ་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་འདུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། འདུས་མ་བྱས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་
ལྔ་པའི་སྐབས་གནས་མཐར་ཐུག་། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད་
ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ན། དེ་བརྒྱད་ཀ་དང་ལྔ་
པས་མ་བྲལ་བར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཉེ། གཟུགས་
སྐྱ་གཉིས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྔ། རོ་ཤི་ཉིད་སྐྱ་མཁུན་བཅེ་རུས་
གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྔ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱལ་སྟེ། དེ་སྦངས་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྔ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱལ་སྟེ། དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉིད་
གཅིག་དང་ལྔ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་། རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྔ་པའི་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ལ། ཕྱི་མ་མཐའ་ཅི་ཡི། ཇི་བཙན་བྱས་མགོན། ལྷོད་ཆས། ༤༣་པ་།

འཕགས་པའི་གང་ཟག། དག་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་
འཐད་དེ། དམན་ལམ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་པ་དེ་དེ་བརྒྱད་དང་མི་ལྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གྲོལ་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་མི་
ལྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དེ་དག་འདུན་དགོན་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཐེག་ཆེན་དག་བཅོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། དག་འདུན་ལ་སངས་རྒྱས་
དགོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་དག་བཅོམ་པ་མ་གཏོགས་པ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་དག་བཅོམ་པ་ཡིན་ན། འདིར་
བསྟན་གདམས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དག་འདུན་དགོན་མཆོག་མ་ཡིན་དགོས་
པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་མཐར་ཐུག་གི་དགོན་མཆོག་
གསུམ་མེད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དེ་དག་འདུན་དགོན་མཆོག་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུད་ལྷ་མ་ལས།^༡ བཅུ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་བྱི་མ་
མེད། བྱི་མེད་སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་བའི་མཛོད། གང་ལས་དགོན་མཆོག་
དག་བ་གསུམ་འབྱུང་བ། འོན་དམ་གཟིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཉིད་དོ། ཞེས་
དང་།^༢ དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་འདི་ཡི་རིགས། ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་རྣམས་
ཀྱི་ཡུལ། ཞེས་དང་དེའི་དར་རྒྱུ་ལས།^༣ དོན་བསྟུ་ན། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠མེམས་ཅམ་ལ། རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་ལྷ་མ། (༤༣༧)

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠མེམས་ཅམ་ལ། རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་ལྷ་མ། (༤༣༧)

^༣ རྒྱུ་འབྱུང་དཔེ་བསྟར་མ། གསུང་འབུམ་ག་ རྩི་བཙུན་མེ་ རྒྱུད་ལྷ་དར་རྒྱུ་ ༡༤༦།

པའི་དཀོན་མཆོག་ནི་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། མཐར་ཐུག་གི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དུ་བསྐྱབས་པས། ཐེག་པ་སྟན་མོང་བར་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་གསུམ་མེད་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་གི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐབས་གསུམ་པོ་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྐབས་གསུམ་རྒྱད་ལྔ་ཀྱི་སྟོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་ཅེ། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་སུ་ཐལ། སྐབས་གསུམ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱལ།

ཁ་ཅིག །སྐབས་གསུམ་ཡིན་པ་མེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ །དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། ལམ་བཤེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས། ཁོ་པོ་ཅག་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྤྲ་དོས་སུ་འདོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་སྤིང་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཤེས་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་གསུང་མ། ༥༩ དབུ་མ་ཇ་ རྫོང་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ རྟོག་གོ་འབར་བ་ ༩༠༠་ཉ།

རབ་སྒྲོན་མེ་ལས།^༡ རྣམ་པར་ཤེས་པ་བདག་ཏུ་ཁས་སྦངས་ནས། རོན་དམ་པར་བདག་མེད་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་དམ་བཅའི་སྒྲོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད། ཅེས་དང་། རྒྱན་སྦང་ལས།^༢ དེས་པའི་ཆོག་གི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱན་ཉིད་གང་ཟག་གཅིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། རྒྱན་རྩིབ་པའི་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་དང་། རོན་དམ་པའི་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་འགལ་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། བྱང་འཕགས་ཡིན་ན། རོན་དམ་པའི་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་ལས།^༣ དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའི་སྒྲ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱད་སྒྲ་མ་ལས།^༤ སྒྲོན་པ་བསྟན་པ་སྟོབ་དོན་གྱིས། རེག་པ་གསུམ་དང་བྱེད་གསུམ་ལ། ཁོས་པ་གསུམ་གྱི་དབང་བྱས་ནས། སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། སྦྱིར་གསུང་རབ་ལས་སྐྱབས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་^༥ “གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༧ དབུ་མ་ཆ་ སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། ༤༡༠་༣༡

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༡ ཤེར་ཕྱིན་ཆ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། རྒྱན་སྦང་། ༤༡༠་༡༥།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠ དབུ་མ་ཡ རྒྱ་བ་ཐུགས་པ དབུ་མ་འཇུག་པ ༥༥༤་༣།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་ལྟེ། རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན། རྒྱད་སྒྲ་མ། ༤༣༥་༡༽

^༥ ག་༡༡༥་པ་༣་བཞག། ༡༡༥༤་པ་༩་བཞག། ༡༥༤་པ་༣་བཞག།

དེ། ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་སངས་རྒྱས་འབྲས་
བྱའི་སྐྱབས་དང་། གཞན་རྒྱུད་ལ་བྱལ་ཐེན་པའི་སངས་རྒྱས་རྒྱའི་སྐྱབས་དང་།
རིགས་ཅན་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་རྒྱའི་སྐྱབས་དང་། ལམ་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་
སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་དང་བཀྲར་སྟེ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་
མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་
དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག །རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་ལམ་དུ་
ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་དང་། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་དམ་པའི་
ཆོས་ལ་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་
དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལམ་དུ་
ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་དང་། ལམ་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་དགེ་འདུན་
དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་གསུམ་ག་བྱལ་སྟེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དེ་རྒྱང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་
མཆོག་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དེ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་འདུན་
དཀོན་མཆོག་དེ་ཆོགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྒྱན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་མཁུན་དེ་དེའི་
འབྲས་སྐྱབས་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག །དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་དུས་སུ་མེད་པར་
ཐལ། དེའི་འབྲས་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ས་བོན་ལས་སྐྱེ་

བཞིན་པའི་མུ་གུ་ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད། དེ་མུ་གུའི་དུས་
སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ས་བོན་འགག་བཞིན་པ་དང་མུ་གུ་སྟེ་བཞིན་
པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྲལ། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། མུ་གུ་དེ་རང་དུས་སུ་
སྟེ་བཞིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་ན། ས་བོན་ལས་སྟེ་བཞིན་པའི་མུ་གུ་མེད་
དེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ཁོ་རང་དུ་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མུ་
གུ་ཡིན་ན་ས་བོན་ལས་སྟེ་བཞིན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་རྒྱུན་
མཐའ་བའི་རྒྱད་ལ་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་ནམ་མཁུན་དེ་དེའི་འབྲས་སྐྱབས་ཡིན་
ཅིང་དེའི་རྒྱད་ལ་སྟེ་བཞིན་པའི་ནམ་མཁུན་དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མེད་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་དང་རྒྱད་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་དགོན་
མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་དེའི་རྒྱའི་སྐྱབས་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་དང་རྒྱད་ཐ་
དད་དུ་གྱུར་པའི་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འབྲའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་ན། དེ་དང་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་དེ་དང་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡིན་ན། དེ་དང་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་དེ། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དེ་དང་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་

ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དུ་
ཐལ། དེ་དང་རྒྱད་གཅིག་དུ་གྲུར་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྲབ་སྟེ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཕྱིན་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པའི་གོ་འཕང་
མངོན་དུ་བྱེད་ངེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་
ཁས། དེར་ཐལ། སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པ་དེ་དང་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་སྟོན་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཕྱིན་གྱི་སྐྱེ་བ་རྒྱངས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་
རུས་^༡ དེ་དམར་གྱི་དུས་སུ་སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པ་ཡིན་བུས་པ་ལ་^༢ ཁ་ཅིག །དེ་
ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དམར་གྱི་དུས་སུ་དེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་^༣ ར་མ་ཁྲབ། དམ་བཅའ་དེར་ཐལ། དེ་སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པའི་དུས་སུ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་དུས་སུ་དེར་གྲུར་པའི་ཕྱིར་^༤ །

གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པ་དེ་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་རུས་གྱི་དུས་སུ་རྒྱལ་
པོ་ང་ལས་རུས་སུ་ཐལ། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་རུས་སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པའི་དུས་སུ་
སྟོན་པ་ལྡན་ཐུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་དུས་སུ་སྟོན་

^༡ ག་༡༡༤་ན་༢་ཐལ་ལོ། ༡༩༠༠་ན་༥་ཐལ། ༡༡༤་པ་༥་ཐལ།

^༢ ག་༡༡༤་བ་༡་ སྐྱེ་བ་རྒྱངས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་རུས། ༡༩༠༠་ན་༥་སྐྱེ་བ་རྒྱངས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་རུས། ག་
༡༤་པ་༤་སྐྱེ་བ་རྒྱངས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །

^༣ ག་༡༡༤་བ་༡་ལྡན་ཐུབ་པ་ཡིན་བུས་པ་ལ། ཁ་ཅིག ༡༩༠༠་ན་༤་ལྡན་ཐུབ་པ་ཡིན་བུས་པ་ལ། ཁ་ཅིག ༡༡༤་པ་༤་ལྡན་ཐུབ་པ་ཡིན་
ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན།

^༤ ག་༡༡༤་བ་༡་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། དམ་བཅའ་དེར་ཐལ། ༡༡༤་ན་༡་ཕྱིར། ཁོན་པོ། དམ་བཅའ་དེར་ཐལ། ༡༩༠༠་ན་༤་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ།
དམ་བཅའ་དེར་ཐལ།

^༥ ག་༡༡༤་བ་༡་ཕྱིར། ༡༡༤་ན་༡་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། ༡༩༠༠་ན་༤་ཕྱིར།

བ་ཤྲུ་ཐུབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་རྒྱས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེའི་དུས་སུ་སྟོན་བ་ཤྲུ་ཐུབ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་^༡། ཁ་ཅིག །མདུན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལན་འདེབས་བ་པོ་དང་རྒྱུད་
གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་བ་དེ་ད་ལྟར་མེད། ཟེར་ན། དེ་ད་
ལྟར་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་འབྲས་སྐྱབས་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་དཀོན་མཆོག་
གསུམ་པོ་དེ་ད་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་དུས་སུ་^༢སེམས་ཅན་
ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲལ་སྟེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་
བ་ཡིན་ན། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་འཕགས་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན། མདུན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལན་འདེབས་བ་པོ་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་
འཕགས་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདུན་གྱི་སྐྱེས་བུ་
ལན་འདེབས་བ་པོ་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར་^༣། ཁ་ཅིག་གིས། གང་ཟག་དེའི་འབྲས་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་
འཕགས་བ་ཡིན་ན། གང་ཟག་དེའི་དུས་སུ་མེད་པས་བྲལ། ཟེར་ན། སངས་
རྒྱས་འཕགས་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་
ཆོགས་ལམ་པའི་དུས་སུ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་འབྲས་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

^༡ ག༡༡༤་བ་ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ག༡༤་ན་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྟ་༡༠༠་བ་ཉ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར།

^༢ ག༡༡༤་བ་ལ་ད་ལྟར་དུས་སུ། ག༡༤་བ་ལ་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ། ཏྟ་༡༠༠་བ་ན་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ།

^༣ ག༡༡༤་བ་ལ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ག༡༤་ན་ན་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ཏྟ་༡༠༠་བ་ན་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁུབ་བ་ཁས་^༡།

གསུམ་བ་ལ། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐབས་དང་། དོན་དམ་པའི་སྐབས་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། ^༡སྤང་བྱིར་བསྐྱ་བའི་ཆོས་ཅན་བྱིར། །མེད་
བྱིར་འཛིགས་དང་བཅས་པའི་བྱིར། །ཆོས་རྣམས་^༢གཉིས་དང་འཕགས་པའི་
ཆོགས། །གཏན་གྱི་སྐབས་མཆོག་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དོན་
ནི། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
མཐར་ཐུག་པའི་ཆེ་གཟིངས་ལྟར་དུ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་
སྡེའི་རྒྱན་ལས། ^༣དོན་ཤེས་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །གཟིངས་དང་འབྲ་བ་
ཉིད་དུ་རིགས། །ཞེས་དང་། རྒྱུད་སྒྲ་མའི་འགྲེལ་པར། ^༤“ཆོས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་
ཏེ། བསྟན་པའི་ཆོས་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་སོ། །དེ་ལ་བསྟན་པའི་ཆོས་ནི་
མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་བརྗོད་པ་སྟེ་མིང་དང་ཆོག་དང་ཡི་གེའི་ཆོགས་
ཀྱིས་བསྐྱས་པའོ། །དེ་ཡང་ལམ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་བྱིར་

^༡ ག། ༡༡༩་བ་ ༢་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། རྟོན་རང་དང་དུས་མཉམ་དུ་རྒྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་དུས་སུ་མེད་པར་
ཐལ། རྟོན་དེས་འབྲས་སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁུབ་བ་ཁས། བ་ ༡༡༩་བ་ ༢་གྲ་ཆང་པར་མ་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན། ག། ༡༩་པ་ ༡་ཆོད་དང་
མ་བུ། ཆ་ ༡༩་པ་ ༤་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རྒྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར།
རྟོགས་གསལ་སྒྲུལ། ༡༧༠༠་བ་ ༩་ག་དང་མ་བུ།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༢༠༡ སེམས་ཅན་གྱི། རྩེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། རྒྱུད་སྒྲ་མ། ༤༣་པ་ ༡༩།

^༣ ག། ༡༡༩་ན་ ༥་ཆོས་རྣམས། བ། ༡༡༩་ན་ ༥་ཆོས་རྣམས། ག། ༡༩་པ་ ༥་ནས། ༡༧༠༠་བ་ ༥་ནས།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༢༠སེམས་ཅན་གྱི། རྩེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྡེའི་རྒྱན། ༤༩༡་པ་ ༡༩།

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༢༠ སེམས་ཅན་གྱི། འཕགས་པ་རྟོགས་མེད། རྒྱུད་སྒྲ་ཆོགས་འགྲེལ། ༡༠༥༩་པ་ ༡༩།

གཟིངས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་བཤད། ཞེས་གསུངས། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བདེན་
ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟིགས་འོར་རང་ཉིད་ཇི་
མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་ཇི་མ་མཐའ་དག་དང་མ་བྲལ་བའི་
རྩོན་པ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་
ཡིན་ཏེ། ཇི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐྱབས་ལས་ཇི་མ་དང་བྲལ་བའི་གནས་
སྐྱབས་གཞན་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་
ཉིད་ལས། རྟོགས་པའི་ཆོས་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
འདི་ལྟ་སྟེ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་འགོག་པའི་བདེན་པ་སྟེ། གང་གིས་དང་གང་
རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། །དེ་ལ་ལམ་ནི་འདུས་བྲས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་གཏོགས་
ལ། འདུས་བྲས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། །དེ་ལ་ལམ་
ནི་འདུས་བྲས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་གཏོགས་ལ། འདུས་བྲས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་
གཏོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྩོན་པ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །གང་བརྩོན་^༡ པ་
སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་ནི་མི་བདེན་པ། གང་མི་བདེན་པ་དེ་ནི་མི་རྟག་པ་^༢ ། གང་མི་
རྟག་པ་དེ་ནི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ལྷག་མེད་སྤང་འདས་ཆོས་ཅན།
མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་སྤྱག་བསྐལ་མེད་པ་ཙམ་

^༡ བརྩོན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ མེས་ཙམ་མི། འཕགས་པ་རྟོགས་མེད། རྒྱུད་རྩི་རྟོགས་འབྲེལ། ༡༠༠༩་༡༡།

^༢ ག་༡༡་༥་བ་༡་གང་བརྩོན་པ། ༡༡༩་༩་ན་༣་རྩོན། ༡༡༡་ན་༩་རྩོན།

^༣ ག་༡༡་༥་བ་༥་མི་རྟག་པ། ༡༡༩་༩་ན་༣་མི་རྟག་པ། ༡༡༡་ན་༥་མི་རྟག་པ།

གྲིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ ལམ་དུ་མ་གཏོགས་པའི་
འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་མར་མེ་རྒྱན་ཆད་པ་བཞིན་
དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ནི་^༢ སྐབས་
སམ་སྐབས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ལས་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། ས་བརྩ་བ་བ་^༣ དང་ཉན་རང་དག་བཙུང་བ་རྣམས་ཚོས་ཅན། མཐར་ཐུག་
གི་སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ། འེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས།^༤ དགོ་འདུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་དང་ལྷན་པའི་ཆོག་ལྷ་དྲགས་
སོ། །དེ་ཡང་ཉག་ཏུ་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པ་དེ་ལ་སྐབས་སུ་སོང་བ་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་འཆོལ་བ་སློབ་པ་དང་བཅས་པ་ལྷ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟར་འཇིགས་པ་དང་བཅས་ཤེ་ན།
གང་གི་བྱིར་དག་བཙུང་བ་ཡང་སྲིད་ཟད་པ་རྣམས་ཀྱང་བག་ཆགས་མ་སྤངས་
པའི་བྱིར་ཉག་ཏུ་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འདུ་འེས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་ཟད་པར་འཇིགས་
པའི་འདུ་འེས་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། རལ་གྱི་གདེངས་པའི་
གཤེད་མས་སྒྲིས་བྱ་ལ་བྱ་བ་བཞིན། དེས་ན་དེ་དག་ཀྱང་གཏན་དུ་མེད་པའི་
ངེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་ནི་སྐབས་འཆོལ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་

^༡ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ག'འ་མེམས་ཙམ་ལི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྒྱུད་རྒྱ་ཐོགས་འབྲེལ། ༡༠༡༠་༣།

^༢ ག'༡༡་པ་ན་ཕྱེ་བ་ནི། ག'༡༤་པ་ན་ཕྱེ་བ་མེད་པ་ནི། ཏ'༡༠༡་ན་ཕྱེ་བ་ནི།

^༣ ག'༡༡་པ་བ་ཅ་ས་བརྩ་བ་ལ། ག'༡༤་པ་ན་ཕྱེ་བ་ལ། ཏ'༡༠༡་ན་ཕྱེ་བ་ལ།

^༤ བསྐྱན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ན། ག'འ་མེམས་ཙམ་ལི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྒྱུད་རྒྱ་ཐོགས་འབྲེལ། ༡༠༡༠་༤།

མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན། རོན་དམ་པའི་སྐྱབས་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡོད་དེ། སངས་
རྒྱུ་ཉག་གཅིག་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་ཟླ་
མ་ལས།^༡ དམ་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡི། །སྐྱབས་ནི་སངས་རྒྱུ་ཉག་གཅིག་
ཡིན། །ཐུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཅན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོན་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མ་ཆང་བར་འགྱུར་
དོ། །ཞེ་ན། དེ་ལ་དེ་གསུམ་ཆང་སྟེ། སྐྱབས་གསུམ་གྱི་རྣམས་ཕྱེ་བའི་ཆོགས་དག་
འདུན་དེ་ཡང་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པ་ན་སྐྱབས་དེའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢ ཆོགས་ཀྱང་དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། གསེར་
ཐོང་ལས།^༣ ཆོགས་ཀྱང་དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་ཕྱིར། །ཞེས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་
ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མ་ཆང་ངམ་སྟུམ་པའི་ལོག་རྟོག་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་
གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་ཡིན་པའམ་ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཆོན་དུ་
གྱུར་པའི་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མེད་པ་གང་ཞེ་ག། །དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ལ་
ལམ་གྱི་བཟོད་པ་མཐར་མ་ཐུག་པའི་སྐྱབས། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་མཆོན་

^༡ ག་༡༡༨་པ་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །༡༧་ལ་༣་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །༥༡༠༡་བ་༣་རིགས་པ་ཡིན་ནོ།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ག་༡༠ སེམས་ཅམ་པེ། རྩེ་བཅུན་བུམས་མགོན། རྒྱུད་ཟླ་མ། ༤༣་པ་༡༥།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ག་༡༠ སེམས་ཅམ་པེ། རྩེ་བཅུན་བུམས་མགོན། རྒྱུད་ཟླ་མ། ༤༣་པ་༡༥།

^༤ སྐྱེ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཅོ། རྩེ་ཆོང་ཁ་པ། ལེགས་བཞད་གསེར་ཐོང་། ༤༣་པ་༣།

ཉིད། དེ་དང་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་དོན་གཅིག་། དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ལ་
ལམ་གྱི་བཤོད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐབས། དོན་དམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།
དེ་དང་མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་དོན་གཅིག་།

རོང་ལྷིག་པ་ན་ལེ། ལུང་གི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་
སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཆེ་གཟེངས་ལྟར་
སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་པའི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་
སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ། བརྩན་པ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་པའི་འགྲོག་
བདེན་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སློབ་པ་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྤྱོད་ཀྱི་
འཛིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ལུང་གི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་
ན། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སངས་རྒྱུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བཀའ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། གཟུགས་སྤྱོད་གཉིས་ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་གཉིས་པ་ལ། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷུ་སྟེ། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས།⁹ འདུས་
བྱས་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པའི་ཆོས། །དེས་ན་དེ་དག་བརྩན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རོ་བོ་ཉིད་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་གསུམ་པ་ལ། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། དེ་གསུམ་ག་ལ་འདོད་ན། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་

⁹ བསྐྱེད་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱུར་ན། ༥² དབྱ་མ་ཅ་ མགོན་པོ་སྤྱོད་སྤྱོད། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ ༡༩༦།

ལྟར་ཡང་། རྣམ་བཤད་ལས།^༡ ཁ་ཅིག་འདུས་བྱས་ཡིན་ན་མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་
མ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བཤེད་དང་
གཟུགས་སྐུ་རྣམ་པ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་ཡིན་པ་འགོག་པའི་ལོག་
ཉོག་གི་ཐ་ཆད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ་རྒྱང་རིང་དུ་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། མེད་
དགག་གཏན་ཆོགས་སུ་འགོད་པ་སོགས་ནི་དོན་མ་ཉོགས་བཞིན་དུ་རྣམ་གཞག་
^༢བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་བཏང་སྟོམས་སུ་
བཞག་ན་མཛེས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་དེ། ལས་རྒྱ་འབྲས་ཆོས་ཅན། བརྟན་པ་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པར་
ཐལ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བསྐྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན་
མ་བྱུང་། དེ་ཆོས་ཅན། བརྟན་པར་ཐལ་^༣། བརྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་།
དེ་ཆོས་ཅན། བཤེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བཤེན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། དེ་ཆོས་ཅན།
མི་སྤྱི་བ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་སྤྱི་བའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་བོང་དུ་ཆོས་ཅན། མ་
འོངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་འོངས་པའི་བྱིར། བྱུང་པ་ཁས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བཀའ་ཆོས་ཅན། བཤེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བཤེན་པའི་བྱིར། བྱུང་པ་ཁས། ཁ་
ཅིག །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་པའི་^༤སྐབས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་

^༡ སྐུ་འབུམ་དཔལ་ལ། གསུང་འབུམ་ལ། རྒྱལ་ཆོས་ཟློལ་བྱེད་ན། ༡༣༩་ན།

^༢ བ་༡༡༩་བ་ཅ་རྣམ་བཞག བ་༡༡༩་བ་༣་གཞག ༩༡༠ན་༥་གཞག

^༣ བ་༡༡༩་བ་༥་དེ་ཆོས་ཅན་བརྟན་པར་ཐལ། བ་༡༡༩་བ་༥་དེ་ཆོས་ཅན་བརྟན་པར་ཐལ། བ་༡༡༩་བ་༥་འདོད་ན་དེ་བརྟན་པར། ༩༡༠ན་
༤་དེ་ཆོས་ཅན། བརྟན་པར་ཐལ།

^༤ བ་༡༡༩་བ་༥་ཀུན་རྫོབས་པའི། བ་༡༡༩་བ་༥་ཀུན་རྫོབ། ༩༡༠ན་༣་རྫོབ།

ལམ་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཡིན་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་ཡིན་
ན། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབས་ཡིན་དགོས། དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཡིན་ན། མཐར་
ཐུག་གི་སྐྱབས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། དགོན་མཆོག་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགོན་མཆོག་རིན་
པོ་ཆེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡིད་བཞིན་གྱི་རོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་
ཆོས་མཐུན་རྣམ་པ་བྱུག་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མཐུན་བྱུག་
ཡོད་དེ། འཛིག་ཉེན་ཏུ་འབྱུང་བ་དགོན། ཁྱི་མ་མེད། མཛོན་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་
མཐུ་དང་ལྡན། བསམ་བློ་དགོན་པའི་རྒྱན་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། ཡོན་
ཏན་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། ཆགས་སྤང་གི་གཞན་དབང་དུ་མི་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྒྱུད་སྤྲོ་མ་ལས།⁹ འབྱུང་བ་དགོན་ཕྱིར་བྱི་མེད་ཕྱིར། །མཐུ་ལྡན་
ཕྱིར་དང་འཛིག་ཉེན་གྱི། །རྒྱན་གྱུར་ཕྱིར་དང་མཆོག་ཉིད་ཕྱིར། །འབྱུར་བ་མེད་
ཕྱིར་དགོན་མཆོག་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མདོ་སྤེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། ཆེ་བ་ལྡན་ལྡན་གྱི་སྐྱབས་
མདོར་བསྟན་པ། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་མཆོག་
ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་མཆོག་གི་ཕྱིར་སྐྱབས་སུ་སོང་
བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱབས་སུ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཅེས་
བྱ་སྟེ། དམིགས་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ། སྐྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཆེ་བ། རྟོགས་པའི་མཆོག་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། 20 སེམས་ཅན་མི། རྩི་བཟོན་བླ་མས་མགོན། རྒྱུད་སྤྲོ་མ། 432-434

ཐོབ་པ། ཉན་རང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ། དབྱེ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱང་པར་
དུ་འབགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།^༡ ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་ཁས་
ལེན་རྟོགས་དང་ཟེལ་གཞོན་པར། །དབྱེ་བའི་རང་བཞིན་དོན་རྣམས་བཞི་ཡི་བྱང་
པར་གྱིས། །ཐེག་པ་མཆོག་ཕྱིར་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་རབ་སོང་བ་གང་། །དེ་ནི་
སྐྱབས་སུ་སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྲ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ལྷ་ཡོད་པའི་དང་སོནྟེ། སྒོ་ལྡན་རྒྱལ་སྤྱིས་འབགས་པ་ཆོས་
ཅན། སེམས་ཅན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་
ལས་བསྐལ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཀུན་ཏུ་
འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པ་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྤང་འདས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤང་ཞིའི་
^༢ཆོས་ཀྱི་བདག་གིས་སྤོང་བར་རོ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་སྒོ་ལྡན་
དེ་སྐྱབས་འདིར་དམིགས་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་
ཟེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༣ གང་ཞིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐལ་བར་
ཞུགས་པ་དང་། །ཐེག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་ལ་མཁས་པར་ལྡན། །གང་ཞིག་
སྤང་འདས་ལ་འཁོར་ཞེ་རོ་གཅིག་པ། །དེ་འདྲའི་སྒོ་ལྡན་དེ་འདིར་ཀུན་འགྲོར་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྡེའི་རྒྱན། ༤༠༥་ཅ།

^༢ ག༡༡༤་བ་༡་སྤང་ཞི། ༡༡༥༡་བ་༩་སྤང་ཞི། ༥༡༠་ན་ན་སྤང་ཞི།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྩི་བཙུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྡེའི་རྒྱན། ༤༠༥་ཅ།

ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་སྤྲུལ་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། དགའ་བ་མང་པོས་བྱང་
ཆུབ་མཆོག་དོན་དུ་གཉེར་ཏེ། དེའི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་པའི་བྱང་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སྦྱོར་མེད་པར་གཞན་དོན་
གྱི་དཀའ་བ་ཡང་དག་པར་སྦྱོད་ཀྱས་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཐོབ་པའི་བྱང་པར་
དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱན་དང་སྤངས་རྟོགས་
མཉམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྫོགས་དེ་ནི་ཁས་ལེན་མཆོག་ཏུ་ཤེས་པར་
བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ གང་ཞིག་དགའ་བ་མང་
པོས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་དོན་གཉེར། །གང་ཞིག་སྦྱོར་མེད་པར་དཀའ་བ་ཡང་དག་
སྦྱོད། །གང་ཞིག་རྣམ་སངས་རྒྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱན་མཉམ་འགྱུར། །རྫོ་
ལྡན་དེ་ནི་ཁས་ལེན་མཆོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་སྤྲུལ་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་བྱང་པར་
དང་ལྡན་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཐོབ། སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མར་
བྱུར། སྲིད་པའི་བདེ་བ་ཐོབ། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་
བྱེད། རྫོ་མཆོག་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་
བུའི་བྱང་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཆོས་མང་པོའི་ཕུང་པོ་མཆོག་རབ་ཏུ་གསུལ་ཏེ་
སྦྱོབས་སོགས་དགེ་བའི་ཆོགས་བསམགས། སྤྱིན་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒྲོག་

^༡ བསྐྱེད་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྫོགས་ཐུགས་མགོན། མདོ་སྤྱི་རྒྱུ། ༡༠༩༡།

ཅིང་སྲིད་པ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ བསོད་ནམས་ཕྱང་ཆེན་སྲིད་གསུམ་སྒྲ་མ་སྲིད་པའི་བདེ་བ་དང་། །སྤྱག་བསུལ་ཕྱང་པོ་ཆེན་པོ་རབ་ཞི་སྒྲོ་མཚོག་བདེ་བ་དང་། །ཆོས་མང་ཕྱང་པོ་མཚོག་རབ་ཏྲག་པའི་སྤྱུ་ཉྩེ་དགེ་བའི་ཚོགས། །བག་ཆགས་བསྐྱོག་ཅིང་སྲིད་དང་ཞི་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ནི། རྒྱལ་སྤྱི་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་ཚོགས་རྣམས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་དགེ་བའི་^༢ ཅ་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། འོན་ཆེ་བ་དང་། མཐའ་ལས་པ་ཏྲག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་བ་དང་^༣ ། ཟད་མི་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏྲན་དང་ལྷན་པའི་བྱིར། དགེ་བ་བཞི་པོ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཟུང་ལས་གསུམ་དང་ལྷན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ། ཡོན་ཏྲན་ལ་དབང་འབྱོར་བ་རྟེན་པ། ལྷག་མེད་དུ་ཡོན་ཏྲན་ཟད་མི་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༤ ལྷོ་ལྷན་ཉན་ཐོས་ཚོགས་བཅས་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེ་དོན་ཆེ་དང་། །མཐའ་ལས་ཏྲག་རྒྱུན་མི་འཆད་ཟད་མི་ཤེས་པས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན། །དགེ་བ་དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་མ་ཡིན་ཡོངས་སྤྲིན་བྱེད། །དབང་འབྱོར་རྟེན་པ་དེ་ནི་ཕྱང་པོ་ཞི་བས་ཟད་མི་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་

^༡ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བཅུ་མ། ༣༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྲིའི་རྒྱན། ༤༠༩་༣།

^༢ ག་༡༥༠ན་༡་དགེ་བའི་རྩ་བ། ག་༡༥༤་བ་༣་དགེ་བའི་རྩ་བ། ༥་༡༠༣་བ་༡་དགེ་བའི་རྩ་བ།

^༣ ག་༡༥༠ན་༣་མི་ཆད་པ་དང་། ག་༡༥༤་བ་༣་མི་འཆད་པ་དང་། ༥་༡༠༣་བ་༡་མི་ཆད་པ་དང་།

^༤ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བཅུ་མ། ༣༠ སེམས་ཅན་གྱི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྲིའི་རྒྱན། ༤༠༩་༣༡།

པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱབས་འགོ་འདི་ཆོས་ཅན། རོ་བོའི་
དོན་དང་ལྡན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་འདོད་པས། དེ་སྐྱབས་སུ་
ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱའི་དོན་དང་ལྡན་ཏེ། སྙིང་བཙེ་བ་
ལས་བྱུང་བར་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་དོན་དང་
ལྡན་ཏེ། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ལས་དང་ལྡན་
ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པན་བདེ་ལ་འགོད་ཅིང་གཞན་དོན་གྱི་དཀའ་སྤྱད་ལ་
སྐྱོ་བ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། སྤང་བྱ་ལ་ངེས་པར་
འབྱུང་། ཆོགས་གཉིས་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དབྱེན་གཉིས་
སུ་ཡོད་དེ། རགས་^༡ པ་བརྟེན་ལས་བྱུང་བ། སྤང་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་འགོ་འདི་ནི་ཐེག་དམན་
གྱི་སྐྱབས་འགོ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་ཐེན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ^༢འདི་ནི་དེ་དངོས་འདོད་པས་ཁས་ལེན་དེ་ཡང་སྙིང་བཙེ་
ལས་རིག་བྱ། །དེ་ལས་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པན་དང་བདེ་བྱེད་དཀའ་ལ་སྐྱོ་བ་
མེད། །ངེས་པར་འབྱུང་ལ་ཐེག་པ་ཀུན་གྱི་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཏུ་ལྡན། །བརྟེན་
དང་ཆོས་ཉིད་ཐོབ་པའི་སྟོན་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་འགོ་འདི་མཆོག་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་བཤ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་འདི་ཆོས་

^༡ ག་༡༩༠ན་༢་རག་བ། ག་༡༥་༣་ན་༡་རགས་བ། ཏ་༡༠་༣་བ་༥་རགས་བ།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ག་༠ སེམས་ཅན་པེ། རྩེ་བཙན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྟོན་རྒྱུ། ༤༠༥་༡།

ཅན། རང་དོན་གྱི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། ཚད་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་འགྱུར་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་གྱི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། འགྲོ་ལ་སྤྲོད་རྗེས་ཁྲབ་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བའི་བྱེད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། བཟུངས་པ་མེད་པའི་འཕགས་
པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ སྦྱབས་སུ་འགྲོ་
བ་འདིར་སོང་དོན་ཆེན་ལྡན། །དེ་ནི་ཚད་མེད་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་འགྱུར། །འགྲོ་
བ་འདི་ལ་སྤྲོད་རྗེས་^༢ བསམ་བསམ་ཁྲབ། །མཚུངས་མེད་འཕགས་ཆེན་ཆོས་ཀྱང་
རྒྱས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་བཤུར་བཤུར་ལ། དུལ་གང་ལ་བརྟེན་
ནས། རྒྱ་གང་ལ་བརྟེན་ནས། ཚུལ་རི་ལྟར་སྦྱབས་སུ་འགྲོ་བ་^༣ ། སྦྱབས་སུ་སོང་
བའི་ཕན་ཡོན། སྦྱབས་སུ་སོང་ནས་བསྐབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་བཤུར། །དང་པོ་ནི།
གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་སྦྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་ནི་
དགོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཏེ། བདེ་སྤྱོད་རྒྱལ་མཚན་དམ་པ་ལས།^༤ འཛིགས་
པས་སྒྲག་པའི་མི་རྣམས་ནི། །པལ་ཆེར་རི་དང་ནགས་ཆའ་དང་། །ཀྱུན་དགའ་
དང་ནི་མཆོད་གནས་ཀྱི། །ཚྭ་ཤིང་རྣམས་ལ་སྦྱབས་འགྲོ་སྟེ། །སྦྱབས་དེ་གཙོ་
བོ་མ་ཡིན་ཞིང་། །སྦྱབས་དེ་མཆོག་གྲུར་མ་ཡིན་ལ། །སྦྱབས་དེ་ལ་ནི་བརྟེན་

^༡ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བཅུར་མ། ༥༠ མེམས་ཅན་ལེ། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། བདེ་སྤྱོད་རྒྱུ། ༤༠༩་༡༥།

^༢ ག་༡༥༠་བ་ལ་སྤྲོད་རྗེས། ག་༡༥་ན་ལ་སྤྲོད་རྗེས། ༩༡༠་ན་ལ་སྤྲོད་རྗེས།

^༣ ག་༡༥༠་བ་ལ་འགྲོ་བས། ག་༡༥་ན་བ་༡་འགྲོ་བ། ༩༡༠་ན་ལ་འགྲོ་བ།

^༤ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བཅུར་མ། ༥༡ བདེ་སྤྱོད་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། བདེ་སྤྱོད་རྒྱལ་མཚན་དམ་པ། ༥༡་ན་༡༥།

ནས་ཀྱང་། །སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིན་ལས་མི་གྲོལ་གྱིས། །གང་ཆེ་གང་ཞིག་སངས་
རྒྱས་དང་། །ཆོས་དང་དགེ་འདུན་སྦྲུབས་སོང་བ། །སྤྲུག་བསྐྱེད་སྤྲུག་བསྐྱེད་
ཀྱིན་འབྱུང་དང་། །སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡང་དག་འདས་པ་དང་། །འཕགས་ལམ་ཡན་
ལག་བརྒྱན་བདེ་བ། །མྱ་ངན་འདས་པར་འགྲོ་འགྱུར་དང་། །ཞེས་སོགས་
དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། །གཙུག་པོ་རྒྱལ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན། །ཞེས་སོགས་དང་།
བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། །གང་ཞིག་ལ་ནི་ཉེས་པ་ཀྱུན། །གཏན་ནས་ཡོང་
ཡེ་མི་མངའ་ཞིང་། །གང་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ལྡན་
གྱུར་བ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ཉིད་ལ་ནི་སྦྲུབས་འགྲོ་ཞིང་། །ཞེས་
དང་། །སྦྲུབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། །སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་
ནི། །ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྲུབས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །དེས་ན།
དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། །གྲོལ་བ་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྦྲུབས་སུ་འོས་ཏེ།
རང་ཉིད་འཛིགས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ། །གཞན་འཛིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་
གྲོལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས། །གཞན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉི་རིང་མེད་པར་ཀྱན་
ལ་འཇུག་ཅིང་། །ལུས་ཅན་མཐའ་དག་གི་མགོན་སྦྲུབས་དང་དབྱུང་གཉིན་དམ་
པ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

^༡ ག་༡༩༡ན་༡་འགྲོ་བ། ག་༡༥༣་བ་ལ་འགྲོ་བ། ༡༩༠༥ན་༥་འགྲོ་བ།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༡ དབྱ་མ་ལ། སྤྱོད་འཇུག་ཞི་བ་ལྟ། སྤྱོད་འཇུག་ ༤༤༠་ལ།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༡ རྒྱུད་ཀྱི་ སྤྱོད་འཇུག་བྲམ་ཐེ་རྟེན་དབྱུངས་ བསྟོད་པ་ལྔ་བཅུ་པ་ ༣༥༠་ན།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༥ དབྱ་མ་གྱི་ དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་བྲགས་པ། སྦྲུབས་འགྲོ་བདུན་བཅུ་པ། ༤༥༥་ལ།

གཉིས་པ་སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་སྤྲུག་བསྐྱེད་མཐའ་དག་གིས་
འཛིགས་ཤིང་། དེ་ལས་སྐྱོབ་བའི་རྒྱས་པ་དགོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ལ་
ཡོད་པར་ཤེས་པ་ནི། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་བྱུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་སློབ་གཏོན་མི་ཐ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལམ་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། རྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་
མཐའ་དག་ལས་སྐྱོབ་པར་སློབ་མིངས་ཀྱིས་^༡ སྦྱར་ཁིང་དམ་བཅའ་ལ་ཁས་ལེན་
པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ། སྐྱབས་འགྲོའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྦྱོང་འཇུག་ལས། ^༢ བདག་ནི་འཛིགས་པས་རྣམ་སྤྲུག་ནས། །ཀྱན་ཏུ་བཟང་ལ་
བདག་ཉིད་འབུམ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་ལ་ངོ་བོའི་སློབ་ནས་
ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་གསུམ་ཡོད། མཆོན་གཞི་ནི་ལུས་ཀྱི་
སྤྲུག་སོགས་སོ། །དེ་ལ་དམན་མཆོག་གི་སློབ་ནས་སྦྱེས་བྱ་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེན་པོའི་དེ་
གསུམ་དུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་རྒྱ་འགྲོའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཅུ་ལས་ཐར་པའི་
ཕྱིར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་
ལས་ཐར་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་
འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལས་ཐར་པའི་ཕྱིར་དུ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་

^༡ ག་༡༩༡་ན་༤་མིངས་ཀྱི། ག་༡༥་ན་༤་མིངས་ཀྱིས། ༥་༡༠་བ་༣་མིངས་ཀྱིས།
^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༤༡ དབྱུ་མ་ལ། སློབ་དཔོན་ཞིབ་སྒྲ། སྦྱོང་འཇུག ༤༤༠་ལ།

སུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའོ། །

ས་མཚམས་ཀྱི་སྒྲོན་མ། རྒྱ་དུས་ཀྱི་སྐབས་འགྲོ་དང་། འབྲས་དུས་ཀྱི་
སྐབས་འགྲོ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་འགྲོ་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྐབས་འགྲོ་ལྟ་བུའོ། །སྤར་གས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་
བརྒྱ་ཆམས་ལས་བྱུང་བའི་སྐབས་འགྲོ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
དེ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཁན་སྒྲོབ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་
རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་སྐབས་འགྲོ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒོན་སྐབས་འགྲོ་བྱས་
པའི་བག་ཆགས་སྒྲོ་བྱར་དུ་འཆར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་
རྟོགས་པའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་སྐབས་འགྲོ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་པན་ཡོན་ནི།
སྐབས་སུ་སོང་བ་པན་ཡོན་བྱུང་བར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། སྤྱི་གཤམ་མཐའ་དག་
འཛེམས་པར་བྱེད། ཆོགས་གཉིས་རྒྱབས་པོ་ཆེ་རྟོགས་པར་བྱེད། ཉེར་འཆེ་
ཐམས་ཅད་ལས་སྒྲོབ་པ་དང་། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་གསར་
དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐོབ་ཟིན་མི་ཉམས་པར་སྒྲེལ་བ་དང་། དེགས་སད་
པར་བྱེད་པ། བྱང་ཆུབ་སྒྲུར་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྡན་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ་ཡང་། སྐབས་སོང་བ་སོད་ནམས་གཟུགས་མཆིས་
ན། སྒྲོང་གསུམ་འདི་ཡང་སྒྲོད་དུ་རྒྱུད་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ཡི་གཏེར། །ཕུལ་
གྱིས་གཞལ་བར་གལ་རུས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༩ དབྱ་མ་གྱི། ལྷོད་བྱུར་ བར་ཕྱིན་བསྐྱས་པ ༡༧༧༧་ཉ་།

ལྷ་པ་ལ། སོ་སེའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། ཐུན་མོང་^༡ བའི་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལ། དགག་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། མུང་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས།^༢ གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བ། །དེ་ནི་
ཡང་དག་དགོ་བསྟེན་ཏེ། །ནམ་དུའང་ལྷ་ནི་གཞན་དག་ལ། །སྐྱབས་སུ་སོང་བ་
མ་ཡིན་ནོ། །དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བ། །འཆེ་ཞིང་གསོད་པའི་སེམས་
དང་བྲལ། །དགོ་འདུན་ལ་ཡང་སྐྱབས་འགྲོ་བ། །སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཅན་དང་འགྲོགས་
མི་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བཤེས་སྤྲིང་ལས།^༣ ཇི་ལྟར་
བདེ་གཤེགས་སྐྱབས་ཀྱི་འཕྱུགས་ཤིང་ལ་སོགས། །བགྲིས་པ་ཇི་འདྲ་ཡང་རུང་མཁས་
པས་མཆོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་རང་གི་སློག་ལས་ཀྱང་གཅེས་པར་
བཟུང་བའི་སློན་སྐྱོན་རྒྱན་ལྡན་དུ་བྲན་པ་དང་། ལྷག་དང་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་
གྲུས་པར་བྱ་ཞིང་། མ་དད་པའི་སེམས་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་ལ་
བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་ཚུགས་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱང་།^༤ སྐྱེ་དགུ་འཛིགས་
རུང་འཁོར་བའི་གཡང་ས་རུ། །ཁྲོགས་མེད་གཅིག་སུ་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་བ་ན། །དཀོན་

^༡ ག་༡༩༡་བ་༡་ཐུན་མོངས། ག་༡༥་བ་༦་ཐུན་མོང། ༡༩༠༥་ན་༣་ཐུན་མོང།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བཅུར་མ། ༥༩ མདོ་སྟོན་འཛུགས་འདས། མུང་འདས་ཀྱི་མདོ། ༩༥་ན་༥།

^༣ བསྐྱབ་འགྱུར་དཔེ་བཅུར་མ། ༤༤ སྤྲིང་ཡིག་དེ། མཐོན་སྐྱོད་ཀྱི་གྲུག་ བཤེས་སྤྲིངས། ༤༤་ལ་༥།

^༤ སྐྱེ་འབྱས་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། ཇི་ཆོང་ཁ་བ། གསུང་མོར་བྱ། ༤༤་ལ་༣།

མཆོག་གསུམ་དང་འབྲ་བའི་སྐབས་གནས་མེད། །དེ་ཕྱིར་བསམ་བ་ཐག་བས་
སྐབས་སུ་སོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོན། མ་ཞེན་ཞེས་པས་བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་སྤོང་བྱེད་མ་ཞེན་པའི་
བཅོམ་འགྲུལ་ལ་གདམས་བ་དེ་འཆད་ན། དེའི་ཚུལ་གང་ཞེན། འདི་ལ་མདོ་
ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། དག་འདུན་དགོན་མཆོག་ལ་གདམས་པའི་སྐབས་སུ། བྱང་ཆེན་ཁ་ན་མ་
ཐོ་བ་དང་བཅས་པའི་ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་མི་
དབྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས།^༡ དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་བ་དང་།
ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རི་བྲ་ཉིའི་^༢ ལུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
རྟོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ལུས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་གང་
ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་
རི་བྲ་ཉིའི་བྱ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་རྟོ། །ཤུ་རི་བྲ་ཉིའི་བྱ། འདི་ལ་བྱང་ཆེན་
འདི་སྟམ་དུ་གང་གིས་^༣ ལུས་ཀྱི་ལས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པའི་ལུས་དེ་ནི་གང་
ཡིན། གང་གིས་དག་གི་ལས་གང་གིས་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པའི་
ཡིད་དེ་ནི་གང་ཡིན་སྟམ་པ་འདི་ནི། ཤུ་རི་བྲ་ཉིའི་བྱ། བྱང་ཆེན་ལུས་དང་དག་
དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་བཅོམ་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་པ་ནས་ཤུ་རིའི་

^༡ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་ས། ༥༩ ཉི་མེ་ག་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མེ་ ༡༩༥༥

^༢ ག་༡༩༩ན་༤་ཤུ་ར་བྲ་ཉིའི་ ༡༡༥༥་བ་༣་ཤུ་རི་བྲ་ཉིའི་ ༩༡༠༥་བ་༣་ཤུ་ར་བྲ་ཉིའི་

^༣ ག་༡༩༩ན་༣་གང་གིས། ༡༡༥༥་བ་༣་གང་གིས། ༩༡༠༥་བ་༣་གང་གིས།

བྱ་བྱང་སེམས་ལམ་འདི་ལ་འགྲོ་ཞིང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྱུག་པོ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་
པ་ནི་ཐུབ་པར་དགའ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་བོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།

གཉིས་པ་མདོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། མ་ཞེན། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་
དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ།^༡ བཅོམ་འགྲུས་བརྩམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རི་སྐད་བཤད་
པའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ལ། ལུས་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ཉམས་ཉིད་ཀྱིས་
ལ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་བས་མ་ཞེན་པ་ལ་ལུས་ལ་སོགས་པ་རོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པའི་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ལྷ་རི་བྱ་
ཉིའི་བྲ། འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདི་སྟུམ་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྒོ་གསུམ་
བྱ་བ་ངན་པ་ལ་མ་ཞེན་པའི་བཅོམ་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ངག་
ཡིད་གསུམ་གྱི་བསོད་ཉམས་^༢ དེ་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་ཞེན་པར་འགྱུར་བའི་ལོ་ལོ་
སྤོང་བྱིར་དུ་ལུས་ངག་སོགས་བདེན་མེད་དུ་མཚུངས་པར་གདམས་པའི་མདོ་
ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོན། ཡོངས་སྤྱི་མི་ངལ་དང་། །ཞེས་པས་སྤྱིད་ལུག་པའི་ལོ་ལོ་སྤོང་བྱེད་
ཡོངས་སྤྱི་མི་ངལ་བའི་བཅོམ་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་དེ་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན།
འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྱུག་པོ་རྣམས་སྤྱོད་པ་ནི་ཐུབ་པར་མི་ལུས་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ ཞེན་བྱིན་ན། སྒོ་བ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠༡

^༢ ག་༡༩༩་བ་ཅ་བསོད་ནམས། ༡༡༥༤་ན་༡་བསོད་ནམས། ༩༡༠༥་བ་༢་བསོད་རྣམས།

བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལས་འཕྲོས་ནས།^༡བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་
ཆེན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་བ་ནམས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱབ་བ་མ་མཆིས་བ་
ལགས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། ལྷ་རི་དྲ་ཉིའི་བྲ། གཞན་ཡང་
བྱང་ཆེན་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བ་བྲག་ལ་སྤྱོད་པའི་ཆོ། གཟུགས་སུ་མི་སྒྲིམ་བ་དང་།
ཞེས་བ་ནས། ལུས་དང་གང་དང་^༢ལྷན་པའི་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་ནང་
ནས་བསྐྱར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བ་དག་
ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།

གཉིས་བ་དེའི་དོན་འཆད་བ་ལ། ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། །ཞེས་གསུངས།
དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་བ་ལ།^༣ ལྷས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གོམས་
་བར་བྱས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་མ་གྲུབ་ན་དངངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡོངས་
སུ་སྤྱོ་བར་འགྱུར་བས་ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མེད་བ་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་བ་
ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ལ་སྒྲིམ་བ་མེད་བ་ཉིད་དུ་
བསྟན་པའི་གདམས་ངག་དང་། ཞེས་གསུངས་^༤། དོན་ནི། ཕྱིན་བྲག་ལ་སྤྱོད་
པའི་ཆོ་གཟུགས་སུ་མི་སྒྲིམ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་
སུ་ངལ་བ་མེད་པའི་བཙུན་འབྲས་ལ་གདམས་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ནས་རྫོགས་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་ཁྱིལ་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་ཁྱི ༡༥༡་ན།

^༢ བ་༡༩༩་བ་མ་ལུས་དང་གང་དང་། ༡༡༥༩་ན་ལ་ལུས་གང་དང་། ༡༡༥༩་ན་ལ་ལུས་དང་གང་དང་།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེར་ཕྱིན་ཟ། སྤྱོ་བ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ། ༩༩༠་ཙ།

^༤ བ་༡༩་ན་ན་ཏུ་གོས། ༡༡༥༩་ན་ལ་གོས། ༡༡༥༩་ན་ལ་གོས།

^༥ བ་༡༩་ན་ན་ཏུ་གསུང་། ༡༡༥༩་བ་༡་གསུངས། ༡༡༥༩་ན་ལ་གསུངས།

བྱང་གི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་
དུས་ཡུན་རིང་པོར་སྤྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྐྱོད་ལ་སེལ་བའི་བྱིར་དུ་
འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོན། ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་པས་བདག་ཉིད་ལ་བརྟན་
པའི་ལེ་ལོ་སྤྱོད་བྱེད་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བཙུན་འབྲུས་ལ་གདམས་པ་
འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་གྱིས་
‘འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ^༡ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རི་དྲ་ཉིད་བྱས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཐམས་
ཅད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་
པ། ཤུ་རི་དྲ་ཉིད་བྱ། བྱང་ཆེན་ཡེ་ཤེས་གང་དང་ལྡན་པས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གྲའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གང་གྲའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱང་
མཐོང་ངོ། །དེ་དག་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་ཡང་ཉན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་རྫོམ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་བསྟན།

གཉིས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་

^༡ ག་༡༩༣ན་ལ་བསྟན་བཅོས་གྱི། ༡༡༥༦་བ་ཅ་གྱིས། ༡༧༠༤་ན་ཨ་གྱིས།

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༩༤ ཉི་མེད་ག་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མེད་ ༡༥༣༧༠༡

གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པ་ལ།^༡ ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་རེ་རེའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་ལུང་ནོད་པར་^༢ བྱ་
ན་སེམས་ཞུས་པར་འགྱུར་བས་ལམ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལ་ཆོས་རྣམས་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པའི་གདམས་ངག་དང་། ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། བྱང་ཆེན་ཡེ་ཤེས་གང་ལགས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་འཇིན་པའི་བརྟོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཕྱོགས་བཅུའི་
སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལ་དོན་རེ་རེའི་ཕྱིར་ལམ་སྐྱབ་པའི་ལུང་ནོད་པར་བྱ་
དགོས་ན་དེ་ལྟ་བུ་བདག་གིས་མི་ལུས་སོ། །ཞེས་སེམས་ཞུས་པར་གྱུར་པའི་
ལེ་ལོ་སེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་^༣ ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་
ཅད་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་བསྟན་པའི་གདམས་ངག་ལ་བསྐྱབས་པས་སེམས་
ཞུས་པ་སེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བསྐྱབས་པས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གནས་ལུགས་ལ་བསྐྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

འོན། སྒྲུབ་ལྟ་དང་ནི། ཞེས་པས་སྐྱབ་པ་གཞན་གྱི་ཤིང་ལ་མི་འདོག་པའི་རྒྱ་
སྒྲུབ་ལྟ་ལ་གདམས་པ་དེ་འཆད་ན་འཆད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་
གསུངས་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ་

^༡ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤིང་ཕྱིན་ཅ། སྐྱོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠་༥།

^༢ ག༡༩༩་བ་༩་ནོན་པར། ག༡༧་ཉ་༡་ནོན་པར། ༩་༡༠༩་བ་༩་ནོན་པར།

^༣ ག༡༩༩་བ་༩་ཆོག་མ། ག༡༧་ཉ་༡་ཆོག་ ༩་༡༠༩་བ་༩་ཆོག་

ལས། དང་པོ་ནི། འུ་རི་བུ་ཉིའི་བྲ། བྱང་ཆེན་གང་དག་མིག་ལྔ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པར་
འདོད་པ་དང་སྤྱོད་བར་འདོད་པ་ཡོད་དེ། མིག་ལྔ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་དང་སྤྱོད་བ་གང་
ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། འཁྱེད་མིག་དང་། ལྟེད་མིག་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་དང་། ཆོས་
ཀྱི་མིག་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མིག་གོ། འུ་རིའི་བྲས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་བྱང་ཆེན་འཁྱེད་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པ་གང་ལགས། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན།

གཉིས་པ། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྤྱན་ལྔ་དང་ནི། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་
ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་འཆད་པ་ལ། འཁྱེད་མིག་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་
ལ་ཆོག་དོན་དངོས་དང་། མཐུག་བསྟུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མིང་གི་སྒྲོ་
ནས་གདམས་པ་དང་། དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་གདམས་པ་དང་། རི་ལྟར་གདམས་པའི་
ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། འཁྱེད་མིག་དང་། ལྟེད་མིག་དང་། ཤེས་
རབ་ཀྱི་མིག་དང་། ཆོས་ཀྱི་མིག་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མིག་གོ། ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འཁྱེད་མིག་དང་ནམ་པར་སྤྱན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟེད་དང་
ཤེས་རབ་དང་ཆོས་དང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱན། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། འཁྱེད་སྤྱན་ལ་གདམས་པ་ནི། མདོ་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉེ་ཁྱིམ་གྱི་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉེ་ཁྱིམ་ ༡༥༤་༡།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ འཁྱེད་མིག་ལྔ་སྤྱོད་པའི་ལྟེ་ལ་བཅོམ་ལྷན་གསལ། ༩༩༠་༡༡།

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉེ་ཁྱིམ་གྱི་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉེ་ཁྱིམ་ ༡༥༤་༣།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ འཁྱེད་མིག་ལྔ་སྤྱོད་པའི་ལྟེ་ལ་བཅོམ་ལྷན་གསལ། ༩༩༠་༡༡།

ལས།^༡ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེས་
མིག་གིས་དབག་ཆད་བརྒྱ་མཐོང་བ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བ་ནས། ལྷོད་གསུམ་གྱི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐོང་བ་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་
འཆད་བ་ལ།^༢ གངས་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པ་དང་། ཞེས་
གསུངས།

གཉིས་པ་ལྷའི་སྒྱུ་ནི།^༣ ལྷ་རིའི་བྱ་བ་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་
ཆེན་ལྷའི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་བ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྩལ་བ། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་པོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབས་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
འཆད་བ་ལ།^༤ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། ཞེས་
གསུངས།

གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྱུ་ནི།^༥ ལྷ་རིའི་བྱ་བ་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཆེན་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་བ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་
པས་འདུས་བྱས་སམ་འདུས་མ་བྱས་སམ། དགོ་བཤམ། མི་དགོ་བཤམ། ཁ་ན་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉིམ་གྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉིམ་ ༡༥༩་༥།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེས་ཀྱི་མཐོང་སྐྱོད་པོ་ཆེན་སེང་གོ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠་༡༩།

^༣ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉིམ་གྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉིམ་ ༡༥༩་༧༤།

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཤེས་ཀྱི་མཐོང་སྐྱོད་པོ་ཆེན་སེང་གོ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠་༡༩།

^༥ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉིམ་གྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉིམ་ ༡༥༩་༥།

མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའམ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའམ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའམ།
ཟག་པ་མེད་པའམ། ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པའམ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའམ།
འདྲིག་ཉོན་པའམ། འདྲིག་ཉོན་ལས་འདས་པའམ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ།
རྣམ་པར་བྱང་^༡ བ་ཡང་བྱང་སྟེ། ཆོས་གང་ཡང་རབ་ཏུ་མི་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ^༢ ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་^༣ བ་དང་། ཞེས་གསུངས།

བཞི་བ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི། ^༤ ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་མིག་ལོངས་སུ་དག་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྷན་འདས་
བྱང་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་མིག་ལོངས་སུ་དག་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
བཀའ་སྤྲུལ་པ། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་མིག་ནི་གང་ཟག་འདི་ནི་དད་པའི་
རྩིས་སུ་འབྱང་བའོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ^༥ འཕགས་
པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

ལྷ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ལ་གདམས་པ་ནི། ^༦ ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་
མིག་ལོངས་སུ་དག་པ་གང་ལགས། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་ལོངས་སུ་དག་པ་གང་ལགས།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

^༡ ག་༡༩༥་བ་༡་པར་བྱང་བ་ ༡༡༥༤་ན་ཅ་བྱང་བ་ ༩༡༠༢་ན་༢་བྱང་བ་

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ ཤིང་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༣༠་༡༥།

^༣ ག་༡༩༥་བ་༩་མི་རྟོག་ས། ༡༡༥༤་ན་༤་མི་རྟོག་ ༩༡༠༢་བ་༡་མི་རྟོག་

^༤ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་ཁྱི་༡ བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་ཁྱི་ ༡༤༤་༡༦།

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༩ ཤིང་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༣༠་༡༥།

^༦ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་ཁྱི་༡ བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་ཁྱི་ ༡༦་༣་༡༠།

སེམས་ཀྱི་རྗེས་ལ་དོ་རྒྱུ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ནས། སེམས་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་རྗེས་སུ་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བརྩ་དང་
ལྡན་པ་ཡིན། མི་འཛིགས་པ་བཞི་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་^༡པའི་རིག་པ་བཞི་དང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་།
སྤྱོད་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། མིག་གང་གིས་བྱང་ཆེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མ་མཐོང་བའོ། མ་ཐོས་པའོ། མ་བསམ་པའོ། རྣམ་པར་མ་ཤེས་པ་ཅི་ཡང་
མེད་པ་སྟེ། །ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྫོགས་བྱང་དུ་མཛོན་པར་
སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་
ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ^༢ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མཛོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་
གི་དོན་བསྟུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ། ^༣ལྷ་རི་བྱ་ཉིའི་བྱ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་མིག་ལྔ་ཡོངས་
སུ་སྤྱོད་བར་འདོད་པ་དང་རབ་རྩ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཕྱིན་བྱུག་ལ་བསྐྱབ་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ། ^༤དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པ་
ཉིད་དུ་སྐྱབ་པོ་ཞེས་སྟོབ་པ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། ^༥སྐྱན་ལྔ་ལ་

^༡ ག་༡༩༩་བ་༥་སོ་སོ་ཡང་དག་ ག་༡༥༩་བ་༩་སོ་སོ་ཡང་དག་ ཏ་༡༠༢་བ་༩་སོ་སོ་ཡང་དག་།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠་༡༥།

^༣ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་ཁྱི་ག་བཙུན་ལདས། ཉི་ཁྱི་ ༡༩༩༩།

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠་༡༦།

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠་༡༧།

འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཆོམས། རྒྱ། རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བའི་
དགོས་པ་དང་ལྷ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཞིང་རང་ཡུལ་མངོན་སུམ་
དུ་མཐོང་བས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རིག་བ། སྤྱན་གྱི་མཆོན་
ཉིད། གཉིས་པ་ལ་ལྷ་ལས། སྤྱན་ལྷའི་ནང་ཆོན་གང་ཞིག །རང་གི་སྤྱན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་ཆད་བརྒྱའི་
གཟུགས་ལྷ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རིག་བ། ཤེས་སྤྱན་གྱི་མཆོན་ཉིད།
དེ་གང་ཞིག །དེར་གྱུར་པའི་ལྷའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་^༡འཆི་འཕོ་
བ་དང་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རིག་བ། ལྷའི་སྤྱན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་
གང་ཞིག །རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་དམིགས་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་
གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྣེས་ཀྱི་
རིམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་མཐུན་བ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་
གང་ཞིག །ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཆོན་ཉིད།

ཁོ་ན་རེ། ཤེས་སྤྱན་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཤེས་མིག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་

^༡ ག་༡༥༥ན་པ་སེམས་ཅན་གྱི། ག་༡༥༥ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི། ༥༡༠༥ན་པ་སེམས་ཅན་གྱི།

ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། འདི་མིག་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ་། འདི་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བར་ཐལ། ལྷོད་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས།^༡ ཆེ་འདིར་བསམ་གཏན་བསྐྱེད་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷོད་མིག་ནི་བསྐྱེད་པ་དང་མ་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་གཞག་གི་^༢ སས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་ཅན་དྲངས་བ་ཡིན་ལ། མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་དེས་བདག་རྒྱུན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། ལྷོད་མིག་གིས་དེ་འདྲའི་གཟུགས་མཐོང་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྱན་དང་པོ་དབང་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། སྤྱན་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཁྲབ་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ།

ཁོ་ན་རེ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ཀྱི་མཆན་ཉིད་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལས་

^༡ ག་༡༣༥་ན་༡་ཁོ་ན་རེ། འདི་མིག་ ག་༡༥༩་ན་༤་འདི་མིག་ ཏ་༡༠༩་ན་༥་ཁོ་ན་རེ། འདི་མིག་

^༢ སྤྱ་འབྲུམ་དབང་མ། གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྒྱལ་ཚབ་ཟེ། རྣམ་བཤད་སྤྱིར་པོ་རྒྱུ། ༡༩༥༥།

^༣ ག་༡༣༥་བ་༡་མཉམ་གཞག་གི་ ག་༡༥༩་བ་༡་གཞག་གི་ ཏ་༡༠༩་ན་༤་གཞག་གི་

^༤ ག་༡༣༥་བ་༣་དྲང་བ་ ག་༡༥༩་བ་༡་དྲང་བ་ ཏ་༡༠༩་ན་༤་དྲང་བ་

བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། མདོ་ལས།^༡འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་བྱ་བ་
ཐལ་བརྒྱུས་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱལ་མེད་ཅིང་བྱི་མ་དང་བལ་བ་རྣམ་
པར་དག་པ་ཐོབ་པོ། །ཞེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མིག་དེ་མཐོང་ལམ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས།^༢གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྩ་
གཉིས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། དེས་ན། འདི་སྤྱན་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་
ཀྱི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མདོ་ལས་གསུངས་ན། འདིའི་ཡུལ་
སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་དུ་ངེས་སམ་ཞེ་ན། སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ངེས་པར་ཡུལ་
དུ་བྱེད་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། དཔག་ཆད་བརྒྱའི་གཟུགས་ཅམ་མཐོང་བ་ནས། སྟོང་
གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་གཟུགས་མཐོང་བའི་བར་ཅི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཅི་རིགས་པ་ཡུལ་དུ་ངེས་
པར་ཉི་སྒྲུང་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༣དེ་ནི་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་ལས་བྱུང་
བ་ཉིད་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་མིག་ནི་བདག་པོའི་འབྲས་བུའི་
ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣༡ སྟོང་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མདོན་པ། རྩ། ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་བསྟུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས།

༡༣༣༥། ༡༦༡

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༡༣ སེམས་ཅམ་ཅི་ སྟོང་དཔོན་སྟོན་པ་བསྟན་པ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་ ༢༡༤་༡༣༡

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༢༤༤ འཇུག་ཀྱི་གྲུ་ འཇགས་པ་ཐོབ་སྟེ། ཉི་སྒྲུང་། ༡༤་༡༡

གྲིས་བསྐྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་དེས་རྒྱ་
མཚན་གཉིས་བསྟན། ཡུལ་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདི་སྤྱན་ནི་
ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། འདི་སྤྱན་དེ་ནི་
བདག་འབྲས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་བྲབ་པ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྤྱིར་ཡུལ་ལྔ་པོ་འདི། དབང་པོ་ལྔའི་བདག་
འབྲས་སམ་དབང་འབྲས་ཡིན་ཏེ། རང་དུ་དབང་པོ་ལྔ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་ཕྱི་
རོལ་དུ་ཡུལ་ལྔ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ལ་བདག་མེད་སྤྱི་རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པས་བྲབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལས་བར་ཆད་མེད་
ལས་གྲིས་དེ་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གང་རུང་དེའི་
དངོས་གཞལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟའི་སྤྱན་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
འཆི་འཕོ་བ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མ་བྲབ་སྟེ། དེ་ལ་རུས་མ་སྤྱ་ཆེ་
ཆུང་གི་བྲད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་དེ། རང་གི་བདག་སྤྱན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་དཔག་ཆད་བརྒྱུའི་གཟུགས་སྤྱི་རགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་
རིག་པ། འདི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ནི། རང་གི་བདག་སྤྱན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་
གཏན་བཞི་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་

⁹ ག་ཉལ་ན་པ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ག་ཉལ་ན་པ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉལ་ན་པ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།

བརྟེན་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རིག་
བཤ། ལྷའི་སྤྱན་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཟེར་ན། དང་པོ་ལ། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་
བའི་རྒྱད་ཀྱི་ཤེད་སྤྱན་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དབང་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་
དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྤྲ་རགས་ཆོད་བསྐལ་གྱི་གཟུགས་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་
འགྲེལ་ལས།^༡བར་ཆོད་^༢ལ་སོགས་ཡོད་ན་ཡང་། །དབང་ཤེས་སྟོན་སྟེ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ། བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་བའི་
རྒྱད་ཀྱི་ལྷའི་སྤྱན་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། ལྷའི་སྤྱན་ཡིན་བའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དབང་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དབང་
ཤེས་ཡིན་བར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །རང་གི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་བའི་ཞེ་ལྷག་བྱང་འགྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ལས་གཞན་བའི་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་བའི་རིག་བཤ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཆོན་ཉིད།
ཟེར་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་བའི་རྒྱད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་
ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་བ་ཡོད་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འཕགས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༧ ཆོད་མ་ཅེ དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་ ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ ༥༣༩་ན།

^༢ ག་༡༩༩་བ་པ་བར་ཆད། ༡༡༩༠་བ་པ་བར་ཆད། ༥༡༠༤་ན་ལ་བར་ཆད།

པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྣེས་ཀྱི་རིམ་བཞི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་མཛོན་སྤྲོད་དུ་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གཞན་སེམས་
ཤེས་པའི་མཛོན་ཤེས་རྒྱན་ལྟ་བུ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་བཤད་ལས།^༡ ཤེས་རྒྱན་ཆོགས་ལམ་ནས་དང་། ལྷོད་
རྒྱན་སྤྱོད་ལམ་ནས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱན་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ནས་
དང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་མཐོང་ལམ་རྗེས་སྐྱོད་ནས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་དོ། །ཞེས་
གསུངས། དོན་ནི། དམན་ལམ་སྤྱོད་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་ཀྱི་
སྐབས་སུ་ཤེས་རྒྱན་སྐྱོད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་
སུ་ལྷོད་རྒྱན་སྐྱོད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་^༢ ཡེ་ཤེས་ནས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱན་སྐྱོད་པས་བྱུང་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་སྐྱོད་ཡེ་
ཤེས་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་སྐྱོད་པས་བྱུང་བར་གསུངས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
རྒྱན་མཆོན་ཉིད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་
སྐྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། གསེར་ཐོང་ལས།^༣ འོན་ཀྱང་ལྷོད་རྒྱན་ཆོགས་ལམ་ནས་སྐྱོད་པ་
ལ་སྤྱོད་མེད་ལ། ས་བརྒྱད་^༤ པའི་ཡོངས་སྤོང་གི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱན་

^༡ སྤྱོད་ལམ་དཔེ་མཁན། གསུང་ལུས་ཁ། རྒྱལ་ཆོས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ ༡༩༩༣།

^༢ ག་༡༩་ན་༡་མཉམ་གཞག། ༡༡་༡༩་ན་༡་མཉམ་གཞག། ༡༥་༡༩་ན་༡་མཉམ་གཞག།

^༣ སྤྱོད་ལམ་དཔེ་མཁན། གསུང་ལུས་ཁ། རྗེས་སྐྱོད་ལས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཐོང་། ༩༩༥།

^༤ སྤྱོད་ལམ་དཔེ་མཁན། གསུང་ལུས་ཁ། རྗེས་སྐྱོད་ལས། ལེགས་བཤད་གསེར་ཐོང་། ༩༩༥་༡ ས་བདུན་པའི

ཐོབ་པར་གསུངས་པས་རྗེས་མཐུན་པ་དེ་ནས་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་
ནམས་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ངེས་བཟུང་གི་ས་མཆོམས་དེ་ནས་འཛོག་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷའི་སྤྱན་ཐོབ་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཀྱང་ཡོད། ཆོས་
ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྣེས་ཀྱི་རིམ་པ་རིམ་
བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་སེམས་
ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། མདོ་ལས།^༡ བྱང་ཆེན་མིག་ལྷ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འདོད་
པ་དང་། རབ་ཏུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ལ་བསྐབ་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ལ་སྦོབ་པ་དང་། རྩ་འབྲུལ་
གྱི་རྒྱུ་པ་སྦོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་ནི། རྣམ་བཤད་ལས།^༢ སྤྱན་ལྷ་པོ་འདི་དག་དང་ལྷན་ན་ཤའི་སྤྱན་གྱིས་
སྦོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྦོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། རང་གི་
གདུལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་གང་ན་གནས་པ་རིམ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་ཤིང་། གཉིས་
པས་གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཤི་འཕོས་ཤིང་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་དང་། གསུམ་པས་གདུལ་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཉི་ཞི་ག་ བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་ཞི། ༡༩༩༧།

^༢ ལྷ་འབྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་ཆབ་རྩི། རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱ། ༡༩༩༣།

བྱ་འདུལ་^༡ བའི་ཐབས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཤིང་། བཞི་
པས་ཐོགས་དང་ཆོས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་ནོར་ལྷུ་གྱི་བྱེ་བྲག་
ནམས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང་། ལྷ་པ་རྗེས་མ་ཐུན་པ་ཅ་མ་ཐོབ་ནས་ཡང་ཤེས་
བྱ་རི་སྟེང་པ་པལ་ཆར་ཤེས་ནས་སྐྱབ་པ་ལ་ནང་ནས་བསྐྱལ་ཞིང་གཞན་གྱི་
འིང་མི་འཛོག་པར་རང་དབང་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དོན་བསྟུན། སྐྱན་ལྷ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་
^༢ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་གཞན་གྱི་འིང་མི་འཛོག་པར་
སྐྱབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱན་
ལྷ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་བརྟེན་ཚུལ་དང་། འགལ་རྒྱུན་
སྟོང་ཚུལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་
གྱི་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བཤེས་སྤྱིངས་
ལས། ^༣མ་ཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། །སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་ནམས་ལ་
བརྟེན་པ་དང་། །བདག་གི་ལེགས་སྟོན་སྟོན་ཡང་བསོད་ནམས་
བགྱིས། །འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་ཁྱོད་ལ་མངལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་

^༡ ག་༡༩༩་བ་༡་འདུལ་བའི། ༡༡༩་བ་༩་གདུལ་བའི། ༩་༡༡༠་ན་༡་གདུལ་བའི།

^༢ ག་༡༩༩་བ་༩་དགོངས་པ། ༡༡༩་ན་ན་དགོས་པ། ༩་༡༡༠་ན་ན་དགོས་པ།

^༣ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩་སྤྱིངས་ཡིག་ངེ། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། བཤེས་སྤྱིངས་ ༩་༩་༩་༡༡

པའི་བྱིར། དེ་ལ་མ་ཐུན་པའི་ཡུལ་ཡོད་དེ། མདོ་སྤྱི་རྒྱན་ལས།^༡ སྒྲོ་ལྷན་གང་དུ་
སྒྲུབ་པའི་ཡུལ། །ལེགས་པར་རྟེན་དང་གནས་བཟང་དང་། །ས་བཟང་བ་དང་
གྲོགས་བཟང་དང་། །རྣལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ལྷན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཡོད་པའི་བྱིར། བསྟན་བྱའི་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་དམ་པ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢ བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐོས་མང་དང་། །བདེན་མཐོང་སྤྱོད་མཁས་བཅེ་བ་ཅན། །སྤྱོད་
མེད་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་དམ་པ་ནི། །ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་དགོས་པའི་བྱིར། སྒྲོ་ལས་བཏབ་ཆུལ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།^༣ དམིགས་པ་
བཟང་དང་སྟོན་པ་བཟང་། །ཐབས་བཟང་བ་དང་ངེས་འབྱུང་དང་། །སྤྱོད་བ་བཟང་
པོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །ཡང་དག་སྟོན་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
དམིགས་པ་བཟང་པོ་ཐེག་ཆེན་ལ་དམིགས། །སྟོན་པ་བཟང་པོ་ཆོགས་སྤེལ།
ཐབས་བཟང་པོ་ཞི་ལྷག་བསྒྲུམས། །ངེས་འབྱུང་བཟང་པོ་རུང་ཟད་ཅམ་གྱིས་
ཆོག་པར་འཛིན། །སྤྱོད་བ་བཟང་པོ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཏྲག་སྤྱོད་དང་གུས་སྤྱོད་རྒྱན་
དུ་བརྟེན་པར་སྟོན་ལས་བཏབ་དགོས་པའི་བྱིར། སྟོན་བསོད་ནམས་བསགས་
ཆུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།^༤ དགའ་དང་དལ་བར་སྦྱོར་བ་དང་། །ནད་མེད་པ་
དང་ཉིང་ངེ་འཛིན། །རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བྱེད་རྒྱ་ནི། །སྟོན་ཆད་བསོད་ནམས་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྱི་རྒྱན། ༡༩༣༥

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྱི་རྒྱན། ༡༩༣༥

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྱི་རྒྱན། ༡༩༣༧

^༤ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༠ སེམས་ཅམ་ལི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤྱི་རྒྱན། ༡༩༣༧

བྱས་པ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་ནི། བྱང་
ཆེན་ཤེས་མཁས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྤྱན་ལྷ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་
ཏེ། སྤྱན་ལྷ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་བཅས་པ་རྣམས་བདེན་སྟོང་རོག་ཅིག་པ་ཉིད་དུ་
ཐོབ་པོ། །ཞེས་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོན། ཤེས་སྤྱན་གྱི་སྐབས་སུ། དཔག་ཆད་བརྒྱ་མཐོང་བ་ཡོད་དོ། །ཞེས་
སོགས་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་མཐོ་
དམན་དང་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཆུང་གི་རིམ་པས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་
ལྷའི་མིག་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། དེ་དག་གིས་
མིག་དང་དེའི་ཡུལ་དང་། ལྷ་དེ་དག་གི་བསམ་གཏན་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་
བྱང་སེམས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་
ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་མི་ཤེས་པར་གསུངས་
པའི་དོན་ཡོད་དེ། དེ་དག་གིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལྷའི་སྤྱན་ཅི་འབྲ་བ་དང་དེའི་སྟོང་
ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། འོན་གནས་གཙང་གི་ལྷ་རྣམས་
ཀྱིས་དེ་ཤེས་མི་རྒྱས་པ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་འཕགས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར་
ན། སྟོན་མེད་དེ། དེ་ནི་གནས་གཙང་གི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོན། མདོན་ཤེས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་དུག་དང་། ཞེས་པས་སྐྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་རྒྱ་མདོན་ཤེས་དུག་ལ་གདམས་པའི་གདམས་ངག་

འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་
བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།^༡ ལྷ་རི་བླ་ཉིའི་བྲ། ཤེར་ཕྱིན་
འདི་ལ་སྤྱོད་པའི་བྲང་ཆེན་མདོན་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མདོན་ཤེས་ཀྱི། ཡོན་ཏན་
བྲག་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་གྱི་སྟོན་ས་འཆད་པ་ལ།^༢ རྩ་འབྲུལ་
དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།

འདི་ལ་ཡང་མིང་གི་སྟོན་ས་གདམས་པ་དང་། དོན་གྱི་སྟོན་ས་གདམས་པ་
དང་། རི་ལྟར་གདམས་པའི་ཚུལ། བརྒྱུ་བསྟུ་བའོ། དང་པོ་ནི། འོ་ན། མདོན་
ཤེས་བྲག་དང་། ཞེས་འཆད་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ།^༣ རྩ་འབྲུལ་དང་།
ལྷའི་རྩ་བ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་རྩེས་སུ་བྲན་པ་
དང་། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ལྷའི་མིག་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་ཤེས་
པའི་མདོན་པར་ཤེས་པ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་བྲག་ཡོད་པའི། རྩ་འབྲུལ་གྱི་མདོན་ཤེས་ལ་གདམས་པ་
ནི།^༤ ལྷ་རིའི་བྲ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ལ་སྤྱོད་པའི་བྲང་ཆེན་མདོན་པར་ཤེས་པའི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་སྟེ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྩམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་བྱོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་ས་

^༡ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་མེ་ག་བཅོས་ལྷན་འདས། ཉི་མེ། ༡༩༩༡༥།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠༡༥།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠༡༥།

^༤ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་མེ་ག་བཅོས་ལྷན་འདས། ཉི་མེ། ༡༩༩༡༥།

ཆེན་པོ་འདི་ཡང་རབ་རྒྱ་གཡོ་བར་བྱེད་ཅིང་གཅིག་རྒྱ་རྒྱར་ནས་མང་པོར་འགྱུར་
རྒྱུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།^੧ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་
དང་། ཞེས་གསུངས། ལྷའི་རྒྱ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི།^੨དེ་ནི་ལྷའི་རྒྱ་བའི་ཁམས་རྒྱུ་
པར་དག་པ་མི་ལས་འདས་པས། ལྷ་དང་མི་གཉིས་ཀའི་སྒྲིབ་ཐོས་ཏེ། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།^੩འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་
པའི་སྒྲིབ་རྒྱ་དང་ཅིག་ཤོས་ཐོས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། གཞན་སེམས་ཤེས་
པའི་མངོན་ཤེས་ནི། དེས་སེམས་ཅན་པ་རོལ་དང་གང་ཟག་པ་རོལ་གྱི་སེམས་
སེམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་རབ་རྒྱ་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།^੪གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་
ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། སྟོན་གནས་རྗེས་བྱས་
གྱི་མངོན་ཤེས་ནི།^੫དེ་ནི་སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པས་
སྒྲིབ་གཅིག་ཀྱང་རྗེས་སུ་བྱས་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་
པ་ལ། རང་དང་གཞན་གྱི་ཆེ་རབས་སྒྲ་མ་དུ་མ་རྗེས་སུ་བྱས་པ་དང་། ཞེས་
གསུངས། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ནི།^੬དེ་ལྷའི་མིག་རྒྱུ་པར་དག་པ་མི་ལས་

੧ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེང་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠་༩༠།
੨ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉི་མེ་ག་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་མེ། ༡༤་༡་༡༤།
੩ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེང་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠་༩༠།
੪ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉི་མེ་ག་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་མེ། ༡༤་༡་༡༤།
੫ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཞེང་ཕྱིན་ཇ། སྟོན་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༠་༩༡།
੬ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉི་མེ་ག་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་མེ། ༡༤་༡་༡༤།
੭ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༤ ཉི་མེ་ག་བཅོམ་ལྷན་འདས། ཉི་མེ། ༡༤་༡་༡༤།

འདས་པས་སེམས་ཅན་འཆི་འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། མདོག་སྤྱག་པ་དང་། མི་
སྤྱག་པ་དང་། བཟང་བ་དང་། ངན་པ་དང་། ལས་རིམ་བ་བཞིན་དུ་བདེ་འགོ་དང་
ངན་འགོར་ཉེ་བར་འགོ་བ་རྣམས་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་
དོན་འཆད་པ་ལ།^༡ གཟུགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཟག་པ་
ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་གདམས་པ་ནི། དེ་མི་སྐྱེ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་
པར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་པར་བསྐྱབས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའམ་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སར་མི་ལྟར་ཞིང་། ལྷ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པར་
བྱའོ་སྟམ་པ་མ་གཏོགས་ཆོས་གཞན་འགའ་ལ་ཡང་སྟོན་པར་མི་བྱེད་དོ། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།^༢ ཉན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱེབ་པ་
སྟོང་བར་བྱེད་པ་རྣམས། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་དོན་བསྐྱས་ནས་གདམས་པ་
ལ།^༣ རྒྱ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་སྟོད་པས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ།^༤ གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། ཞེས་
གསུངས། བཞི་པ་སྟོན་པ་ལ།^༥ མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་ལ་འདོམས་པ་དང་།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་བྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༡་༩།

^༢ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་ཁྲི་ག་བཙེམ་ལྟན་འདས། ཉི་ཁྲི་ ༡༧༠་༩༠།

^༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་བྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༡་༩།

^༤ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༩ ཉི་ཁྲི་ག་བཙེམ་ལྟན་འདས། ཉི་ཁྲི་ ༡༧༡་༡༩།

^༥ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་བྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༡་༩

^༦ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩ ཤེར་བྱིན་ཇ། སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་ལོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༡་༩

ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི་བྱང་ཆེན་མངོན་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་
བོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་གདམས་པ་
ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་གིས་ཐ་སྟད་དུ་ཡུལ་གཟིགས་པའི་རྒྱས་པ་
བསྟན་ནས། དེ་དྲུག་སོ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་
པའི་བྱིར།

མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྟེན། བརྟེན་པ་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རང་
བཞིན། ས་མཆོམས། རྒྱ། དགོས་པ། བྱེད་པར་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི།
མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྟ་རང་གི་བདག་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞི་ཅི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས།^༡ ཕྱི་རོལ་བའོ།
ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་རུང་སྟེ་དག་པའི་བསམ་གཏན་
རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆད་མེད་པ་རྣམས་འབྱུང་བོ། །ཆད་མེད་པ་རྣམས་རི་ལྟར་
མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དྲུག་པ་རབ་
མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢ ཡོན་ཏན་ལྷག་
མ་རྣམས་ནི། ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་
བས་ཀྱང་རུང་སྟེ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྱུང་བོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མངོན་ཤེས་དྲུག་ཀ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ སེམས་ཅོམ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ༩༤༩་༡༥།

^༢ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ སེམས་ཅོམ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟུས། ༩༤༩་༩༦།

དངོས་གཞི་ལ་མི་བརྟེན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༡ མངོན་ཤེས་དྲུག་ཀ་བསམ་གཏན་ལ་
བརྟེན་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རང་གི་བདག་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་རབ་དུ་བྱེ་
བའི་རིགས་སུ་གནས་པ། མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་དྲུག་ཡོད་དེ།
མངོན་ཤེས་དྲུག་གི་ནང་ཚན་གང་ཞིག །ས་གཡོ་བ་དང་གཅིག་དུ་བསྐྱར་ཞིང་
མང་པོར་སྒྲུལ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པར་རྒྱས་པའི་རིག་པ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་
ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྩ་འབྲུལ་ཙམ་ལ་དབྱེ་ན་ལས་ལས་བྱུང་བ། སྒྲགས་ལས་
བྱུང་བ། སྒྲན་ལས་བྱུང་བ། ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་བཞི་
ལས། དང་པོ་ནི། མིའི་རྩ་འབྲུལ་ལྟ་བུ་དང་། འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་
དང་། སྲིན་པོ་དང་། ཤ་ཟ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པའི་རྩ་འབྲུལ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི།
སྒྲགས་འགའ་ཞིག་བབྱངས་པའི་མཐུས་རྩ་འབྲུལ་སྟོན་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་
པ་ནི། སྒྲན་འགའ་ཞིག་བཅངས་པ་ཙམ་གྱིས་རྩ་འབྲུལ་སྟོན་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་
པ་ནི། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྒྲན་པའི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུ། དེ་
གང་ཞིག །རང་གི་བདག་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ལྟའི་ན་བ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་ཀྱི་སྒྲ་ལྷ་རགས་ཤེས་པ། ལྟའི་ན་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལྟའི་
ན་བ་ཙམ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ། ལས་ལས་བྱུང་བ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་

^༡ བསྐྱར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༣༩ སེམས་ཙམ་ལྟེ འབྲགས་པ་སོགས་མེད། གུན་བཏུམ། ༡༩༥༥

སྐྱེས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་འེ་
ན་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དེ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་
ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་དེ་ལྟ་བུ།

ཁ་ཅིག །མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་བྱི་མ་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་
ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་སུ་གྱུར་
པའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་བའི་ཤེས་རབ་མེད་པའི་བྱིར། དེ་གང་
ཞིག །གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་ཤེས་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད།
རིགས་གནས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱི་རོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་སེམས་
ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དེ་གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་མ་བཅས་
སོགས་ཉོགས་མི་བྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་དེ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་དེ་ཉོགས་
མི་བྱས་པའི་བྱིར། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་ཅུ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་
དང་། ལས་ལས་བྱུང་བ་དང་། རིག་བྱེད་ལས་ཤེས་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་
བྱུང་བ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་འདོད་ལྟ་དང་ལྟ་འདྲེ་པལ་ཆེར་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་
ནི། བར་སྲིད་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཉོག་གེ་བ་མཁས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི་
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་དེ་ལྟ་བུ། དེ་གང་ཞིག །རང་གཞན་གྱི་ཆེ་རབས་སུ་མ་དུ་
མ་རྗེས་སུ་བྱན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། སྟོན་གནས་རྗེས་བྱན་གྱི་མངོན་ཤེས་
ཀྱི་མཆན་ཉིད། རིགས་གནས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒར་བཞིན། སྟོན་

གནས་རྩིས་བྲན་ཅམ་ལ་དབྱེན་སྤར་བཞིན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་འདྲེ་
པལ་ཆེར་ལྷ་བྱ། གཉིས་པ་ནི། དཔུལ་བ་བ་ལྷ་བྱ། གསུམ་པ་ནི། གླུ་པས་འདིར་
བསྟན་གྱི་མངོན་ཤེས་ལྷ་བྱ། དེ་གང་ཞིག་། རང་གི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷ་འེ་
མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཤིང་འདྲི་བ་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་གཟུགས་སྤར་གསུམ་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ། ལྷ་འེ་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལྷ་འེ་མིག་
ཅམ་ལ་ཡང་སྤར་བཞིན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྷ་
ལྷ་བྱ། གཉིས་པ་ནི། འཁོར་ལོས་སྤྱར་རྒྱལ་ལྷ་བྱ། གསུམ་པ་ནི། གླུ་པས་འདིར་
བསྟན་གྱི་དེ་ལྷ་བྱའོ། །ལྷ་འེ་མིག་དང་ན་བའི་མངོན་ཤེས་འདི་ཉིད་དབང་ཤེས་སུ་
མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལས་
སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྷ་རྩ་མ་ཡིན་ན་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་འེ་མིག་གི་མངོན་ཤེས་མེད་པར་ཐལ།
ལྷ་འེ་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དབང་ཤེས་གང་ཞིག་དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་གཉིས་
པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་དབང་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡན་
ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་འེ་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དེ་དག་བ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལྷ་ས་ཏེ། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་

^༡ གཏུགས་བཤམ་དེ་ལྟར། ༡༡༤༥་བ་པ་དེ་ལྟར། ༡༡༡༥་བཤམ་དེ་ལྟར།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་ལས།¹ མིག་དང་ན་བའི་མངོན་ཤེས་ནི། །ལུང་དུ་མ་བསྟན་
ལྷག་ནམས་དགོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། དེ་གང་ཞིག་ །ཉོན་སྤྱོད་
ཟད་པར་སྤངས་པ་དེ། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། །ཁ་ཅིག་ །མཆན་
ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ལུང་དུ་སྤྱོད་གཉིས་སྤངས་པའི་ཐབས་དང་། སྤངས་པའི་སྤངས་པ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ། ཞེས་སྒྲུབ་མི་རིགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་
རྒྱད་ཀྱི་ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱོད་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་མངོན་
སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

འོན། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་། ལྷའི་སྒྲུབ་ལ་བྱུང་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན་
བྱུང་པར་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཆེ་འདིར་བསམ་གཏན་སྒྲོམ་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་།
གཉིས་པ་དེ་རང་གི་རྒྱ་སྟོན་ཀྱི་དགོ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ནམ་པར་
སྤོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་
དང་། ཞེས་དང་། ནམ་པར་སྤོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་དང་། ཞེས་དང་། ཉི་སྤང་
ལས།² མིག་འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་ལས་བསྐྱུས་པའི་ལྷའི་
སྒྲུབ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ནམ་པར་སྤོན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། མངོན་པར་ཤེས་
པས་བསྐྱུས་པ་འདི་ནི་བསམ་གཏན་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མངོན་ཀྱི་ལུགས་ལ་མངོན་ཤེས་དུག་ཀ་ཤེས་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ མངོན་པ་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིས། མངོན་ཅུ་བ། ༥༣༡

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཤེས་ཕྱིན་ཀྱི་འཕགས་པ་ཤོལ་སྟེ། ཉི་སྤང་། ༤༡༥

རབ་ཡིན་ཏེ།^༡མངོན་ཤེས་རྣམ་ཐུག་རྣམ་གྲོལ་སྒོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་གི་སེམས་བསྐྱུས་
པ་ཡིན་ཏེ།^༢ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དེ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྟ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཕྱི་རོལ་པ་ཉན་རང་བྱང་སེམས་
རྣམས་ཡོད་ལ། མངོན་ཤེས་ཐུག་པ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་
དགྲ་བཅོམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ལ། དཔལ་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་དང་། མཆོན་ཉིད་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོད།

བཞི་པ་ལ། ལུན་མོང་བའི་རྒྱ། སོ་སོའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུབ།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་ཐང་བར།^༣མཆོད་རྟེན་མར་མའི་ཐང་བ་དང་། །ལུན་
ཁུང་དག་ཏུ་སྟོན་མེ་དང་། །མར་མེ་འབྲུ་མར་བྱེན་པ་ཡིས། །ལྷ་ཡི་མིག་ནི་ཐོབ་
པར་འགྱུར། །མཆོད་རྟེན་མཆོད་པར་རོལ་མོ་དང་། །བྲིལ་བུ་དག་ནི་ཕུལ་བ་
དང་། །དུང་དང་རྩ་ནི་རབ་ཕུལ་བས། །ལྷ་ཡི་རྩ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །གཞན་གྱི་
འབྲུལ་བ་མི་སྦྱང་ཞིང་། །ཡན་ལག་ཉམས་པ་རྣམས་མི་བརྟོད། །སེམས་ནི་རྗེས་
སྟུ་བསྐྱུངས་པས་ན། །གཞན་གྱི་སེམས་ནི་ཤེས་པ་ཐོབ། །ལྷམ་དང་བཞོན་པ་

^༡ བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༢༩ མངོན་པ་ཀུ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉན། མཆོད་རྩ་བ། ༥༣༡༢།

^༢ བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༢༩ སེམས་ཅམ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། མངོན་པ་ཀུན་བརྟུས། ༣༤༡༡༥།

^༣ བསྐྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱུར་མ། ༤༦ རྒྱུས་རབས་གམ་གོན་པོ་རྒྱ་བྱུབ་ རིན་ཆེན་ཐང་བ་ ༣༡༥་༣།

བྱིན་པ་དང་། །ཉམ་ཆུང་བཀུར་བ་བྱས་པ་དང་། །གཞོན་པས་སྒྲུ་མ་བཀུར་བ་
ཡིས། །མཁས་པས་རྩ་འབྲུལ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དང་དེ་བཞིན་
དུ། །ཆོས་གཞུང་དོན་དག་བྲན་པ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བྲི་མེད་པས། །ཆེ་
རབས་བྲན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །དངོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར། །ཡང་དག་རྩི་
བཞིན་ཡོངས་ཤེས་པས། །མངོན་ཤེས་དྲུག་པ་ཟག་པ་^༡ ཀྱན། །ཟད་པའི་མཆོག་
ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་
ནས། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་སྟེ་རང་རིག་གི་རྣམ་གནས་ཡིད་ལ་བྱས་པས།
མངོན་ཤེས་དྲུག་སྟུར་དུ་འགྱུར་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་སྟེའི་རྒྱན་ལས། ^༡ བསམ་
གཏན་བཞི་པ་ཤིན་ཏུ་དག་ཐོབ་ནས། །མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་
དང་། །རྩི་ལྟར་རྣམ་གནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས། །མཐུ་འགྱུར་པ་ཡི་དམ་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་
བརྟེན་ནས། སྒྲ་བའི་གཟུགས་དང་། སྒྲ་སྒྲ་སྒྲ་ཆོགས་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྣམ་
གངས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། སྟོན་ཀྱི་ཆེ་རབས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ལུས་ཡང་
ཞིང་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་ཡིད་ལ་བྱས་
ཤིང་སྟོམ་པས་མངོན་ཤེས་སྟུར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར།

^༡ ག་༡༣༡བ་༤་ཟག་པ་ཟད། བ་༡༣༡བ་༤་ཟག་པ་ཟད། ག་༡༤༤བ་༤་ཟག་པ་ཀྱན། ཏ་༡༡༣བ་༤་ཟག་པ་ཟད།

^༢ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༠ སེམས་ཅམ་མི། རྩི་བཟོན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྟེའི་རྒྱན། ༡༡༤་༡།

ལྷ་པ་ལ།^༡ རྣམ་བཤད་ལས། མངོན་ཤེས་བྱུག་པོ་འདི་དག་དང་ལྡན་ན་
འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་སྤྲ་ཕྱ་རགས་མངོན་
སུམ་དུ་ཐོས་ཤིང་། ཆེ་རབས་སྤྲ་མ་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་དང་གདུལ་བྱ་གང་དང་
འབྲེལ་བ་སོགས་དང་། ད་ལྟར་^༢ གང་ན་ཡོད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་
ཤིང་། རྩ་འབྲུལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་ལེགས་པར་འདུན་པར་བྱས་ཏེ། དེའི་རྒྱད་
འདོད་ཆགས་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་སྟོད་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་
ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་རྣམས་བསྟན་ནས་རང་རྒྱད་གྱི་
སྤྱབ་པ་སྤྱར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་རྫོགས་པ་ན་རྣམ་མཁྱེན་སྤྱར་དུ་
རྫོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། མདོར་ན། མངོན་ཤེས་བྱུག་པོ་
དེ་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། འཕགས་པའི་གནས་པ་རྣམ་ཐར་སྒོ་
གསུམ། ལྷའི་གནས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་^༣ ། ཆངས་པའི་གནས་པ་ཆད་མེད་
པ་བཞིས་གནས་ཤིང་། ཞིང་རབ་འབྲམས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱིབ་པ་རྣམ་པར་
དག་པར་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྤེའི་རྒྱན་
ལས།^༤ གང་གིས་འཕགས་དང་ལྷ་དང་ཆངས་པ་ཡིས། །གནས་པ་དཔེ་མེད་རྒྱ་

^༡ སྤྱ་འབུམ་དཔར་མ། གསུང་འབུམ་ཁ། རྒྱལ་མཚན་རྩི་བཅུན་གྱི་རྒྱལ་མཚན་རྩི་བཅུན་ ༡༩༩༡

^༢ ག་༡༣ན་ན་དེ་ལྟར་ ༡༡༩༩་ན་དེ་ལྟར་ ༡༡༩༩་ན་དེ་ལྟར་

^༣ ག་༡༣ན་ན་བསམ་གཏན་བཞི་ག་ ༡༡༩༩་བ་༡་བསམ་གཏན་བཞི་ ༡༡༩༩་ན་ན་བསམ་གཏན་བཞི་

^༤ བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༩༠ སེམས་ཅན་ལེ་ རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྤེའི་རྒྱན་ ༡༡༩༡

ཆེས་རྒྱལ་ཏུ་གནས། །སྟོགས་སུ་དེ་སོང་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་དག །ཡང་
དག་མཆོད་བྱེད་རྣམ་པར་དག་པ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མདོན་ཤེས་
བྱལ་པོ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མཛོང་བ་དང་སྟོན་པའི་
བྱེད་ལས། འོད་ཟེར་འབྱེད་པའི་བྱེད་ལས། ཞིང་དག་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་
དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱལ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།¹ ཆགས་དང་འཇིགས་བཅས་
སེམས་ཅན་བཅས་པ་ཡི། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱན་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་། །དབང་
ལྡན་རི་ལྟར་འདོད་བཞིན་དེ་དག་དང་། །རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་དག་ཀྱང་ཡང་དག་
སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱལ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།² འོད་ཟེར་བཏང་
བ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱས་པ་ཡིས། །ངན་སོང་བ་དག་མཐོ་རིས་འགྲོ་བར་བྱེད། །བདུད་
གནས་གཞལ་མེད་ཁང་མཐོང་མཛེས་པ་དག །བདུད་བཅས་ཀྱན་ཏུ་སྒྲོད་ཅིང་
སྒྲག་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་བྱལ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།³ དེ་
ནི་མཆོག་ཆོགས་ནང་དུ་ཉིང་རེ་འཇིན། །དཔག་མེད་རྣམ་པར་རོལ་པ་ཀྱན་སྟོན་
ཅིང་། །ལས་དང་སྟེ་དང་ཞིང་མཆོག་སྒྲུལ་པ་ཡིས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
དོན་དུ་དུས་ཀྱན་གནས། །ཞེས་དང་། །ཡེ་ཤེས་དག་ལ་དབང་བྱིར་ཞིང་རྣམས་
ནི། །རི་ལྟར་འདོད་བཞིན་བསྟེན་བཞིན་དག་པ་ཐོབ། །སངས་རྒྱས་མཆོན་མི་

¹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། 20 སེམས་ཅན་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྟོན་རྒྱུ་ 4921-2

² བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། 20 སེམས་ཅན་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྟོན་རྒྱུ་ 4921-6

³ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། 20 སེམས་ཅན་ཡི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་སྟོན་རྒྱུ་ 4921-14

གཤགས་པར་སངས་རྒྱས་མཆོན། །ཡང་དག་^༡བསྐྱབས་པས་དེ་དག་ཁམས་
གནས་འབྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་བྱུག་པོ་ཆོས་ཅན།
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་། བསྐྱབས་པ་དང་། ཆོག་གཟུང་བར་
འོས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^༢འདབ་གཤོག་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་པའི་བྱ་བཞིན་
དུ། །སེམས་ཅན་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་རྒྱས་པ་ཉིད། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་
བསྐྱབས་པ་ཐོབ། །སྐྱེད་གྲུ་རྣམས་ལས་ཆོག་གཟུང་འོས་པར་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱུག་པ་ནི།^༣ ཡུམ་གྱི་གཞོད་འཛོམས་ལས། འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་ཐོས་དང་
རང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་བདག་དང་མཚུངས་པ་དང་བདག་
ལས་དམའ་བ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་ཡོངས་སུ་དག་པ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་
བཙུན་ལྡན་འདས་ལ་སོགས་པ་^༤ས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་
པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འོན། མཐོང་ལམ་དང་། །ཞེས་པས་སྐྱབ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱ་མཐོང་
ལམ་ལ་གདམས་པའི་གདམས་ངག་དེ་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེན། འདི་ལ་མདོ་

^༡ ག་༡༣ན་བ་པ་ཡོངས་དག །༥༡༡ཅ་བ་ཡང་དག །༡༡༤ཤ་བ་ཡང་དག །

^༢ བསྐྱབས་འགྱུར་དཔེ་བཅུང་མ། ༢༠ སེམས་ཙམ་ལ། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མདོ་ལྷའི་རྒྱན། ༤༡༢་༡༧།

^༣ བསྐྱབས་འགྱུར་དཔེ་བཅུང་མ། ༥༧ ཤིང་ཕྱིན་ན། རྩི་ཐོང་ལྷ་བཙུན་གཤགས། གཞུང་འབྲེལ་གཞོན་འཛོམས། ༢༧༡་༡༡།

^༤ ག་༡༣ན་ན་མགོས་པས། ག་༡༤ན་ཅ་མགོས་པས། ༥༡༡ཅ་བ་ཅ་མགོས་པས།

ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་གྲིས་འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི།^༡ དེ་ནས་བཅོས་ལྡན་འདས་གྲིས་དེའི་ཆེ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་
བཀའ་སྒྲུབ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩམས་ཏེ་ངེ་
ལྟར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་
སྟོན་པར་གྲིས་ཤིག །ཅེས་པ་ནས། །ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་རྣམས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་
བསྟན་པ་འདི་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་
འོ། །ཞེས་པའི་བར་གྲིས་མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ་ཉི་བར་འགོད་པ་དེ་བསྟན་
ནས། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ལ་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།^༢ ཆེ་དང་
ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྲིས་བཅོས་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོས་
ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ། ཞེས་གསུངས་ན་འདི་ཆོས་གང་གིས་ཆོག་
སྒྲ་དྲགས་ལགས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བགྲིས། ཞེས་པ་
ནས། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་གྲིས་ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་དོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་གྲིས་ཀྱང་འདུས་བྱས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་ཆན་
བཅུ་དྲུག་གསུངས།

གཉིས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། མཐོང་ལམ་དང་། །ཞེས་གསུངས། དེ་ནི་དང་

^༡ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཉི་མེད་ག་བཅོས་ལྡན་འདས་ ཉི་མེད་ ༡༩༩༡

^༢ བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ ཉི་མེད་ག་བཅོས་ལྡན་འདས་ ཉི་མེད་ ༡༩༩༡

ཆོག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།^༡ མཐོང་བའི་ལམ་བདེན་པ་བཞིས་བསྐྱས་པ་
སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་
ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
རྟོགས་པས་སྐྱེ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་
ལུས་ཅན་དེ་སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་
བྱེད་དོ། །ཞེས་སྟོན་པ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།
རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྩམས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤང་བྱ་ཀྱན་བཏགས་
ཀྱི་གཉེན་པོར་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོན། སྒོམ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་སྒོམ་ལམ་ལ་གདམས་པའི་གདམས་ངག་
འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།^༡ རབ་འབྱོར་
འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་གདགས་པར་
མི་རུས་སོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་
སུ་གདགས་པར་མི་རུས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱས་པ། ཆེ་
དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་གྱི་སྟོན་ཞེས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ལ་སྟེད་
པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།

^༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་ས། ༤༩ ཤེར་ཕྱིན་པ། སྒོམ་དཔོན་མེང་གེ་བཟང་སོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༣༡་པ།

^༢ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་ས། ༩༤ ཉི་མཁིག་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མཁི ༩༤༠་ན།

གཉིས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྒྲོམ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་
ཆོག་དོན་གྱི་སྒྲོམ་པ་འཆད་པ་ལ།^༡ འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་དག་ཏོ་ཐོ་
གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་པན་ཚུན་ཐ་དད་པར་གདགས་པར་མི་རུས་པ་བཞིན་
དུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་
ལས་ཐ་མི་དད་པ་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར་མཐོང་བ་དང་སྒྲོམ་པ་དག་ཐ་དད་དུ་
གྱུར་པ་མེད་པས་སྒྲོམ་པའི་ལམ་མཆོན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་མེད་ཀྱི།
འོན་ཀྱང་དེ་ནི་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེས་སྤང་བར་བྱ་
བའི་དངོས་པོའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྒྲོམ་པའི་
ལམ་ལ་འདོམས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྒྲོམ་ལམ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཡང་སྤང་བྱ་ལྟན་སྒྲིམ་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་མདོ་
ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་ཡང་བསྒྲོམ་བྱ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་། ཚད་བ་སྤྱོད་བ་^༢ གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་
དེ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལས་རིགས་
ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྒྲོམ་ལམ་དེ་འདྲའི་མཐོང་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་

^༡ བསྐྱར་འབྱུར་དཔེ་བསྐྱར་ས། ༤༩ བེར་ཕྱིན་པ། སྒྲོམ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༡་༡༡།

^༢ ག་༡༣༤་ན་མ་སྤངས་བ། བ་༡༣༤་ན་མ་སྤངས་བ། ༡༡༤་ལྟོ་སྤང་བ། ༥༡༡༤་བ་མ་སྤང་བ།

དུ་རྟོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་མཐུན་པར་དམིགས་ནས་སྒྲོམ་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་
ལམ་གཉིས་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་རྒྱུ་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་
རིགས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེ་ལ་བྱུང་པ་མེད་དེ། དེ་གཉིས་
རིགས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དེས་ཤེས་སྤྱོད་ལྟན་སྤྱོད་
སྤོང་མི་རྒྱུ་ལ། ཆོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་
གྱིས་སྤྲ་མ་ལས་སྒྲོམ་པ་ཆེས་བསྐངས་པའི་དབང་གིས་ཤེས་སྤྱོད་ལྟན་སྤྱོད་
སྤོང་རྒྱུ་པ་དེ་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བྱང་
ཆུབ་གྱི་སེམས་དང་དེས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གྱི་དོན་ནི། འོ་ན།
གདམས་ངག་ནི། །བརྩ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་འཆད་ན། གདམས་
ངག་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་བརྩར་བྱངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་
མཆོན་ཡོད་དེ། བརྩ་པོ་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་གང་ཟག་གཅིག་འཆང་རྒྱ་བའི་བཞེད་
དོན་ཐམས་ཅད་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་^༡་སྤྱབ་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྩར་བྱངས་
ངེས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་སྤྱབ་པ་ལ་སྤྱབ་པ་
རང་གི་ངོ་པོ་ལ་འདོམས་པ་དང་། དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་བཞི། རྟོན་དགོན་
མཆོག་གསུམ་དང་། སྤྱབ་པའི་རྒྱ་དང་བཞིར་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ལ་འགལ་

^༡ ག་༡༣༤ན་པ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ། ག་༡༦༤་བ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ། ཏ་༡༡༥་བ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ།

རྒྱུ་སྤྱོད་བ་དང་། མ་ཐུན་རྒྱུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་། བྱ་
བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་སྤྱོད་བ་སྐྱབ་པ་བྱད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་མ་ཆགས་བ་དང་།
སྤྱིད་ལུག་ནས་ལམ་ལས་ལྷོག་པའི་ལེ་ལོ་སྤྱོད་བ་མི་ལྷོག་པར་འགྲོ་བའི་རྒྱ་མི་
ངལ། ལུས་པའི་ལེ་ལོ་བདག་ཉིད་ལ་བརྟུན་ནས་ཐེག་དམན་དུ་འཇུག་པ་སྤྱོད་
བ་ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་གསུམ་དུ་ངེས་ལ།
གསུམ་པ་ལ་ཡང་། སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་གཞན་གྱི་བྱིང་མི་འཛོག་པའི་
རྒྱ་སྐྱབ་ལ། སྐྱབ་པ་སྐྱར་དུ་རྫོགས་པའི་རྒྱ་མངོན་ཤེས་དུག །སྐྱབ་པ་མཐར་
ཐུག་པའི་རྒྱ་མཐོང་ལམ་དང་སྒྲོམ་ལམ་ལ་འདོམས་པ་ནམས་སུ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ།⁹ དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྐྱབ་པའི་ནམ་པ་གང་ཡིན་པ་མི་དམིགས་པ་དང་། དེའི་
དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། རྟེན་གང་ཡིན་པ་
སྐྱབས་གསུམ་དང་། བྱད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་མ་ཆགས་པ་དང་།
མི་ལྷོག་པར་འགྲོ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང་། ཐེག་པ་
གཞན་གྱིས་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། གཞན་
གྱི་བྱིང་མི་འཛོག་པར་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་སྐྱབ་ལ་དང་། ནམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་མངོན་པར་
ཤེས་པ་དུག་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱ་གང་དག་ཡིན་པ་མཐོང་བ་དང་སྒྲོམ་

⁹ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྐྱར་མ། ༥༩ ཞེང་ཕྱིན་མ། སྐོབ་དཔོན་མེང་གི་བཟང་མོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ༩༩༡་༡་༢།

པའི་ལམ་དག་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཏེ།
འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་དོན་ཐམས་ཅད་ཤུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བས་གདམས་
ངག་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་ལོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་རྣམས་གསུངས་སོ། །

པར་བྱང་སྟོན་ཆིག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོག་ཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤང་།
ཆིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དྲག་གསུམ་གྱི།
དེ་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།
དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྟོམ་སྟོང་ཐག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྗེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ།
ངེས་ལེགས་ཁོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འགེལ་
ཤུག་སེའླེའི་རིང་ལུགས་སྟོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འབྲལ་ཡུན་ལེགས་
ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ཉང་བསྐྱུན་བྱུང་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་
རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགོ་
བསྟེན་སྟོན་ཆིག་ཏུ་ཤུག་འདི་དགོ་སྟོང་ཆོས་སྒྲ་བ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྐྱུན་
འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བཤོ། ། དགེའོ།